

ព្រះ

ក្រែតបិដកច្បាប់

និង

សេចក្តីប្រធានាសារខ្មែរ

សុត្តន្តបិដក

បង្ហាញនិកាយ ឧបនិប្បាយសក

អដ្ឋបកាត

២៧

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុត្តន្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ហួរ ត្រី

សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ

នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

MAJJHIMANIKĀYA

UPARIPAṆṆĀSAKA

AṬṬHAMABHĀGA

27

**សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជវិបសិក ប្អូន ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈបច្ចុប្បន្នកិច្ចការ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាលវ័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បី ធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារិកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសន្ទាដ្រះថ្នាំមុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទាសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាភិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធម៌ ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

ប្អូន-ត្រី

Printed and donated for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website: <http://www.budaedu.org>
This book is strictly for free distribution, it is not for sale.
សំរាប់ចែកចាយឥតថ្លៃសុំផ្ដល់៖

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១ ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយត្រូវទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២ ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣ ចំពោះ សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបន្តសក្កាសក្កា:

អដ្ឋមភាគ

២៧

ព. ស. ២៥០៥

សុត្តន្តបិដកេ

មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

អដ្ឋមោ ភាគោ

សុញ្ញតវគ្គោ

បឋមំ ចូឡសុញ្ញតសុត្តំ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សារត្តិយំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិការមាតុ ចាសារេ ។
អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សាយណ្ណាសមយំ បដិ-
សល្លាណ វុដ្ឋិតោ យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភក្ក-
វន្តំ ឯតទរោច ឯកមិទំ ភន្តេ សមយំ ភក្កវា

សុត្តន្តបិដក

មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

អដ្ឋមភាគ

សុញ្ញតវគ្គ

ចូឡសុញ្ញតសូត្រ ទី ១

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងប្រាសាទរបស់មិគារមាតា ក្នុងបុព្វារាម ទៀបក្រុង
 សាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចេញអំពីទីសម្ងំ ក្នុង
 សាយណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅ
 ដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះ
 អានន្ទមានអាយុ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលស្មើនឹងព្រះមានព្រះ
 ភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

សក្កេសុ វិហារតិ នករកំ ឆាម សក្យានំ និគមោ
 តត្ថ មេ ភន្តេ ភកវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា
 បដិក្កហិតំ សុញ្ញតារិហារេឆាហំ អាណន្ទ ឯតរហិ
 ពហុលំ វិហារមីតិ កក្ខិ មេតំ ភន្តេ សុស្សុតំ
 សុត្តហិតំ សុមនសិកតំ សុប្បធារិតន្តិ ។

[២] តត្ថ្យ តេ ឯតំ អាណន្ទ សុស្សុតំ សុត្ត-
 ហិតំ សុមនសិកតំ សុប្បធារិតំ ។ បុព្វេ ចាហំ
 អាណន្ទ ឯតរហិ ច សុញ្ញតារិហារេន ពហុលំ វិហា-
 រមិ ។ សេយ្យថាមិ អាណន្ទ^(១) អយំ មិការមាតុ
 ចាសាទោ សុញ្ញោ ហត្ថិកវាស្សរលវេន សុញ្ញោ
 ជាតរូបរាជតេន សុញ្ញោ ឥត្តិបុរិសសន្និចាតេន ។ អត្ថិ
 ចេវីទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ ភិក្ខុសង្ឃំ បដិច្ច ឯកត្តំ
 ឯវមេវ ខោ អាណន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា តាមសញ្ញំ
 អមនសិករិត្វា មនុស្សសញ្ញំ អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច
 មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។

១ ឱ. អាណន្ទាតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

គង់ក្នុងនគរតូច ជានិគមរបស់ពួកសក្យៈ ក្នុងសក្កជនបទ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្ត្រ បានរៀនក្នុងទីចំពោះ ព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់អានន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត នៅច្រើនដោយការនៅស្ងប់ស្ងាត់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យ នុ៎ះ ឈ្មោះថា ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ដោយប្រពៃ បានរៀនដោយប្រពៃ បានធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃ បានចងចាំដោយប្រពៃហើយឬ ។

[២] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អើអានន្ទ ពាក្យនុ៎ះ ឈ្មោះថា អ្នក បានស្តាប់ដោយប្រពៃ រៀនដោយប្រពៃ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃ ចង ចាំដោយប្រពៃហើយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ កាលពីដើមក្តី ឥឡូវនេះក្តី តថាគត ធ្លាប់នៅច្រើន ដោយការនៅស្ងប់ស្ងាត់ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ប្រាសាទរបស់ មិគារមាតានេះ សូន្យចាកដំរី គោ សេះ លា សូន្យចាកមាសនិងប្រាក់ សូន្យចាកការជួបជុំស្រីនិងប្រុសអស់ហើយ ។ តែទីនេះ មិនមែនឈ្មោះ ថាសូន្យទេ គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យភិក្ខុសង្ឃ មានឧបមា ដូចម្តេចមិញ ម្ចាស់អានន្ទ មានឧបមេយ្យដូចជា ភិក្ខុ មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវគាមសញ្ញា (សេចក្តីសម្គាល់ថាស្រុក) មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវមនុស្សសញ្ញា (សេចក្តីសម្គាល់ថាមនុស្ស) ទេ តែធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសភាវៈមួយ ព្រោះ អាស្រ័យអរញ្ញសញ្ញា (សេចក្តីសម្គាល់ថាព្រៃ) ក៏ដូច្នោះដែរ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ចូឡសុញ្ញតសុត្តេ អរញ្ញសញ្ញា

តស្ស អរញ្ញសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធព្វតិ បសីទតិ
 សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ឆតិ^(១) ។ សោ ឃំ បជាណតិ
 យេ អស្ស ទរថា កាមសញ្ញំ បដិច្ច តេជ ន
 សន្តិ យេ អស្ស ទរថា មនុស្សសញ្ញំ បដិច្ច
 តេជ ន សន្តិ អត្តិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ
 អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ សោ សុញ្ញមិទំ
 សញ្ញាកតំ កាមសញ្ញាយាតិ បជាណតិ សុញ្ញមិទំ
 សញ្ញាកតំ មនុស្សសញ្ញាយាតិ បជាណតិ ។ អត្តិ
 ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច ឯ-
 កត្តន្តិ ។ ឥតិ យំ ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេជ
 តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ថ អរសិដ្ឋំ
 ហោតិ តំ សន្តំ ឥទមត្តីតិ បជាណតិ ។ ឃំ ឃ្មិស្ស
 ឃសា អាណន្ទ យថាកុច្ឆា អរិបល្លត្តា បរិសុទ្ធា
 សុញ្ញតាវក្កន្តិ កវតិ ។

១ ឱ. វិមុច្ឆតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ អរញ្ញសញ្ញា

ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្មោះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ជឿស៊ប់ ក្នុងអរញ្ញ-
សញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
ទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យតាមសញ្ញា សេចក្តីក្រវល់
ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយ
ណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យមនុស្សសញ្ញា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំង
នោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ តែសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនេះ បែរជានៅមាន
គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យអរញ្ញសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹង
ច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកតាមសញ្ញា ដឹង
ច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកមនុស្សសញ្ញា ។
តែទីនេះ មិនមែនឈ្មោះថាសូន្យទេ គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះ
អាស្រ័យអរញ្ញសញ្ញា ។ ព្រោះហេតុនោះ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា
មិនដែលមានត្រង់កន្លែងនោះ ភិក្ខុ ក៏ពិចារណាយើញ ដូចសេចក្តីក្រវល់
ក្រវាយនោះ ថាជារបស់សូន្យ ត្រង់កន្លែងនោះ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
ណា សេសសល់នៅ ត្រង់កន្លែងនោះ ភិក្ខុ ក៏ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីក្រ-
វល់ក្រវាយដែលនៅមាននោះថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនេះ នៅមាន ។
ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថា មានការកើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យនុ៎ះ
ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល បរិសុទ្ធស្អាត យ៉ាងនេះខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៣] បុន ចបរំ អាណន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្តា
 មនុស្សសញ្ញំ អមនសិករិត្តា អរញ្ញសញ្ញំ បបរីសញ្ញំ
 បដិច្ច មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។ តស្ស បបរីសញ្ញា-
 យ ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ ។
 សេយ្យថាបិ អាណន្ទ អាសភចម្មំ^(១) សន្តិសតេន
 សុវិហាតំ វិភតិវិលិកំ ឯវមេវ ខោ អាណន្ទ ភិក្ខុ
 យំ ឥមិស្សា បបរិយា ឧក្កលវិក្កលំ^(២) នទីវិទុក្កំ
 ខាណុកណ្តាកាណំ^(៣) បព្វតិវិសមំ តំ សព្វំ អមន-
 សិករិត្តា បបរីសញ្ញំ បដិច្ច មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។
 តស្ស បបរីសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ បសីទតិ
 សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ ។ សោ ឯវំ បជាណតិ
 យេ អស្ស ទរថា មនុស្សសញ្ញំ បដិច្ច តេជ
 ន សន្តិ យេ អស្ស ទរថា អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច

១ ឱ. ឧសភចម្មំ ។ ២ ឱ. ឧក្កលវិក្កលំ ។ ៣ ឱ. ខាណុកណ្តាកាណាន្តិ ទិស្សតិ ។
 ម. ខាណុកណ្តាកដ្ឋានំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៣] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុ មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវ
មនុស្សសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអរញ្ញាសញ្ញាទេ តែធ្វើទុកក្នុងចិត្ត
នូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យបឋវីសញ្ញា (សេចក្តីសម្គាល់ថាដី) ។

ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្មោះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ជឿស៊ប់ក្នុងបឋវី-
សញ្ញា ។ ម្នាលអានន្ទ ស្បែកគោ ដែលគេកោស គេរូស ដោយ
ខ្មោស មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអានន្ទ មានឧបមេយ្យដូចជាទីណា
ខ្ពស់ ទាប ធ្ងន់ទឹក ធ្ងន់ភក់ មានដង្កត់និងបន្ទាច្រូងច្រាង មានភ្នំរើប
រដុប ដែលមាននៅលើផែនដីនេះ ភិក្ខុ មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវទីទាំង
អស់នោះទេ តែធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យបឋវីសញ្ញា
ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្មោះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅ
ស៊ប់ ជឿស៊ប់ ក្នុងបឋវីសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា
សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យមនុស្ស-
សញ្ញា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ សេចក្តី
ក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យអរញ្ញាសញ្ញា

សុញ្ញតវគ្គស្ស ចូឡសុញ្ញតសុត្តេ បបរីសញ្ញា

តេជ ន សន្តិ អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ

បបរីសញ្ញំ បទិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ សោ សុញ្ញមិទំ

សញ្ញាកតំ មនុស្សសញ្ញាយាតិ បជាជាតិ សុញ្ញមិទំ

សញ្ញាកតំ អរញ្ញសញ្ញាយាតិ បជាជាតិ ។ អត្ថិ

ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ បបរីសញ្ញំ បទិច្ច ឯកត្តន្តិ ។

ឥតិ យំ ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន

តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ

ហោតិ តំ សន្តំ ឥទមត្តិតិ បជាជាតិ ។ ឯវម្បិស្ស

ឯសា អានន្ទ យថាកុច្ឆា អរិបល្លត្តា បរិសុទ្ធា

សុញ្ញតាវក្កន្តិ កវតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ បឋវីសញ្ញា

សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមាន ក្នុងទីនេះទេ តែសេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយនេះ បែរជានៅមាន គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យ
 បឋវីសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថា
 សូន្យ ចាកមនុស្សសញ្ញា ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់
 ថាសូន្យ ចាកអវញ្ញសញ្ញា ។ តែទីនេះ មិនមែនឈ្មោះថា សូន្យទេ
 គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យបឋវីសញ្ញា ។ ព្រោះហេតុនោះ
 បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា មិនមានត្រង់កន្លែងនោះ ភិក្ខុ ពិចារណា
 ឃើញនូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនោះ ថាជារបស់សូន្យ ត្រង់កន្លែងនោះ
 បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា សេសសល់នៅ ត្រង់កន្លែងនោះ ភិក្ខុក៏
 ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ដែលនៅមាននោះថា សេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយនេះ នៅមាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថាមានការ
 កើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យនុ៎ះ ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល បរិសុទ្ធ
 ស្អាត យ៉ាងនេះខ្លះ ។

៦

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៤] បុន ចបរំ អាណន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្តា

អរញ្ញសញ្ញំ អមនសិករិត្តា បបរីសញ្ញំ អាគាសា-

នញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច មនសិករោតិ ឯកត្តំ

តស្ស អាគាសានញ្ញាយតនសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធាតិ

បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ ។ សោ ឯវំ បដានាតិ

យេ អស្ស ទរថា អរញ្ញសញ្ញំ បដិច្ច តេជ ន

សន្តិ យេ អស្ស ទរថា បបរីសញ្ញំ បដិច្ច តេជ

ន សន្តិ អតិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ អាគា-

សានញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ សោ

សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ អរញ្ញសញ្ញាយាតិ បដានាតិ

សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ បបរីសញ្ញាយាតិ បដានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណសកៈ

[៤] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុ មិនធ្វើទុក ក្នុងចិត្ត
 នូវអរញ្ញសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបឋវីសញ្ញាទេ តែធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្ត នូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យអាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា
 ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្អុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ជឿស៊ប់ ក្នុង
 អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ យ៉ាងនេះថា
 សេចក្តីត្រូវលំត្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យអរញ្ញ-
 សញ្ញា សេចក្តីត្រូវលំត្រវាយទាំងនោះ មិនមាន ក្នុងទីនេះ
 ទេ សេចក្តីត្រូវលំត្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យ
 បឋវីសញ្ញា សេចក្តីត្រូវលំត្រវាយទាំងនោះ មិនមាន ក្នុងទីនេះទេ
 តែសេចក្តីត្រូវលំត្រវាយនេះ បែរជានៅមាន គឺនៅមានសភាវៈមួយ
 ព្រោះអាស្រ័យអាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់
 ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកអរញ្ញសញ្ញា ដឹង
 ច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកបឋវីសញ្ញា ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ចូឡសុញ្ញតសុត្តេ វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញា

អត្ថិ ចេវីទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ អាគាសានញាយ-
 តនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ ឥតិ យំ ហិ ខោ តត្ថ ន
 ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ថ
 អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ សន្តំ ឥទមត្តីតិ បជាណតិ ។
 ឯវម្បិស្ស ឯសា អានន្ទ យថាកុច្ឆា អវិបល្លត្តា
 បរិសុទ្ធា សុញ្ញតាវក្កន្តិ ភវតិ ។

[៥] បុន ចបរំ អានន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា

បបរិសញ្ញំ អមនសិករិត្វា អាគាសានញាយតនសញ្ញំ
 វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។
 តស្ស វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ
 បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុច្ចតិ ។ សោ ឯវំ បជាណតិ
 យេ អស្ស ទរថា បបរិសញ្ញំ បដិច្ច តេន ន សន្តិ
 យេ អស្ស ទរថា អាគាសានញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញា

តែទីនេះ មិនឈ្មោះថាសូន្យទេ គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យ
 អាកាសានញាយតនសញ្ញា ។ ព្រោះហេតុនោះ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 ណា មិនមានត្រង់កន្លែងនោះទេ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវសេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយនោះ ត្រង់កន្លែងនោះ ថាជារបស់សូន្យ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 ណា សេសសល់នៅ ត្រង់កន្លែងនោះ ភិក្ខុដឹងច្បាស់ នូវសេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយ ដែលនៅមាននោះថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនេះ នៅមាន ។
 ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថា មានការកើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យនុ៎ះ
 ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល បរិសុទ្ធស្អាត យ៉ាងនេះខ្លះ ។

[៥] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបឋវីសញ្ញា
 មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអាកាសានញាយតនសញ្ញាទេ តែធ្វើទុក ក្នុង
 ចិត្ត នូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុ
 នោះ មានចិត្តស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅសិប្ប ជឿសិប្ប ក្នុងវិញ្ញាណ-
 ញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សេចក្តី
 ក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យបឋវីសញ្ញា សេចក្តី
 ក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 ទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យអាកាសានញាយតនសញ្ញា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

តេជ ន សន្តិ អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ

វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញំ បទិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ សោ

សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ បបរីសញ្ញាយាតិ បជានាតិ

សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ អាណាសានញាយតនសញ្ញា-

យាតិ បជានាតិ ។ អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ យទិទំ

វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញំ បទិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ ឥតិ

យំ ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ

សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ

សន្តំ ឥទមត្តិតិ បជានាតិ ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា

អាណន្ទ យថាកុច្ចា អរិបល្លត្តា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតា-

វក្កន្តិ ភវតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ តែសេចក្តីក្រវល់
ក្រវាយនេះ បែរជានៅមាន គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យ
វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវ
សេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកបឋវីសញ្ញា ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់
នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកអាកាសានញាយតនសញ្ញា ។ តែ
ទីនេះ មិនឈ្មោះថាសូន្យទេ គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យ
វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញា ។ ព្រោះហេតុនោះ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
ណាមិនមាន ត្រង់កន្លែងនោះ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវសេចក្តីក្រវល់
ក្រវាយនោះ ត្រង់កន្លែងនោះ ថាជារបស់សូន្យ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
ណាសេសសល់នៅ ត្រង់កន្លែងនោះ ភិក្ខុក៏ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីក្រវល់
ក្រវាយ ដែលនៅមាននោះថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនេះ នៅមាន ។
ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថា មានការកើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យ
នុ៎ះ ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល បរិសុទ្ធស្អាត យ៉ាងនេះខ្លះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ចូឡសុញ្ញតសុត្តេ អាភិព្ភញ្ញាយតនសញ្ញា

[៦] បុន ចបរំ អាណន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា
 អាគាសានញ្ញាយតនសញ្ញំ អមនសិករិត្វា វិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនសញ្ញំ អាភិព្ភញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច
 មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។ តស្ស អាភិព្ភញ្ញាយតន-
 សញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ អធិមុ-
 ច្ចតិ ។ សោ ឯវំ បដាណាតិ យេ អស្ស ទរថា
 អាគាសានញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេជ ន សន្តិ
 យេ អស្ស ទរថា វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច
 តេជ ន សន្តិ អត្តិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ
 អាភិព្ភញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ សោ
 សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ អាគាសានញ្ញាយតនសញ្ញា-
 យាតិ បដាណាតិ សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ វិញ្ញាណញ្ញាយ-
 តនសញ្ញាយាតិ បដាណាតិ ។ អត្តិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ
 យទិទំ អាភិព្ភញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្តន្តិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា

[៦] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុ មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអា-
 កាសានញ្ញាយតនសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវវិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា
 ទេ តែធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យអាកិញ្ចញ្ញាយតន-
 សញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ជឿ
 ស៊ប់ ក្នុងអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះ
 ថា សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យ
 អាកាសានញ្ញាយតនសញ្ញា សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយទាំងនោះ មិនមាន
 ក្នុងទីនេះទេ សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះ
 អាស្រ័យវិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយទាំងនោះ មិន
 មានក្នុងទីនេះទេ តែសេចក្តីត្រូវលំក្រវាយនេះ បែរជានៅមាន គឺនៅ
 មានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ
 ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកអាកាសា-
 នញ្ញាយតនសញ្ញា ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថា
 សូន្យ ចាកវិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា ។ តែទីនេះ មិនឈ្មោះថាសូន្យ
 ទេ គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ឥតិ យំ ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ

សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ថ អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ សន្តំ

ឥនមត្តីតិ បជាណាតិ ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា អាណន្ទ

យថាកុច្ឆា អវិបល្លត្តា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតារក្កន្តិ ភវតិ ។

[៧] បុន ចបរំ អាណន្ទ ភិក្ខុ អមនសិកវិត្តា

វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញំ អមនសិកវិត្តា អាភិញ្ញញ្ញា-

យតនសញ្ញំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច

មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។ តស្ស នេវសញ្ញានាសញ្ញា-

យតនសញ្ញាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធាតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ

អធិមុច្ចតិ ។ សោ ឯវំ បជាណាតិ យេ អស្ស ទរថា

វិញ្ញាណញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេន ន សន្តិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

ព្រោះហេតុនោះ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា មិនមានក្នុងទីនោះ ភិក្ខុ
 ពិចារណាយើញ នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនោះ ត្រង់កន្លែងនោះ ថាជា
 របស់សូន្យ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា សេសសល់នៅ ត្រង់ទីនោះ
 ភិក្ខុក៏ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ដែលមាននោះថា សេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយនេះ នៅមាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថា មានការ
 កើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យនុ៎ះ ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល បរិសុទ្ធ
 ស្អាត យ៉ាងនេះខ្លះ ។

[៧] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុ មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវវិញ្ញា-
 ណញ្ញាយតនសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអាកិញ្ញញ្ញាយតនសញ្ញាទេ តែ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យនៃវសញ្ញានាសញ្ញាយតន-
 សញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ជឿស៊ប់
 ក្នុងនៃវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា
 សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យវិញ្ញាណ-
 ញ្ញាយតនសញ្ញា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ចូឡសុញ្ញតសុត្តេ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា

យេ អស្សុ ទរថា អាភិព្ភញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច
 តេជ ន សន្តិ អត្តិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ នេវ-
 សញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯកត្តន្តិ ។ សោ
 សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញាយាតិ
 បជាណាតិ សុញ្ញមិទំ សញ្ញាគតំ អាភិព្ភញ្ញាយ-
 តនសញ្ញាយាតិ បជាណាតិ ។ អត្តិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ
 យទិទំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច ឯ-
 កត្តន្តិ ។ ឥតិ យំ ហិ ខោ ន ហោតិ តេជ តំ
 សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ត អវសិដ្ឋំ ហោតិ
 តំ សន្តំ ឥទមត្តិតិ បជាណាតិ ។ ឯវម្បិស្ស ឯសា
 អាណន្ទ យថាកុច្ចា អរិបល្លត្តា បរិសុទ្ធា សុញ្ញតា-
 វត្តន្តិ ភវតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា

សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយទាំងឡាយណានៅមាន ព្រោះអាស្រ័យអាកិញ្ញញ្ញា-
 យតនសញ្ញា សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ តែ
 សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយនេះ បែរជានៅមាន គឺនៅមានសភាវៈមួយ ព្រោះ
 អាស្រ័យនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា
 ទីនេះ ដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកវិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា ដឹង
 ច្បាស់ថា ទីនេះដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកអាកិញ្ញញ្ញាយតន-
 សញ្ញា ។ តែទីនេះ មិនឈ្មោះថាសូន្យទេ គឺនៅមានសភាវៈមួយ
 ព្រោះអាស្រ័យនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ។ ព្រោះហេតុនោះ បើ
 សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយណា មិនមានក្នុងទីនោះ ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវ
 សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយនោះ ត្រង់ទីនោះ ថាជារបស់សូន្យ បើសេចក្តី
 ត្រូវលំក្រវាយណា នៅមានសល់ត្រង់ទីនោះ ភិក្ខុក៏ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តី
 ត្រូវលំក្រវាយដែលនៅមាននោះថា សេចក្តីត្រូវលំក្រវាយនេះនៅមាន ។
 ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថា មានការកើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យ
 នុ៎ះ ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល បរិសុទ្ធស្អាត យ៉ាងនេះខ្លះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៨] បុន ចបរំ អាណន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា
អាភិក្ខុញ្ញាយតនសញ្ញំ អមនសិករិត្វា នេវសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនសញ្ញំ អនិមិត្តំ ចេតោសមាដី បដិច្ច
មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។ តស្ស អនិមិត្តេ ចេតោស-
មាដិម្ហំ ចិត្តំ បក្ខន្ធាតិ បសីទតិ សន្តិជ្ជតិ អនិមុច្ច-
តិ ។ សោ ឯវំ បដានាតិយេវ អស្សុ ទរថា អាភិក្ខុ-
ញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេជ ន សន្តិ យេ អស្សុ
ទរថា នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញំ បដិច្ច តេជ
ន សន្តិ អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា យទិទំ ឥមមេវ
កាយំ បដិច្ច សន្យាយតនិកំ ដីរិតប្បច្ចយាតិ ។ សោ
សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ អាភិក្ខុញ្ញាយតនសញ្ញាយាតិ
បដានាតិ សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
យតនសញ្ញាយាតិ បដានាតិ ។ អត្ថិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៨] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអា-
 កិញ្ញញ្ញាយតនសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន-
 សញ្ញា តែធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យអនិមិត្តចេតោ-
 សមាធិ^១ ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ជឿស៊ប់
 ក្នុងអនិមិត្តចេតោសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សេចក្តី
 ក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណានៅមាន ព្រោះអាស្រ័យអាកិញ្ញញ្ញាយតន-
 សញ្ញា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ សេចក្តី
 ក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណា នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យនេវសញ្ញានា-
 សញ្ញាយតនសញ្ញា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ
 តែសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនេះ បែរជានៅមាន គឺមាន ព្រោះអាស្រ័យ
 នូវកាយដែលប្រកបដោយសឡាយតនៈនេះ ដោយមានជីវិតជាបច្ច័យ ។
 ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ ចាកអា-
 កិញ្ញញ្ញាយតនសញ្ញា ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះដល់នូវសេចក្តីសម្គាល់ថាសូន្យ
 ចាកនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ។ តែទីនេះ មិនឈ្មោះថាសូន្យទេ

១ អនិមិត្តចេតោសមាធិនោះ បានដល់ សមាធិចិត្ត ដែលប្រកបដោយវិបស្សនា ព្រោះ
 សមាធិនោះ ប្រាសចាកនិមិត្តមានសេចក្តីមិនទៀងជាដើម បានជាលោកហៅថា អនិមិត្ត ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ចូឡសុញ្ញតសុត្តេ អនិមិត្តចេតោសមាធិ

យទិទំ ឥមមេវ កាយំ បដិច្ច សន្យាយតនិកំ ដីវិ-
តប្បច្ចយាតិ ។ ឥតិ យំ ហិ ខោ តត្ថ ន ហោតិ
តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ថ
អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ សន្តំ ឥនមត្តីតិ បជាណាតិ ។
ឯវម្បិស្ស ឯសា អាណន្ទ យថាកុច្ឆា អវិបល្លា
បរិសុទ្ធា សុញ្ញតាវក្កន្តិ ភវតិ ។

[៩] បុន ចបរំ អាណន្ទ ភិក្ខុ អមនសិករិត្វា
អាភិញ្ញាយតនសញ្ញំ អមនសិករិត្វា នេវសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនសញ្ញំ អនិមិត្តំ ចេតោសមាធិ បដិច្ច
មនសិករោតិ ឯកត្តំ ។ តស្ស អនិមិត្តេ ចេតោស-
មាធិម្ហិ ចិត្តំ បក្ខន្ធាតិ បសីនតិ សន្តិដ្ឋតិ អនិមុច្ច-
តិ ។ សោ ឯវំ បជាណាតិ អយំ ហិ ខោ^(១) អនិ-
មិត្តោ ចេតោសមាធិ អភិសដ្ឋតោ អភិសញ្ញេតយិ-
តោ ។ យំ ខោ បន កិញ្ចិ អភិសដ្ឋតំ អភិ-
សញ្ញេតយិតំ តននិច្ចំ និរោធម្មន្តិ បជាណាតិ ។

១ ឱ. អយម្បិ ខោតិ ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ អនិមិត្តចេតោសមាធិ

គឺនៅមាន ព្រោះអាស្រ័យកាយ ដែលប្រកបដោយសឡាយតនៈនេះ
 ដោយមានជីវិតជាបច្ច័យ ។ ព្រោះហេតុនោះ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 ណា មិនមានក្នុងទីនោះ ភិក្ខុ ក៏ពិចារណាយើញសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 នោះ ត្រង់ទីនោះ ថាជារបស់សូន្យ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា សល់
 នៅក្នុងទីនោះ ភិក្ខុ ក៏ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ដែលមាននោះ
 ថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនេះ នៅមាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង
 ឈ្មោះថា មានការកើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យនុ៎ះ ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែ
 ប្រួល បរិសុទ្ធស្អាត យ៉ាងនេះខ្លះ ។

[៧] ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត ភិក្ខុ មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវអា-
 កិញ្ញញ្ញាយតនសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតន-
 សញ្ញា តែធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសភាវៈមួយ ព្រោះអាស្រ័យអនិមិត្តចេតោ-
 សមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ មានចិត្តស្តុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ជឿស៊ប់ក្នុង
 អនិមិត្តចេតោសមាធិ ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា អនិមិត្តចេ-
 តោសមាធិនេះ អាត្មាអញបានតាក់តែងហើយ បានរិះគិតសន្សំហើយ ។
 ភិក្ខុនោះដឹងទៀតថា បើធម្មជាតណាមួយ ដែលអាត្មាអញតាក់តែងហើយ
 រិះគិតសន្សំហើយ ធម្មជាតនោះ មិនទៀង មានការរលត់ជាធម្មតា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ

វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ

វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញ្ញាណំ ហោតិ ទីណា ជាតិ

រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ

បជាធាតិ ។ សោ ឯវំ បជាធាតិ យេ អស្សុ ទរថា

កាមាសវំ បដិច្ច តេជ ន សន្តិ យេ អស្សុ ទរថា

ភវាសវំ បដិច្ច តេជ ន សន្តិ យេ អស្សុ ទរថា

អវិជ្ជាសវំ បដិច្ច តេជ ន សន្តិ អត្ថិ ចេវាយំ ទរថមត្តា

យទិទំ ឥធមេវ កាយំ បដិច្ច សឡាយតនិកំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

កាលបើភិក្ខុដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តក៏រួចចាកកាមាសវៈផង
 ចិត្តក៏រួចចាកភវាសវៈផង ចិត្តក៏រួចចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តរួច
 ស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា អាត្មាអញ មានចិត្តរួចស្រឡះ
 ហើយ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចារ្យ អាត្មាអញ
 បានប្រព្រឹត្តស្រេចហើយ កិច្ចដែលអញត្រូវធ្វើ ក៏ធ្វើស្រេចហើយ មិន
 មានកិច្ចដទៃក្រៅពីនេះទៀតទេ ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា
 សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណានៅមាន ព្រោះអាស្រ័យកាមាសវៈ
 សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 ទាំងឡាយណានៅមាន ព្រោះអាស្រ័យភវាសវៈ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 ទាំងនោះ មិនមានក្នុងទីនេះទេ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងឡាយណា
 នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យអវិជ្ជាសវៈ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទាំងនោះ
 មិនមានក្នុងទីនេះទេ តែសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនេះ បែរជានៅមាន គឺ
 នៅមាន ព្រោះអាស្រ័យកាយ ដែលប្រកបដោយសឡាយតនៈនេះឯង

សុញ្ញតវគ្គស្ស ចូឡសុញ្ញតសុត្តេ សុញ្ញតវិហារោ

ដីវិតប្បច្ចយាតិ ។ សោ សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ
 កាមាសវេនាតិ បដាណាតិ សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ
 ភវាសវេនាតិ បដាណាតិ សុញ្ញមិទំ សញ្ញាកតំ
 អវិជ្ជាសវេនាតិ បដាណាតិ ។ អត្តិ ចេវិទំ អសុញ្ញតំ
 យទិទំ ឥមមេវ កាយំ បដិច្ច សន្យាយតនិកំ
 ដីវិតប្បច្ចយាតិ ។ ឥតិ យំ ហិ ខោ តត្ថ ន
 ហោតិ តេន តំ សុញ្ញំ សមនុបស្សតិ យំ បន តត្ថ
 អវសិដ្ឋំ ហោតិ តំ សន្តំ ឥទមត្តីតិ បដាណាតិ ។
 ឯវម្បិស្ស ឯសា អាណន្ទ យថាកុច្ឆា អវិបល្លត្តា
 បរិសុទ្ធា បរមាណុត្តរា សុញ្ញតាវក្កន្តិ កវតិ ។

[១០] យេបិ ហិ^(១) កេចិ អាណន្ទ អតីតមទ្ធានំ ស-
 មណា វា ព្រាហ្មណា វា បរិសុទ្ធិំ បរមាណុត្តរំ សុញ្ញតំ
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារីសុ សព្វេ តេ ឥមំយេវ បរិសុទ្ធិំ បរ-
 មាណុត្តរំ សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារីសុ ។ យេបិ ហិ^(២)
 កេចិ អាណន្ទ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា បរិសុទ្ធិំ បរមាណុត្តរំ សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារិស្សន្តិ

១-២ ឱ. យេហីតិ ទិស្សតិ ។ ឧ. ម. វិហារន្តីតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ ការនៅដោយសុញ្ញតៈ

ដោយមានជីវិតជាបច្ច័យ ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះដល់នូវសេចក្តី
 សម្គាល់ថាសូន្យ ចាកកាមាសវៈ ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះដល់នូវសេចក្តី
 សម្គាល់ថាសូន្យ ចាកភវាសវៈ ដឹងច្បាស់ថា ទីនេះដល់នូវសេចក្តី
 សម្គាល់ថាសូន្យ ចាកអវិជ្ជាសវៈ ។ តែទីនេះ មិនឈ្មោះថាសូន្យទេ
 គឺនៅមាន ព្រោះអាស្រ័យកាយ ដែលប្រកបដោយសឡាយតនៈនេះឯង
 ដោយមានជីវិតជាបច្ច័យ ។ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា មិនមានក្នុងទី
 នោះ ភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយនោះ ត្រង់ទីនេះ ថា
 ជារបស់សូន្យ ពុំនោះ បើសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយណា សល់នៅក្នុងទីនោះ
 ភិក្ខុក៏ដឹងច្បាស់ នូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយដែលមាននោះថា សេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយនេះ នៅមាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះឯង ឈ្មោះថា មានការ
 កើតឡើងនៃសេចក្តីសូន្យនុ៎ះ ដែលជារបស់ពិត មិនប្រែប្រួល បរិសុទ្ធ
 ប្រសើរ ក្រៃលែង យ៉ាងនេះឯង ។

[១០] ម្នាលអានន្ទ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល
 បានចូលកាន់សុញ្ញតៈ ដ៏បរិសុទ្ធ ប្រសើរ ក្រៃលែង ពួកសមណៈ
 ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ តែងចូលកាន់សុញ្ញតៈ ដ៏បរិសុទ្ធ ប្រសើរ
 ក្រៃលែង នេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ បើពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ
 ក្នុងអនាគតកាល នឹងចូលកាន់សុញ្ញតៈ ដ៏បរិសុទ្ធ ប្រសើរ ក្រៃលែង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

សព្វេ តេ ឥមំយេវ បរិសុទ្ធិំ បរមាណុត្តរំ សុញ្ញតំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារិស្សន្តិ ។ យេបិ ហិ កេចិ អានន្ទ
 ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា បរិសុទ្ធិំ
 បរមាណុត្តរំ សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ សព្វេ តេ
 ឥមំយេវ បរិសុទ្ធិំ បរមាណុត្តរំ សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារន្តិ ។ តស្មាតិហា អានន្ទ បរិសុទ្ធិំ បរមាណុត្តរំ
 សុញ្ញតំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិស្សាមាតិ ឯវញ្ញំ វោ
 អានន្ទ សិក្ខិតព្វន្តិ ។ ឥទមវោច ភកកា អត្តមនោ
 អាយស្មា អានន្ទោ ភកកវតោ កាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

ចូឡសុញ្ញតសុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងចូលកាន់សុញ្ញតៈ ដ៏បរិសុទ្ធ
 ប្រសើរ ក្រៃលែង នេះឯង ។ ម្ចាស់អានន្ទ បើពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ចូលកាន់សុញ្ញតៈ ដ៏បរិសុទ្ធ ប្រសើរ ក្រៃ-
 លែង ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ តែងចូលកាន់សុញ្ញតៈ ដ៏
 បរិសុទ្ធ ប្រសើរ ក្រៃលែង នេះឯង ។ ម្ចាស់អានន្ទ ហេតុនោះ ក្នុង
 សាសនានេះ ភិក្ខុត្រូវគិតថា យើងរាល់គ្នា នឹងចូលកាន់សុញ្ញតៈ ដ៏
 បរិសុទ្ធ ប្រសើរ ក្រៃលែង ម្ចាស់អានន្ទ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីសិក្សា
 យ៉ាងនេះឯង ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់
 ហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយនឹងភាសិត
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

ចប់ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ មហាសុញ្ញតសុត្តំ

[១១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 សក្កេសុ វិហារតិ កបិលវត្ថុស្មី ជិត្រោជារាមេ ។
 អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្ត-
 ចីវរមាទាយ កបិលវត្ថុំ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។ កបិ-
 លវត្ថុស្មី បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្ប-
 ជិត្តន្តោ យេន កាឡុខេមកស្ស^(១) សក្កេស្ស វិហារេ
 តេនុបសង្កមិ ទិវវិហារាយ ។ តេន ខោ បន សម-
 យេន កាឡុខេមកស្ស សក្កេស្ស វិហារេ សម្ពហុ-
 លានិ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ ហោន្តិ ។ អន្ធិសា
 ខោ ភកវា កាឡុខេមកស្ស សក្កេស្ស វិហារេ
 សម្ពហុលានិ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ ។ ទិស្វាន
 ភកវតោ ឯតទហោសិ សម្ពហុលានិ ខោ កាឡុ-
 ខេមកស្ស សក្កេស្ស វិហារេ សេនាសនានិ បញ្ញត្តា-
 និ សម្ពហុលា នុ ខោ ឥធិ ភិក្ខុ វិហារន្តីតិ ។

១ កាឡុក្ខេមកស្សាតិបិ សំយោគោ ។

មហាសុញ្ញតសូត្រ ទី ២

[១១] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងនិគ្រោធារាម ទៀបក្រុងកបិលព័ស្តុ នាដែនរបស់ពួក
សក្កៈ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ
ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយស្តេចចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុ ។
លុះព្រះអង្គចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងកបិលព័ស្តុហើយ ត្រឡប់មកពី
បិណ្ឌបាតវិញ ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅកាន់វិហាររបស់សក្កៈ
ឈ្មោះកាឡខេមកៈ ដើម្បីសម្រាកព្រះអង្គក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ សម័យនោះ
ឯង ក្នុងវិហាររបស់កាឡខេមកសក្កៈ មានគេក្រាលសេនាសនៈ ទុក
ច្រើន ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានបុណ្យ ទ្រង់ទតឃើញសេនាសនៈ
ច្រើន គេរៀបចំទុកក្នុងវិហារ របស់កាឡខេមកសក្កៈ ។ លុះព្រះអង្គ
ទ្រង់ទតឃើញហើយ ក៏មានព្រះហឫទ័យត្រិះរិះដូច្នោះថា សេនាសនៈច្រើន
គេរៀបចំទុក ក្នុងវិហារ របស់កាឡខេមកសក្កៈ ទំនងជាមានពួកភិក្ខុ
ច្រើន នៅក្នុងទីនេះទេដឹង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១២] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 អានន្ទោ សម្ពហុលេហិ ភិក្ខុហិ សន្តិ យជាយ-
 សក្កស្ស វិហារេ ចីវរកម្មំ ករោតិ ។ អថ ខោ ភកវា
 សាយណ្ហាសមយំ បដិសល្លាណ វុដ្ឋិតោ យេន យ-
 ជាយសក្កស្ស វិហារោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា
 បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសន្ន ខោ ភកវា
 អាយស្មន្តំ អានន្តំ អាមន្តេសិ សម្ពហុលានិ ខោ
 អានន្ត កាឡុខេមកស្ស សក្កស្ស វិហារេ សេនា-
 សនានិ បញ្ញត្តានិ សម្ពហុលា^(១) ឯត្ថ ភិក្ខុ វិហារន្តិតិ ។
 សម្ពហុលានិ កន្តេ កាឡុខេមកស្ស សក្កស្ស
 វិហារេ សេនាសនានិ បញ្ញត្តានិ សម្ពហុលា ភិក្ខុ
 ឯត្ថ វិហារន្តិ ចីវរការសមយោ នោ កន្តេ វត្តតីតិ ។

១ ឱ. ឯត្តន្តេ នុ ខោតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណសកៈ

[១២] សម័យនោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ កំពុងចាត់ចែង
 ដេរថីពរ ក្នុងវិហាររបស់យាយសក្កៈ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុច្រើនរូប ។
 គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីផលសមាបត្តិ ក្នុងសា-
 យណ្ណសម័យ ហើយស្ដេចចូលទៅកាន់វិហាររបស់យាយសក្កៈ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈដែលគេរៀបចំទុក ។ លុះព្រះ
 អង្គគង់ស៊ប់ហើយ ក៏ត្រាស់សួរព្រះអានន្ទមានអាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ
 សេនាសនៈច្រើន ដែលគេបានរៀបចំទុក ក្នុងវិហាររបស់កាឡខេមកសក្កៈ
 ហើយមានទាំងពួកភិក្ខុនៅក្នុងទីនោះ អ្វីច្រើនម៉្លោះ ។ ព្រះអានន្ទក្រាប
 ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេនាសនៈច្រើន ដែលគេរៀបចំទុក
 ក្នុងវិហារ របស់កាឡខេមកសក្កៈ ហើយមានពួកភិក្ខុច្រើន នៅក្នុងទីនោះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន (ព្រោះ) ពេលនេះ ជាពេលធ្វើថវរ ប្រព្រឹត្ត
 មកដល់យើងខ្ញុំទាំងឡាយ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ ឋានាឋានភាវោ

[១៣] ន ខោ អាណន្ទ ភិក្ខុ សោភតិ សង្ក-
 ណិកាវរមោ សង្កណិកាវរតោ សង្កណិកាវរមតំ អ-
 នុយុត្តោ កណាវរមោ កណាវរតោ កណាសម្មុទិតោ^(១)
 សោ វតានន្ទ ភិក្ខុ សង្កណិកាវរមោ សង្កណិកាវ-
 រតោ សង្កណិកាវរមតំ អនុយុត្តោ កណាវរមោ ក-
 ណាវរតោ កណាសម្មុទិតោ យន្តំ នេក្ខម្មសុខំ បរិវេក-
 សុខំ ឧបសមសុខំ សម្ពោទិសុខំ តស្ស សុខស្ស
 ទិកាមលាភី ភវិស្សតិ អភិច្ចលាភី អកសិវលាភីតិ
 នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យោ ច ខោ សោ អាណន្ទ ភិក្ខុ
 ឯកោ កណាស្មា រូបកដ្ឋោ វិហារតិ តស្សេតំ ភិក្ខុ-
 ដោ ចាទិកដ្ឋំ យន្តំ នេក្ខម្មសុខំ បរិវេកសុខំ
 ឧបសមសុខំ សម្ពោទិសុខំ តស្ស សុខស្ស ទិកា-
 មលាភី ភវិស្សតិ អភិច្ចលាភី អកសិវលាភីតិ
 ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។ សោ វតានន្ទ ភិក្ខុ សង្កណិកា-
 វរមោ សង្កណិកាវរតោ សង្កណិកាវរមតំ អនុយុត្តោ

១ ម. គណេសុ បមុទិតោ ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ពាក្យថាឋានៈនិងមិនមែនជាឋានៈ

[១៣] ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុ ដែលត្រេកអរនឹងពួក ចូលចិត្តនឹងពួក
 ប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរនឹងពួក ត្រេកអរនឹងគ្នា ចូលចិត្ត
 នឹងមានគ្នា រីករាយនឹងគ្នា មិនល្អទេ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុដែលត្រេក-
 អរនឹងពួក ចូលចិត្តនឹងពួក ប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរនឹងពួក
 ត្រេកអរនឹងគ្នា ចូលចិត្តនឹងមានគ្នា រីករាយនឹងគ្នានោះ ហើយបាន
 មិនបាច់ប្រាថ្នា បានមិនលំបាក បានដោយស្រួល នូវនេក្ខម្មសុខ
 វិវេកសុខ ឧបសមសុខ សម្ពោធិសុខ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុ
 ឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ បើភិក្ខុណា ចេញចាកពួក ហើយទៅនៅតែ
 ម្នាក់ឯង ភិក្ខុនោះ នឹងបានមិនបាច់ប្រាថ្នា បានមិនលំបាក បានដោយ
 ស្រួល នូវនេក្ខម្មសុខ វិវេកសុខ ឧបសមសុខ សម្ពោធិសុខ ជាប្រាកដ
 ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះ ត្រេកអរ
 នឹងពួក ចូលចិត្តនឹងពួក ប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរនឹងពួក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

កណារាមោ កណារតោ កណាសមុទិតោ សាមា-
 យិកំ វា កក្កំ ចេតោវិមុត្តិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិស្សតិ
 អសាមាយិកំ វា អកុប្បន្តិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។
 យោ ច ខោ សោ អានន្ទ ភិក្ខុ ឯកោ កណាស្វា
 រូបកដ្ឋោ វិហារតិ តស្សេតំ ភិក្ខុនោ ចាជិកដ្ឋំ
 សាមាយិកំ វា កក្កំ ចេតោវិមុត្តិ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារិស្សតិ អសាមាយិកំ វា អកុប្បន្តិ ហានមេតំ
 វិជ្ជតិ ។ ធាហំ អានន្ទ ឯកំ រូបំបិ សមនុបស្សាមិ
 យត្ត រត្តស្ស យថាភិរត្តស្ស រូបស្ស វិបរិណាមញ្ញ-
 ថាការា ន ឧប្បដ្ឋេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខនោម-
 នស្ស្តាថាយាសា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

ត្រេកអរនឹងគ្នា ចូលចិត្តនឹងមានគ្នា រីករាយនឹងគ្នា អាចនឹងចូលកាន់
 ចេតោវិមុត្តិ ដែលផុតស្រឡះចាកកិលេស ជាទីរីករាយ ឬនឹងចូលកាន់
 ចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ផុតស្រឡះចាកពួកកិលេស ជាវិមុត្តិមិនកម្រើក
 ដោយកិលេសបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ
 លុះតែភិក្ខុណា ចេញចាកពួក ហើយទៅសម្ងំនៅតែម្នាក់ឯង ភិក្ខុនោះ
 នឹងចូលកាន់ចេតោវិមុត្តិ ដែលផុតចាកពួកកិលេស ជាទីរីករាយ ឬនឹង
 ចូលកាន់ចេតោវិមុត្តិ ដែលមិនទាន់ផុតចាកពួកកិលេស ជាវិមុត្តិមិន
 កម្រើកដោយកិលេស ជាប្រាកដ ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ។
 ម្នាលអានន្ទ តថាគតពិចារណារកមើលមិនឃើញ នូវរូប សូម្បីតែមួយ
 ដែលបុគ្គលត្រេកអរ ត្រេកត្រអាលយ៉ាងណា ហើយមិនកើតសេចក្តីសោក
 ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីតានតឹង ព្រោះមិនមាន
 ការប្រែប្រួលទៅជាប្រការដទៃ នោះសោះឡើយ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ សុញ្ញតូបសម្មជ្ជនំ

[១៤] អយំ ខោ បដានន្ទ វិហារោ តត្ថ^(១)
តថាគតេន អភិសម្ពុទ្ធោ យទិទំ សព្វនិមិត្តានំ អម-
នសិការា អជ្ឈត្ថំ សុញ្ញតំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារតិ ។
តត្ថ ចេ អានន្ទ តថាគតំ ឥមិទា វិហារេន
វិហារន្តំ ភកវន្តំ ឧបសម្ពុទ្ធិតារោ ភិក្ខុ ភិក្ខុនិយោ
ឧចាសកា ឧចាសិកាយោ រាជាណោ រាជមហាមត្តា
តិគ្គិយា តិគ្គិយស្សារកា តត្រានន្ទ តថាគតោ វិវេ-
កនិទ្ទេនេវ ចិត្តេន វិវេកចោណោន វិវេកបញ្ញារេន
រូបកដ្ឋេន នេក្ខម្មាភិរតេន ព្យង្គិក្ខតេន សព្វសោ
អាសវដ្ឋានីយេហិ ធម្មេហិ អញ្ញនត្ថំ ឧយ្យោជនិ-
កប្បជិសំយុត្តំយេវ កថំ កត្តា ហោតិ ។ តស្មាតិ-
ហានន្ទ ភិក្ខុ ចេមិ អាកដ្ឋេយ្យ អជ្ឈត្ថំ សុញ្ញតំ
ឧបសម្មជ្ជ វិហារេយ្យន្តិ តេនានន្ទ ភិក្ខុនា អជ្ឈត្ថមេវ
ចិត្តំ សណ្ឋាបេតព្វំ សន្និសានេតព្វំ^(២) ឯកោទិកាតព្វំ
សមាទហាតព្វំ ។

១ ឱ. ម. តត្ថាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. សន្និសានេតព្វំ ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ការសម្រេចនូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ

[១២] ម្នាលអានន្ទ វិហារធម៌ (ការនៅ) ក្នុងទីស្ងាត់ តថាគតបាន
ត្រាស់ដឹងហើយ គឺបានសម្រេចនូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិក្នុងសន្តាន ព្រោះ
មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសង្ខតនិមិត្តទាំងអស់ (មានរូបជាដើម) ។ ម្នាលអានន្ទ
បើពួកភិក្ខុក្តី ពួកភិក្ខុនិក្តី ពួកឧបាសកក្តី ពួកឧបាសិកាក្តី ពួកព្រះរាជាក្តី
ពួករាជមហាអាមាត្យក្តី ពួកតិរិយក្តី ពួកសាវ័កនៃតិរិយក្តី ជាអ្នកចូលមក
រកតថាគត ជាកគវន្ត ដែលកំពុងនៅដោយវិហារធម៌នេះ ម្នាលអានន្ទ
តថាគត បិតនៅ ក្នុងកណ្តាលបរិស័ទនោះ ក៏មានចិត្តឈមទៅរកវិវេក
បែរទៅរកវិវេក ទោរទន់ទៅរកវិវេក ស្ងាត់ចាកពួកគណៈ ត្រេកអរនឹង
នេក្ខម្មៈ ប្រាសចាកធម៌ដែលជាទីតាំងនៃអាសវៈ ជាអ្នកធ្វើនូវពាក្យដែល
ប្រកបដោយការដាស់តឿន ឲ្យវៀរចាកធម៌ជាទីតាំងនៃអាសវៈ សព្វ
គ្រប់ ដោយពិត ។ ម្នាលអានន្ទ ហេតុនោះ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បើ
មានសេចក្តីប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីសម្រេចនូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ
ខាងក្នុង គឺបញ្ចក្ខន្ធរបស់ខ្លួន ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះ ត្រូវតាំងចិត្ត ត្រូវ
ញ៉ាំងចិត្តឲ្យរីករាយ ត្រូវធ្វើចិត្តឲ្យស្ងប់ស្ងាត់ ត្រូវធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ខាង
ក្នុង តែមួយយ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១៥] កថញ្ចានន្ទ ភិក្ខុ អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ណា-
 បេតិ សន្និសាទេតិ ឯកោទិកោតិ សមាទហាតិ ។
 ឥធានន្ទ ភិក្ខុ វិច្ឆេវ កាមេហិ វិច្ឆ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ
 ឈានំ... ទុតិយំ ឈានំ... តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ
 ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ ឯវំ ខោ អានន្ទ
 ភិក្ខុ អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ សណ្ណាបេតិ សន្និសាទេតិ
 ឯកោទិកោតិ សមាទហាតិ ។ សោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ
 មនសិកោតិ ។ តស្ស អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ មនសិ-
 កោតោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ ន បក្ខន្ធតិ ន
 បសីទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ ធានិមុច្ចតិ ។ ឯវំ សន្តមេតំ
 អានន្ទ ភិក្ខុ ឯវំ បដាធាតិ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ ខោ
 មេ មនសិកោតោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ ន
 បក្ខន្ធតិ ន បសីទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ ធានិមុច្ចតិតិ ។
 ឥតិហ តត្ថ សម្បដាធា ហោតិ ។ សោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

[១៥] ម្នាលអានន្ទ ចុះភិក្ខុ តាំងចិត្ត ធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ធ្វើចិត្តឲ្យស្ងប់ស្ងាត់ ធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ខាងក្នុង គឺបញ្ចក្ខន្ធរបស់ខ្លួន តើដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុ ក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិត្តកៈវិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈដែលកើតអំពីវិវេក... ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន... ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន... ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុ តាំងចិត្ត ធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ធ្វើចិត្តឲ្យស្ងប់ស្ងាត់ ធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ខាងក្នុង យ៉ាងនេះឯង ។ ភិក្ខុនោះ ឈ្មោះថាធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុង ។ តែកាលបើភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុងហើយ ចិត្ត មិនស្ទុះទៅ មិនជ្រះថ្លា មិនតាំងនៅស៊ប់ មិនចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុងទេ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ភិក្ខុ រមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា កាលអាត្មាអញ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុង ចិត្ត មិនស្ទុះទៅ មិនជ្រះថ្លា មិនតាំងនៅស៊ប់ មិនចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុងទេ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ ក្នុងហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បើភិក្ខុនោះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ តត្ថតត្ថសម្មជានោ

ពហិទ្ធា សុញ្ញតំ មនសិករោតិ ។ សោ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា
 សុញ្ញតំ មនសិករោតិ ។ សោ អានេញ្ចំ មនសិ-
 ករោតិ ។ តស្ស អានេញ្ចំ មនសិករោតោ អា-
 នេញ្ចាយ ចិត្តំ ន បក្ខន្ធព្វតិ ន បសីទតិ ន
 សន្តិដ្ឋតិ នាធិមុច្ចតិ ។ ឯវំ សន្តមេតំ អានន្ធុ
 ភិក្ខុ ឯវំ បជាតាតិ អានេញ្ចំ ខោ មនសិក-
 រោតោ អានេញ្ចាយ ចិត្តំ ន បក្ខន្ធព្វតិ ន បសី-
 ទតិ ន សន្តិដ្ឋតិ នាធិមុច្ចតិ ។ ឥតិហា តត្ថ
 សម្មជានោ ហោតិ ។ តេនានន្ធុ ភិក្ខុនា តស្មី-
 យេវ បុរិមស្មី សមាធិនិមិត្តេ អជ្ឈត្តមេវ ចិត្តំ
 សណ្ឋាបេតព្វំ សន្តិសារេតព្វំ ឯកោទិកាតព្វំ សមា-
 ទហាតព្វំ ។ សោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ មនសិក-
 រោតិ ។ តស្ស អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ មនសិករោតោ
 អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធព្វតិ បសីទតិ
 សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ ។ ឯវំ សន្តមេតំ អានន្ធុ ភិក្ខុ

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ការដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ។

ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្រៅ គឺបញ្ចក្ខន្ធអ្នកដទៃ ។

បើភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុងនិងខាង

ក្រៅ ។ បើភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ គឺអរូបសមា-

បត្តិ ។ កាលភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ចិត្តមិន

ស្ទុះទៅ មិនជ្រះថ្លា មិនតាំងនៅស៊ប់ មិនចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់-

ញ័រ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ភិក្ខុគង់ដឹងច្បាស់យ៉ាង

នេះថា កាលអាត្មាអញធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រហើយ ចិត្ត

ក៏មិនស្ទុះទៅ មិនជ្រះថ្លា មិនតាំងនៅស៊ប់ មិនចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងសេចក្តី

មិនញាប់ញ័រ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ដោយប្រការ

ដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ភិក្ខុនោះ ត្រូវតាំងចិត្ត ធ្វើចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ធ្វើចិត្ត

ឲ្យស្ងប់ស្ងាត់ ធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយ ខាងក្នុង ក្នុងសមាធិនិមិត្ត ពីមុននោះ

វិញ ។ ភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុង ។

កាលភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ ខាងក្នុងហើយ

ចិត្តក៏ស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងសុញ្ញតផលសមា-

បត្តិខាងក្នុង ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើចិត្តនុះស្ងប់ស្ងាត់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឯវំ បជាណតិ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតំ ខោ មេ មនសិករោ-
តោ អជ្ឈត្តំ សុញ្ញតាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ បសីទតិ
សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតីតិ ។ ឥតិហា តត្ថ សម្បជានោ
ហោតិ ។ សោ ពហិទ្ធា សុញ្ញតំ មនសិករោតិ ។
សោ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា សុញ្ញតំ មនសិករោតិ ។ សោ
អានេញ្ចំ មនសិករោតិ ។ តស្ស អានេញ្ចំ មន-
សិករោតិ អានេញ្ចាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ បសីទតិ
សន្តិដ្ឋតិ វិមុច្ចតិ ។ ឯវំ សន្តមេតំ អានន្ធកិក្កុ
ឯវំ បជាណតិ អានេញ្ចំ ខោ មេ មនសិករោតោ
អានេញ្ចាយ ចិត្តំ បក្ខន្ធតិ បសីទតិ សន្តិដ្ឋតិ
វិមុច្ចតីតិ ។ ឥតិហា តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ ។

[១៦] តស្ស ចេ អានន្ធកិក្កុនោ ឥមិណ
វិហារេន វិហារតោ ចង្គមាយ ចិត្តំ នមតិ ។ សោ
ចង្គមតិ ឯវំ មំ ចង្គមន្តំ នាកិដ្ឋ្យោនោមនស្សា
ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្សវិស្សន្តីតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា កាលអាត្មាអញ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផល-
 សមាបត្តិខាងក្នុងហើយ ចិត្តក៏ស្ទុះទៅ ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ចុះចិត្តស៊ប់
 ក្នុងសុញ្ញតផលសមាបត្តិខាងក្នុង ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុ
 នោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បើភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវផលសមាបត្តិ
 ខាងក្រៅ ។ បើភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិខាងក្នុង
 និងខាងក្រៅ ។ បើភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ។
 កាលភិក្ខុនោះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រហើយ ចិត្តក៏ស្ទុះទៅ
 ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ។ ម្នាល
 អានន្ទ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ភិក្ខុគង់ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា កាល
 អាត្មាអញ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រហើយ ចិត្តក៏ស្ទុះទៅ
 ជ្រះថ្លា តាំងនៅស៊ប់ ចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ។ ភិក្ខុនោះ
 ជាអ្នកដឹងច្បាស់ នូវហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[១៦] ម្នាលអានន្ទ កាលបើភិក្ខុនោះ នៅដោយវិហារធម៌ គឺ
 សមថវិបស្សនានេះ ចិត្តក៏បង្ហោរទៅដើម្បីចង្រ្រម ។ ភិក្ខុនោះ ចង្រ្រម
 ដោយគិតដូច្នោះថា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈា និង
 ទោមនស្ស នឹងមិនជាប់តាមអាត្មាអញដែលកំពុងចង្រ្រម យ៉ាងនេះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ តត្ថតត្ថសម្មជានោ

ឥតិហ តត្ថ សម្មជានោ ហោតិ ។ តស្ស ចេ
 អាណន្ទ ភិក្ខុនោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ ហនាយ
 ចិត្តំ នមតិ ។ សោ តិដ្ឋតិ ឯវំ មំ បិតំ ភកិដ្ឋា-
 ទោមនស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្ស-
 វិស្សន្តិតិ ។ ឥតិហ តត្ថ សម្មជានោ ហោតិ ។
 តស្ស ចេ អាណន្ទ ភិក្ខុនោ ឥមិនា វិហារេន វិ-
 ហារតោ និសង្កាយ ចិត្តំ នមតិ ។ សោ និសីទតិ
 ឯវំ មំ និសិទ្ធិំ ភកិដ្ឋាទោមនស្សា ចាបកា
 អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្សវិស្សន្តិតិ ។ ឥតិហ តត្ថ
 សម្មជានោ ហោតិ ។ តស្ស ចេ អាណន្ទ ភិក្ខុនោ
 ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ សយនាយ ចិត្តំ នមតិ ។
 សោ សយតិ ឯវំ មំ សយន្តំ ភកិដ្ឋាទោមនស្សា
 ចាបកា អកុសលា ធម្មា អន្ធាស្សវិស្សន្តិតិ ។
 ឥតិហ តត្ថ សម្មជានោ ហោតិ ។ តស្ស ចេ
 អាណន្ទ ភិក្ខុនោ ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ កា-
 សាយ ចិត្តំ នមតិ ។ សោ យាយំ កថា ហីនា

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ការដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ។

ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាល
 អានន្ទ កាលបើភិក្ខុនោះ កំពុងនៅដោយវិហារធម៌ គឺសមថវិបស្សនានេះ
 ចិត្តក៏បង្កោនទៅ ដើម្បីកិរិយាយរ ។ ភិក្ខុនោះ ឈរដោយគិតថា
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស នឹងមិនជាប់
 តាមអាត្មាអញ ដែលកំពុងឈរ យ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់
 ក្នុងហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើភិក្ខុនោះ
 កំពុងនៅដោយវិហារធម៌ គឺសមថវិបស្សនានេះ ចិត្តក៏បង្កោនទៅ ដើម្បី
 អង្គុយ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏អង្គុយដោយគិតថា អកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 ដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស នឹងមិនជាប់តាមអាត្មាអញ ដែល
 កំពុងអង្គុយនៅ យ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹង ក្នុងហេតុនោះ
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើភិក្ខុនោះ នៅដោយវិហារធម៌
 គឺសមថវិបស្សនានេះ ចិត្តក៏បង្កោនទៅដើម្បីដេក ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដេក
 ដោយគិតថា អកុសលធម៌ទាំងឡាយដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស
 នឹងមិនជាប់តាមអាត្មាអញ ដែលកំពុងដេក យ៉ាងនេះ ។ ភិក្ខុនោះ
 ជាអ្នកដឹងច្បាស់ នូវហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ
 កាលបើភិក្ខុនោះ កំពុងនៅដោយវិហារធម៌ គឺសមថវិបស្សនានេះ ចិត្ត
 ក៏បង្កោនទៅដើម្បីនិយាយ ។ ភិក្ខុនោះ គិតថា កថាណា ថែកទាប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

កម្មា ចោមុដ្ឋនិកា អនរិយា អនត្ថសញ្ញិតា ន

និព្វិទាយ ន វិរាតាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ

ន អភិញ្ញាយ ន សម្មោធាយ ន និព្វាធាយ សំ-

វត្តតិ សេយ្យថីទំ រាជកថា ចោរកថា មហាមត្តក-

ថា សេនាកថា ភយកថា យុទ្ធកថា អន្ទកថា

ចានកថា វត្តកថា សយនកថា មាលាកថា កន្ទក-

ថា ញាតិកថា យានកថា កាមកថា និកមកថា

នករកថា ជនបទកថា ឥត្តិកថា ស្វរកថា

វិសិខាកថា កុម្មដ្ឋានកថា បុព្វប្បេតកថា ធានត្ត-

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុប្ផជន មិនប្រសើរ មិនប្រកបដោយ
 ប្រយោជន៍ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីត្រាស់
 ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន គឺរាជកថា (និយាយពីព្រះរាជា)
 ចោរកថា (និយាយពីចោរ) មហាមត្តកថា (និយាយពីអាមាត្យធំ)
 សេនាកថា (និយាយពីសេនា) ភយកថា (និយាយពីភ័យ) យុទ្ធកថា
 (និយាយពីចម្បាំង) អន្ទកថា (និយាយពីបាយ) បានកថា (និយាយពី
 ទឹក) វត្តកថា (និយាយពីសំពត់) សយនកថា (និយាយពីដំណេក)
 មាលាកថា (និយាយពីកម្រងផ្កា) គន្ធកថា (និយាយពីគ្រឿង
 ក្រអូប) ញាតិកថា (និយាយពីញាតិ) យានកថា (និយាយពីយាន
 ជំនិះ) គាមកថា (និយាយពីស្រុក) និគមកថា (និយាយពីនិគម)
 នគរកថា (និយាយពីក្រុង) ជនបទកថា (និយាយពីជនបទ) ឥត្តិកថា
 (និយាយពីស្រ្តី) សូរកថា (និយាយពីមនុស្សភ្ញៀវក្លា) វិសិខាកថា
 (និយាយពីកំប៉ោយ) កុម្មដ្ឋានកថា (និយាយពីកន្លែងដាក់ក្អមទឹក ឬកន្លែង
 កំណប់) បុព្វប្បេតកថា (និយាយពីមនុស្សដែលស្លាប់ហើយ) នានត្ត-

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ តត្ថតត្ថសម្មជានោ

កថា លោកក្លាយិកា សមុទ្ធក្លាយិកា ឥតិកវា-
 កវកថា ឥតិ វា ឯវរូបំ កថំ ន កថេស្សាមីតិ ។
 ឥតិហា តត្ថ សម្មជានោ ហោតិ ។ យា ច^(១)
 អយំ អានន្ទ កថា អភិសល្មេខិកា ចេតោ-
 វិចារណសប្បាយា^(២) ឯកន្តនិព្វិទាយ វិវាតាយ និពា-
 ទាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោទាយ និព្វាទាយ
 សំវត្តតិ សេយ្យដីទំ អប្បិច្ឆកថា សន្តដ្ឋិកថា បរិវេក-
 កថា អសំសក្កកថា វិរិយារម្ភកថា សីលកថា ស-
 មាទិកថា បញ្ញាកថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញ្ញាណទស្ស-
 នកថា ឥតិ ឯវរូបំ កថំ កថេស្សាមីតិ ។ ឥតិហា
 តត្ថ សម្មជានោ ហោតិ ។ តស្ស ចេ អានន្ទ ភិក្ខុនោ

១ ឱ. ច ខោ ។ ២ ឱ. ចេតោវិរណសប្បាយា ។ ម. ចេតោវិនីរណសប្បាយា ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ការដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ។

កថា (និយាយពីភាពមនុស្សផ្សេង ៗ គ្នា) លោកក្លាយិកា (និយាយ
 ពីព្រហ្មកសាងលោក) សមុទ្ធក្លាយិកា (និយាយពីព្រហ្មកសាងសមុទ្រ)
 និយាយអំពីភពតូចនិងភពធំ ថាដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ អាត្មាអញមិននិយាយ
 នូវកថា មានសភាពយ៉ាងនោះឡើយ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ ក្នុង
 ហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ កថាណា ផ្លូវផង ជា
 ទីសប្បាយនៃការពិចារណាតាមដំណើរចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយ
 ណាយដោយចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាកភាគៈ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បី
 ស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន គឺអប្សិ-
 ច្ចកថា (និយាយពីសេចក្តីប្រាថ្នាតិច) សន្តដ្ឋិកថា (និយាយពីសេចក្តី
 សន្តោស) បរិវេកកថា (និយាយពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់) អសំសគ្គកថា
 (និយាយពីការមិនជាប់ជំពាក់) វិយារម្តកថា (និយាយពីការប្រារព្ធ
 ព្យាយាម) សីលកថា (និយាយពីសីល) សមាធិកថា (និយាយ
 ពីសមាធិ) បញ្ញាកថា (និយាយពីប្រាជ្ញា) វិមុត្តិកថា (និយាយពី
 ការរួចចាកកិលេស) វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា (និយាយពីការឃើញ
 ដោយបញ្ញា ចំពោះកិរិយារួចចាកកិលេស) អាត្មាអញនឹងនិយាយតែ
 កថា មានសភាពយ៉ាងនោះឯង ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ក្នុង
 ហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើភិក្ខុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឥមិនា វិហារេន វិហារតោ វិតក្កាយ ចិត្តំ នមតិ ។
 សោ យេមេ វិតក្កា ហីនា កម្មា ចោទុដ្ឋនិកា អន-
 វិយា អនត្ថសញ្ញតា ន និព្វិទាយ ន វិរាតាយ ន
 និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្ពោ-
 ធាយ ន និព្វាធាយ សំវត្តន្តិ សេយ្យដីទំ កាមវិ-
 តក្កោ ព្យាចានវិតក្កោ វិហីសាវិតក្កោ ឥតិ ឯវរូបេន
 វិតក្កេន ន វិតក្កេស្សាមីតិ ។ ឥតិហា តត្ថ សម្ម-
 ជានោ ហោតិ ។ យេ ច ខោ អានន្ទ វិតក្កា អវិយា
 និយ្យានិកា និយ្យន្តិ តក្កាស្ស សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
 សេយ្យដីទំ នេក្ខម្មវិតក្កោ អព្យាចានវិតក្កោ អវិហី-
 សាវិតក្កោ ឥតិ ឯវរូបេ វិតក្កេ វិតក្កេស្សាមីតិ ។
 ឥតិហា តត្ថ សម្មជានោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណសកៈ

កំពុងនៅ ដោយវិហារធម៌ គឺសមថវិបស្សនានេះ ចិត្តក៏បង្ហោរទៅ ដើម្បី
វិតក្កៈ (សេចក្តីត្រិះរិះ) ។ ភិក្ខុនោះ គិតថា វិតក្កៈទាំងឡាយណា ដែល
ថោកទាប ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុប្ផជួន មិនប្រសើរ មិនប្រកប
ដោយប្រយោជន៍ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រ-
ព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន គឺកាមវិតក្កៈ ព្យាបាទ-
វិតក្កៈ វិហឹសាវិតក្កៈ អាត្មាអញ នឹងមិនត្រិះរិះ ដោយវិតក្កៈ មានសភាព
យ៉ាងនោះឡើយ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងក្នុងហេតុនោះ ដោយប្រការ
ដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ វិតក្កៈទាំងឡាយណា ដ៏ប្រសើរ ជានិយ្យានិកៈ
(ដឹកនាំសត្វ) តែដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាមពុទ្ធវចនៈនោះ ដើម្បីការអស់ទៅ
នៃទុក្ខដោយប្រពៃបាន គឺនេក្ខម្មវិតក្កៈ អព្យាបាទវិតក្កៈ អវិហឹសាវិតក្កៈ
ភិក្ខុគិតថា អាត្មាអញ នឹងត្រិះរិះនូវវិតក្កៈទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនោះ
ឯង ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ បញ្ចកាមគុណា

[១៧] បញ្ច ខោ ឥមេ អានន្ទ កាមគុណា
 កតមេ បញ្ច ចក្កុវិញ្ញេយ្យា រូទា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា
 បិយ្យទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា សោតវិញ្ញេយ្យា
 សទ្ធា... យានវិញ្ញេយ្យា កត្តា... ជិហ្គវិញ្ញេយ្យា
 រសា.. កាយវិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា កត្តា
 មនាទា បិយ្យទា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា ឥមេ
 ខោ អានន្ទ បញ្ច កាមគុណា ។ យត្ត ភិក្ខុនា
 អភិក្ខុណំ សកំ ចិត្តំ បច្ចវេក្ខិតព្វំ អត្តិ នុ
 ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អញ្ញ-
 តវស្មី វា អញ្ញតវស្មី វា អាយតនេ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ ចេតសោ សមុទាទាពោតិ ។ សចេ អានន្ទ
 ភិក្ខុ បច្ចវេក្ខមាណោ ឯវំ បជាណតិ អត្តិ នុ ខោ
 មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមគុណេសុ អញ្ញតវស្មី
 វា អញ្ញតវស្មី វា អាយតនេ ឧប្បជ្ជតិ ចេតសោ
 សមុទាទាពោតិ ។ ឯវំ សន្តមេតំ អានន្ទ ភិក្ខុ
 ឯវំ បជាណតិ យោ ខោ ឥមេសុ^(១) បញ្ចសុ
 កាមគុណេសុ ឆន្ទរាគោ សោ មេ អប្បហីនោតិ^(២) ។

១ ឱ. ខោ មេ ។ ២ ម. នប្បហីនោតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ កាមគុណ ៥

[១៧] ម្ចាស់អានន្ទ កាមគុណនេះ មាន ៥ ប្រការ កាមគុណ ៥ ប្រការ គឺអ្វីខ្លះ រូបទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលដឹងដោយភ្នែក ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរឲ្យកើតតម្រេក ១ សំឡេងទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលដឹងដោយត្រចៀក... ១ ក្លិនទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលដឹងដោយច្រមុះ... ១ រសទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលដឹងដោយអណ្តាត... ១ ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ ដែលបុគ្គលដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីគាប់ចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរឲ្យកើតតម្រេក ១ ម្ចាស់អានន្ទ កាមគុណ ៥ ប្រការ នេះឯង ។ ភិក្ខុត្រូវពិចារណាចិត្តរបស់ខ្លួនឲ្យរឿយ ។ ថា បណ្តាកាមគុណទាំង ៥ នេះ សេចក្តីជ្រួលច្រាលនៃចិត្តរបស់អាត្មាអញ កើតឡើង ក្នុងហេតុជាទីកើតនៃកិលេស ចំពោះកាមគុណណាមួយ មានដែរឬទេ ។ ម្ចាស់អានន្ទ បើភិក្ខុពិចារណាទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា បណ្តាកាមគុណទាំង ៥ នេះ សេចក្តីជ្រួលច្រាលនៃចិត្តរបស់អាត្មាអញ កើតឡើង ក្នុងហេតុជាទីកើតនៃកិលេស ចំពោះកាមគុណណាមួយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ភិក្ខុគង់ដឹងយ៉ាងនេះថា តម្រេកណា ដែលកើតក្នុងកាមគុណទាំង ៥ នេះ តម្រេកនោះ អាត្មាអញ មិនទាន់លះបង់បានទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

សចេ បដានន្ទ ភិក្ខុ បច្ចុវេក្ខមាដោ ឯវំ បដាជាតិ
 នត្ថិ ខោ មេ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមតុលោសុ អញ្ញ-
 តរស្មី វា អញ្ញតរស្មី វា អាយតនេ ឧប្បជ្ជតិ ចេត-
 សោ សមុទាចារោតិ ។ ឯវំ សន្តមេតំ អានន្ទ ភិក្ខុ
 ឯវំ បដាជាតិ យោ ខោ ឥមេសុ បញ្ចសុ កាមតុ-
 លោសុ ឆន្ទរកោ សោ មេ បហីនោតិ ។ ឥតិហ
 តត្ថ^(១) សម្បជានោ ហោតិ ។

[១៨] បញ្ច ខោ ឥមេ^(២) អានន្ទ ឧចានានក្ខន្ធា ។
 យត្ថ ភិក្ខុនា ឧទយព្វយានុបស្សិនា^(៣) វិហាតព្វំ ឥតិ
 រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្តជ្ជ-
 មោ ឥតិ វេទនា... ឥតិ សញ្ញា... ឥតិ សដ្ឋារា...
 ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស សមុទយោ ឥតិ
 វិញ្ញាណស្ស អត្តជ្ជមោតិ ។ តស្ស ឥមេសុ បញ្ចសុ-
 ចានានក្ខន្ធសុ ឧទយព្វយានុបស្សិនោ វិហារតោ យោ
 បញ្ចសុចានានក្ខន្ធសុ អស្មិមាដោ សោ បហីយតិ ។

១ ឱ. តត្ថាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. មេ ។ ៣ ឱ. ឧទយព្វយានុបស្សិនា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត បើភិក្ខុពិចារណាទៅ ដឹងយ៉ាងនេះថា បណ្តា
 កាមគុណទាំង ៥ នេះ សេចក្តីជ្រួលច្រាលនៃចិត្តរបស់អាត្មាអញ មិន
 កើតឡើង ក្នុងហេតុជាទីកើតនៃកិលេស ចំពោះកាមគុណណាមួយទេ ។
 ម្នាលអានន្ទ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ភិក្ខុក៏ដឹងយ៉ាងនេះថា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងកាមគុណទាំង ៥ នេះ សេចក្តីប្រាថ្នានោះ អាត្មាអញ
 បានលះបង់ហើយ ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ ក្នុងហេតុនោះ
 ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[១៨] ម្នាលអានន្ទ ឧបាទានក្ខន្ធនេះ មាន ៥ យ៉ាង ។
 ភិក្ខុគប្បីនៅ ដោយកិរិយាពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវការកើតនិងការ
 រលត់ ដូច្នោះថា រូប ដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃរូប ដូច្នោះ ការវិនាសទៅ
 នៃរូប ដូច្នោះ វេទនា ដូច្នោះ... សញ្ញា ដូច្នោះ... សង្ខារទាំងឡាយ
 ដូច្នោះ... វិញ្ញាណ ដូច្នោះ ការកើតឡើងនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ការ
 វិនាសទៅនៃវិញ្ញាណ ដូច្នោះ ។ កាលបើភិក្ខុនោះនៅ ពិចារណាឃើញ
 ច្បាស់ នូវការកើតនិងការរលត់ ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ នេះ ភិក្ខុ
 នោះ រមែងលះបង់អស្មិមានៈ ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ចេញបាន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ ទសកថាវគ្គនិ

ឯវំ សន្តមេតំ អានន្ទ ភិក្ខុ ឯវំ បជានាតិ យោ
 ខោ មេ បញ្ចសុចាទានក្ខន្ធន្តេសុ អស្មិមាដោ សោ
 មេ បហីនោតិ ។ ឥតិហ តត្ថ សម្បជានោ ហោតិ ។
 ឥមេ ខោ តេ អានន្ទ ធម្មា ឯកន្តកុសលាយតិកា
 អរិយា លោកុត្តរា អនវក្កន្តា ចាបិមតា ។ តំ កិ
 មញ្ញសិ អានន្ទ កំ អត្ថវសំ សម្បស្សមាដោ អរ-
 ហាតិ សារកោ សត្តារំ អនុពន្ធិតំ អបិ បយុជ្ជមា-
 នោតិ ។ ភកវម្ភលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភកវនេត្តិកា
 ភកវបដិសរណា សាធុ វត ភន្តេ ភកវន្តំយេវ បដិ-
 កាតុ ឯតស្ស កាសិតស្ស អត្តោ ភកវតោ សុត្វា
 ភិក្ខុ ធារេស្សន្តីតិ ។

[១៧] ន ខោ អានន្ទ អរហាតិ សារកោ
 សត្តារំ អនុពន្ធិតំ យទិទំ សុត្តកេយ្យវេយ្យាករ-
 ណស្ស សោតុំ តំ កិស្ស ហេតុ ទីយវត្តស្ស
 ហិ វោ អានន្ទ ធម្មា សុតា ធាតា វចសា
 បរិចិតា មនសានុបេក្ខិតា ទិដ្ឋិយា សុប្បដិវិទ្ធា ។
 យា ច ខោ អយំ អានន្ទ កថា អភិសល្លេខិតា

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ កថាវត្ថុ ១០

ម្នាលអានន្ទ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ភិក្ខុដឹងយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ
 បានលះបង់អស្មិមានៈ ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ បានហើយ ។ ភិក្ខុនោះ
 ជាអ្នកដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ
 ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ជាប់មកតាមកុសលដោយចំណែកមួយ ដ៏បរិសុទ្ធជ
 ប្រសើរក្នុងលោក ដែលមានវិញ្ញាបនបត្រ មិនអាចគ្របសង្កត់បាន ។
 ម្នាលអានន្ទ អ្នកសម្គាល់នូវហេតុនោះ ថាដូចម្តេច សាវ័ក ពិចារណា
 ឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាមិនបាច់គេហៅរក តែ
 គួរដើរតាមសាស្តា ។ ព្រះអានន្ទ ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល មានព្រះមាន
 ព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះមានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះដោយប្រពៃ
 ដល់យើងខ្ញុំ ពួកភិក្ខុស្តាប់ភាសិតរបស់ព្រះអង្គហើយ នឹងចងចាំទុក ។

[១៧] ម្នាលអានន្ទ សាវ័កមិនគួរដើរតាមតែព្រះសាស្តាទេ គឺថា
 គួរតែស្តាប់ នូវសុត្តៈ គេយ្យៈ វេយ្យាករណៈ ដំណើរនោះ ព្រោះ
 ហេតុអ្វី ម្នាលអានន្ទ ព្រោះថា ធម៌ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ក៏បាន
 ស្តាប់ បានទ្រទ្រង់ ចាំរត់មាត់ ស្ទាត់ក្នុងចិត្ត ចាក់ធ្លុះដោយទិដ្ឋិ ជាយូរ
 យារហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ មួយទៀត កថាណា ផ្លូវផងក្រែកលែង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ចេតោវិចារណាសប្បាយា ឯកន្តនិព្វិទាយ វិវាតាយ
 និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោធាយ
 និព្វានាយ សំវត្តតិ សេយ្យដីទំ អប្បិច្ឆកថា សន្តដ្ឋិ-
 កថា បរិវេកកថា អសំសក្កកថា វិរិយារម្ភកថា
 សីលកថា សមាធិកថា បញ្ញាកថា វិមុត្តិកថា
 វិមុត្តិញ្ញាណទស្សនកថា ឯវរូបិយា ខោ អាណន្ទ
 កថាយ សោតុំ^(១) អរហតិ សារកោ សត្តារំ
 អនុពទ្ធិតុំ អបិ បយុជ្ជមាណោតិ^(២) ។ ឯវំ សន្តេ^(៣)
 អាណន្ទ អាចរិយូបទ្ធកោ ហោតិ ឯវំ សន្តេ សន្តេវាសូ-
 បទ្ធកោ ហោតិ ឯវំ សន្តេ ព្រហ្មចារូបទ្ធកោ ហោតិ ។
 [២០] កថញ្ញានន្ទ អាចរិយូបទ្ធកោ ហោតិ ។
 ឥធាណន្ទ ឯកច្ចោ សត្តា វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ
 រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ធារំ តិរិកុហំ សុសានំ រទបត្តំ
 អញ្ញោកាសំ បលាលបុញ្ញំ ។ តស្ស តថារូបកដ្ឋស្ស
 វិហារតោ អធ្វារដ្ឋន្តិ ព្រហ្មណក្កហបតិកា ទេកមា ចេវ

១ ឱ.ម. ហេតុ ។ ២ ឱ. ឥតិសទ្ធា នត្តិ ។ ៣ ឱ.ម. សន្តេ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

ជាទីសប្បាយនៃកិរិយាពិចារណាដោយចិត្ត ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឿយ-
ណាយដោយចំណែកមួយ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ ដើម្បី
ស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន កថា
នោះ គឺ អប្បិច្ឆកថា សន្តដ្ឋិកថា បរិវេកកថា អសំសគ្គកថា វិរិយា-
រម្មកថា សីលកថា សមាធិកថា បញ្ញាកថា វិមុត្តិកថា វិមុត្តិញ្ញាណ-
ទស្សនកថា ម្នាលអានន្ទ សារីក គួរតែស្តាប់ នូវកថាមានសភាព
យ៉ាងនោះ ទើបឈ្មោះថា មិនបាច់គេហៅរក តែគួរដើរតាមសាស្តា ។
ម្នាលអានន្ទ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ឧបទ្រពអាចារ្យ ក៏មាន
កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ឧបទ្រពកូនសិស្ស ក៏មាន កាលបើមាន
ហេតុយ៉ាងនេះ ឧបទ្រពព្រហ្មចារី ក៏មាន ។

[២០] ម្នាលអានន្ទ ឧបទ្រពអាចារ្យ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
អានន្ទ សាស្តាខ្លះ ក្នុងលោកនេះ នៅអាស្រ័យ នឹងសេនាសនៈ
ដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ញកភ្នំ គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃស្នូសាន
ដងព្រៃ ទីវាល គំនរចំបើង ។ កាលដែលសាស្តានោះ ចៀស
ចេញចាកពួកគណៈដូច្នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ អន្តោវាសូបទ្ធកោ

ជានបទា ច ។ ខោ អន្ទាវដ្ឋេសុ ព្រាហ្មណាត្តហាបតិ-
 កេសុ នេតមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច មុច្ឆំ និ-
 កាមយតិ^(១) កេដំ អាបជ្ជតិ អាវជ្ជតិ ពាហុល្លាយ ។
 អយំ វុច្ចតានន្ទ ឧបទ្ធកោ អាចរិយោ អាចរិយុ-
 បទ្ធកោ ។ អវដិសុ នំ ចាបកា អកុសលា ធម្មា
 សង្កិលេសិកា ចោនោព្ពរិកា សទរា ទុក្ខវិចារកា
 អាយតិ ជាតិជរាមរណីយា ។ ឯវំ ខោ អានន្ទ
 អាចរិយុបទ្ធកោ ហោតិ ។

[២១] កថញ្ញានន្ទ អន្តោវាសូបទ្ធកោ ហោតិ ។

តស្សេវ ខោ បនានន្ទ សត្តុ សារកោ តស្ស
 សត្តុ វិវេកមនុព្រ្យហយមាណោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ
 អញ្ញំ វុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ធវំ តិវិតុហំ សុសានំ
 វេនបត្តំ អញ្ញោកាសំ បលាលបុញ្ញំ ។ តស្ស
 តថារូបកដ្ឋស្ស វិហារតោ អន្ទាវដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណាត្ត-
 ហាបតិកា នេតមា ចេវ ជានបទា ច ។ សោ

១ ឱ. មុច្ឆតិ កាមយតិ, ម. មុច្ឆំ កាមយតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ឧបទ្រពសិស្ស

អ្នកជនបទក្តី ក៏ចេះតែចូលទៅរក (សាស្តានោះ) ។ កាលបើព្រាហ្មណ៍
 និងគហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នកជនបទក្តី ចេះតែចូលទៅរកដូច្នោះហើយ
 សាស្តានោះ ប្រាថ្នានូវតណ្ហាជាធម្មជាតិជ្រុលជ្រប់ ដល់នូវសេចក្តីត្រេក
 អរ ក៏ត្រឡប់មកកាន់សេចក្តីល្មោភវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះ តថាគត
 ហៅថា ឧបទ្រពអាចារ្យ ព្រោះឧបទ្រពគឺកិលេសកើតក្នុងអាចារ្យ ។
 អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក ជាគ្រឿងសៅហ្មង ជាធម៌នាំឲ្យ
 កើតក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ឲ្យផលជា
 ទុក្ខ ប្រកបដោយជាតិជរានិងមរណៈ តទៅមុខ ក៏សម្លាប់ នូវសា-
 ស្តានោះ ។ ម្នាលអានន្ទ យ៉ាងនេះឯង ជាឧបទ្រពអាចារ្យ ។

[២១] ម្នាលអានន្ទ ចុះឧបទ្រពសិស្ស តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 អានន្ទ សារីករបស់សាស្តានោះឯង កាលចម្រើនវិវេក យកតម្រាប់
 សាស្តានោះ ក៏អាស្រ័យនៅនឹងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ
 ភ្នំ ញកភ្នំ គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃស្នូសាន ដងព្រៃ ទីវាល គំនរចំបើង ។
 ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នកជនបទក្តី ក៏ចេះតែចូល
 ទៅរកសារីក ដែលចេញចាកពួកដូច្នោះ ។ សារីកនោះ ប្រាថ្នា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

អន្ទាវដ្ឋេសុ ព្រហ្មណាត្តហាបតិកេសុ នេតមេសុ ចេវ

ជានបទេសុ ច មុច្ឆំ ជិកាមយតិ កេដំ អាបជ្ជតិ

អារដ្ឋតិ ពាហុល្លាយ ។ អយំ វុច្ចតានន្ទ ឧបទ្ធកោ

អន្តោវាសី អន្តោវាសូបទ្ធកោ ។ អវធិសុ ទំ ចាបកា

អកុសលា ធម្មា សង្កិលេសិកា ចោដោព្ភវិកា

សទរា ទុក្ខវិចារកា អាយតី ជាតិជរាមរណីយា ។

ឯវំ ខោ អានន្ទ អន្តោវាសូបទ្ធកោ ហោតិ ។

[២២] កថញ្ជានន្ទ ព្រហ្មចារូបទ្ធកោ ហោតិ ។

ឥធានន្ទ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មា-

សម្មុទ្ធា វិជ្ជាចរណាសម្បន្នោ សុតតោ លោកវិទូ

អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា

ភកកា ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជតិ អរញ្ញំ

រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ធវំ តិរិកុហំ សុសានំ វនបត្តំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

នូវតណ្ហា ជាធម្មជាតិជ្រុលជ្រប់ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ ក៏ត្រឡប់មក
 កាន់សេចក្តីល្មោភ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នក
 ជនបទក្តី ដែលចូលទៅរក (ទាំងអម្បាលនោះ) វិញ ។ ម្នាលអានន្ទ
 នេះ តថាគតហៅថា ឧបទ្រពសិស្ស ព្រោះឧបទ្រពគឺកិលេសកើតក្នុង
 សិស្ស ។ អកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដ៏លាមក ជាគ្រឿងសៅហ្មង ជា
 ធម៌នាំឲ្យកើតក្នុងភពថ្មីទៀត ប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ឲ្យ
 ផលជាទុក្ខ ប្រកបដោយជាតិជរានិងមរណៈតទៅ ក៏សម្លាប់នូវសាវ័ក
 នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ យ៉ាងនេះឯង ជាឧបទ្រពសិស្ស ។

[២២] ម្នាលអានន្ទ ចុះឧបទ្រពព្រាហ្មចារី តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
 អានន្ទ ព្រះតថាគតឆ្ងាយចាកសីកសត្រូវគឺកិលេស ត្រាស់ដឹងនូវញោយ្យ-
 ធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ
 មានដំណើរល្អទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរ
 ដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ជាអ្នកទូន្មាននូវបុរស
 ដែលគួរទូន្មានបាន ជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់
 ដឹងនូវចតុរារិយសច្ច មិនត្រឡប់មកកាន់ត្រៃភព ព្រះអង្គកើតឡើងក្នុង
 លោកនេះ ។ ព្រះតថាគតនោះ អាស្រ័យនៅនឹងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់
 គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ញាកភ្នំ គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃសួសាន ដងព្រៃ

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ ព្រហ្មចារ្យបទ្ធកោ

អញ្ចោកាសំ បលាលបុញ្ញំ ។ តស្ស តថារូបកដ្ឋស្ស
 វិហារតោ អន្ធាវដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណាក្កហបតិកា នេកមា
 ចេវ ជានបទា ច ។ សោ អន្ធាវដ្ឋេសុ ព្រាហ្មណាក្ក-
 ហបតិកេសុ នេកមេសុ ចេវ ជានបទេសុ ច ន មុច្ឆំ
 និកាមយតិ ន កេធំ អាបដ្ឋតិ ន អារដ្ឋតិ ពាហុល្លា-
 យ ។ តស្សេវ ខោ បទានន្ទ សត្តុ សារកោ តស្ស
 សត្តុ វិវេកមនុព្រហ្មយមាដោ វិវិត្តំ សេនាសនំ ភជ-
 តិ អវញ្ញំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ កន្ធាវំ តិវិកុហំ សុសា-
 នំ រនបត្តំ អញ្ចោកាសំ បលាលបុញ្ញំ ។ តស្ស តថា-
 រូបកដ្ឋស្ស វិហារតោ អន្ធាវដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណាក្កហបតិ-
 កា នេកមា ចេវ ជានបទា ច ។ សោ អន្ធាវដ្ឋេសុ
 ព្រាហ្មណាក្កហបតិកេសុ នេកមេសុ ចេវ ជានប-
 ទេសុ ច មុច្ឆំ និកាមយតិ កេធំ អាបដ្ឋតិ អារដ្ឋតិ
 ពាហុល្លាយ ។ អយំ រុច្ឆតិ អានន្ទ ឧបទ្ធកោ
 ព្រហ្មចារី ព្រហ្មចារូបទ្ធកេន ។ អវដិសុ នំ ចាបកា
 អកុសលា ធម្មា សង្កិលេសិកា ចោដោព្តរិកា
 សទរា ទុក្ខវិចារកា អាយតី ជាតិជរាមរណីយា ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ឧបទ្រពព្រហ្មចារី

ទីវាល គំនរចំបើង ។ ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នក
 ជនបទក្តី ក៏ចេះតែចូលទៅរកព្រះតថាគត ដែលចេញចាកពួកដូច្នោះ ។
 ព្រះតថាគតនោះ មិនប្រាថ្នានូវតណ្ហាជាធម្មជាតិជ្រុលជ្រប់ មិនដល់នូវ
 សេចក្តីត្រេកអរ មិនត្រឡប់មកកាន់សេចក្តីល្មោក ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍និង
 គហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នកជនបទក្តី ដែលចូលទៅរក (នោះ) ទេ ។
 ម្នាលអានន្ទ តែសាវ័ករបស់សាស្តានោះឯង ចម្រើនវិវេក យកតម្រាប់
 សាស្តានោះ ក៏នៅនឹងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ គឺព្រៃ ម្លប់ឈើ ភ្នំ ញកភ្នំ
 គុហាក្នុងភ្នំ ព្រៃស្នូសាន ដងព្រៃ ទីវាល គំនរចំបើង ។ ពួកព្រាហ្មណ៍
 និងគហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នកជនបទក្តី ក៏ចេះតែចូលទៅរកសាវ័ក
 ដែលចាកចេញពួកដូច្នោះ ។ សាវ័កនោះ បែរជាប្រាថ្នានូវតណ្ហាជាធម្ម-
 ជាតិជ្រុលជ្រប់ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ ក៏ត្រឡប់មកកាន់សេចក្តីល្មោក
 ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតីក្តី អ្នកនិគមក្តី អ្នកជនបទក្តី ដែលចូលទៅ
 រកនោះវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ នេះឯង តថាគតហៅថា ឧបទ្រព
 ព្រហ្មចារី ព្រោះឧបទ្រពគឺកិលេសកើតក្នុងព្រហ្មចារី ។ អកុសលធម៌
 ទាំងឡាយ ដ៏លាមក ជាគ្រឿងសៅហ្មង ជាធម៌នាំឲ្យកើតក្នុងភពថ្មី
 ទៀត ប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ ឲ្យផលជាទុក្ខ ប្រកប
 ដោយជាតិ ជរា និងមរណៈតទៅ ក៏សម្លាប់នូវសាវ័កនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឯវំ ខោ អាណន្ទ ព្រហ្មចារ្យបទ្ធកោ ហោតិ ។ តតោណន្ទ

យោ ចេវ^(១) អាចរិយ្យបទ្ធកោ យោ ច អន្តោវាស្សបទ្ធក-

កោ អយំ តេហិ ព្រហ្មចារ្យបទ្ធកោ ទុក្ខវិចារកតកោ ចេវ

កដុកវិចារកតកោ ច អបិច វិនិចារតាយ សំវត្តតិ ។

តស្មាតិហា មំ អាណន្ទ មិត្តវតាយ សមុទាចរថ មា

សបត្តវតាយ តំ កោ កវិស្សតិ ធីយរត្តំ ហិតាយ

សុខាយ ។

[២៣] កថញ្ចាណន្ទ សត្តារំ សាវកា សបត្ត-

វតាយ សមុទាចរន្តិ ដោ មិត្តវតាយ ។ ឥដានន្ទ សត្តា

១ ឱ. ចេវាយំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ម្ចាស់អានន្ទ យ៉ាងនេះឯង ជាឧបទ្រពព្រហ្មចារី ។ ម្ចាស់អានន្ទ បណ្តា
ឧបទ្រពទាំងនោះ ឧបទ្រពអាចារ្យក្តី ឧបទ្រពសិស្សក្តី ឲ្យផលជាទុក្ខ
ល្មមទេ ចំណែកឧបទ្រពព្រហ្មចារីនេះ ទើបឱ្យផលជាទុក្ខយ៉ាងក្រៃលែង
ឲ្យផលផ្សាក្តៅយ៉ាងក្រៃលែង ជាងឧបទ្រពអាចារ្យ និងឧបទ្រពសិស្ស
ទាំងនោះទៅទៀត មិនតែប៉ុណ្ណោះ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីធ្លាក់ចុះទៅកាន់
អបាយ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូររាប់អានតថាគត
ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិជាមិត្ត កុំរាប់អានតថាគត ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិ
ជាអ្នកមានពៀរឡើយ សេចក្តីប្រតិបត្តិជាមិត្តនោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អស់កាល
ជាអង្វែងទៅ ។

[២៣] ម្ចាស់អានន្ទ ចុះពួកសាវ័ក រាប់អានសាស្តា ដោយ
សេចក្តីប្រតិបត្តិ ជាអ្នកមានពៀរ មិនរាប់អានសាស្តា ដោយសេចក្តី
ប្រតិបត្តិជាមិត្ត តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អានន្ទ សាស្តាក្នុងលោកនេះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ មិត្តប្បជីបត្តិ

សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតិ អនុកម្មកោ ហិតេសី
អនុកម្មំ ឧបាទាយ ឥទំ វោ ហិតាយ ឥទំ វោ
សុខាយាតិ ។ តស្ស សាវកា ន សុស្សសន្តិ
ន សោតំ ឧទហន្តិ ន អញ្ញា ចិត្តំ^(១) ឧបដ្ឋបេន្តិ
វោក្កម្ម ច សត្តុ សាសនំ^(២) វត្តន្តិ ។ ឯវំ ខោ
អានន្ទ សត្តារំ សាវកា សបត្តវតាយ សមុទាចរន្តិ
នោ មិត្តវតាយ ។

[២៤] កថញ្ញានន្ទ សត្តារំ សាវកា មិត្តវតាយ
សមុទាចរន្តិ នោ សបត្តវតាយ ។ ឥទានន្ទ
សត្តា សាវកានំ ធម្មំ ទេសេតិ អនុកម្មកោ
ហិតេសី អនុកម្មំ ឧបាទាយ ឥទំ វោ ហិតាយ

១ ឱ. ន អញ្ញំ ចិត្តំ ។ ២ ឱ. ម. សាសនា ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ សេចក្តីប្រតិបត្តិជាមិត្ត

ជាអ្នកអនុគ្រោះ ស្វែងរកប្រយោជន៍ ប្រកបដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ
 ទើបសម្តែងធម៌ ដល់ពួកសាវ័កថា ធម្មជាតិទេ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ធម្មជាតិទេ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 សុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់សាស្តានោះ មិនស្តាប់
 ដោយគោរព មិនផ្ទៀងត្រចៀកស្តាប់ មិនញ៉ាំងចិត្តដែលត្រាប់ទៅក្នុងទី
 ដទៃឲ្យតាំងនៅនឹង លះបង់លែងប្រព្រឹត្តតាមសាសនារបស់សាស្តា ។
 ម្នាលអានន្ទ ពួកសាវ័ករាប់អានសាស្តា ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិ ជាអ្នកមាន
 ពៀរ មិនរាប់អាន ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិជាមិត្ត យ៉ាងនេះឯង ។

[២២] ម្នាលអានន្ទ ចុះពួកសាវ័ករាប់អានសាស្តា ដោយសេចក្តី
 ប្រតិបត្តិជាមិត្ត មិនរាប់អាន ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិជាអ្នកមានពៀរ តើ
 ដូចម្តេច ។ ម្នាលអានន្ទ សាស្តាក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកអនុគ្រោះ ស្វែង
 រកប្រយោជន៍ ប្រកបដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ទើបសម្តែងធម៌ ដល់ពួក
 សាវ័កថា ធម្មជាតិទេ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អ្នកទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវេណ្ណាសកំ

ឥទំ វោ សុខាយាតិ ។ តស្ស សាវកា សុស្សសន្តិ

សោតំ ឧទហន្តិ អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋហេន្តិ ន ច

វោក្កម្ម សត្តុ សាសនំ វត្តន្តិ ។ ឯវំ ខោ

អានន្ទ សត្តារំ សាវកា មិត្តវតាយ សមុទាចរន្តិ

នោ សបត្តវតាយ ។ តស្មាតិហា មំ អានន្ទ

មិត្តវតាយ សមុទាចរថ មា សបត្តវតាយ តំ វោ

ភវិស្សតិ ធីយវត្តំ ហិតាយ សុខាយាតិ^(១) ។

ន តេ អហំ អានន្ទ តថា បរក្កមិស្សាមិ

យថា កុម្មកាវោ អាមកេ អាមកមត្ថេ ។

១ ឱ. ឥតិសទ្ធោ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ធម្មជាតិនេះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ។ ពួក
សាវ័ក របស់សាស្តានោះ ខំប្រឹងស្តាប់ ផ្សេងត្រចៀកស្តាប់ ញ៉ាំង
ចិត្តដែលត្រាប់ទៅក្នុងទីដទៃឲ្យតាំងនៅនឹង ទាំងមិនលះបង់លែងប្រព្រឹត្ត
តាមសាសនារបស់សាស្តាឡើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ពួកសាវ័ក រាប់
អានសាស្តា ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិជាមិត្ត មិនរាប់អាន ដោយសេចក្តី
ប្រតិបត្តិជាអ្នកមានពៀរ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រោះហេតុ
នោះ អ្នកទាំងឡាយ គួររាប់អានតថាគត ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិជា
មិត្តចុះ កុំរាប់អានតថាគត ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិជាអ្នកមានពៀរឡើយ
ការប្រតិបត្តិជាមិត្តនោះ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តី
សុខ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អស់កាលជាអង្វែងទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ សួន
ផ្ទាំង កាន់កាជន៍ទាំងឡាយ ដែលទទឹក មិនទាន់ស្ងួត (ថ្មមមិនឲ្យបែក)
យ៉ាងណា តថាគត មិនបៀតបៀនអ្នកទាំងឡាយ យ៉ាងនោះដែរ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ មិត្តប្បដិបត្តិ

និក្ខយ្ហនិក្ខយ្ហាហំ អាណន្ទ វត្តាមិ បវយ្ហប្បវយ្ហាហំ^(១)
 អាណន្ទ វត្តាមិ^(២) យោ សារោ សោ បស្សតីតិ ។
 ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា អាណន្ទោ
 ភកវតោ ភាសិតំ អភិណ្ឌិតិ ។

មហាសុញ្ញតសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. បវយ្ហបវយ្ហាតិ ទិស្សតិ, ម. បគ្គយ្ហបគ្គយ្ហាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. អាណន្ទ វត្តាមីតិ
 ន ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ សេចក្តីប្រតិបត្តិជាមិត្ត

ម្នាលអានន្ទ តថាគត សង្កត់សង្កិនហើយ ប្រៀនប្រដៅរឿយ ។ ម្នាល
អានន្ទ តថាគត បន្ទាត់បង់បំផ្លាញបង់ នូវទោសចេញហើយ ប្រៀន
ប្រដៅថែមទៀត ដោយគិតថា នឹងឲ្យអ្នកទាំងឡាយ មានសារៈគឺមគ្គ
ផលតាំងនៅ (ក្នុងសន្តាន) ។ លុះព្រះមានបុណ្យ បានត្រាស់ព្រះសូត្រ
នេះ ចប់ហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ មានសេចក្តីពេញចិត្ត ត្រេកអរ
នឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មហាសុញ្ញតសូត្រ ទី ២ ។

តតិយំ អច្ឆរិយព្ពតធម្មសុត្តំ

[២៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អារាមេ ។ អថខោ សម្ពហុលានំ ភិក្ខុនំ បច្ឆាកត្តំ
បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កន្តានំ ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិដ្ឋានំ
សន្និបតិកានំ អយមន្តរាគថា ឧទចាទិ អច្ឆរិយំ
អារុសោ អព្ភតំ អារុសោ តថាកតស្ស ម-
ហិទ្ធិកតា មហានុការកតា យត្រ ហិ នាម
តថាកតោ អតីតេ ពុទ្ធិ បរិនិព្វតេ ធិន្ទបបញ្ចេ
ធិន្ទវដ្តមេ បរិយាទិន្ទវដ្តេ សព្វទុក្ខវិតិវត្តេ ជាទិស្សតិ
ឯវជច្ចា តេ ភក្កវន្តោ អហោសុំ ឥតិបិ ឯវនាមា
តេ ភក្កវន្តោ អហោសុំ ឥតិបិ ឯវកោត្តា តេ
ភក្កវន្តោ អហោសុំ ឥតិបិ ឯវសីលា តេ ភក្កវន្តោ
អហោសុំ ឥតិបិ ឯវជម្មា តេ ភក្កវន្តោ អហោសុំ
ឥតិបិ ឯវបញ្ញា តេ ភក្កវន្តោ អហោសុំ ឥតិបិ

អច្ឆរិយព្ពតធម្មសូត្រ ទី ៣

[២៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
 សាវត្ថី ។ កាលពួកភិក្ខុមានចំនួនច្រើន ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌុបាត ក្នុង
 វេលាក្រោយភត្ត អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា ក្នុងកាលនោះឯង
 អន្តរាកថានេះ ក៏កើតឡើងថា អស្ចារ្យណាស់ អារុសោ ចម្លែកណាស់
 អារុសោ ត្រង់ដែលព្រះតថាគត ព្រះអង្គមានឫទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន
 ព្រោះថា ព្រះតថាគត ទ្រង់ជ្រាប នូវព្រះអតីតពុទ្ធទាំងឡាយ ដែល
 ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ទ្រង់ផ្តាច់ផ្តិលនូវកិលេសជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យមាន
 ដំណើរយឺតយូរ ទ្រង់ផ្តាច់ផ្តិលនូវកិលេសជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យវិលវល់ ទ្រង់
 គ្របសង្កត់នូវកម្មជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យវិលវល់ ទ្រង់កន្លងបង់ហើយ នូវ
 ទុក្ខទាំងពួង ថា ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានព្រះជាតិយ៉ាងនេះខ្លះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទាំងនោះ មានព្រះនាមយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទាំងនោះ មានព្រះគោត្រយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទាំងនោះ មានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មាន
 ធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះមានព្រះភាគ ទាំងនោះ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្ធតធម្មសុត្តេ អន្តរាកថា

ឯវិហារី តេ ភកវន្តោ អហោសុំ ឥតិបិ ឯវិមុត្តា
 តេ ភកវន្តោ អហោសុំ ឥតិបីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ
 អាយស្មា អានន្តោ តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច អច្ឆរិយា
 ចេវ អារុសោ តថាកតា អច្ឆរិយធម្មសមដ្ឋាកតា ច
 អព្ពតា ចេវ អារុសោ តថាកតា អព្ពតធម្មសមដ្ឋាកតា
 ចាតិ ។ អយញ្ច ហិទំ តេសំ ភិក្ខុនំ អយំ^(១) អន្តរា-
 កថា វិប្បកតា ហោតិ ។

[២៦] អថ ភកវា សាយណ្ណាសមយំ បដិ-
 សល្លាតា វុដ្ឋិតោ យេនុបដ្ឋានសាលា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ និសដ្ឋ
 ខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ កាយ នុត្ត
 ភិក្ខុវេ ឯតហិ កថាយ សន្និសិដ្ឋា កា ច
 បន រោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។ ឥធន
 ភន្តេ អម្ពាភំ បច្ឆាកតំ បិណ្ណាចាតប្បដិក្កត្តានំ

១ ឱ. អយន្តិ ន ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្វតធម្មសូត្រ អន្តរាកថា

ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិហារធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទាំងនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ ។ លុះភិក្ខុទាំងឡាយ និយាយ
 យ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានពោលនឹងភិក្ខុទាំងនោះ
 ដូច្នេះថា ម្នាលអារុសោ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាបុគ្គលអស្ចារ្យ
 ទាំងប្រកបដោយធម៌អស្ចារ្យមែន ម្នាលអារុសោ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ
 ជាបុគ្គលចម្លែក ទាំងប្រកបដោយធម៌ចម្លែកមែន ។ នេះ ជាអន្តរ-
 កថា របស់ភិក្ខុទាំងនោះ អន្តរាកថានេះ ក៏ដាច់ពាក់កណ្តាលទៅ ។

[២៦] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចេញអំពីការសម្លៀក
 ក្នុងសាយណ្តសម័យ ហើយចូលសំដៅទៅឧបដ្ឋានសាលា លុះទ្រង់
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះទ្រង់គង់ហើយ ក៏មានព្រះបន្ទូលនឹងពួកភិក្ខុថា
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អម្បាញ្ញមិញនេះ អ្នកទាំងឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នា
 និយាយដូចម្តេច ចុះពាក្យដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយបញ្ឈប់ទៅ ។
 ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អម្បាញ្ញមិញនេះ
 ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ឧបដ្ឋានសាលាយំ សន្និសិដ្ឋានំ សន្និបតិកានំ អយ-
 មន្តរាគថា ឧទថាទិ អច្ឆរិយំ អារុសោ អព្ភតំ អារុសោ
 តថាគតស្ស មហិទ្ធិកតា មហានុការកតា យត្រិ ហិ
 ធាម តថាគតោ អតីតេ ពុទ្ធន្ទេ បរិនិព្វតេ ឆិទ្នប-
 បញ្ចេ ឆិទ្នវដ្ឋមេ បរិយាទិទ្នវដ្ឋេ សព្វទុក្ខវិតិវត្តេ ជា-
 និស្សតិ ឃំជច្ចា តេ ភកវន្តោ អហោសុំ ឥតិបិ ឃំ-
 ធាមា... ឃំកោត្តា... ឃំសីលា... ឃំធម្មា... ឃំបញ្ញា...
 ឃំវិហារី... ឃំវិមុត្តា តេ ភកវន្តោ អហោសុំ ឥតិបិ
 ឃំ វុត្តេ ភន្តេ អាយស្មា អានន្តោ អម្មេ ឃតទរោច
 អច្ឆរិយា ចេវ អារុសោ តថាគតា អច្ឆរិយធម្មស-
 មន្តរាគតា ច អព្ភតា ចេវ អារុសោ តថាគតា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

ក៏អង្គុយប្រជុំគ្នា ក្នុងឧបដ្ឋានសាលា អន្តរាកថានេះ កើតឡើងដូច្នោះថា
អស្ចារ្យណាស់ អារុសោ ចម្លែកណាស់ អារុសោ ត្រង់ដែលព្រះតថា-
គត ព្រះអង្គមានប្ញទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ព្រោះថា ព្រះតថាគត
ទ្រង់ជ្រាប នូវព្រះអតីតពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលបរិនិព្វានហើយ ទ្រង់ផ្តាច់
ផ្តិលនូវកិលេស ជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យមានដំណើរយឺតយូរ ទ្រង់ផ្តាច់
ផ្តិលនូវកម្មជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យវិលវល់ ទ្រង់គ្របសង្កត់ នូវកម្មជាគ្រឿង
ញ៉ាំងសត្វឲ្យវិលវល់ ទ្រង់កន្លងបង់ហើយនូវទុក្ខទាំងពួង ថា ព្រះមាន
ព្រះភាគទាំងនោះ មានព្រះជាតិយ៉ាងនេះខ្លះ... មានព្រះនាមយ៉ាងនេះ
ខ្លះ... មានព្រះគោត្រយ៉ាងនេះខ្លះ... មានសីលយ៉ាងនេះខ្លះ...
មានធម៌យ៉ាងនេះខ្លះ... មានប្រាជ្ញាយ៉ាងនេះខ្លះ... មានវិហារធម៌
យ៉ាងនេះខ្លះ ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះខ្លះ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ម្រើន លុះខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
អានន្ទមានអាយុ ក៏និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយដូច្នោះថា ម្ចាស់អារុ-
សោ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ មានសេចក្តីអស្ចារ្យ ទាំងប្រកបដោយធម៌
ដ៏អស្ចារ្យមែន ម្ចាស់អារុសោ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ជាបុគ្គលចម្លែក

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ តុសិតកាយុបបត្តិ

អព្វតធម្មសមដ្ឋាកតា ចាតិ អយំ ខោ ជោ ភន្តេ

អន្តរាកថា វិប្បកតា អថ ភកវា អនុប្បត្តោតិ ។

[២៧] អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អា-

មន្តេតិ តស្មាតិហា តំ អានន្ត ភិយ្យោសោ មត្តាយ

បដិកន្តុ តថាកតស្ស អច្ឆរិយា អព្វតធម្មាតិ ។

[២៨] សម្មុខា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ

សម្មុខា បដិក្កហិតំ សតោ សម្បជានោ អានន្ត

ពោធិសត្តោ តុសិតំ កាយំ ឧបបដ្ឋិតិ^(១) ។ យម្យិ

ភន្តេ សតោ សម្បជានោ ពោធិសត្តោ តុសិតំ កាយំ

ឧបបដ្ឋិ ឥនម្បហំ^(២) ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្វត-

ធម្មំ ជារមិ ។

១ ម. ឧបបដ្ឋតីតិ, ឱ. ឧប្បដ្ឋិតិ ។ ២ ឱ. ឥទមហា ។ ម. ឥទំ បាហំ ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ចរិយព្វតធម្មសូត្រ ពោធិសត្វកើតក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត

ជាបុគ្គលប្រកបដោយធម៌ដ៏ចម្រើន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះ ជា
អន្តរាភកថា ដែលខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ បញ្ឈប់ក្នុងវេលា ដែលព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ស្តេចមកដល់ ។

[២៧] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលនឹង
ព្រះអានន្តថា ម្ចាស់អានន្ត បើដូច្នោះ ធម៌ណា ដែលអស្ចារ្យ
ដែលចម្រើន អ្នកចូររំលឹកនូវធម៌នោះ ចំពោះតថាគត ឲ្យលើសលន់
ពន់ប្រមាណ ក្នុងទីនេះចុះ ។

[២៨] ព្រះអានន្តក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យ
នុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ទទួល ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ម្ចាស់អានន្ត
ពោធិសត្វ កើតក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត តែងមានសតិសម្បជញ្ញៈ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពោធិសត្វ កើតក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត តែង
តែមានសតិសម្បជញ្ញៈ ដោយហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
នេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ចរិយព្វតធម៌ (ធម៌អស្ចារ្យ
ចម្រើន) របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[២៩] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
 សម្មា បដិក្កហិតំ សតោ សម្មជាណោ អានន្ទ
 ពោធិសត្តោ តុសិតេ កាយេ អដ្ឋាសីតិ ។ យម្បិ
 ភន្តេ សតោ សម្មជាណោ ពោធិសត្តោ តុសិតេ កាយេ
 អដ្ឋាសិ ឥទម្បហំ ភន្តេ ភកវតោ អច្ចរិយំ អព្វតធម្មំ
 ជាវេមិ ។

[៣០] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្ម-
 ា បដិក្កហិតំ យាវតាយុកំ អានន្ទ ពោធិសត្តោ
 តុសិតេ កាយេ អដ្ឋាសីតិ ។ យម្បិ ភន្តេ យាវតា-
 យុកំ ពោធិសត្តោ តុសិតេ កាយេ អដ្ឋាសិ ឥ-
 ទម្បហំ ភន្តេ ភកវតោ អច្ចរិយំ អព្វតធម្មំ ជាវេមិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[២៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ ពោធិសត្វ បិតនៅក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត
 តែងមានសតិសម្បជញ្ញៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពោធិសត្វ បិត
 នៅក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត តែងមានសតិសម្បជញ្ញៈ ដោយហេតុណា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជា
 អច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៣០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ ពោធិសត្វ បិតនៅក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត
 ដរាបដល់អស់អាយុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពោធិសត្វ បិតនៅ
 ក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត ដរាបដល់អស់ព្រះជន្មាយុ ដោយហេតុណា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជា
 អច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ មាតុកុប្បោក្ខន្តិ

[៣១] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្ម-
 ខា បដិក្កហិតំ សតោ សម្មជាដោ អាណន្ទ ពោជិ-
 សត្តោ តុសិតា កាយា ចរិត្វា មាតុ កុច្ឆិ ឌីក្កមីតិ ។
 យម្បិ ភន្តេ សតោ សម្មជាដោ ពោជិសត្តោ តុ-
 សិតា កាយា ចរិត្វា មាតុ កុច្ឆិ ឌីក្កមិ ឥទម្បហំ
 ភន្តេ ។ មេ ។ ជារមិ ។

[៣២] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
 សម្មា បដិក្កហិតំ យទា អាណន្ទ ពោជិសត្តោ
 តុសិតា កាយា ចរិត្វា មាតុ កុច្ឆិ ឌីក្កមតិ^(១)
 អថ សទេវកេ លោកេ សមារកេ សព្វហ្មកេ
 សស្សមណាព្រហ្មណិយា បជាយ សទេវមនុស្សាយ
 អប្បមាលោកា ឧទ្ធារេ^(២) ឌីកាសោ ចាតុភវតិ
 អតិក្កម្មេ ទេវានំ ទេវានុការំ យាបិ តា ឌីកន្តិ-
 កា^(៣) អយា អសំវតា អន្ធការា អន្ធការតិមិ-
 សា យត្ថបិមេ ចន្ទិមសុរិយា វរំមហិទ្ធិកា

១ ឱ. ឌីក្កមីតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឧទ្ធារេ ។ ៣ លោកន្តិកាតិ បាហោ ទិស្សតិ អដ្ឋកថាយំ ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្វតធម្មសូត្រ ពោធិសត្វចុះកាន់ផ្ទៃមាតា

[៣១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ ពោធិសត្វ ច្យុតចាកពួកទេវតាជាន់តុសិត
 ទ្រង់ចុះមកកាន់ផ្ទៃនៃមាតា តែងមានសតិសម្បជញ្ញៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពោធិសត្វ ច្យុតចាកពួកទេវតាជាន់តុសិត ទ្រង់ចុះមកកាន់ផ្ទៃ
 នៃមាតា តែងមានសតិសម្បជញ្ញៈ ដោយហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ។ បេ ។

[៣២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ
 ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលណា ពោធិសត្វ ច្យុតចាកពួកទេវតាជាន់
 តុសិត ចុះមកកាន់ផ្ទៃមាតា កាលណោះ ពន្លឺដ៏លើសលប់ហួសប្រមាណ
 កើតប្រាកដក្នុងលោក ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក
 ទាំងសមណព្រាហ្មណ៍និងពួកសត្វ គឺទេវតានិងមនុស្សដ៏វិសេស ជាពន្លឺ
 កន្លងនូវទេវានុភាព របស់ទេវតាទាំងឡាយ ទាំងចន្លោះនៃលោកណា
 ដែលបើកជានិច្ច មិនមានទីតម្កល់នៅខាងក្រោម មានតែងងឹត ប្រកប
 ដោយងងឹតនិងអព្វ ព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យនេះ មានប្រទ្វិច្រើនយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ឯវមហានុភាវា អាកាយ ជានុភោន្តិ តត្ថបិ អប្បមា-
 ណោ ឧទ្ធារោ ឱកាសោ ចាតុកវតិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ
 ទេវានុការំ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧប្បដ្ឋា តេបិ តេជោកា-
 សេន អញ្ញមញ្ញស្ស ជានន្តិ^(១) អញ្ញេបិ កិវ កោ សន្តិ
 សត្តា ឥទ្ធិបបដ្ឋាតិ អយញ្ច ទសសហស្សី លោក-
 ធាតុ សន្តិម្បតិ សម្បកម្បតិ សម្បវេជេតិ អប្ប-
 មាណោ ច ឧទ្ធារោ ឱកាសោ លោកេ ចាតុកវតិ
 អតិក្កម្មេវ ទេវានំ ទេវានុការន្តិ ។ យម្បិ កន្តេ
 ។ បេ ។ ឥទម្បហំ កន្តេ កកវតោ អច្ឆរិយំ
 អព្វតទម្មំ ជារមិ ។
 [៣៣] សម្មុខា មេតំ កន្តេ កកវតោ
 សុតំ សម្មុខា បដិក្កហិតំ យទា អានន្ត
 ពោធិសត្តោ មាតុ កុច្ឆិ ឱក្កន្តោ ហោតិ ចត្តា-
 រោ នំ ទេវតា ចតុទ្ធិសារក្ខាយ ឧបកច្ឆន្តិ

១ ឱ. ម. អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញានន្តិតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. សំកម្មិ សំបកម្មិ សំបវេជីតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ មិនបានចាំងទៅក្នុងទីណា ពន្លឺដ៏លើស
 លប់ ហួសប្រមាណ កន្លងបង្ហូរទេវានុភាពរបស់ទេវតាទាំងឡាយ ក៏
 កើតប្រាកដ ក្នុងទីនោះដែរ មួយទៀត ពួកសត្វណា ដែលកើតក្នុងទីនោះ
 ពួកសត្វនោះ ក៏ស្គាល់គ្នាច្បាស់ទៅវិញទៅមក ដោយពន្លឺនោះថា យីអើ
 ពួកសត្វដទៃ មានមកកើតក្នុងទីនេះដែរតើ មួយទៀត លោកធាតុទាំង
 មួយម៉ឺននេះ ក៏រំភើប ញាប់ញ័រ រន្ធត់ ឯពន្លឺដ៏លើសលប់ ហួសប្រមាណ
 កន្លងបង្ហូរទេវានុភាព របស់ទេវតាទាំងឡាយ ក៏កើតប្រាកដ ក្នុងលោក
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ចរិយពូតធម៌
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៣៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ម្នាលអានន្ទ កាលណា ពោធិសត្វ ចុះកាន់ផ្ទៃព្រះមាតា
 តែងមានទេវបុត្រ ៤ អង្គ ចូលមករក្សាពោធិសត្វនោះ ក្នុងទិសទាំង ៤

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ មាតុកុញ្ញកុន្តិ

មា ជំ^(១) ពោធិសត្តំ វា ពោធិសត្តមាតវំ វា មនុស្សោ
វា អមនុស្សោ វា កោចិ វា វិហោសេសីតិ^(២) ។
យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ ភកវតោ
អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជាវេមិ ។

[៣៤] សម្មុខា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
សម្មុខា បដិក្កហិតំ យទា អាណន្ទ ពោធិសត្តោ មាតុ
កុញ្ញិ ឱក្កញ្ញោ ហោតិ បកតិយា សីលវតី ពោធិ-
សត្តមាតា ហោតិ វិរតា ចាលាភិចាតា វិរតា អទិញ្ញា-
នាណ វិរតា កាមេសុ មិច្ឆាចារា វិរតា មុសាវាណា
វិរតា សុរាមេរយមជ្ជប្បមាណជ្ជាណតិ ។ យម្បិ ភន្តេ
។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ
ជាវេមិ ។

១ ឱ. នំខោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. វិហោថេសីតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្វតធម្មសូត្រ ពោធិសត្វចុះកាន់ផ្ទៃមាតា

ដោយគិតថា កុំឲ្យមនុស្ស ឬអមនុស្ស ឬក៏អ្នកណាមួយ បៀតបៀន
នូវពោធិសត្វនិងមាតាពោធិសត្វបានឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ដោយហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែល
ខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ឆរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៣២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់
ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ
ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលណា ពោធិសត្វ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា មាតា
នៃពោធិសត្វ ជាអ្នកមានសីលដោយប្រក្រតី គឺជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិ-
បាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ
វៀរចាកសុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយ
ហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គ
ចំណាំទុក ថាជាអច្ឆរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[៣៥] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
 សម្មា បដិក្កហិតំ យទា អានន្ទ ពោធិសត្តោ
 មាតុ កុច្ឆី ឌីក្កន្តោ ហោតិ ន ពោធិសត្តមាតុ
 បុរិសេសុ មានសំ ឧប្បជ្ជតិ កាមតុណោបសញ្ញិតំ
 អនតិក្កមនិយា ច ពោធិសត្តមាតា ហោតិ កេនចិ
 បុរិសេន រត្តចិត្តេនាតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។

[៣៦] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
 សម្មា បដិក្កហិតំ យទា អានន្ទ ពោធិសត្តោ មាតុ
 កុច្ឆី ឌីក្កន្តោ ហោតិ លាភិដី ពោធិសត្តមាតា ហោតិ
 បញ្ចន្ទំ កាមតុណានំ សា បញ្ចហិ កាមតុណោហិ
 សមប្បិតា សមដ្ឋក្ខតា បរិចារេតីតិ^(១) ។ យម្បិ ភន្តេ
 ។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពត-
 ធម្មំ ជារមិ ។

១ ឱ. បរិវារេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[៣៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលណា ពោធិសត្វ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា មាតា នៃពោធិសត្វ មិនកើតចំណង់ ដែលប្រកបដោយកាមគុណ ក្នុងបុរស ទាំងឡាយឡើយ ទាំងបុរសណាមួយ ដែលមានចិត្តត្រេក ក៏មិនគប្បី ប្រព្រឹត្តកន្លងមាតាពោធិសត្វបានទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយ ហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែល ខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៣៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលដែលពោធិសត្វ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា មាតានៃ ពោធិសត្វ ជាស្រ្តីបាននូវកាមគុណទាំង ៥ ប្រការ ឆ្អែតស្តប់ស្តល់ មូល មិត្ត ដោយកាមគុណទាំង ៥ ប្រការ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយ ហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំ ព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ មាតុកុញ្ញកុន្តិ

[៣៧] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
សម្មា បដិក្កហិតំ យទា អានន្ទ ពោធិសត្តោ
មាតុ កុច្ឆិ ឌីក្កន្តោ ហោតិ ន ពោធិសត្តមាតុ
កោចិទេវ អាពាជោ ឧប្បជ្ជតិ សុខិដិ ពោធិសត្ត-
មាតា ហោតិ អភិលន្តកាយា ពោធិសត្តញ្ច ពោធិ-
សត្តមាតា តិរោកុច្ឆិកតំ បស្សតិ សព្វដ្ឋប្បច្ឆដ្ឋិ អ-
ហិទិទ្ធិយំ ។ សេយ្យថាមិ អានន្ទ មណិ វេឡុ-
រិយោ សុកោ ជោតិមា អដ្ឋសោ សុបរិកម្មកតោ ។
តត្រស្ស សុត្តំ អារុតំ ដីលំ វា បីតំ វា លោហិតកំ^(១)
វា ឌីនាតំ វា បណ្ណសុត្តំ វា ។ តមេនំ ចក្កមា
បុរិសោ ហត្ថេ ករិត្វា បច្ចវេក្ខេយ្យ អយំ ខោ មណិ
វេឡុរិយោ សុកោ ជោតិមា អដ្ឋសោ សុបរិកម្មកតោ ។

១ ឱ. ម. លោហិតំ ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្វតធម្មសូត្រ ពោធិសត្វចុះកាន់ផ្ទៃមាតា

[៣៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ
 ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលណា ពោធិសត្វ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា មាតានៃ
 ពោធិសត្វ ឥតមានអាពាធលាមួយកើតឡើងទេ មាតាពោធិសត្វ ជាស្រ្តី
 មានសេចក្តីសុខ ឥតមានលំបាកកាយ មាតាពោធិសត្វ រមែងឃើញ
 ពោធិសត្វសព្វអវយវៈតូចធំ ដែលមានឥន្ទ្រិយមិនសៅហ្មង ហាក់ដូចជាបិត
 នៅខាងក្រៅផ្ទៃ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ដូចកែវមណី និងកែវពៃទ្យ ដ៏ល្អ
 មានពន្លឺ មានជ្រុង ៨ ដែលគេច្នៃហើយដោយល្អ ។ បុគ្គលយកសូត្រ
 ដែលមានពណ៌ខៀវក្តី លឿងក្តី ក្រហមក្តី សក្តី សូត្រដែលមានពណ៌
 លឿងទុំក្តី ទៅដោតក្នុងកែវនោះ ។ បុរសដែលមានចក្ខុ យកមកដាក់ក្នុង
 ដៃហើយ ពិចារណាស្គាល់ច្បាស់ នូវកែវនោះថា នោះជាកែវមណី ជា
 កែវពៃទ្យ ដ៏ល្អ មានពន្លឺ មានជ្រុង ៨ ដែលគេច្នៃដោយប្រពៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

តត្រិទំ សុត្តំ អារុតំ ដីលំ វា បីតំ វា លោ-
 ហិតកំ វា ឱទាតំ វា បណ្ណាសុត្តំ វាតិ ឯវមេវ
 ខោ អានន្ទ យទា ពោធិសត្តោ មាតុ កុច្ឆិ
 ឱក្កន្តោ ហោតិ ន ពោធិសត្តមាតុ កោចិទេវ
 អាពាធោ ឧប្បជ្ជតិ សុខិដី ពោធិសត្តមាតា ហោតិ
 អភិលន្តកាយា ពោធិសត្តញ្ច ពោធិសត្តមាតា តិរោ-
 កុច្ឆិតតំ បស្សតិ សព្វដ្ឋប្បច្ចដ្ឋំ អហិទិច្ឆិយន្តិ ។
 យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ ភកវតោ
 អច្ឆរិយំ អព្វតទម្មំ ជាបមិ ។

[៣៨] សម្មុខា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
 សម្មុខា បដិក្កហិតំ សត្តាហំ ជាតេ អានន្ទ ពោ-
 ធិសត្តោ ពោធិសត្តមាតា កាលំ កហោតិ តុសិតកា-
 យំ ឧបបជ្ជតីតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ
 ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្វតទម្មំ ជាបមិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

បុគ្គលយកសូត្រ ដែលមានពណ៌ខៀវក្តី លឿងក្តី ក្រហមក្តី សក្តី
 សូត្រដែលមានពណ៌លឿងទុំក្តី ទៅដោតក្នុងកែវនោះ យ៉ាងណា ម្នាល
 អានន្ទ កាលណាពោធិសត្វ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា មាតាពោធិសត្វ មិន
 ដែលមានអាពាធជណាមួយ កើតឡើងទេ មាតាពោធិសត្វ ជាស្ត្រីមាន
 សេចក្តីសុខ ឥតមានលំបាកកាយ មាតាពោធិសត្វ រមែងឃើញពោធិ-
 សត្វសព្វអវយវៈតូចធំ ដែលមានឥន្ទ្រិយមិនសៅហ្មង ហាក់ដូចជាបិតនៅ
 ខាងក្រៅផ្ទៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជា
 អច្ចុរិយពូតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៣៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ម្នាលអានន្ទ កាលពោធិសត្វប្រសូតហើយ បាន ៧ ថ្ងៃ
 មាតាពោធិសត្វ រមែងធ្វើមរណកាលទៅកើតក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ចុរិយពូតធម៌
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ មាតុកុច្ឆិនិក្ខមនំ

[៣៩] សម្មុខា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្មុខា
 បដិក្កហិតំ យថា ខោ បណានន្ទ អញ្ញា ឥត្តិកា នវ
 វា ទស វា មាសេ កត្តំ កុច្ឆិណ បរិហរិត្វា វិជាយន្តិ
 ន ហេវំ ពោធិសត្តំ ពោធិសត្តមាតា វិជាយតិ ទសេវ
 មាសានិ ពោធិសត្តំ ពោធិសត្តមាតា កុច្ឆិណ បរិហា-
 រិត្វា វិជាយតីតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ
 ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជាបេមិ ។

[៤០] សម្មុខា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្មុខា
 បដិក្កហិតំ យថា ខោ បណានន្ទ អញ្ញា ឥត្តិកា និ-
 សិដ្ឋា វា និបដ្ឋា វា វិជាយន្តិ ន ហេវំ ពោធិសត្តំ ពោ-
 ធិសត្តមាតា វិជាយតិ បិតា វ ពោធិសត្តំ ពោធិសត្ត-
 មាតា វិជាយតីតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ
 ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជាបេមិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្ពតធម្មសូត្រ ពោធិសត្វចេញចាកផ្ទៃមាតា

[៣៩] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ ពួកស្រ្តីឯទៀត ពគភ៌ដោយផ្ទៃអស់ ៩ ខែខ្លះ ១០ ខែខ្លះ ទើបប្រសូតកូន ដូចម្តេចមិញ ឯមាតាពោធិសត្វ មិន ប្រសូតពោធិសត្វដូច្នោះទេ មាតាពោធិសត្វ លុះតែពោធិសត្វដោយផ្ទៃ អស់ ១០ ខែគត់ ទើបប្រសូត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយ ហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះ អង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ឆរិយព្ពតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៤០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ ពួកស្រ្តីឯទៀត អង្គុយប្រសូតក៏មាន ដេកប្រសូត ក៏មាន ឯមាតាពោធិសត្វ មិនប្រសូតពោធិសត្វបែបនេះទេ មាតា ពោធិសត្វ តែងឈរ ប្រសូតពោធិសត្វ តែមួយយ៉ាង បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ នេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ឆរិយព្ពតធម៌ របស់ព្រះមាន ព្រះភាគ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៤១] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្ម-
 ខា បដិក្កហិតំ យទា អាណន្ទ ពោធិសត្តោ មាតុ
 កុច្ឆិម្ហា^(១) និក្ខមតិ ទេវា បបមំ បដិក្កណ្ណានិ បច្ឆា
 មនុស្សាតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ
 ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជារមិ ។

[៤២] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្មា
 បដិក្កហិតំ យទា អាណន្ទ ពោធិសត្តោ មាតុ កុច្ឆិម្ហា
 និក្ខមតិ អប្បត្តោ វ ពោធិសត្តោ បបរី ហោតិ
 ចត្តារោ នំ ទេវបុត្តា បដិក្កហេត្វា មាតុ បុរតោ វ^(២)
 បេនិ អត្តមនា ទេវី ហោតុ^(៣) មហោសក្ខោ តេ
 បុត្តោ ឧប្បន្នោតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ
 ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជារមិ ។

១ ឱ. កុច្ឆិស្វា ។ ២ ឱ. ម. បដិក្កណ្ណានីតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. វសទ្ធោ នត្ថិ ។ ៤ ឱ. ម.
 ហោហិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

[៤១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន ព្រះភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលណា ពោធិសត្វ ចេញចាកផ្ទៃមាតា ពួកទេវតាទទួលមុន ទើបពួកមនុស្សទទួលក្រោយ ។ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ នេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ចរិយព្ពុតធម៌ របស់ព្រះ មានព្រះភាគ ។

[៤២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន ព្រះភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលដែលពោធិសត្វ ចេញចាកផ្ទៃមាតា ពោធិសត្វ មិនទាន់ដល់ផែនដីនៅឡើយ ទេវបុត្រ ៤ អង្គទទួលពោធិសត្វ នោះ មកតម្កល់ទុកនៅទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រមាតា ហើយពោលថា សូម ព្រះនាងទេវី មានព្រះទ័យរីករាយចុះ ព្រះរាជបុត្រមានស័ក្តិធំ របស់ព្រះ នាងកើតហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជា អច្ចរិយព្ពុតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ មាតុកុច្ឆិនិក្ខមនំ

[៤៣] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
សម្មា បដិក្កហិតំ យទា អាណន្ទ សោ^(១) ពោជិ-
សត្តោ មាតុ កុច្ឆិម្ហា និក្ខមតិ អថ វិសុទ្ធា ។
និក្ខមតិ អមក្ខិតោ ឧទ្ទេន អមក្ខិតោ សេម្ហន
អមក្ខិតោ រុហិរេន អមក្ខិតោ បុព្វេន អមក្ខិតោ
កេនចិ អសុចិណា សុទ្ធា វិសុទ្ធា ។ សេយ្យថាបិ
អាណន្ទ មណិរតនំ កាសិកវត្តេ និក្ខិតំ នេវ ម-
ណិរតនំ កាសិកវត្តំ មក្ខេតិ នាបិ កាសិកវត្តំ
មណិរតនំ មក្ខេតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឧភិជ្ជំ
សុទ្ធត្តា ឯវមេវ ខោ អាណន្ទ យទា ពោជិសត្តោ
មាតុ កុច្ឆិម្ហា និក្ខមតិ វិសុទ្ធា និក្ខមតិ អមក្ខិ-
តោ ឧទ្ទេន អមក្ខិតោ សេម្ហន ។ បេ ។ អមក្ខិតោ
កេនចិ អសុចិណា សុទ្ធា វិសុទ្ធាតិ ។ យម្បិ
ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ
អព្វតធម្មំ ជាបមិ ។

១ ឱ. សោតិ ន ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្ពតធម្មសូត្រ ពោធិសត្វចេញចាកផ្ទៃមាតា

[៤៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមានព្រះ
 ភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលដែលពោធិសត្វ ចេញចាកផ្ទៃព្រះមាតា
 ក៏ចេញមកស្អាតបាត មិនប្រឡាក់ដោយទឹករំអិល មិនប្រឡាក់ដោយ
 ស្មៅស្ម មិនប្រឡាក់ដោយឈាម មិនប្រឡាក់ដោយខ្ទុះ មិនប្រឡាក់
 ដោយវត្ថុមិនស្អាត ណាមួយឡើយ ជាឱរសបរិសុទ្ធ ស្អាតវិសេស ។
 ម្ចាស់អានន្ទ ដូចកែវមណី ដែលគេដាក់លើកាសិកព្រស្ត កែវមណីមិន
 បានប្រឡាក់កាសិកព្រស្ត ទាំងកាសិកព្រស្ត មិនប្រឡាក់កែវមណីឡើយ
 ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះហេតុវត្ថុទាំងពីរនោះ ជារបស់ស្អាតដូច
 គ្នា សេចក្តីនេះ យ៉ាងណា ម្ចាស់អានន្ទ កាលដែលពោធិសត្វ ចេញ
 ចាកផ្ទៃមាតា ក៏ចេញមកស្អាតវិសេស មិនប្រឡាក់ដោយទឹករំអិល មិន
 ប្រឡាក់ដោយស្មៅស្ម ។ បេ ។ មិនប្រឡាក់ដោយវត្ថុមិនស្អាត ណាមួយ
 ឡើយ ជាឱរសបរិសុទ្ធស្អាតវិសេស ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ។ បេ ។ ដោយហេតុណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង
 ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ឆរិយព្ពតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[៤៤] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ
 សម្មា បដិក្កហិតំ យទា អាណន្ទ ពោធិសត្តោ មាតុ
 កុច្ឆិម្ហា និក្ខមតិ ទ្វេ ឧទកស្ស ជារា អន្តសិក្ខា
 ចាតុកវន្តិ ឯកា សីតស្ស ឯកា ឧណ្ហាស្ស យេន
 ពោធិសត្តស្ស ឧទកកិច្ចំ ករោតិ^(១) មាតុ ចាតិ ។
 យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ សម្មា
 អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជារមិ ។

[៤៥] សម្មា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្មា
 បដិក្កហិតំ សម្បតិជាតោ អាណន្ទ ពោធិសត្តោ ស-
 មេហិ ចាទេហិ បបរិយំ^(២) បតិដ្ឋហិត្វា ឧត្តរាភិមុខោ
 សត្តបទរីតិហារេន កច្ឆតិ សេតម្ហិ ឆត្តេ អនុហិរមារេ^(៣)
 សព្វា ច ទិសា វិលោកេតិ អាសភិញ្ច វាចំ ភាសតិ
 អក្កោហមស្មិ លោកស្ស ដេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស

១ ឱ. ករោតិ ។ ២ ឱ. បបរិយន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. អនុនីរមារេ, ម. អនុធារិយមារេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[៤៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ម្នាលអានន្ទ កាលដែលពោធិសត្វ ចេញចាកផ្ទៃមាតា
 មានធារទឹកពីរហូរមកអំពីអាកាស គឺធារទឹកត្រជាក់ ១ ធារទឹកក្តៅ ១
 អ្នកផងក៏ធ្វើឧទកកិច្ច ជម្រះព្រះពោធិសត្វនិងព្រះមាតា ដោយធារដែល
 ហូរមកនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជា
 អច្ចុរិយពូតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៤៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្តាប់
 ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ម្នាលអានន្ទ ពោធិសត្វ ប្រសូតមកភ្លាម ទ្រង់ប្រតិស្ឋាន
 លើផែនដី ដោយព្រះបាទាដ៏ស្មើ បែរព្រះភ័ក្ត្រទៅទិសខាងជើង ទ្រង់
 ស្តេចដោយព្រះបាទាបាន ៧ ជំហាន កាលគេកំពុងបាំងស្មៅតូចត្រូវថ្ងាយ
 ទ្រង់ក្រឡេកមើលគ្រប់ទិសទាំងអស់ ទើបបញ្ចេញអាសភិវាចាថា អាត្មា
 អញ ជាកំពូលរបស់សត្វលោក អាត្មាអញ ជាបុគ្គលចម្បងជាងលោក

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ មាតុកុច្ឆិនិក្ខមនំ

សេដ្ឋោហមស្មិ លោកស្ស អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានិ

បុនព្ពហេតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ។ បេ ។ ឥទម្បហំ ភន្តេ

ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជារមិ ។

[៤៦] សម្មុខា មេតំ ភន្តេ ភកវតោ សុតំ សម្មុខា

បដិក្កហិតំ យទា អានន្ទ ពោទិសត្តោ មាតុ កុច្ឆិម្ហា

និក្ខមតិ អថ សទេវកេ លោកេ សមារកេ

សព្រហ្មកេ សស្សមណាព្រហ្មណិយា បដាយ ស-

ទេវមនុស្សាយ អប្បមាលោកា ឧទ្ធហោ ឱកាសោ

ចាតុកវតិ អតិក្កម្មេវ ទេវានំ ទេវានុការំ យាបិ តា

លោកន្តរិកា អយា អសំវុតា អន្តការា អន្តការ-

វតិមិសា យត្ថបិមេ ចន្ទិមសុរិយា ឯវមហិទ្ធិកា

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្ពតធម្មសូត្រ ពោធិសត្វចេញចាកផ្ទៃមាតា

អាត្មាអញ ជាបុគ្គលប្រសើររបស់សត្វលោក ជាតិនេះ ជាជាតិទីបំផុត
ឥឡូវនេះ មិនមានភពថ្មីទៀតឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយ
ហេតុណា ។ បេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែល
ខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ឆរិយព្ពតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៤៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ស្តាប់ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ របស់ព្រះ
មានព្រះភាគថា ម្ចាស់អានន្ទ កាលដែលពោធិសត្វ ចេញចាកផ្ទៃ
មាតាមានពន្លឺភ្លឺស្វាងច្បាស់ រកប្រមាណមិនបាន កើតប្រាកដ ក្នុងលោក
ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក និងពពួកសត្វ ព្រមទាំង
សមណព្រាហ្មណ៍ និងមនុស្សជាសម្មតិទេព ព្រមទាំងមនុស្សដ៏សេស
ជាពន្លឺកន្លងបង្អួចទេវានុភាព របស់ទេវតាទាំងឡាយ ឱកាសណា ដែល
ចំហទទេ មានក្នុងចន្លោះលោក ឥតមានអ្វីបាំងបាំង មានតែអ័ព្ទដ៏ត
មួយទៀត ព្រះច័ន្ទព្រះអាទិត្យទាំងនេះ សឹងមានប្រទ្វិច្រើនយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឯវមហានុកាវា អាកាយ ធានុកោន្តិ តត្ថបិ អប្បមា-
 ណោ ឧទ្ធារោ ឱកាសោ ចាតុកវតិ អតិក្កម្មេ
 ទេវានំ ទេវានុការំ យេបិ តត្ថ សត្តា ឧប្បដ្ឋា តេបិ
 តេនោកាសេន អញ្ញមញ្ញំ សញ្ញានន្តិ អញ្ញេបិ កិវ កោ
 សន្តិ សត្តា ឥធូបបដ្ឋាតិ អយំ ខោ^(១) ទសសហស្សី
 លោកធាតុ សន្តិម្បតិ សម្បកម្បតិ សម្បវេធាតិ អប្ប-
 មាណោ ច ឧទ្ធារោ ឱកាសោ លោកេ ចាតុកវតិ
 អតិក្កម្មេ ទេវានំ ទេវានុការន្តិ ។ យម្យិ កន្តេ ។ បេ ។
 ឥទម្បហំ កន្តេ កកវតោ អច្ឆរិយំ អព្វតធម្មំ ជាបេមីតិ ។
 [៤៧] តស្មាតិហា តំ អាណន្ទ ឥទម្បិ តថាកតស្ស
 អច្ឆរិយំ អព្វតធម្មំ ជាបេហិ ។ ឥធាណន្ទ តថាកតស្ស
 វិទិតា វេទនា ឧប្បដ្ឋន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា
 អព្ពតំ កច្ឆន្តិ វិទិតា សញ្ញា... វិទិតា វិតក្កា ឧប្ប-
 ដ្ឋន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ពតំ កច្ឆន្តិ ។

១ ឱ. អយម្យិ ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ផ្សាយពន្លឺទៅមិនដល់ ក្នុងទីឱកាសណា
 ពន្លឺភ្លឺស្វាងច្បាស់ រកប្រមាណមិនបាន កន្លងបង់នូវទេវានុភាព របស់
 ទេវតាទាំងឡាយ ក៏កើតប្រាកដឡើង ក្នុងទីឱកាសទាំងនោះ ពួកសត្វ
 ដែលកើតក្នុងទីនោះ ក៏ស្គាល់គ្នាទៅវិញទៅមក ដោយសារពន្លឺនោះថា
 អើហ្ន៎ មានពួកសត្វដទៃមកកើត ក្នុងទីនេះដែររតី ។ លោកធាតុទាំង
 ១ ម៉ឺននេះ ក៏កកក្រើក រំពើក ញាប់ញ័រ ឯពន្លឺភ្លឺស្វាងច្បាស់ រកប្រមាណ
 មិនបាន ក៏កើតប្រាកដឡើងក្នុងលោក ជាពន្លឺកន្លងបង់នូវទេវានុភាព របស់
 ទេវតាទាំងឡាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោយហេតុណា ។ បេ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជា
 អច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៤៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ ព្រោះហេតុ
 នោះ អ្នកចូរចំណាំទុកនូវហេតុនេះ ថាជាអច្ចរិយព្វតធម៌របស់ព្រះតថាគត
 ក្នុងសាសនានេះចុះ ។ ម្ចាស់អានន្ទ វេទនារបស់តថាគត កើតប្រាកដ
 តាំងនៅប្រាកដ ដល់នូវកិរិយាអស់ទៅប្រាកដ សញ្ញា... វិតក្កៈ កើត
 ប្រាកដ តាំងនៅប្រាកដ ដល់នូវកិរិយាអស់ទៅប្រាកដ ក្នុងលោកនេះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ ភាសិតាភិនន្ទនំ

ឥទម្បិ ខោ តំ អាណន្ទ តថាគតស្ស អច្ឆរិយំ អព្ព-
 តធម្មំ ជាបេមីតិ ។ យម្បិ ភន្តេ ភកវតោ វិទិតា
 វេទនា ឧប្បជ្ជន្តិ វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ពត្តំ
 កច្ឆន្តិ ។ វិទិតា សញ្ញា... វិទិតា វិតក្កា ឧប្បជ្ជន្តិ
 វិទិតា ឧបដ្ឋហន្តិ វិទិតា អព្ពត្តំ កច្ឆន្តិ ។ ឥទម្បហំ
 ភន្តេ ភកវតោ អច្ឆរិយំ អព្ពតធម្មំ ជាបេមីតិ ។ ឥទ-
 មវោច អាយស្មា អាណន្ទោ ។ សមនុញ្ញោ សត្តា
 អហោសិ ។ អត្តមនា^(១) តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ
 អាណន្ទស្ស ភាសិតំ អភិនន្ទន្តិ ។

តតិយំ អច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. អត្តមនា ច ។

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្ពតធម្មសូត្រ ការត្រេកអរចំពោះភាសិត

ម្នាលអានន្ទ អ្នកចូរចំណាំទុកនូវហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយព្ពតធម៌ របស់
 ព្រះតថាគតចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ មាន
 វេទនាកើតប្រាកដ តាំងនៅប្រាកដ ដល់នូវកិរិយាអស់ទៅប្រាកដ ដោយ
 ហេតុណា ។ សញ្ញា... វិតក្កៈ កើតប្រាកដ តាំងនៅប្រាកដ ដល់
 នូវកិរិយាអស់ទៅប្រាកដ ដោយហេតុណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ហេតុនេះឯង ដែលខ្ញុំព្រះអង្គចំណាំទុក ថាជាអច្ឆរិយព្ពតធម៌ របស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានពោលពាក្យនេះ ។
 ព្រះសាស្តាទ្រង់ពេញព្រះហឫទ័យ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ
 រីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះអានន្ទមានអាយុ ។

ចប់ អច្ឆរិយព្ពតធម្មសូត្រ ទី ៣ ។

ចតុត្ថំ ពក្កុលត្ថេរច្ឆរិយព្វតសុត្ថំ^(១)

[៤៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
 ពក្កុលោ រាជត្តហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវា-
 មេ ។ អថខោ អថលោ កស្សុទោ^(២) អាយស្មតោ
 ពក្កុលស្ស បុរាណាតិហិសហាយោ យេនាយស្មា
 ពក្កុលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា
 ពក្កុលេន សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កមំ សា-
 រាណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធោ ខោ អថលោ កស្សុទោ អាយស្មន្តំ
 ពក្កុលំ ឯតទរោច កីរចិរំ បព្វជិតោសិ អារុសោ
 ពក្កុលាតិ ។ អសីតិ មេ អារុសោ វស្សានិ បព្វ-
 ជិតស្សាតិ ។ ឥមេហិ បន តេ អារុសោ ពក្កុល
 អសីតិយា វស្សេហិ កតិក្ខត្តំ មេធុនោ ធម្មោ
 បដិសេវិតោតិ ។

១ ឱ. ពក្កុលសុត្តន្តិ ទិស្សតិ ។ ម. ពក្កុលត្ថេរស្ស អច្ឆរិយសុត្ថំ ។ ២ ឱ. ម. អថល-
 កស្សុទោ ។

ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្ធតស្មត្រ ទី ៤

[៤៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះពក្កលៈ
មានអាយុ នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជ-
គ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង អចេល ឈ្មោះកស្សបៈ ជាសំឡាញ់របស់
ព្រះពក្កលៈមានអាយុ ក្នុងកាលនៅជាគ្រហស្ថពីដើម បានចូលទៅរក
ព្រះពក្កលៈមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យរាក់ទាក់
សំណេះសំណាល ទៅរកព្រះពក្កលៈមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យសំណេះ
សំណាល និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ទើបអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
លុះអចេលកស្សបៈ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏សួរព្រះពក្កលៈមាន
អាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះពក្កលៈមានអាយុ លោកម្ចាស់បួសយូរប៉ុន្មាន
ឆ្នាំហើយ ។ ព្រះពក្កលៈឆ្លើយថា អាត្មាបួស ៨០ វស្សាហើយ ។
អចេលកស្សបៈ សួរទៀតថា បពិត្រព្រះពក្កលៈមានអាយុ ចុះ ៨០ វស្សា
នេះ លោកសេពមេប៉ុនធម្មប៉ុន្មានដង ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្វតធម្មសុត្តេ អច្ឆរិយតា

[៤៧] ន ខោ មំ អារុសោ កស្សប ឯវំ បុច្ឆិតពុំ
 ឥមេហិ បន តេ អារុសោ ពក្កល អសីតិយា វស្សេហិ
 កតិក្ខត្តំ មេធុនោ ធម្មោ បដិសេវិតាតិ ឯវព្វ ខោ មំ
 អារុសោ កស្សប បុច្ឆិតពុំ ឥមេហិ បន តេ អារុសោ
 ពក្កល អសីតិយា វស្សេហិ កតិក្ខត្តំ កាមសញ្ញា
 ឧប្បន្នបុព្វាតិ ។ អសីតិ មេ អារុសោ វស្សានិ បព្វជិ-
 តស្ស ឆាកិជាឆាមិ កាមសញ្ញា ឧប្បន្នបុព្វន្តិ^(១) ។
 យម្ពាយស្មា ពក្កលោ អសីតិយា វស្សេហិ ឆាកិ-
 ជាឆាតិ កាមសញ្ញា ឧប្បន្នបុព្វំ ឥទម្បិ មយំ អា-
 យស្មតោ ពក្កលស្ស អច្ឆរិយំ អព្វតធម្មំ ជាវេម ។
 អសីតិ មេ អារុសោ វស្សានិ បព្វជិតស្ស ឆាកិជាឆាមិ
 ព្យាចានសញ្ញា... វិហីសាសញ្ញា ឧប្បន្នបុព្វំ ។ យម្ពា-
 យស្មា ពក្កលោ អសីតិយា វស្សេហិ ឆាកិជាឆាតិ
 វិហីសាសញ្ញា ឧប្បន្នបុព្វំ ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ
 ពក្កលស្ស អច្ឆរិយំ អព្វតធម្មំ ជាវេម ។

១ ម. ឥតិសទ្ធា នត្ថិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្ធតសូត្រ សេចក្តីអស្ចារ្យ

[៤៧] ម្នាលអារុសោកស្សបៈ អ្នកកុំសួរអាត្មាថា បពិត្រព្រះ

ពក្កលៈមានអាយុ ចុះ ៨០ វស្សានេះ លោកសេពមេប៉ុនធម្មប៉ុន្មានដង

យ៉ាងនេះឡើយ ម្នាលអារុសោកស្សបៈ អ្នកត្រូវសួរអាត្មាថា បពិត្រព្រះ

ពក្កលៈមានអាយុ ចុះ ៨០ វស្សានេះ កាមសញ្ញារបស់លោកធ្លាប់កើត

ប៉ុន្មានដង យ៉ាងនេះវិញ ។ ម្នាលអារុសោ អាត្មាបួស ៨០ វស្សា

ហើយ អាត្មាមិនដែលមានកាមសញ្ញាកើតឡើងទេ ។ ព្រះពក្កលៈមាន

អាយុ មិនដែលមានកាមសញ្ញាកើតឡើងអស់ ៨០ វស្សាហើយ ដោយ

ហេតុណា យើងខ្ញុំចំណាំទុក នូវហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយព្ធតធម៌ របស់

ព្រះពក្កលៈមានអាយុ ។ ម្នាលអារុសោ អាត្មាបួស ៨០ វស្សាហើយ

អាត្មា មិនដែលមានព្យាបាទសញ្ញា... មិនដែលមានវិហឹសាសញ្ញា កើត

ឡើងទេ ។ ព្រះពក្កលៈមានអាយុ មិនដែលមានវិហឹសាសញ្ញា កើត

ឡើង អស់ ៨០ វស្សាហើយ ដោយហេតុណា យើងខ្ញុំចំណាំទុកនូវ

ហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយព្ធតធម៌ របស់ព្រះពក្កលៈមានអាយុ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[៥០] អសីតិ មេ អារុសោ វស្សានិ បព្វជិតស្ស
 នាកិជាតាមិ កាមវិតក្កំ ឧប្បន្នបុព្វំ ។ យម្បាយស្មា
 ពក្កុលោ អសីតិយា វស្សេហិ នាកិជាតាតិ កាមវិ-
 តក្កំ ឧប្បន្នបុព្វំ ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពក្កុ-
 លស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភតធម្មំ ជាវេម ។ អសីតិ មេ
 អារុសោ វស្សានិ បព្វជិតស្ស នាកិជាតាមិ ព្យាចាទវិ-
 តក្កំ... វិហីសាវិតក្កំ ឧប្បន្នបុព្វំ ។ យម្បាយស្មា ពក្កុ-
 លោ អសីតិយា វស្សេហិ នាកិជាតាតិ វិហីសាវិតក្កំ
 ឧប្បន្នបុព្វំ ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពក្កុលស្ស
 អច្ឆរិយំ អព្ភតធម្មំ ជាវេម ។

[៥១] អសីតិ មេ អារុសោ វស្សានិ បព្វ-
 ជិតស្ស នាកិជាតាមិ កហបតិចីវំ សាទិតា ។
 យម្បាយស្មា ពក្កុលោ អសីតិយា វស្សេហិ
 នាកិជាតាមិ កហបតិចីវំ សាទិតា ឥទម្បិ មយំ
 អាយស្មតោ ពក្កុលស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភតធម្មំ
 ជាវេម ។ អសីតិ មេ អារុសោ វស្សានិ បព្វជិតស្ស

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

[៥០] ម្នាលអារុសោ អាត្មាបួស ៨០ វស្សាហើយ អាត្មាមិនដែលមានកាមវិតក្កៈ កើតឡើងទេ ។ ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ មិនដែលមានកាមវិតក្កៈកើតឡើង អស់ ៨០ វស្សាហើយ ដោយហេតុណា យើងខ្ញុំចំណាំទុក នូវហេតុនេះ ថាជាអច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ ។ ម្នាលអារុសោ អាត្មាបួស ៨០ វស្សាហើយ អាត្មាមិនដែលមានព្យាបាទវិតក្កៈ... មិនដែលមានវិហឹសាវិតក្កៈ កើតឡើងទេ ។ ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ មិនដែលមានវិហឹសាវិតក្កៈ កើតឡើង អស់ ៨០ វស្សាហើយ ដោយហេតុណា យើងខ្ញុំចំណាំទុក នូវហេតុនេះ ថាជាអច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ ។

[៥១] ម្នាលអារុសោ អាត្មាបួស ៨០ វស្សាហើយ អាត្មាមិនធ្លាប់ត្រេកអរ នឹងគហបតិចីវរទេ ។ ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ មិនធ្លាប់ត្រេកអរនឹងគហបតិចីវរ អស់ ៨០ វស្សាហើយ ដោយហេតុណា យើងខ្ញុំចំណាំទុក នូវហេតុនេះ ថាជាអច្ចរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ ។ ម្នាលអារុសោ អាត្មាបួស ៨០ វស្សាហើយ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្វតសុត្តេ អច្ឆរិយតា

ភារិជាភារិ សត្តេន ចីវរំ និទ្ធិតា... ភារិជាភារិ
 សូចិយា ចីវរំ សិព្វិតា... ភារិជាភារិ រជនាយ ចីវរំ
 រជិតា... ភារិជាភារិ កបិលេ ចីវរំ សិព្វិតា...
 ភារិជាភារិ សព្រហ្មចារីនំ ចីវរកម្មំ វិចារិតា...
 ភារិជាភារិ និមន្តនំ សាទិតា... ភារិជាភារិ ឯវរុបំ
 ចិត្តំ ឧប្បន្នបុព្វំ អហោ វត មំ កោចិ និ-
 មន្តេយ្យាតិ ។ បេ ។ ភារិជាភារិ អន្តរយវេ
 និសីទិតា... ភារិជាភារិ អន្តរយវេ ភុញ្ញិតា... ភារិជា-
 ភារិ មាតុក្កាមស្ស អនុព្យញ្ញនសោ និមិត្តំ កហោតា...
 ភារិជាភារិ មាតុក្កាមស្ស ធម្មំ ទេសិតា អន្តមសោ
 ចតុប្បទម្យិ កាមំ... ភារិជាភារិ ភិក្ខុន្ទបស្សយំ ឧ-
 បសង្កមិតា... ភារិជាភារិ ភិក្ខុនិយា ធម្មំ ទេសិ-
 តា... ភារិជាភារិ សិក្ខុមាជយ ធម្មំ ទេសិតា...
 ភារិជាភារិ សាមណេរិយា ធម្មំ ទេសិតា... ភា-
 ភិជាភារិ បញ្ចេតា... ភារិជាភារិ ឧបសម្មា-
 ទេតា... ភារិជាភារិ និស្សយំ ទេតា... ភារិជាភារិ

សុញ្ញតវគ្គ ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្ធកស្តសូត្រ សេចក្តីអស្ចារ្យ

អាត្មាមិនធ្លាប់កាត់ចីវរ ដោយកាំបិតទេ... អាត្មាមិនធ្លាប់ដេរចីវរដោយ
មូលទេ... មិនធ្លាប់ជ្រលក់ចីវរ ដោយគ្រឿងជ្រលក់ទេ.. មិនធ្លាប់
ដេរចីវរលើឈើស្នឹងទេ... មិនធ្លាប់ចាត់ចែងចីវរកម្ម របស់សព្វហ្មតារី-
បុគ្គលទាំងឡាយទេ... មិនធ្លាប់ត្រេកអរនឹងការនិមន្តទេ... មិនធ្លាប់មាន
គំនិតកើតឡើងថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ បុគ្គលណាមួយ គប្បីមកនិមន្តអញ
ទេ ។ បេ ។ អាត្មា មិនដែលអង្គុយក្នុងចន្លោះផ្ទះទេ... មិនដែលឆាន់
ក្នុងចន្លោះផ្ទះទេ... មិនដែលសម្តែងធម៌ចំពោះមាតុគ្រាម ដោយហោច
ទៅសូម្បីត្រឹមតែគាថា ៤ បទទេ... មិនដែលចូលទៅកាន់សម្នាក់ភិក្ខុនី
ទេ... មិនដែលសម្តែងធម៌ចំពោះភិក្ខុនីទេ... មិនដែលសម្តែងធម៌ចំពោះ
សិក្ខុមានាទេ... មិនដែលសម្តែងធម៌ចំពោះសាមណេរីទេ... មិនដែល
បំបួសទេ... មិនដែលឲ្យឧបសម្បទាទេ... មិនដែលឲ្យនិស្ស័យទេ...

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

សាមណេវំ ឧបជ្ជាបេតា... ឆានិជាឆានិ ជន្ហាយវេ
 នហាយិតា... ឆានិជាឆានិ ចុណ្ណេន នហាយិតា...
 ឆានិជាឆានិ សព្វហ្មចារិតត្ថបរិកម្មំ សាទិតា...
 ឆានិជាឆានិ អាពាធំ ឧប្បន្នបុព្វំ អន្តមសោ កន្ធិហន-
 បត្តម្បិ... ឆានិជាឆានិ ភេសន្តំ បរិហារិតា អន្តមសោ
 ហារិតកីខណ្ឌាម្បិ... ឆានិជាឆានិ អបស្សេនកំ អបស-
 យិតា... ឆានិជាឆានិ សេយ្យំ កហ្មេតា ។ យម្បាយ-
 ស្មា ពក្កុលោ អសីតិយា វស្សេហិ ឆានិជាឆានិ
 សេយ្យំ កហ្មេតា ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពក្កុ-
 លស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភតធម្មំ ធាវេម ។

[៥២] អសីតិ មេ អារុសោ វស្សានិ បព្វជិតស្ស
 ឆានិជាឆានិ កាមន្តសេនាសនេ វស្សំ ឧបកត្តា ។
 យម្បាយស្មា ពក្កុលោ អសីតិយា វស្សេហិ ឆានិជា-
 ឆានិ កាមន្តសេនាសនេ វស្សំ ឧបកត្តា ឥទម្បិ
 មយំ អាយស្មតោ ពក្កុលស្ស អច្ឆរិយំ អព្ភតធម្មំ
 ធាវេម ។ សត្តាហាមេវ ខោ អហំ អារុសោ
 សារណោ^(១) វជ្ជបិណ្ឌា ភុញ្ជិ អថ អជ្ជមិយំ

១ ឱ. សាណោ ។ អដ្ឋកថាយំ សរណាតិ បាហោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

មិនដែលឲ្យសាមណេររបម្រើទេ... មិនដែលស្រប់កាយ ក្នុងផ្ទះសម្រាប់
 កម្ដៅកាយទេ... មិនដែលស្រប់កាយ ដោយគ្រឿងលម្អិតទេ... មិន
 ដែលត្រេកអរនូវការគក់ច្របាច់ខ្លួន របស់សព្វហ្មតារីបុគ្គលទេ... មិន
 ដែលមានអាពាធកើតឡើង ដោយហោចទៅ សូម្បីតែដំណូចពិសទេ...
 មិនដែលថែរក្សាប្តាំទុក ដោយហោចទៅ សូម្បីតែចំណិតផ្ទៃសម័ទេ...
 មិនដែលផ្អែកបង្អែកទេ... មិនដែលដេកទេ ។ ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ
 មិនដែលដេក អស់ ៨០ វស្សាហើយ ដោយហេតុណា យើងខ្ញុំចាំទុក
 នូវហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ ។

[៥២] ម្នាលអារុសោ អាត្មាបួស ៨០ វស្សាហើយ អាត្មាមិន
 ដែលចូលវស្សា ក្នុងទីសេនាសនៈ ក្នុងស្រុកទេ ។ ព្រះពក្កុលៈមាន
 អាយុ មិនដែលចូលវស្សា ក្នុងទីសេនាសនៈ ក្នុងស្រុក អស់ ៨០
 វស្សាហើយ ដោយហេតុណា យើងខ្ញុំចាំទុកនូវហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយ-
 ព្វតធម៌ របស់ព្រះពក្កុលៈមានអាយុ ។ ម្នាលអារុសោ អាត្មាប្រកប
 ដោយកិលេស ឆាន់បិណ្ឌបាតរបស់អ្នកដែនតែ ៧ ថ្ងៃ លុះដល់ថ្ងៃទី ៨

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្វតសុត្តេ អច្ឆរិយតា

អញ្ញា ឧទទាទិ ។ យម្យាយស្មា ពក្កុលោ សត្តាហាមេវ
 សារណោ រដ្ឋបិណ្ឌំ ភុក្ខំ អថ អដ្ឋមិយំ អញ្ញា
 ឧទទាទិ ឥទម្បិ មយំ អាយស្មតោ ពក្កុលស្ស
 អច្ឆរិយំ អព្ពតទម្មំ ធារេម ។

[៥៣] លកេយ្យាហំ អារុសោ ពក្កុល ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ បព្វជ្ជំ លកេយ្យំ ឧបសម្មទន្តិ ។ អ-
 លត្ត ខោ អថេលោ កស្សទោ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ
 បព្វជ្ជំ អលត្ត ឧបសម្មទំ ។ អចិរ្យបសម្មន្តោ ខោ
 បនាយស្មា កស្សទោ ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្ប-
 មត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ នចិរស្សេវ យ-
 ស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជ្ជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហាសិ
 ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញតោ ខោ
 បនាយស្មា កស្សទោ អរហតំ អហោសិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្វតសូត្រ សេចក្តីអស្សារ្យ

អរហត្តផលក៏កើតឡើង ។ ព្រះពក្កលៈមានអាយុ ប្រកបដោយកិលេស ឆាន់បិណ្ណបាតរបស់អ្នកដែនតែ ៧ ថ្ងៃ លុះដល់ថ្ងៃទី ៨ អរហត្តផលក៏កើត ឡើង ដោយហេតុណា យើងខ្ញុំចាំទុកនូវហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះពក្កលៈមានអាយុ ។

[៥៣] បពិត្រព្រះពក្កលៈមានអាយុ ខ្ញុំគប្បីបាននូវបព្វជ្ជា គប្បី បាននូវឧបសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ អចេលកស្សប ក៏បាននូវ បព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ ។ លុះព្រះកស្សបមានអាយុ បានឧបសម្បទា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិន ប្រមាទ មានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅរកព្រះនិព្វាន កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះ ទៅបួសក្នុងផ្នួស ដោយប្រពៃ ដើម្បី ប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ចំពោះខ្លួនឯង ក្នុង បច្ចុប្បន្ន ហើយសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ រមែងដឹងថា ជាតិ អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញ បានធ្វើរួចហើយ មគ្គភារវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី សោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំង ឡាយ ព្រះកស្សបៈមានអាយុ ក៏ជាព្រះអរហន្តមួយអង្គដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[៥៤] អថខោ អាយស្មា ពក្កុលោ អបវេន
សមយេន អចាបុរណំ អាទាយ វិហារេន វិហារំ
ឧបសង្កមិត្តា វាមាហា អភិក្កមថាយស្មុន្តោ អភិក្ក-
មថាយស្មុន្តោ អន្ធិ មេ បរិនិព្វានំ ភវិស្សតីតិ ។
យម្បាយស្មា ពក្កុលោ អចាបុរណំ អាទាយ វិហា-
រេន វិហារំ ឧបសង្កមិត្តា វាមាហា អភិក្កមថា-
យស្មុន្តោ អភិក្កមថាយស្មុន្តោ អន្ធិ មេ បរិនិព្វានំ
ភវិស្សតីតិ ឥទម្បិ មយំ អាយស្មុតោ ពក្កុលស្ស
អច្ចរិយំ អព្ភតធម្មំ ជាវេម ។

[៥៥] អថខោ អាយស្មា ពក្កុលោ មជ្ឈេ ភិក្ខុ-
សង្ឃស្ស និសិន្នកោវ បរិនិព្វាយិ ។ យម្បាយស្មា
ពក្កុលោ មជ្ឈេ ភិក្ខុសង្ឃស្ស និសិន្នកោ បរិនិព្វា-
យិ ឥទម្បិ មយំ អាយស្មុតោ ពក្កុលស្ស អច្ចរិយំ
អព្ភតធម្មំ ជាវេមាតិ ។

ចតុត្ថំ ពក្កុលត្ថេរច្ឆរិយព្ភតសុត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

[៥៤] លុះសម័យខាងក្រោយមក ព្រះពក្កលៈ មានអាយុ
 កាន់យកកូនសោ ចេញអំពីវិហារ ចូលទៅកាន់វិហារ ហើយពោល
 ពាក្យយ៉ាងនេះថា សូមលោកមានអាយុទាំងឡាយ ថយចេញទៅសិន
 សូមលោកមានអាយុទាំងឡាយ ថយចេញទៅសិន ខ្ញុំនឹងបរិនិព្វាន
 ក្នុងថ្ងៃនេះ ។ ព្រះកស្សបៈពោលថា ព្រះពក្កលៈមានអាយុ បានកាន់
 យកកូនសោ ចេញអំពីវិហារ ចូលទៅកាន់វិហារ ហើយពោលយ៉ាងនេះ
 ថា សូមលោកមានអាយុទាំងឡាយ ថយចេញទៅសិន សូមលោក
 មានអាយុទាំងឡាយ ថយចេញទៅសិន ខ្ញុំនឹងបរិនិព្វាន ក្នុងថ្ងៃនេះ
 ដោយហេតុណា ខ្ញុំចាំទុកនូវហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយព្វតធម៌ របស់ព្រះ
 ពក្កលៈមានអាយុ ។

[៥៥] ឯព្រះពក្កលៈមានអាយុ អង្គុយបរិនិព្វាន ក្នុងទីកណ្តាល
 ភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រះពក្កលៈមានអាយុ អង្គុយបរិនិព្វាន ក្នុងទីកណ្តាល
 ភិក្ខុសង្ឃ ដោយហេតុណា ខ្ញុំក៏ចាំទុកនូវហេតុនេះ ថាជាអច្ឆរិយព្វតធម៌
 របស់ព្រះពក្កលៈមានអាយុ ។

ចប់ ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្វតសូត្រ ទី ៤ ។

បញ្ចមំ ទន្តភូមិសុត្តំ

[៥៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
រាជត្តហោ វិហារតិ វេជ្ជវនេ កលន្ទកនិវាមេ ។ តេន
ខោ បន សមយេន អចិវតោ សមណុទ្ទេសោ អ-
រញ្ញេ កុដិកាយំ វិហារតិ ។ អថខោ ជយសេនោ
រាជកុមារោ ជជ្ជ្ជវិហារំ អនុចង្គមមាណោ អនុវិចារមាណោ
យេន អចិវតោ សមណុទ្ទេសោ តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា អចិវតេន សមណុទ្ទេសេន សទ្ធិំ សម្មោទិ
សម្មោទនីយំ កមំ សារាណីយំ វីតិសារត្វា ឯ-
កមន្តំ និសីទិ ។

[៥៧] ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ ជយសេនោ រាជ-
កុមារោ អចិវតំ សមណុទ្ទេសំ ឯតទរោច សុតំ មេតំ
កោ អត្តិវេស្សនេ ឥន ភិក្ខុ អប្បមត្តោ អាតាបី
បហិតត្តោ វិហារន្តោ ដុសេយ្យ ចិត្តស្ស ឯកត្តតន្តិ ។

ទន្តភូមិសូត្រ ទី ៥

[៥៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ៉ាន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុង
រាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះ សមណុទ្ទេស ឈ្មោះអចិរវតៈ នៅក្នុង
កុដិជិតព្រៃ ។ គ្រានោះឯង រាជកុមារព្រះនាមជយសេន^១ ស្តេចយាង
ទៅមក ។ ដើម្បីសម្រួលព្រះជង្គ្រា បានចូលទៅរកអចិរវតសមណុទ្ទេស
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាល ទៅរក
អចិរវតសមណុទ្ទេស លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែល
គួររលឹកហើយ ក៏គង់ក្នុងទីសមគួរ ។

[៥៧] ជយសេនរាជកុមារ លុះគង់ក្នុងទីសមគួរហើយ បាន
ពោលនឹងអចិរវតសមណុទ្ទេស ដូច្នោះថា បពិត្រអគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំបានឮមកថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រហែសធ្វេស មាន
ព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅរកព្រះនិព្វាន គប្បី
បាននូវចិត្តជាឯកគ្គតា (ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍តែមួយ) មែនឬ ។

១ ជាព្រះរាជឱរសរបស់ព្រះបាទពិម្ពិសារ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ឯវមេតំ រាជកុមារ ឯវមេតំ រាជកុមារ ឥធិ ភិក្ខុ

អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ ធុសេយ្យ

ចិត្តស្ស ឯកក្កតត្តិ ។ សាធុ មេ កវំ អត្តិវេស្សនោ

យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទេសេត្ថតិ ។

[៥៨] ន ខោ តេ អហំ រាជកុមារ សក្កោមិ

យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ ទស្សេត្តំ អហញ្ញាហិ

តេ រាជកុមារ យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ

ទេសេយ្យំ ត្វញ្ច មេ កាសិតស្ស អត្តំ ន អាជា-

នេយ្យាសិ សោ មមស្ស កិលមថោ សា មមស្ស

វិហោសាតិ ។ ទេសេត្ថ មេ កវំ អត្តិវេស្សនោ យ-

ថាសុតំ យថាបរិយត្តំ ធម្មំ អប្បវេណមហំ កោតោ

អត្តិវេស្សនស្ស កាសិតស្ស អត្តំ អាជានេយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

អចិវតសមណុទ្ទេសតបថា ថ្វាយព្រះពរព្រះរាជកុមារ ការណ៍នុ៎ះយ៉ាង
 ហ្នឹងហើយ ថ្វាយព្រះពរព្រះរាជកុមារ ការណ៍នុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងហើយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ជាអ្នកមិនប្រហែសធ្វេស មានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស
 មានចិត្តបញ្ជូនទៅរកព្រះនិព្វាន គប្បីបាននូវចិត្ត ជាឯកគ្គតាមែន ។ ជយ-
 សេនរាជកុមារតបថា ខ្ញុំសូមអង្វរ សូមអគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើន សម្តែងធម៌
 តាមទំនងដែលលោកបានស្តាប់ បានរៀនមក ប្រាប់ខ្ញុំផង ។

[៥៨] អចិវតសមណុទ្ទេស ពោលថា ថ្វាយព្រះពរព្រះរាជ-
 កុមារ អាត្មាកាព មិនអាចនឹងសម្តែងធម៌ តាមទំនង ដែលអាត្មាបាន
 ស្តាប់ បានរៀនមក ថ្វាយទ្រង់បានទេ ទោះបីអាត្មាកាព សម្តែងធម៌
 តាមទំនង ដែលបានស្តាប់ បានរៀនមក ថ្វាយទ្រង់ ក៏ទ្រង់យល់នូវ
 សេចក្តីនៃភាសិត របស់អាត្មាកាព ពុំបាន អាត្មាកាព មុខជានឹងមាន
 សេចក្តីលំបាកនោះ អាត្មាកាព មុខជានឹងមានសេចក្តីនឿយហត់នោះ
 (ឥតអំពើ) ។ សូមអគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើន សម្តែងធម៌ តាមទំនងដែល
 លោកបានស្តាប់ បានរៀនមក ប្រាប់ខ្ញុំ ហើយធ្វើដូចម្តេច ឲ្យខាងតែ
 ខ្ញុំបានយល់ នូវសេចក្តី នៃភាសិត របស់អគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើនផង ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ ភគវន្តបសង្កមនំ

ទេសេយ្យំ ខោ តេ អហំ រាជកុមារ យថាសុតំ
 យថាបរិយត្តំ ធម្មំ សចេ មេ ត្វំ កាសិតស្ស អត្តំ
 អាជានេយ្យាសិ ឥច្ចេតំ កុសលំ ណោ ចេ មេ
 ត្វំ កាសិតស្ស អត្តំ អាជានេយ្យាសិ យថាសកេ
 តិដ្ឋេយ្យាសិ ន មំ តត្ថ ឧត្តរី បដិបុច្ឆេយ្យាសីតិ ។
 ទេសេតុ មេ ភវំ អត្តិវេស្សនោ យថាសុតំ យថា-
 បរិយត្តំ ធម្មំ សចេ អហំ កោតោ អត្តិវេស្សនស្ស
 កាសិតស្ស អត្តំ អាជានេយ្យាមិ^(១) ឥច្ចេតំ កុសលំ
 ណោ ចេ អហំ កោតោ អត្តិវេស្សនស្ស កាសិតស្ស
 អត្តំ អាជានិស្សាមិ យថាសកេ តិដ្ឋិស្សាមិ ឆាហំ
 តត្ថ ភវន្តំ អត្តិវេស្សនំ ឧត្តរី បដិបុច្ឆិស្សាមីតិ ។

[៥៧] អថខោ អចិរតោ សមណុទ្ទេសោ ជយ-
 សេនស្ស រាជកុមារស្ស យថាសុតំ យថាបរិយត្តំ
 ធម្មំ ទេសេសិ ។ ឯវំ វុត្តេ ជយសេនោ រាជកុមារោ

១ ឱ. អាជានិស្សាមិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ អចិរវតសមណុទ្ទេសចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

បពិត្រព្រះរាជកុមារ អាត្មាភាព សូមសម្តែងធម៌ តាមទំនង ដែលបាន
 ស្តាប់ បានរៀនមក ថ្វាយទ្រង់ ប្រសិនបើទ្រង់យល់សេចក្តីនៃភាសិត
 របស់អាត្មាភាព ការយល់នុ៎ះ ជាការប្រពៃ តែបើទ្រង់មិនយល់សេចក្តី
 នៃភាសិតរបស់អាត្មាភាពទេ សូមទ្រង់បិតនៅ ក្នុងការមិនយល់របស់ទ្រង់
 ដដែលចុះ ទ្រង់មិនគប្បីត្រឡប់សួរអាត្មាភាព ក្នុងសេចក្តីនោះ តទៅ
 ទៀតឡើយ ។ សូមអគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើន សម្តែងធម៌ តាមទំនងដែល
 លោកបានស្តាប់ បានរៀនមក ប្រាប់ខ្ញុំចុះ បើខ្ញុំយល់សេចក្តីនៃភាសិត
 របស់អគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើន ការដែលយល់នុ៎ះ ជាការប្រពៃ តែបើខ្ញុំមិន
 យល់សេចក្តីនៃភាសិត របស់អគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើនទេ ខ្ញុំនឹងបិតនៅក្នុង
 ការមិនយល់របស់ខ្លួនដដែល ខ្ញុំមិនត្រឡប់សួរអគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើន ក្នុង
 សេចក្តីនោះ តទៅទៀតទេ ។

[៥៧] លំដាប់នោះ អចិរវតសមណុទ្ទេស ក៏សម្តែងធម៌
 តាមទំនងដែលបានស្តាប់ បានរៀនមក ថ្វាយជយសេនរាជកុមារ ។
 កាលបើអចិរវតសមណុទ្ទេស សម្តែងដូច្នោះហើយ ជយសេនរាជកុមារ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

អចិរតំ សមណុទ្ទេសំ ឯតទរោច អដ្ឋានមេតំ កោ
 អត្ថិវេស្សន អនវកាសោ យំ ភិក្ខុ អប្បមត្តោ
 អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ ធុសេយ្យ ចិត្តស្ស
 ឯកក្កតន្តិ ។ អថខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ អ-
 ចិរតស្ស សមណុទ្ទេសស្ស អដ្ឋានត្តញ្ច^(១) បវេទេត្វា
 ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។ អថខោ អចិរតោ ស-
 មណុទ្ទេសោ អចិរបក្កន្តេ ជយសេនេ រាជកុមារេ
 យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ អចិរតោ^(២) សមណុទ្ទេសោ យាវតកោ អ-
 ហោសិ ជយសេនេន រាជកុមារេន សទ្ធិី កថា-
 សល្លាចោ តំ សព្វំ ភកវតោ អាហោចេសិ ។
 [៦០] ឯវំ វុត្តេ ភកវា អចិរតំ សម-
 ណុទ្ទេសំ ឯតទរោច តំ កុតេត្ត អត្ថិវេស្សន
 លញ្ចា យំ តំ នេក្ខម្មេន ញាតព្វំ នេក្ខម្មេន
 ទដ្ឋព្វំ នេក្ខម្មេន បត្តព្វំ នេក្ខម្មេន សច្ចិកាតព្វំ

១ ឱ. អដ្ឋានញ ។ ២ កត្តចិ អម្ពាភំ បោត្តកេ អត្ថិវេស្សនោតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

ក៏ពោលនឹងអចិរេតសមណុទ្ទេស ដូច្នោះថា បពិត្រអគ្គិវេស្សនៈដ៏ចម្រើន ត្រង់ដែលថា ភិក្ខុជាអ្នកមិនប្រហែសធ្វេស មានព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅរកព្រះនិព្វាន គប្បីបាននូវចិត្តជាឯកគ្គតា នុ៎ះ មិនមែនជា ទំនង មិនមែនជាឱកាសទេ ។ ជយសេនរាជកុមារ លុះប្រកាសនូវហេតុ ដែលមិនមែនជាទំនង មិនមែនជាឱកាស របស់អចិរេតសមណុទ្ទេស ហើយ ក៏ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្ដេចចេញទៅ ។ កាលដែលជយសេន រាជកុមារ ស្ដេចចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន អចិរេតសមណុទ្ទេស ក៏ចូល ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមាន ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ អចិរេតសមណុទ្ទេស លុះអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលពាក្យចរចា ដែលខ្លួននិយាយនឹងជយ- សេនរាជកុមារនោះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយសព្វគ្រប់ ។

[៦០] កាលអចិរេតសមណុទ្ទេស ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងអចិរេតសមណុទ្ទេសដូច្នោះថា ម្ចាស់អគ្គិ- វេស្សនៈ គុណជាតណា ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយនេក្ខម្មៈ គប្បីឃើញ ដោយនេក្ខម្មៈ គប្បីដល់ដោយនេក្ខម្មៈ គប្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយនេក្ខម្មៈ តើជយសេនរាជកុមារ នឹងបាននូវគុណជាតនោះអំពីណា ក្នុងអត្តភាពនេះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ ហត្ថិទម្មបមា

តំ វត ជយសេនោ វាជកុមារោ កាមមជ្ឈេ វសនោ
 កាមេ បរិកុញ្ញនោ កាមវិតក្កេហិ ខន្ធមានោ
 កាមបរិណ្ណាហោន បរិឧយ្ហមាណោ កាមបរិយេសនាយ
 ឧស្សុក្កោ ញស្សតិ វា ទក្ខតិ វា សច្ចិ វា
 ករិស្សតិ តិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

[៦០] សេយ្យថាបិស្សុ អត្តិវេស្សន ទ្វេ ហត្តិទម្មា
 វា អស្សទម្មា វា កោទម្មា វា សុទន្តា សុវិជីតា ។
 ទ្វេ ហត្តិទម្មា វា អស្សទម្មា វា កោទម្មា វា អទន្តា
 វា^(១) អវិជីតា ។ តំ កី មញ្ញសិ អត្តិវេស្សន យេ តេ
 ទ្វេ ហត្តិទម្មា វា អស្សទម្មា វា កោទម្មា វា សុទន្តា
 សុវិជីតា អបិ នុ តេ ទន្តា ទន្តការណំ
 កច្ឆេយ្យំ ទន្តា វ ទន្តភូមិ សម្មាបុណោយ្យន្តិ ។

១ ឱ. វសទ្ធោ នត្តិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ឧបមាដោយជំរើដែលគួរទូន្មាន

ព្រោះថា ជយសេនរាជកុមារ កំពុងនៅក្នុងកណ្តាលកាម កំពុងបរិភោគ
កាម កំពុងទំពាសីកាមវិតក្កៈ កំពុងរោលរាលដោយសេចក្តីក្រហល់
ក្រហាយព្រោះកាម ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយដើម្បីការស្វែងរកកាម នឹងដឹង នឹង
យល់ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណជាតនោះបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិន
សមហេតុទេ ។

[៦១] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ដូចសត្វពាហនៈ ២ ពួក គឺជំរើគួរទូន្មាន
សេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ដែលគេកំពុងទូន្មានជិតបានល្អ ១ ដែល
គេទូន្មានបានល្អហើយ ១ ។ សត្វពាហនៈ ២ ពួក គឺជំរើគួរទូន្មាន
សេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ដែលគេមិនទាន់ទូន្មាននៅឡើយ ១
ដែលគេទូន្មានមិនទាន់បាន ១ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ អ្នកយល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច សត្វពាហនៈ ២ ពួកណា គឺជំរើគួរទូន្មាន សេះគួរទូន្មាន
ឬគោគួរទូន្មាន ដែលគេកំពុងទូន្មានជិតបានល្អ ១ ទូន្មានបានល្អហើយ
១ ចុះពួកសត្វ ដែលគេកំពុងទូន្មាននោះ តើនឹងលុះតាមដំបូន្មានដែរឬ
កាលបើទូន្មានហើយ តើនឹងដល់ថ្នាក់ដែលគេធ្លាប់ទូន្មាន ដែរឬទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ឯវំ ភន្តេ ។ យេ បនេតេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា
 វា អស្សទម្មា វា កោទម្មា វា អទន្តា អវិជីតា
 អបិ នុ តេ អទន្តា វ ទន្តការណំ កច្ឆេយ្យំ
 អទន្តា វ ទន្តភូមិ សម្មាបុណោយ្យំ សេយ្យថាបិ
 តេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា កោទម្មា
 វា សុទន្តា សុវិជីតាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។
 ឯវមេវ ខោ អក្កិវេស្សន យំ តំ នេក្ខម្មេន ញាតព្វំ
 នេក្ខម្មេន ទដ្ឋព្វំ នេក្ខម្មេន បត្តព្វំ នេក្ខម្មេន
 សច្ចិកាតព្វំ តំ វត ជយសេនោ វាជកុមារោ កាម-
 មជ្ឈេ វសន្តោ កាមេ បរិភុញ្ញន្តោ កាមវិតក្កេហិ
 ឧដ្ឋមារោ កាមបរិឡាហោន ឧបរិឧយ្ហមារោ កាម-
 បរិយេសនាយ ឧស្សុក្កោ ញស្សតិ វា ទក្ខតិ វា
 សច្ចិ វា ករិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស យ៉ាងហ្នឹងហើយ ។ សត្វពាហនៈ ២ ពួកណា
 គឺជំរីគួរទូន្មាន សេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ដែលគេមិនទាន់បានទូន្មាន
 នៅឡើយ ១ ទូន្មានមិនទាន់បាន ១ ចុះសត្វពាហនៈ ដែលគេមិនទាន់
 បានទូន្មាននៅឡើយនោះ តើនឹងលុះតាមដំបូន្មានដែរឬ កាលបើមិនបាន
 ទូន្មានហើយ តើនឹងដល់ថ្នាក់ដែលគេធ្លាប់ទូន្មាន ដូចសត្វពាហនៈទាំង ២
 ពួក គឺ ជំរីគួរទូន្មាន សេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ដែលគេកំពុងទូន្មាន
 ជិតបានល្អ និងដែលគេទូន្មានបានល្អហើយនោះ ដែរឬទេ ។ សូមទ្រង់
 ព្រះមេត្តាប្រោស មិនដូច្នោះទេ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សន សេចក្តីនេះ
 មានឧបមេយ្យ ដូចជាជយសេនរាជកុមារ ដែលកំពុងនៅក្នុងកណ្តាលកាម
 កំពុងបរិភោគកាម កំពុងទំពាស៊ីកាមវិតក្កៈ កំពុងរោលរាលដោយសេចក្តី
 ក្រហល់ក្រហាយព្រោះកាម ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយដើម្បីស្វែងរកកាម នឹងដឹង
 នឹងយល់ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណជាតិ ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយ
 នេក្ខម្មៈ គប្បីយល់ដោយនេក្ខម្មៈ គប្បីដល់ដោយនេក្ខម្មៈ គប្បីធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ដោយនេក្ខម្មៈបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ មហាបព្វតោបមា

[៦២] សេយ្យថាបិ អគ្គិវេស្សន កាមស្ស វា
 និកមស្ស វា អវិទូវេ មហាបព្វតោ ។ តមេនំ ទ្វេ ស-
 ហាយកា តម្ហា តាមា វា និកមា វា និក្ខមិត្តា ហត្ថ-
 វិលង្គ្យកេន យេន សោ បព្វតោ តេនុបសង្កមេយ្យំ
 ឧបសង្កមិត្តា ឯកោ សហាយកោ ហោជ្ជាបព្វតទានេ
 តិដ្ឋេយ្យ ឯកោ សហាយកោ ឧបរិបព្វតំ អាពេ-
 ហេយ្យ ។ តមេតំ ហោជ្ជាបព្វតទានេ បិតោ សហាយ-
 កោ ឧបរិបព្វតេ បិតំ សហាយកំ ឯវំ វទេយ្យ យំ
 សម្ម កី ត្ថំ បស្សសិ ឧបរិបព្វតេ បិតោតិ ។ សោ
 ឯវំ វទេយ្យ បស្សមិ ខោ អហំ សម្ម ឧបរិបព្វតេ
 បិតោ អារាមរាមណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិ-
 រាមណេយ្យកំ ចោក្ខុរណិរាមណេយ្យកន្តិ ។ សោ
 ឯវំ វទេយ្យ អដ្ឋានំ ខោ ឯតំ សម្ម អនវកាសោ
 យំ ត្ថំ ឧបរិបព្វតេ បិតោ បស្សេយ្យាសិ អារាមរា-
 មណេយ្យកំ វនរាមណេយ្យកំ ភូមិរាមណេយ្យកំ
 ចោក្ខុរណិរាមណេយ្យកន្តិ ។ តមេនំ ឧបរិបព្វតេ
 សហាយកោ បិតោ ហោជ្ជិមបព្វតទានំ^(១) ឧពេហិត្តា

១ ឱ. បិតោ សហាយកោ ហោជ្ជាបព្វតបាទន្តិ ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ឧបមាដោយភ្នំធំ

[៦២] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ដូចភ្នំធំដែលនៅជិតស្រុកបុរិសគម ។
មានបុរស ២ នាក់ ជាសំឡាញ់នឹងគ្នា ចេញអំពីស្រុកបុរិសគមនោះ ដឹក
ដៃគ្នា ចូលទៅរកភ្នំនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បុរសជាសំឡាញ់
ម្នាក់ ឈរនៅទៀបជើងភ្នំខាងក្រោម បុរសជាសំឡាញ់ម្នាក់ ឡើង
ទៅខាងលើភ្នំ ។ បុរសជាសំឡាញ់ ដែលឈរក្បែរជើងភ្នំខាងក្រោម
សួរសំឡាញ់ ដែលឈរលើភ្នំនោះ យ៉ាងនេះថា នៃសំឡាញ់ ដែល
សំឡាញ់ឯង ឈរខាងលើកំពូលភ្នំនោះ តើឃើញអ្វី ។ បុរស
ដែលឈរខាងលើភ្នំនោះ ប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាលសំឡាញ់ ដែល
ខ្ញុំឈរខាងលើកំពូលភ្នំ ឃើញសួនច្បារជាទីត្រេកអរ ព្រៃជាទីត្រេក-
អរ ភូមិជាទីត្រេកអរ ស្រះបោក្ខរណីជាទីត្រេកអរ ។ បុរសជា
សំឡាញ់ ដែលឈរទៀបជើងភ្នំនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
សំឡាញ់ ដែលសំឡាញ់ឯងឈរលើកំពូលភ្នំ ហើយឃើញសួនច្បារ
ជាទីត្រេកអរ ព្រៃជាទីត្រេកអរ ភូមិជាទីត្រេកអរ ស្រះបោក្ខរណីជាទី
ត្រេកអរ នុ៎ះ មិនមែនសមហេតុ មិនមែនជាឱកាសទេ ។ បុរសជា
សំឡាញ់ ដែលឈរលើភ្នំ ក៏ចុះមកនាជើងភ្នំខាងក្រោមនោះ ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

តំ សហាយកំ ពាហាយ តហេត្វា ឧបរិបព្វតំ
អាហេបេត្វា មុហុត្តំ អស្សាសេត្វា ឯវំ វទេយ្យ យំ
សម្ម កី ត្វំ បស្សសិ ឧបរិបព្វតេ បិតោតិ ។ សោ
ឯវំ វទេយ្យ បស្សមិ ខោ អហំ សម្ម ឧបរិបព្វតេ
បិតោ អារាមរាមណោយ្យកំ វនរាមណោយ្យកំ ភូមិរា-
មណោយ្យកំ ទោក្ខរណិរាមណោយ្យកន្តិ ។ សោ ឯវំ
វទេយ្យ ឥទានេវ ខោ តេ សម្ម កាសិកំ មយំ ឯវំ
អាជាធាម អជ្ជានំ ខោ ឯតំ សម្ម អនវកាសោ យំ ត្វំ
ឧបរិបព្វតេ បិតោ បស្សេយ្យាសិ អារាមរាមណោយ្យកំ
វនរាមណោយ្យកំ ភូមិរាមណោយ្យកំ ទោក្ខរណិរាម-
ណោយ្យកន្តិ ។ ឥទានេវ ច បន តេ កាសិកំ មយំ
ឯវំ អាជាធាម បស្សមិ ខោ អហំ សម្ម ឧបរិ-
បព្វតេ បិតោ អារាមរាមណោយ្យកំ វនរាមណោយ្យ-
កំ ភូមិរាមណោយ្យកំ ទោក្ខរណិរាមណោយ្យកន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

កៀកបុរសជាសំឡាញ់នោះ ដោយដើមដៃ នាំឡើងទៅលើភ្នំ លួង
 លោមមួយស្របក់ ក៏សួរយ៉ាងនេះថា នៃសំឡាញ់ ដែលសំឡាញ់ឯង
 ឈរលើភ្នំ បានឃើញអ្វីដែរ ។ បុរសដែលឈរ ទៀបជើងភ្នំនោះ
 និយាយតប យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សំឡាញ់ ខ្ញុំឈរលើភ្នំ ឃើញសួន
 ច្បារជាទីត្រេកអរ ព្រៃជាទីត្រេកអរ ភូមិជាទីត្រេកអរ ស្រះបោក្ខរណី
 ជាទីត្រេកអរ ។ បុរសដែលឈរលើភ្នំនោះ ពោលយ៉ាងនេះថា
 ម្ចាស់សំឡាញ់ ឥឡូវនេះ យើងដឹងច្បាស់នូវសម្តី របស់សំឡាញ់ឯង
 ហើយ (ដែលពោល) យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សំឡាញ់ ដែលសំឡាញ់ឯង
 ឈរលើភ្នំ ហើយឃើញសួនច្បារជាទីត្រេកអរ ព្រៃជាទីត្រេកអរ
 ភូមិជាទីត្រេកអរ ស្រះបោក្ខរណីជាទីត្រេកអរ នុ៎ះមិនមែនសមហេតុ
 មិនមែនជាឱកាសទេ ។ មួយទៀត ឥឡូវនេះ យើងដឹងច្បាស់នូវ
 សម្តីរបស់សំឡាញ់ឯងហើយ (ដែលពោល) យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 សំឡាញ់ ដែលខ្ញុំឈរលើភ្នំ ឃើញសួនច្បារជាទីត្រេកអរ ព្រៃជា
 ទីត្រេកអរ ភូមិជាទីត្រេកអរ ស្រះបោក្ខរណីជាទីត្រេកអរ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ មហាបព្វគោបមា

សោ ឯវំ វេយ្យ តថា ហិ បដាហំ សម្ម ឥមិណ
មហតា បព្វតេន អាវុដោ^(១) ទិដ្ឋេយ្យំ ណទ្ធសន្តិ ។
ឯវមេវ ខោ អតោ មហាន្តតវេន ខោ អភ្កិវេស្សន
អវិជ្ជាខន្ធន ជយសេនោ រាជកុមារោ អាវុដោ ទិវុដោ
ឱវុដោ^(២) បរិយោនន្តោ ។ សោ វត យន្តំ នេក្ខ-
ម្មន ញាតព្វំ នេក្ខម្មន ទដ្ឋព្វំ នេក្ខម្មន បត្តព្វំ
នេក្ខម្មន សច្ចិកាតព្វំ តំ វត ជយសេនោ រាជ-
កុមារោ កាមមជ្ឈេ វសន្តោ កាមេ បរិកុញ្ញន្តោ
កាមវិតក្កេហិ ខន្ធមាណោ កាមបរិណ្ហាហោន បរិឧយ្ហ-
មាណោ កាមបរិយេសនាយ ឧស្សុក្កោ ញស្សតិ វា
ទក្ខតិ វា សច្ចិ វា ករិស្សតីតិ នេតំ ហានំ
វិជ្ជតីតិ ។ សចេ ខោ តំ អភ្កិវេស្សន ជយសេ-
នស្ស រាជកុមារស្ស ឥមា ទ្វេ ឧបមា បដិ-
កាសេយ្យំ អនច្ឆរិយន្តេ ជយសេនោ រាជកុមារោ

១ ឱ. អាវុដោ ។ ២ ម. ឱវុដោ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ឧបមាដោយភ្នំធំ

សំឡាញ់ដែលឈរទៀបជើងភ្នំនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សំឡាញ់
 ពិតដូច្នោះមែនហើយ ខ្ញុំជាបុគ្គលត្រូវភ្នំធំនេះបិទបាំង បានជាមិនឃើញ
 នូវរបស់ដែលគួរឃើញ ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ រឿងនេះ មានឧបមាដូចម្តេច
 មិញ មានឧបមេយ្យដូចជា ជយសេនរាជកុមារ ត្រូវគំនរអវិជ្ជាដ៏ធំវិសេស
 ក្រែលែងជាងភ្នំនោះទៅទៀត គ្របសង្កត់ ដោតក្រង ចាក់ស្រែះ រូបវិត
 ហើយ ។ ជយសេនរាជកុមារ ដែលកំពុងនៅក្នុងកណ្តាលកាម កំពុង
 បរិភោគកាម កំពុងទំពាស៊ីកាមវិតក្កៈ កំពុងរោលរាលដោយសេចក្តីក្រ-
 ហល់ក្រហាយព្រោះកាម ជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយដើម្បីស្វែងរកកាម នឹងដឹង
 នឹងយល់ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវគុណជាតិដែលបុគ្គលគប្បីដឹងដោយ
 នេក្ខម្មៈ គប្បីឃើញដោយនេក្ខម្មៈ គប្បីដល់ដោយនេក្ខម្មៈ គប្បីធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ដោយនេក្ខម្មៈបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ម្ចាស់
 អគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើអ្នកបំភ្លឺសេចក្តីឧបមាទាំង ២ នេះ ដល់ជយសេន-
 រាជកុមារនោះ ក៏ជាការអស្ចារ្យគ្រាន់បើរបស់អ្នកដែរ ជយសេនរាជកុមារ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

បសីទេយ្យ បសន្នោ ច តេ បសន្នាការំ ករេយ្យាតិ ។

កុតោ បន មំ ភន្តេ ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស

ឥមា ទ្វេ ឧបមា បដិកាសិស្សន្តិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ

អស្សុតបុញ្ញា សេយ្យថាមិ ភកវន្តន្តិ ។

[៦៣] សេយ្យថាមិ អត្តិវេស្សន រាជា ខត្តិយោ

មុទ្ធាវសិត្តោ នាគវនិកំ អាមន្តេសិ ឯហិ^(១) តំ

សម្ម នាគវនិក រញ្ជោ នាតំ អភិរូហិត្វា នាគវនំ

បរិសិត្វា អារញ្ញនាតំ^(២) អតិបស្សិត្វា រញ្ជោ នាគស្ស

តីវាយំ ឧបនិពន្ធហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អត្តិ-

វេស្សន នាគវនិកោ រញ្ជោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវ-

សិត្តស្ស បដិស្សិត្វា រញ្ជោ នាតំ អភិរូហិត្វា នាគ-

វនំ បរិសិត្វា អារញ្ញនាតំ អតិបស្សិត្វា រញ្ជោ នាគស្ស

តីវាយំ ឧបនិពន្ធតិ ។ តមេនំ រញ្ជោ នាគោ

អញ្ជោកាសំ ជីហរតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ^(៣) អត្តិវេស្សន

១ ឱ. ឯហីតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. អរញ្ញកំ នាតំ ។ ៣ ឱ. ច ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

មុខជាជ្រះថ្លា លុះជ្រះថ្លាហើយ មុខជាធ្វើ នូវអាការ នៃសេចក្តីជ្រះថ្លា
ចំពោះអ្នក មិនខាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបមាទាំង ២ ជាទី
អស្ចារ្យបន្ទាប់បន្សំនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនធ្លាប់បានស្តាប់ពីមុនមកសោះ នឹងបំភ្លឺ
ដល់ជយសេនរាជកុមារ ឲ្យដូចជាព្រះមានព្រះភាគ ដូចម្តេចបាន ។

[៦៣] ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ ដូចក្សត្រិយ៍ ជាព្រះរាជា ដែលបាន
មុទ្ធាភិសេកហើយ ទ្រង់ត្រាស់នឹងហ្មឺដំរីថា ម្ចាស់ហ្មឺដំរីមានចិត្តស្មោះស្មើ
ចូរអ្នកមកអាយ ចូរអ្នកឡើងជិះដំរីព្រះរាជទ្រព្យ ចូលទៅ កាន់ព្រៃដំរី
លុះឃើញដំរីព្រៃច្បាស់លាស់ហើយ ចូរទាម-កដំរីព្រះរាជទ្រព្យឲ្យមាំ ។
ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ ហ្មឺដំរី ក៏ទទួលព្រះរាជឱង្ការនៃក្សត្រិយ៍ ជាព្រះរាជា
ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយក៏ឡើងជិះដំរី
ព្រះរាជទ្រព្យ ចូលទៅកាន់ព្រៃដំរី បានឃើញដំរីព្រៃច្បាស់លាស់ហើយ
ក៏ទាម-កដំរីព្រះរាជទ្រព្យ យ៉ាងមាំ ។ ឯដំរីព្រះរាជទ្រព្យ ក៏កៀងដំរី
ព្រៃនោះទៅរកទីវាល ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ នាគោបមា

អារញ្ញកោ នាគោ អញ្ញោកាសតតោ ហោតិ ។
 ឯត្ថ ភេតា ហិ អត្ថិវស្សន អារញ្ញកា នាគា^(១)
 យទិទំ នាគវនំ ។ តមេនំ នាគវនិកោ រញ្ញោ ខត្តិ-
 យស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស អាហោចេសិ អញ្ញោកាសតតោ
 ខោ តេ^(២) ទេវ អារញ្ញកោ នាគោតិ ។ តមេនំ
 រាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ ហត្ថិទមកំ អាមន្តេសិ
 ឯហិ តំ សម្ម ហត្ថិទមក អារញ្ញកំ នាតំ ទម
 យាហិ អារញ្ញកានញ្ជោវ សីលានំ អភិទិម្ពទនាយ
 អារញ្ញកានញ្ជោវ សាសន្ត្រប្បានំ អភិទិម្ពទនាយ អា-
 រញ្ញកានញ្ជោវ ទាវកិលមថបរិទ្ឋាហានំ អភិទិម្ពទនាយ
 តាមន្តេ អភិរមាបនាយ មនុស្សកន្តេសុ សីលេសុ
 សមាទបនាយាតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អត្ថិវស្សន
 ហត្ថិទមកោ រញ្ញោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស
 បដិស្សត្វា មហាន្តំ ចម្ពំ បបរិយំ និទទិត្វា

១ ឱ. អារញ្ញកោ នាគោ ។ ២ ឱ. តេតិ ន ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ឧបមាដោយដំរី

ដំរីព្រៃក៏ទៅនៅក្នុងទីវាល ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ ទោះបីដូច្នោះ ដំរីព្រៃ
ក៏នៅតែមានចិត្តជាប់ចំពាក់ក្នុងព្រៃដំរីដដែល ។ ហ្នឹងដំរី ក៏បានក្រាបបង្គំ
ទូលដំណើរនោះ ចំពោះក្សត្រិយ៍ជាព្រះរាជា ដែលបានមុន្នាភិសេកហើយ
ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ដំរីព្រៃ ចេញទៅនៅក្នុងទីវាលហើយ ។
ក្សត្រិយ៍ជាព្រះរាជា ដែលបានមុន្នាភិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់នឹងហ្នឹងដំរី
នោះថា ម្ចាស់ហ្នឹងដំរីមានចិត្តស្មោះស្មើ ចូរអ្នកមកអាយ ចូរអ្នកទូន្មាន
ដំរីព្រៃ ចូរអ្នកទៅញាំញី នូវសណ្តាប់ធ្នាប់ របស់ពួកដំរីព្រៃផង
ញាំញីនូវតម្រិះក្នុងការស្ទុះទៅ របស់ពួកដំរីព្រៃផង ញាំញីនូវសេចក្តី
ក្រវល់ក្រវាយ សេចក្តីនឿយហត់ និងសេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់ពួកដំរី
ព្រៃផង ញាំដំរីព្រៃឲ្យត្រេកអរ ចំពោះស្រុកផង ធ្វើឲ្យកាន់យក
សណ្តាប់ធ្នាប់ ដែលជាទីត្រេកអររបស់មនុស្សផង ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ
ហ្នឹងដំរី ក៏ទទួលព្រះបន្ទូល របស់ក្សត្រិយ៍ជាព្រះរាជាដែលបានមុន្នាភិសេក
ហើយថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយក៏ដឹកដាំសសរយ៉ាងធំក្នុងផែនដី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

អារញ្ញកស្ស ឆាតស្ស តីវាយំ ឧបនិពន្ធតិ អារញ្ញ-
 កានព្វោ សីលានំ អភិទិម្មទនាយ អារញ្ញកានព្វោ
 សរសង្កប្បានំ អភិទិម្មទនាយ អារញ្ញកានព្វោ ទរ-
 ថកិលមថបរិទ្យាហានំ អភិទិម្មទនាយ តាមន្តេ អ-
 ភិរមាបនាយ មនុស្សកន្តេសុ សីលេសុ សមាទប-
 នាយ ។ តមេនំ ហត្ថិទមកោ យា សា វាចា
 នេលា កណ្ណសុខា បេមនីយា ហទយដ្ឋមា ចោរី
 ពហុជនកន្តា ពហុជនមនាចា តថារូចាហិ វាចាហិ
 សមុទាចរតិ ។ យតោ ខោ អក្កិវេស្សន អារញ្ញកោ
 នាកោ ហត្ថិទមកស្ស យា សា វាចា នេលា
 កណ្ណសុខា បេមនីយា ហទយដ្ឋមា ចោរី ពហុ-
 ជនកន្តា ពហុជនមនាចា តថារូចាហិ វាចាហិ
 សមុទាចរិយមាណោ សុស្សុសតិ សោតំ ឱទហតិ
 អញ្ញា ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេតិ ។ តមេនំ ហត្ថិទមកោ
 ឧត្តរី តិណាយាសោទកំ អនុប្បវេច្ឆតិ^(១) ។ យតោ
 ខោ អក្កិវេស្សន អារញ្ញកោ នាកោ ហត្ថិ-
 ទមកស្ស តិណាយាសោទកំ បដិក្កណ្ណាតិ ។

១ ម. អនុប្បវេច្ឆតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ចងក្រៀក-កដំរីព្រៃ ដើម្បីនឹងញាំញី នូវទម្លាប់របស់ពួកដំរីព្រៃផង ដើម្បី
ញាំញី នូវតម្រិះក្នុងការស្ទុះទៅរបស់ពួកដំរីព្រៃផង ដើម្បីញាំញី នូវ
សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ សេចក្តីនឿយហត់ និងសេចក្តីក្តៅក្រហាយ របស់
ពួកដំរីព្រៃផង ដើម្បីញាំញីដំរីព្រៃ ឲ្យត្រេកអរចំពោះស្រុកផង ដើម្បីឲ្យ
កាន់យកសណ្តាប់ធ្នាប់ ដែលជាទីត្រេកអររបស់មនុស្សផង ។ ទម័កដំរី
រមែងចរចោយវាចាដែលឥតទោស នាំឲ្យសុខដល់ត្រចៀក ជាទីស្រឡាញ់
គួរទុកក្នុងហឫទ័យ ជាវាចាអ្នកបុរី ជាទីត្រេកអរនៃជនច្រើនគ្នា ជាទី
គាប់ចិត្តនៃជនច្រើនគ្នា តែប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ កាលណា
ទម័កដំរី ចរចា តែវាចាដែលឥតទោស នាំឲ្យសុខដល់ត្រចៀក ជាទី
ស្រឡាញ់ គួរទុកក្នុងហឫទ័យ ជាវាចាអ្នកបុរី ជាទីត្រេកអរនៃជន
ច្រើនគ្នា ជាទីគាប់ចិត្តនៃជនច្រើនគ្នាដូច្នោះ ដំរីព្រៃ ក៏ស្តាប់ដោយស្រួល
ផ្ទៀងត្រចៀក តាំងចិត្តចាកអារម្មណ៍ដទៃ ។ ទម័កដំរី បំប៉នស្មៅ
ដែលដំរីគួរស៊ីបាន និងទឹកឲ្យដំរីនោះតទៅ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ បើដំរី
ព្រៃទទួលស្មៅដែលដំរីគួរស៊ីបាន និងទឹក របស់ទម័កដំរី កាលណា ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ នាគោបមា

តត្រិ^(១) ហត្ថិទមកស្ស ឯវំ ហោតិ ដីវស្សតិ ខោ-
 នានិ អារញ្ញកោ^(២) នាកោតិ ។ តមេនំ ហត្ថិទម-
 កោ ឧត្តរី ការណំ ការេតិ^(៣) អាទិស្ស^(៤) កោ
 និក្ខិប កោតិ ។ យតោ ខោ អត្ថិវេស្សន រញ្ញោ
 នាកោ ហត្ថិទមកស្ស អាទាននិក្ខេបេ វចនករោ
 ហោតិ ឱវាទប្បដិករោតិ^(៥) ។ តមេនំ ហត្ថិទមកោ
 ឧត្តរី ការណំ ការេតិ អភិក្កម កោ បដិក្កម
 កោតិ ។ យតោ ខោ អត្ថិវេស្សន រញ្ញោ នា-
 កោ ហត្ថិទមកស្ស អភិក្កមប្បដិក្កមេ វចនករោ
 ហោតិ ឱវាទប្បដិករោតិ ។ តមេនំ ហត្ថិទម-
 កោ ឧត្តរី ការណំ ការេតិ ឧដ្ឋាហ កោ
 និបដ្ឋ^(៦) កោតិ ។ យតោ ខោ អត្ថិវេស្សន រញ្ញោ
 នាកោ ហត្ថិទមកស្ស ឧដ្ឋាននិបដ្ឋាយ^(៧) វចនករោ
 ហោតិ ឱវាទប្បដិករោតិ ។ តមេនំ ហត្ថិទមកោ

១ ឱ. តត្ថ ។ ២ ឱ. រញ្ញោ ។ ៣ ឱ. ករោតិ ។ ៤ ម. អាទិយ ។ ៥ ម. ឥតិ សទ្ធោ នត្ថិ ។
 ៦ ឱ. ម. និសីទ ។ ៧ ឱ. ម. ឧដ្ឋាននិសដ្ឋាយ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ឧបមាដោយដំរី

កាលនោះ ទម័កដំរី ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះថា ឥឡូវនេះ ដំរីព្រៃមុខជានឹង
 រស់មិនខាន ។ ទម័កដំរី ក៏បង្ហាត់ដំរីនោះ តទៅទៀតថា នៃដំរីដ៏ចម្រើន
 ចូរឯងកាន់ នៃដំរីដ៏ចម្រើន ចូរឯងដាក់ ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ បើដំរី
 ព្រះរាជទ្រព្យ ធ្វើតាមពាក្យ ធ្វើតាមឱវាទ របស់ទម័កដំរី ក្នុងការកាន់
 យកនិងការដាក់ហើយ ។ ទម័កដំរី ក៏បង្ហាត់តទៅទៀតថា នៃដំរីដ៏
 ចម្រើន ចូរឯងឈានទៅមុខ នៃដំរីដ៏ចម្រើន ចូរឯងថយក្រោយ ។
 ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ កាលណា បើដំរីព្រះរាជទ្រព្យធ្វើតាមពាក្យ ធ្វើតាម
 ឱវាទ របស់ទម័កដំរី ក្នុងការឈានទៅមុខ និងការថយក្រោយហើយ ។
 ទម័កដំរី ក៏បង្ហាត់ដំរីនោះ តទៅទៀតថា នៃដំរីដ៏ចម្រើន ចូរឯងក្រោក
 ឡើង នៃដំរីដ៏ចម្រើន ចូរឯងទ្រោមចុះ ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ កាល
 ណា បើដំរីព្រះរាជទ្រព្យ ធ្វើតាមពាក្យ ធ្វើតាមឱវាទ របស់ទម័កដំរី
 ក្នុងការក្រោកឡើងនិងការទ្រោមចុះហើយ ។ ទម័កដំរី ក៏បង្ហាត់ដំរីនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឧត្តរី អាណេញ្ចំ ឆាម ការណំ ការេតិ ម-
 ហន្តស្ស ផលកំ សោណ្ណាយ ឧបនិពន្ធតិ តោម-
 ហត្តោ ច បុរិសោ ឧបរិកិរាយ និសិដ្ឋោ ហោតិ
 សមន្តតោ ច តោមហត្តោ បុរិសោ បរិវាវេត្វា
 បិតា ហោន្តិ ហត្តិនមកោ ច ទីយំ តោមយដ្ឋិ
 តហេត្វា បូរតោ បិតោ ហោតិ ។ សោ អាណេញ្ច-
 ការណំ ការិយមាដោ នេវ បុរិមេ ចាទេ ចោបេតិ
 ន បច្ឆិមេ ចាទេ ចោបេតិ ន បុរិមំ កាយំ ចោបេតិ
 ន បច្ឆិមំ កាយំ ចោបេតិ ន សីសំ ចោបេតិ
 ន កណ្ណោ ចោបេតិ ន ទន្តោ ចោបេតិ ន នង្គុដ្ឋំ
 ចោបេតិ ន សោណ្ណំ ចោបេតិ ។ សោ ហោតិ រញ្ញោ
 ឆាកោ ខមោ សត្តិប្បហារាវំ អសិប្បហារាវំ ឧ-
 សុប្បហារាវំ បរសត្តប្បហារាវំ ភេរិបណ្ណវសដ្ឋិទិណ្ឌិ-
 មនិដ្ឋានសទ្ធាវំ^(១) សព្វវដ្ឋនោសនិហតនិដ្ឋិតកសារោ រាជា-
 រហោ រាជកោក្កោ រញ្ញោ អដ្ឋន្ទវ សដ្ឋិ កច្ចតិ ។

១ ឱ. ភេរិបណ្ណវសដ្ឋិតិនវនិដ្ឋានសទ្ធាវំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ឲ្យជាសត្វមិនញាប់ញ័រតទៅទៀត ទើបយកក្តារយ៉ាងធំ ទៅចងក្រៀកនឹង
 ប្រមោយដំរីនោះផង បុរសមានដៃកាន់លំពែងស្នែងក្របី អង្គុយលើ
 កដំរីនោះផង ពួកបុរសមានដៃកាន់លំពែងស្នែងក្របី នាំគ្នាលយរព័ទ្ធដំរីនោះ
 ផង ទមកដំរី កាន់ដងលំពែងស្នែងក្របីដ៏វែង ឈរចំពីខាងមុខដំរីនោះ
 ផង ។ ដំរីនោះ កាលដែលទមក បង្ហាត់ឲ្យជាដំរី មិនញាប់ញ័រហើយ
 ក៏មិនកម្រើកជើងមុខ មិនកម្រើកជើងក្រោយ មិនកម្រើកកាយខាងមុខ
 មិនកម្រើកកាយខាងក្រោយ មិនកម្រើកក្បាល មិនកម្រើកត្រចៀក មិន
 កម្រើកភ្នែក មិនកម្រើកកន្ទុយ មិនកម្រើកប្រមោយ ។ ដំរីព្រះរាជទ្រព្យ
 នោះ ជាសត្វចេះអត់ទ្រាំ ចំពោះការប្រហារដោយលំពែង ការប្រហារ
 ដោយដាវ ការប្រហារដោយសរ និងការប្រហាររបស់សត្រូវឯទៀត
 និងសំឡេងរំពង នៃស្ករធំ ស្ករជ័យ ស័ង្កី និងស្ករទ័ព ជាសត្វកម្ចាត់
 បង់នូវទោសរៀចគ្រប់យ៉ាង ជាសត្វអស់ពុតកំណាចហើយ គួរដល់
 ព្រះរាជា គួរជាទីប្រើប្រាស់របស់ព្រះរាជា ដល់នូវការរាប់បញ្ចូលថា
 ជាអង្គរបស់ព្រះរាជាបាន សេចក្តីនេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ ពុទ្ធកុណកថា

[៦៤] ឯវមេវ ខោ អត្ថិវេស្សន ឥធិ តថាគតោ
 លោកេ ឧប្បជ្ជតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណា-
 សម្មុទ្ធា សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្ម-
 សារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភកកា សោ
 ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ សព្រហ្មកំ សស្ស-
 មណព្រាហ្មណី បជំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា បវេទេតិ សោ ធម្មំ ទេសេតិ អាទិកល្យា-
 ណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោសានកល្យាណំ សាត្តំ
 សព្យញ្ជនំ កេវលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ
 បកាសេតិ ។ តំ ធម្មំ សុណាតិ កហបតិ វា កហ-
 បតិបុត្តោ វា អញ្ញាតវស្មី វា កុលេ បច្ឆាជាតោ សោ តំ
 ធម្មំ សុត្វា តថាគតេ សទ្ធិំ បដិលភតិ ។ សោ តេន
 សទ្ធាបដិលាកេន សមដ្ឋាកតោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ពុទ្ធកុណាកថា

[៦២] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ មានឧបមេយ្យដូចជា ព្រះតថាគត បានកើតឡើង ក្នុងលោកនេះ ជាព្រះអរហន្ត ត្រាស់ដឹង នូវ ញោយ្យធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃ ចំពោះព្រះអង្គ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិង ចរណៈ មានព្រះដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយ សីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ជាសារថីទូន្មាននូវបុរស ដែលគួរទូន្មាន ជាសាស្ត្រានៃទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ត្រាស់ ដឹងនូវចតុរារិយសច្ច លែងវិលមកកាន់ភពថ្មីទៀត ព្រះតថាគតអង្គនោះ ទ្រង់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយព្រះអង្គឯង នូវលោក នេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក នូវពពួកសត្វ ព្រម ទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ នូវមនុស្សជាសម្មតិទេព និងមនុស្សដ៏សេស ហើយអាចប្រកាសបាន ព្រះអង្គសម្តែងធម៌ មានលម្អបទដើម មានលម្អ បទកណ្តាល មានលម្អបទចុង ទ្រង់ប្រកាស នូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រម ទាំងអត្តនិងព្យញ្ជនៈដ៏បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ គហបតី ឬគហបតិ- បុត្រ ដែលកើតជាខាងក្រោយ ក្នុងត្រៃកូលណាមួយ បានស្តាប់នូវធម៌ នោះ លុះគហបតី ឬគហបតិបុត្រនោះ បានស្តាប់ធម៌នោះហើយ ក៏បាន ចំពោះនូវសទ្ធាក្នុងព្រះតថាគត ។ កាលបើគហបតីនោះ ប្រកបដោយ កិរិយាបានចំពោះ នូវសទ្ធាដូច្នោះហើយ រមែងពិចារណាឃើញច្បាស់ថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

សម្ពាណោ យរាវាសោ រជាបថោ អញ្ចោកាសោ
 បព្វជ្ជា នយិទំ សុការំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯ-
 កន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខេសិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរិតុំ យន្ទនាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កា-
 សាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ អបរេន សមយេន អប្បំ វា
 កោតក្ខន្ធិំ បហាយ មហាន្តំ វា កោតក្ខន្ធិំ ប-
 ហាយ អប្បំ វា ញាតិបរិវេទ្តំ បហាយ មហាន្តំ
 វា ញាតិបរិវេទ្តំ បហាយ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា
 កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជិ^(១) ។ ឯត្តាវតា ខោ អត្តិវេស្សន អរិយស្សាវកោ
 អញ្ចោកាសតតោ ហោតិ ។ ឯត្ត តេជា ហិ អត្តិវេស្សន
 ទេវមនុស្សា យទិទំ បព្វា កាមតុណា ។ តមេទំ
 តថាគតោ ឧត្តរី វិទេតិ ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ សីលវា ហោហិ
 ចាតិមោក្ខសំវរសំវុតោ វិហារហិ អាចារតោចរសម្បន្នោ

១ ឱ. ម. បព្វជតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

យរាវាសចង្ហៀតពេកណាស់ ជាផ្លូវហូរមកនៃជួលីគីកិលេស បព្វជ្ជាទើប
មានពេលទំនេរ បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ នឹងប្រព្រឹត្ត នូវព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌តែមួយយ៉ាង ឲ្យបរិសុទ្ធតែមួយយ៉ាង ឲ្យស្អាតដូចជាស័ង្ក
ដែលគេខាត់ហើយ មិនងាយបានទេ បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ កោរ
សក់និងពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូល
ទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះគ្រាក្រោយមក បុគ្គលនោះ ក៏លះបង់នូវគំនរ
ទ្រព្យតិចផង លះបង់នូវគំនរទ្រព្យច្រើនផង លះបង់នូវញាតិវង្សតិចផង
លះបង់នូវញាតិវង្សច្រើនផង ហើយកោរសក់និងពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់
សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ
អរិយសាវ័ក ដែលទៅនៅក្នុងទីទំនេរបាន ក៏ព្រោះហេតុមានប្រមាណ
ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ពួកទេវតានិងមនុស្ស រមែងមានសេចក្តី
ត្រេកអរក្នុងកាមគុណទាំង ៥ ប្រការនេះឯង ។ ព្រះតថាគត ទ្រង់ប្រដៅ
បុគ្គលនោះ តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកមក ចូរជាអ្នកមានសីល
ចូរជាអ្នកសង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំរេៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនិងគោចរៈ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ ចតុស្សតិប្បដ្ឋានាទិ

អណ្តាមត្តេសុ រវ្លេសុ ភយទស្សារី សមាទាយ សិក្ខា-
ស្ស^(១) សិក្ខាបទេសូតិ ។ យតោ ខោ អត្តិវេស្សន
អរិយស្សារកោ សីលវា ហោតិ ចាតិមោក្ខសំវរ
សំវរតោ វិហារតិ អាចារកោចរសម្បន្នោ អណ្តាមត្តេសុ
រវ្លេសុ ភយទស្សារី សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខា-
បទេសុ ។ តមេនំ តថាគតោ ឧត្តរី វិនេតិ
ឯហិ តំ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ហោហិ ចក្កុនា
រូបំ ទិស្វាន មា ទិមិត្តក្កាហិ ។ បេ ។ សោ ឥមេ
បញ្ច ជីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ
បញ្ញាយ ទុព្វលីករណោ កាយេ កាយានុបស្សី
វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ... ចិត្តេ... ធម្មេសុ
ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។

១ ឱ. សិក្ខាហិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ធម៌មានសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាដើម

ចូរជាអ្នកឃើញភ័យ ក្នុងទោសទាំងឡាយ សូម្បីតិចតួច ចូរសមាទាន
សិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ កាលបើអរិយ-
សាវ័ក ជាអ្នកមានសីល សង្រួមក្នុងបាតិមោក្ខសំរេ: បរិបូណ៌ដោយ
អាចារៈនិងគោចរ: ជាអ្នកឃើញភ័យក្នុងទោសសូម្បីតិចតួច សមាទាន
សិក្សា ក្នុងសិក្ខាបទទាំងឡាយហើយ ។ ព្រះតថាគត ក៏ប្រដៅតទៅ
ទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ ចូរអ្នកមក ចូរជាអ្នកគ្រប់គ្រងទ្វារ ក្នុងតន្រ្តិយទាំង-
ឡាយ បើឃើញរូបដោយចក្ខុ ក៏មិនបានកាន់យកនិមិត្ត ។ បេ ។
ភិក្ខុនោះ លះបង់នីវរណៈទាំង ៥ ប្រការ ដែលជាគ្រឿងសៅហ្មងចិត្ត
ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យទុព្វល ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវកាយក្នុងកាយ ជាអ្នក
ព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានសតិសម្បជញ្ញៈ កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
និងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវវេទនា ក្នុង
វេទនាទាំងឡាយ... ពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវចិត្តក្នុងចិត្ត... ពិចារណា
ឃើញច្បាស់ នូវធម្មារម្មណ៍ក្នុងធម្មារម្មណ៍ ជាអ្នកព្យាយាមដុតកម្ដៅ
កិលេសមានសតិសម្បជញ្ញៈ កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៦៥] សេយ្យថាមិ អក្កិវេស្សន ហត្ថិទមកោ
មហាន្តំ ថម្ពំ បបរិយំ និទទិត្វា អារញ្ញកស្ស នាគស្ស
តីវាយំ ឧបនិពន្ធតិ អារញ្ញកានព្វោវ សីលានំ អភិ-
និម្មទនាយ អារញ្ញកានព្វោវ សរសង្ក័យ្យានំ^(១) អភិ-
និម្មទនាយ អារញ្ញកានព្វោវ នរថកិលមថបរិឡា-
ហានំ អភិនិម្មទនាយ តាមន្តេ អភិរមាបនាយ មនុស្ស-
កន្តេសុ សីលេសុ សមាទបនាយ វរមេវ ខោ
អក្កិវេស្សន អរិយស្សាវកស្ស ឥមេ ចត្តាហោ សតិ-
ប្បដ្ឋានា ចេតសោ ឧបនិពន្ធា^(២) នាម ហោន្តិ
កេហសិតានព្វោវ សីលានំ អភិនិម្មទនាយ កេហ-
សិតានព្វោវ សរសង្ក័យ្យានំ អភិនិម្មទនាយ កេហសិ-
តានព្វោវ នរថកិលមថបរិឡាហានំ អភិនិម្មទនាយ
ញាយស្ស អធិកមាយ និព្វានស្ស សច្ចិកិរិយាយ ។

១ ឱ. សង្កប្បានំ ។ ២ ឱ. ម. ឧបនិពន្ធា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៦៥] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ដូចទម័កដំរី ដែលដាំសសរធំទៅ
ក្នុងដែនដី ហើយចងក្រៀកដំរីព្រៃត្រង់-ក ដើម្បីញាំញីនូវទម្ងាប់របស់
ពួកដំរីព្រៃផង ដើម្បីញាំញីនូវតម្រិះជាគ្រឿងស្ទុះទៅ របស់ពួកដំរីព្រៃផង
ដើម្បីញាំញីនូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ សេចក្តីនឿយហត់ សេចក្តីក្តៅក្រហាយ
របស់ពួកដំរីព្រៃផង ដើម្បីញាំដំរីព្រៃឲ្យត្រេកអរ ចំពោះស្រុកផង
ដើម្បីកាន់យកសណ្តាប់ធ្នាប់ ដែលជាទីស្រឡាញ់ របស់មនុស្សផង
សេចក្តីនេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ មានឧប-
មេយ្យដូចជា អរិយសាវ័ក ដែលចងក្រៀកចិត្តភ្ជាប់នឹងសតិប្បដ្ឋាន
ទាំង ៤ នេះ ដើម្បីញាំញីនូវទម្ងាប់ ដែលអាស្រ័យនឹងបញ្ចកាមគុណ
ផង ដើម្បីញាំញីនូវតម្រិះជាគ្រឿងស្ទុះទៅ ដែលអាស្រ័យនឹងបញ្ចកាម-
គុណផង ដើម្បីញាំញីនូវសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ សេចក្តីនឿយហត់
និងសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ដែលអាស្រ័យនឹងបញ្ចកាមគុណផង ដើម្បី
ត្រាស់ដឹងនូវអដ្ឋង្គិកមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុវត្ថ ចតុស្សតិប្បដ្ឋានាទិ

[៦៦] តមេនំ តថាគតោ ឧត្តរី វិនេតិ ឯហិ តំ
 ភិក្ខុ កាយេ កាយនុបស្សី វិហារហិ មា ច កាយុ-
 បសញ្ញតំ^(១) វិតក្កំ វិតក្កេសិ ។ វេទនាសុ... ចិត្តេ...
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សី វិហារហិ មា ច ធម្មបសញ្ញតំ^(២)
 វិតក្កំ វិតក្កេសីតិ ។ សោ វិតក្កវិចារានំ រូបសមា
 អជ្ឈតំ សម្មសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិការំ អវិតក្កំ
 អវិចារំ សមាទិទំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ... ចតុតំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។

[៦៧] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធិ បរិ-
 យោនាតេ អនដ្ឋិលោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្ម-
 នីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញា-
 ណាយ ចិត្តំ អភិទិដ្ឋាមេតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតិ សេយ្យដីទំ ឯកម្បិ ជាតិ
 ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតិ ។

១ ម. កាម្មបសំហិតំ ។ ២ ម. កាម្មបសំហិតំ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ធម៌មានសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាដើម

[៦៦] ព្រះតថាគត ទ្រង់ប្រដៅភិក្ខុនោះ តទៅទៀតថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុ អ្នកចូរមក អ្នកចូរពិចារណានូវកាយក្នុងកាយ តែកុំត្រិះរិះនូវតម្រិះ
 ដែលប្រកបដោយកាយឡើយ ។ អ្នកចូរពិចារណានូវវេទនាក្នុងវេទនា
 ទាំងឡាយ... អ្នកចូរពិចារណានូវចិត្តក្នុងចិត្ត... អ្នកចូរពិចារណានូវ
 ធម្មារម្មណ៍ក្នុងធម្មារម្មណ៍ តែកុំត្រិះរិះ នូវតម្រិះដែលប្រកបដោយ
 ធម្មារម្មណ៍ឡើយ ។ ភិក្ខុនោះ ព្រោះរម្ងាប់នូវពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ហើយ
 ចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ដែលមានសេចក្តីជ្រះថ្លា ប្រព្រឹត្តទៅខាងក្នុង
 ជាចិត្តខ្ពស់ឯក ឥតមានវិតក្កៈ ឥតមានវិចារៈ មានតែបីតិ និងសុខៈ
 ដែលកើតអំពីសមាធិ... ចូលកាន់តតិយជ្ឈាន... ចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ។

[៦៧] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិន
 មានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវនា-
 កម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង ដល់នូវការមិនញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ ក៏បង្កើន
 ចិត្តទៅ ដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ (ញាណដែលរលឹកឃើញនូវ
 ខន្ធដែលធ្លាប់បានកើតក្នុងភពមុន ។) ។ ភិក្ខុនោះ រមែងរលឹកឃើញនូវ
 បុព្វេនិវាស មានច្រើនប្រការ គឺរលឹកឃើញជាតិ ១ ជាតិ ២ ។ បេ ។
 រលឹកឃើញ នូវបុព្វេនិវាស មានច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រម
 ទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[៦៨] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធិ
 បរិយោទាតេ អនង្គុណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មដីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ចុត្ថបចា-
 តញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិទិដ្ឋាមេតិ ។ សោ ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធិន អតិក្កន្តមានុសកេន សត្តេ បស្ស-
 តិ ចរមាទេ ឧបបជ្ជមាទេ ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ
 ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្ខតេ ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បជាណតិ ។

[៦៩] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធិ បរិ-
 យោទាតេ អនង្គុណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្ម-
 ដីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញាណាយ
 ចិត្តំ អភិទិដ្ឋាមេតិ ។ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ
 បជាណតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បជាណតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៦៨] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្ត តាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិន
 មានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់ គួរដល់
 ការវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង ដល់នូវការមិនញាប់ញ័រ យ៉ាងនេះហើយ
 ក៏បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីចុតូបបាតញ្ញាណ (ញ្ញាណដែលចុះឃើញនូវ
 ចុតិបដិសន្ធិ) របស់សត្វទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុនោះ មានចក្ខុដូចជាទិព្វ
 កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញពួកសត្វ ដែលកំពុងច្យុត
 កំពុងកើត ដំថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានរូបល្អខ្លះ មានរូបអាក្រក់ខ្លះ
 មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ។ បេ ។ រមែងដឹងច្បាស់ នូវពួកសត្វ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ។

[៦៩] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្ត ខ្ជាប់ខ្ជួន បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិន
 មានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់ គួរ
 ដល់ការវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង មិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះ
 ហើយ ក៏បង្ហោនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ (ញ្ញាណដែលចុះ
 ឃើញនូវកិរិយាក្ស័យនៃអាសវៈ) ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់ដោយពិតថា
 នេះ ជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់ដោយពិតថា នេះ ជាតណ្ហាជាហេតុឲ្យកើតទុក្ខ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ ចតុស្សតិប្បដ្ឋានាទិ

អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ

ទុក្ខនិរោធតាមិដី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ ។

ឥមេ អាសវាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ អាស-

វសមុទយោតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ អាសវ-

និរោធាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ អាសវនិរោ-

ធតាមិដី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ ។ តស្ស

ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ច-

តិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ

វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ទីណា ជាតិ

វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ ឥត្តត្តា-

យាតិ បដាណតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ធម៌មានសតិប្បដ្ឋាន ៤ ជាដើម

ដឹងច្បាស់ដោយពិតថា នេះ ជាព្រះនិព្វានទីរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់ដោយ
ពិតថា នេះ ជាបដិបទា ដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានទីរលត់ទុក្ខ ។ ភិក្ខុ
នោះ រមែងដឹងច្បាស់ដោយពិតថា នេះ ជាពួកអាសវៈ ដឹងច្បាស់ដោយ
ពិតថា នេះ ជាធម៌នាំឲ្យកើតអាសវៈ ដឹងច្បាស់ដោយពិតថា នេះ ជា
ព្រះនិព្វានទីរលត់អាសវៈ ដឹងច្បាស់ដោយពិតថា នេះ ជាបដិបទាដំណើរ
ទៅកាន់ព្រះនិព្វានទីរលត់អាសវៈ ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ
ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏រួចស្រឡះ ចាកកាមាសវៈផង ចាកភវាសវៈ
ផង ចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ក៏មានសេចក្តីដឹង
ថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយដូច្នោះ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញ
បានធ្វើរួចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច នេះ
ទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៧០] សោ^(១) ភិក្ខុ ខមោ សីតស្ស ឧណ្ហាស្ស
 ជិយច្ចាយ មិទាសាយ ខំសមកសវាតាតបសិរិសប-
 សម្មស្សានំ ទុរត្តានំ ទុរាភតានំ វេទនបថានំ ឧប្ប-
 ដ្ឋានំ សារីរិកានំ វេទនានំ ទុក្ខានំ តិប្បានំ កដុ-
 កានំ^(២) អសាតានំ អមនាទានំ ចាលាហារានំ អធិ-
 វាសិកជាតិកោ ហោតិ ។ សព្វរាគនោសមោហា-
 និហតនិដ្ឋិតកសារោ អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ
 ទត្តិណេយ្យោ អញ្ញុលិកវណ្ណិយោ អនុត្តរំ បុញ្ញក្ខេត្តំ
 លោកស្ស^(៣) ។

១ ម. សោ ហោតិ ។ ២ ឱ. ម. តិប្បានំ ខរានំ កដុកានំ ។ ៣ ឱ. លោកស្សាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៧០] ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកអត់ទ្រាំ នឹងត្រជាក់ នឹងក្តៅ នឹងសេចក្តី
ស្រេក នឹងសេចក្តីឃ្នាន និងសម្ផស្ស នៃរបោម មូស ខ្យល់ កម្ដៅថ្ងៃ
និងពស់តូចពស់ធំទាំងឡាយ ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកអត់ធ្មត់ចំពោះគន្លង
ពាក្យ ដែលគេស្តីអាក្រក់ ដែលមានដំណើរមកអាក្រក់ និងចំពោះវេទនា
អាស្រ័យក្នុងសរីរៈ ដែលកើតឡើងហើយ ជាទុក្ខ ដំក្លា ក្តៅផ្សា មិនជាទី
ត្រេកអរ មិនជាទីគាប់ចិត្ត នាំបង្កនូវជីវិត ។ ភិក្ខុនោះ ជាអ្នកមាន
ទឹកចត់ គឺរាគៈ ទោសៈ មោហៈ ទាំងពួង កម្ចាត់បង់ហើយ ជាអ្នក
គួរទទួលនូវចតុប្បច្ច័យ ដែលគេនាំមកពីចម្ងាយ គួរទទួលនូវទាន
ដែលគេតាក់តែងដើម្បីភ្ញៀវ គួរទទួលនូវទានរបស់បុគ្គល អ្នកជឿកម្ម
ផល គួរដល់អញ្ញាលិកម្ម ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើរ របស់សត្វលោក ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ អទន្តនាគោបមា

[៧១] មហាលូកោ ចេបិ អត្តិវេស្សន រញ្ញោ ឆា-
 កោ អនន្តោ អវិជីតោ កាលំ ករោតិ អនន្តមរណំ
 មហាលូកោ រញ្ញោ ឆាកោ មតោ^(១) កាលកតោត្រូវ
 សង្ខំ កច្ចតិ ។ មជ្ឈិមោ ចេបិ អត្តិវេស្សន រញ្ញោ
 ឆាកោ... ទហារោ ចេបិ អត្តិវេស្សន រញ្ញោ ឆាកោ
 អនន្តោ អវិជីតោ កាលំ ករោតិ អនន្តមរណំ ទហារោ
 រញ្ញោ ឆាកោ មតោ កាលកតោត្រូវ សង្ខំ កច្ចតិ
 ឯវមេវ ខោ អត្តិវេស្សន ថេរោ ចេបិ ភិក្ខុ អក្ខិ-
 ណាសវោ កាលំ ករោតិ អនន្តមរណំ ថេរោ ភិក្ខុ
 មតោ កាលកតោត្រូវ សង្ខំ កច្ចតិ ។ មជ្ឈិមោ ចេបិ
 អត្តិវេស្សន ភិក្ខុ... នវោ ចេបិ អត្តិវេស្សន ភិក្ខុ

១ ឱ. ម. មតោតិ ន ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ឧបមាដោយជំរើមិនទាន់ទូន្មាន

[៧១] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើជំរើព្រះរាជទ្រព្យ ជាសត្វ
 ចាស់ គេមិនបានទូន្មាន មិនបានប្រៀនប្រដៅ ហើយធ្វើមរណកាល
 ទៅ គឺស្លាប់ទៅទាំងគេមិនបានទូន្មានទេ ជំរើព្រះរាជទ្រព្យ ជាសត្វ
 ចាស់ដែលស្លាប់ហើយនោះ ដល់នូវកិរិយារាប់ថា ជាជំរើស្លាប់ហើយ ។

ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើជំរើព្រះរាជទ្រព្យ ជាសត្វកណ្តាល...
 ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើជំរើព្រះរាជទ្រព្យ ជាសត្វនៅក្មេង គេមិន
 ទាន់ទូន្មាន មិនទាន់ប្រៀនប្រដៅទេ ហើយធ្វើមរណកាលទៅ គឺស្លាប់
 ទៅទាំងគេមិនទាន់ទូន្មាន ជំរើព្រះរាជទ្រព្យ ដែលជាសត្វនៅក្មេង ស្លាប់
 ហើយនោះ ក៏ដល់នូវកិរិយារាប់ថា ជាជំរើស្លាប់ហើយដែរ ។ សេចក្តី
 នេះ មានឧបមាដូចម្តេចមិញ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ មានឧបមេយ្យដូច
 ភិក្ខុជាថេរៈ ប្រសិនបើ មិនមែនជាព្រះខីណាស្រព ធ្វើមរណកាល
 ទៅ គឺស្លាប់ទៅទាំងមិនទាន់បានទូន្មានខ្លួនទេ ភិក្ខុជាថេរៈ ដែលស្លាប់
 ហើយនោះ ដល់នូវកិរិយារាប់ថា ធ្វើមរណកាល ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ
 ប្រសិនបើភិក្ខុជាកណ្តាល . . . ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើភិក្ខុបួសថ្មី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

អទីណាសវោ កាលំ ករោតិ អន្តមរណំ នរោ

ភិក្ខុ មតោ កាលកតោត្វេ សទ្ធិំ កច្ចតិ ។

[៧២] មហាលូកោ ចេបិ អត្តិវេស្សន រញ្ញោ

នាតោ សុទន្តោ សុវិជីតោ កាលំ ករោតិ ទន្តម-

រណំ មហាលូកោ រញ្ញោ នាតោ មតោ កាលក-

តោត្វេ សទ្ធិំ កច្ចតិ ។ មជ្ឈិមោ ចេបិ អត្តិវេស្សន

រញ្ញោ នាតោ... ទហារោ ចេបិ អត្តិវេស្សន រញ្ញោ

នាតោ សុទន្តោ សុវិជីតោ កាលំ ករោតិ ទន្ត-

មរណំ ទហារោ រញ្ញោ នាតោ មតោ កាលកតោត្វេ

សទ្ធិំ កច្ចតិ វរមេវ ខោ អត្តិវេស្សន ថេរោ ចេបិ

ភិក្ខុ ទីណាសវោ កាលំ ករោតិ ទន្តមរណំ

ថេរោ ភិក្ខុ មតោ កាលកតោត្វេ សទ្ធិំ កច្ចតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

មិនមែនជាព្រះខីណាស្រព ធ្វើមរណកាលទៅ គឺស្លាប់ទៅទាំងមិនទាន់
បានទូន្មានខ្លួនទេ ភិក្ខុបួសថ្មីដែលស្លាប់ហើយនោះ ក៏ដល់នូវកិរិយា
រាប់ថា ធ្វើមរណកាលដែរ ។

[៧២] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើដំរីព្រះរាជទ្រព្យ ជាសត្វ
ចាស់ គេបានទូន្មានប្រៀនប្រដៅ បានបែបបទហើយ ធ្វើមរណកាល
ទៅ គឺស្លាប់ទៅដោយគេបានទូន្មានហើយ ដំរីព្រះរាជទ្រព្យជាសត្វចាស់
ដែលស្លាប់ហើយនោះ ដល់នូវកិរិយារាប់ថា ជាសត្វស្លាប់ ។ ម្នាល
អគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើដំរីព្រះរាជទ្រព្យ ជាសត្វនៅកណ្តាល... ម្នាល
អគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើដំរីព្រះរាជទ្រព្យ ជាសត្វនៅក្មេង គេបានទូន្មាន
ប្រៀនប្រដៅ បានបែបបទហើយ ធ្វើមរណកាលទៅ គឺស្លាប់ទៅដោយ
គេបានទូន្មានហើយ ដំរីព្រះរាជទ្រព្យជាសត្វនៅក្មេង ដែលស្លាប់ហើយ
នោះ ក៏ដល់នូវកិរិយារាប់ថា ជាសត្វស្លាប់ដែរ ។ សេចក្តីនេះមានឧបមា
ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ មានឧបមេយ្យដូចភិក្ខុជាថេរៈ បើជាព្រះ
ខីណាស្រព ធ្វើមរណកាលទៅ គឺស្លាប់ទៅដោយបានទូន្មានខ្លួនហើយ
ភិក្ខុជាថេរៈដែលស្លាប់ហើយនោះ ដល់នូវកិរិយារាប់ថា ធ្វើមរណកាល ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តំ ទន្តនាគោបមា

មជ្ឈិមោ ចេបិ អត្តិវេស្សន ភិក្ខុ... នវោ ចេបិ
អត្តិវេស្សន ភិក្ខុ ទីណាសវោ កាលំ ករោតិ
ទន្ធមរណំ នវោ ភិក្ខុ មតោ កាលកតោត្វេវ សង្ខំ
កច្ចតីតិ ។ ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ អចិវតោ
សមណុទ្ធលោ ភកវតោ ភាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

បញ្ចមំ ទន្តភូមិសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ ឧបមាដោយជំរើដែលទូន្មានហើយ

ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ប្រសិនបើភិក្ខុជាកណ្តាល... ប្រសិនបើភិក្ខុបួសថ្មី
 ជាព្រះខីណាស្រព ធ្វើមរណកាលទៅ គឺស្លាប់ទៅទាំងបានទូន្មានខ្លួន
 ហើយ ភិក្ខុបួសថ្មី ដែលធ្វើមរណកាលហើយនោះ ក៏ដល់នូវកិរិយារាប់
 ថា ធ្វើមរណកាលដែរ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ភាសិតនេះ
 ចប់ហើយ អចិរវតសមណុទ្ទេស ក៏រីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះ
 មានព្រះភាគ ។

ចប់ ទន្តភូមិសូត្រ ទី ៥ ។

ឆដំ ភូមិជសុត្តំ

[៧៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជក្កហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។
 អថខោ អាយស្មា ភូមិដោ បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
 សេត្វា បត្តចីរមាទាយ យេន ជយសេនស្ស រាជ-
 កុមារស្ស និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។ អថខោ ជយសេនោ
 រាជកុមារោ យេនាយស្មា ភូមិដោ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា ភូមិជេន សទ្ធិ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។

[៧៤] ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ ជយសេនោ
 រាជកុមារោ អាយស្មន្តំ ភូមិជំ ឯតទរោច សន្តិ
 កោ ភូមិជ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំវាទិនោ អាសព្វេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ

ភូមិជសូត្រ ទី ៦

[៧៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡូវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ក្បែរ
ក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះឯង ព្រះភូមិជៈមានអាយុ ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់
បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅកាន់ដំណាក់ នៃព្រះរាជកុមារ
ព្រះនាមជយសេន លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេ
ក្រាលទុក ។ លំដាប់នោះ ជយសេនរាជកុមារ ក៏ចូលទៅរកព្រះភូមិជៈ
មានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះ
ភូមិជៈមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួរ
រលឹកហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

[៧៤] លុះជយសេនរាជកុមារ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ពោល
ពាក្យនឹងព្រះភូមិជៈមានអាយុ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះភូមិជៈដ៏ចម្រើន មាន
សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បើ
បុគ្គលធ្វើនូវបំណង (ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផល) ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្ត ព្រហ្មចរិយចរណំ

អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ អនាសព្វេមិ កិរិត្តា
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ
 អាសព្វា អនាសព្វេមិ កិរិត្តា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ
 អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ នេវាសំនាសព្វេមិ
 កិរិត្តា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិ-
 កមាយាតិ ឥធជ កោតោ ភូមិជស្ស សត្តា កិរាជី
 កិរិទិដ្ឋិ កិមក្កាយីតិ ។

[៧៥] ន ខោ មេតំ រាជកុមារ ភកវតោ
 សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិក្កហិតំ ហានព្វា ខោ ឯតំ
 វិជ្ជតិ យំ ភកវា ឯវំ ព្យាករេយ្យ អាសព្វេមិ កិរិត្តា
 អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស
 អធិកមាយ អនាសព្វេមិ កិរិត្តា អយោនិសោ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ
 អាសព្វា អនាសព្វេមិ កិរិត្តា អយោនិសោ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ

សុញ្ញតវត្ត ភូមិជសូត្រ ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលទេ មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង ហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ មួយទៀត បើ
 ធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិន
 គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ មួយវិញទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង
 មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បី
 ត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ ចុះក្នុងសាសនានេះ ព្រះជាគ្រូរបស់ភូមិជៈដ៏
 ចម្រើន តើមានវាទៈដូចម្តេច មានទិដ្ឋិដូចម្តេច បានពោលដូចម្តេច ។

[៧៥] ថ្វាយព្រះពរព្រះរាជកុមារ ឯដំណើរនុ៎ះ អាត្មាអញ ពុំ
 ដែលបានស្តាប់មក ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ បានទទួលមក អំពីទីចំពោះ
 ព្រះភ័ក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគទេ ប៉ុន្តែបើហេតុការណ៍នុ៎ះមាន ប្រាកដ
 ជា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងទ្រង់ដោះស្រាយ យ៉ាងនេះថា បើបុគ្គលធ្វើ
 នូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏មិនគួរ
 ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង ហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផល
 ដែរ មួយទៀត បើធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ ហើយប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

នេវាសំនាធាសញ្ចេមិ កកិត្វា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរន្តិ អកញ្ចា ផលស្ស អធិកមាយ អាសញ្ចេមិ
 កកិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ កញ្ចា ផលស្ស
 អធិកមាយ អនាសញ្ចេមិ កកិត្វា យោនិសោ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចរន្តិ កញ្ចា ផលស្ស អធិកមាយ អាសញ្ចា
 អនាសញ្ចេមិ កកិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ
 កញ្ចា ផលស្ស អធិកមាយ នេវាសំនាធាសញ្ចេមិ
 កកិត្វា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ កញ្ចា ផលស្ស
 អធិកមាយាតិ ន ខោ មេតំ រាជកុមារ កករតោ
 សមុខា សុតំ សមុខា បដិក្កហិតំ ហានញ្ចា ខោ ឯតំ
 វិជ្ជតិ យំ កករា ឯវំ ព្យាករយ្យាតិ ។ សចេ^(១)
 កោតោ ភូមិជស្ស សត្វា ឯវំរាទី ឯវំទិដ្ឋិ ឯវមក្ខាយិ
 អន្ទា កោតោ ភូមិជស្ស សត្វា សព្វេសំយេវ បុប្ផស-
 មណព្រាហ្មណានំ មុន្ទានំ មញ្ញោ អាហាចូ តិដ្ឋតីតិ ។
 អថខោ ជយសេនោ រាជកុមារោ អាយស្មន្តំ ភូមិជំ
 សកេនេវ ថាលិចាកេន បរិវិសិ ។

១ ឱ. សចេ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផល
 ដែរ មួយទៀត បើធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយ
 ត្រូវទំនង ទើបគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលបាន មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវ
 បំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយត្រូវទំនង ក៏គួរដើម្បីត្រាស់
 ដឹងនូវផលដែរ មួយទៀត បើធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ
 ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយត្រូវទំនង ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផល
 ដែរ មួយវិញទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង
 ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយត្រូវទំនង ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផល
 ដែរ បពិត្រព្រះរាជកុមារ ឯដំណើរនុ៎ះ អាត្មាកាព ពុំដែលបានស្តាប់
 មកក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្រ្ត បានទទួលមក អំពីទីចំពោះព្រះភ័ក្រ្ត របស់ព្រះ
 មានព្រះភាគទេ ប៉ុន្តែ បើហេតុការណ៍នុ៎ះមាន ប្រាកដជា ព្រះមានព្រះ
 ភាគ នឹងទ្រង់ដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។ បើព្រះជាគ្រូរបស់ព្រះភូមិជៈដ៏
 ចម្រើន មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ បានពោលយ៉ាងនេះមែន
 ព្រះជាគ្រូរបស់ព្រះភូមិជៈដ៏ចម្រើន ហាក់ដូចជាសំពង់អំបែងក្បាល នៃពួក
 សមណាព្រាហ្មណ៍ ជាច្រើនទាំងអស់ ដោយពិត ។ គ្រានោះ ជយ-
 សេនរាជកុមារ ក៏អង្គុយសព្វព្រះភូមិជៈមានអាយុ ដោយសម្រាប់របស់ខ្លួន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ ភគវន្តបសង្កមនំ

[៧៦] អថខោ អាយស្មា ភូមិដោ បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌា-
 ចាតប្បដិក្កន្តោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសន្នោ ខោ អាយស្មា ភូមិដោ ភកវន្តំ ឯតទរោច
 ឥណហំ ភន្តេ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមា-
 ទាយ យេន ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស និវេសនំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទី ។
 អថខោ ភន្តេ ជយសេនោ រាជកុមារោ យេណហំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មយា សទ្ធិំ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កងំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯក-
 មន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ ភន្តេ
 ជយសេនោ រាជកុមារោ មំ ឯតទរោច សន្តិ
 កោ ភូមិជ ឯកេ សមណាព្រហ្មណា ឯវំវាទិដោ
 ឯវំវាទិដោ អាសញ្ចេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

[៧៦] លំដាប់នោះ ព្រះភូមិជៈមានអាយុ កាលត្រឡប់ពី
 បិណ្ឌបាតមក ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះភូមិជៈមានអាយុ លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ ស្ងៀកស្ងៀង ប្រដាប់បាតនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូល
 ទៅកាន់ដំណាក់ របស់ជយសេនរាជកុមារ ក្នុងទីឯណោះ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលទុក ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ ជយសេនរាជកុមារ ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ
 លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គ លុះ
 បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏គង់ក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះជយសេនរាជកុមារ គង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ចោទសួរ ចំពោះខ្ញុំព្រះអង្គ ដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះភូមិជៈដ៏ចម្រើន មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ
 មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា បើបុគ្គលធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ អនាសព្វេបិ កិរិត្តា
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ
 អាសព្វា អនាសព្វេបិ កិរិត្តា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ
 អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ នេវាសំនាណាសព្វេបិ
 កិរិត្តា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិក-
 មាយាតិ ឥធន កោតោ ភូមិជស្ស សត្តា កិរាជី
 កីទិដ្ឋិ កិមក្ខាយីតិ ។ ឃំ រុត្តេ អហំ ភន្តេ
 ជយសេនំ រាជកុមារំ ឯតទរោចំ ន ខោ មេតំ
 រាជកុមារ ភកវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិក្ក-
 ហិតំ ហានព្វា ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ភកវា ឃំ ព្យាក-
 រេយ្យ អាសព្វេបិ កិរិត្តា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ អនាសព្វេបិ
 កិរិត្តា អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា
 ផលស្ស អធិកមាយ អាសព្វា អនាសព្វេបិ កិរិត្តា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលទេ មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង ហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ មួយទៀត
 បើធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ
 ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង មិន
 មែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់
 ដឹងនូវផលដែរ ចុះក្នុងសាសនានេះ ព្រះជាគ្រូ របស់ព្រះភូមិជៈដ៏ចម្រើន
 តើមានវាទៈដូចម្តេច មានទិដ្ឋិដូចម្តេច បានពោលដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន កាលបើជយសេនរាជកុមារ ទ្រង់សួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គក៏ពោលតបទៅនឹងជយសេនរាជកុមារ ដូច្នោះថា ថ្វាយព្រះពរព្រះរាជកុ-
 មារ ឯដំណើរនុ៎ះ អាត្មាភាពមិនដែលបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ ឬ
 បានទទួលមក អំពីទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគទេ ប៉ុន្តែ បើ
 ហេតុការណ៍នុ៎ះមាន ប្រាកដជា ព្រះមានព្រះភាគ នឹងទ្រង់ដោះស្រាយ
 យ៉ាងនេះថា បើបុគ្គលធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិន
 ត្រូវទំនង ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវ
 បំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏មិនគួរដើម្បី
 ត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ មួយទៀត បើធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ ភគវន្តបសង្កមនំ

អយោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស
អធិតមាយ នេវាសំនាសាសញ្ចេមិ ករិត្តា អយោនិ-
សោ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិត-
មាយ អាសញ្ចេមិ ករិត្តា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ
ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ អនាសញ្ចេមិ
ករិត្តា... អាសព្វា អនាសញ្ចេមិ ករិត្តា... នេវា-
សំនាសាសញ្ចេមិ ករិត្តា យោនិសោ ព្រហ្មចរិយំ
ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិតមាយាតិ ន ខោ មេតំ
រាជកុមារ ភគវតោ សម្មុខា សុតំ សម្មុខា បដិក្ក-
ហិតំ ហានព្វា ខោ ឯតំ វិជ្ជតិ យំ ភគវា
ឯវំ ព្យាករយ្យាតិ ។ សចេ កោតោ ភូមិជស្ស
សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ ឯវមក្ខាយី អន្ធា កោតោ
ភូមិជស្ស សត្តា សព្វេសំយេវ បុថុសមណាព្រាហ្មណានំ
មុន្ទានំ មញ្ញោ អាហាចូ តិដ្ឋតីតិ ។ កត្វាហំ^(១)
ភន្តេ ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករមាដោ វុត្តវាទី ចេវ

១ ឱ. កថិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវ
 ផលដែរ មួយទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង
 ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយមិនត្រូវទំនង ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវ
 ផលដែរ មួយទៀត បើធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយ
 ត្រូវទំនង ទើបគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលបាន បើមិនធ្វើនូវបំណង...
 បើធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែន
 ជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយត្រូវទំនង ក៏គួរដើម្បី
 ត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ បពិត្រព្រះរាជកុមារ ឯដំណើរនុ៎ះ អាត្មាកាត មិន
 ដែលបានស្តាប់ ក្នុងទីចំពោះព្រះភ័ក្ត្រ ឬបានទទួលមក អំពីទីចំពោះ
 ព្រះភ័ក្ត្រនៃព្រះមានព្រះភាគទេ ប៉ុន្តែ បើហេតុការណ៍នុ៎ះមាន ប្រាកដជា
 ព្រះមានព្រះភាគ នឹងទ្រង់ដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។ ជយសេនរាជ-
 កុមារ ទ្រង់ត្រាស់ថា បើព្រះជាគ្រូរបស់ព្រះភូមិជៈដ៏ចម្រើន មានវាទៈ
 យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះ បានពោលយ៉ាងនេះមែន ព្រះជាគ្រូ
 របស់ព្រះភូមិជៈដ៏ចម្រើន ហាក់ដូចជាសំពង់អំបែងក្បាល នៃពួក
 សមណព្រហ្មណ៍ ជាច្រើនទាំងអស់ ដោយពិត ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន កាលបើរាជកុមារ ទ្រង់សួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ក៏បានដោះស្រាយយ៉ាងនេះ តើឈ្មោះថា ខ្ញុំព្រះអង្គពោលត្រូវតាម

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ភកវតោ ហោមិ ន ច ភកវន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តាមិ
ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោមិ ន ច កោចិ សហ-
ធម្មិកោ វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ អាតច្ចតីតិ ។

[៧៧] តក្ស តំ ភូមិជ ឯវំ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យា-
ករមាទោ វុត្តវាទី ចេវ មេ^(១) ហោសិ ន ច មំ
អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តាសិ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោ-
សិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ កា-
រយ្ហដ្ឋានំ អាតច្ចតិ ។ យេ ហិ កេចិ ភូមិជ ស-
មណា វា ព្រាហ្មណា វា មិច្ឆាទិដ្ឋិទោ មិច្ឆាសង្កប្បា
មិច្ឆាវាចា មិច្ឆាកម្មត្តា មិច្ឆាអាដិវា មិច្ឆាវាយាមា
មិច្ឆាសតី មិច្ឆាសមាទិទោ តេ អាសព្វេបិ ករិត្តា
ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ
អនាសព្វេបិ ករិត្តា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផ-
លស្ស អធិកមាយ អាសព្វា អនាសព្វេបិ ករិត្តា

១ ឱ. ភកវតោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

ព្រះពុទ្ធជីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគផង ឈ្មោះថា មិនពោលបង្កាច់
ព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថា សម្តែងនូវធម៌ដ៏សម
គួរដល់ធម៌ផង ឬទេ មួយទៀត វាទានុវាទបន្តិចបន្តួច ដែលប្រកប
ដោយធម៌ មិនមកកាន់ទីដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀល ទេឬ ។

[៧៧] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អើភូមិជៈ កាលដែលព្រះ
រាជកុមារ ទ្រង់ចោទសួរយ៉ាងនុ៎ះ ហើយអ្នកដោះស្រាយយ៉ាងនុ៎ះ ឈ្មោះ
ថា អ្នកពោលត្រូវតាមពាក្យ របស់តថាគតផង ឈ្មោះថា មិនពោលបង្កាច់
តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថា សម្តែងនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌
ផង មួយទៀត វាទានុវាទបន្តិចបន្តួច ដែលប្រកបដោយធម៌ មិនបានមក
កាន់ទីដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលទេ ។ ម្នាលភូមិជៈ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ ដែលមានទិដ្ឋិខុស មានសេចក្តីត្រិះរិះខុស មានវាចាខុស មាន
ការងារខុស មានការចិញ្ចឹមជីវិតខុស មានព្យាយាមខុស មានសតិខុស
មានសមាធិខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បើធ្វើនូវបំណង ហើយ
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ មួយទៀត
បើមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់
ដឹងនូវផលដែរ មួយទៀត បើធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ តេលត្តិកោបមា

ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ នេវា-
 សំនាទាសព្វេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា
 ផលស្ស អធិតមាយ តំ កិស្ស ហេតុ អយោនិសោ
 ភូមិជ ផលស្ស អធិតមាយ ។

[៧៨] សេយ្យថាបិ ភូមិជ បុរិសោ តេលត្តិកោ
 តេលកវេសី តេលបរិយេសនំ ចរមាទោ វាលិកំ ទោ-
 ណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ បរិច្ឆោសកំ
 បីឡេយ្យ អាសព្វេបិ ករិត្វា វាលិកំ ទោណិយា អា-
 កិរិត្វា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ បរិច្ឆោសកំ បីឡេយ្យ
 អភព្វោ តេលស្ស អធិតមាយ អនាសព្វេបិ ករិត្វា
 វាលិកំ ទោណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ
 បរិច្ឆោសកំ បីឡេយ្យ អភព្វោ តេលស្ស អធិត-
 មាយ អាសព្វា អនាសព្វេបិ ករិត្វា វាលិកំ ទោ-
 ណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ បរិច្ឆោសកំ
 បីឡេយ្យ អភព្វោ តេលស្ស អធិតមាយ នេវាសំ-
 នាទាសព្វេបិ ករិត្វា វាលិកំ ទោណិយា អាកិរិត្វា

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការដោយប្រេង

ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ មួយវិញ
ទៀត បើមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុ
ដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះគ្មានទំនង ដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផល ។

[៧៨] ម្នាលភូមិជៈ ដូចបុរសដែលត្រូវការដោយប្រេង ស្វែង
រកប្រេង ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកប្រេង ក៏យកដីខ្សាច់មកចាក់ក្នុងស្នូក
ហើយយកទឹកមកប្រសព្វ ច្របាច់រឿយ ។ បើទុកជាធ្វើនូវបំណង ហើយ
យកដីខ្សាច់មកចាក់ក្នុងស្នូក ហើយយកទឹកមកប្រសព្វ ច្របាច់រឿយ ។
ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវប្រេងឡើយ បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយយក
ដីខ្សាច់មកចាក់ក្នុងស្នូក ហើយយកទឹកមកប្រសព្វ ច្របាច់រឿយ ។
ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវប្រេងដែរ បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំ-
ណងខ្លះ ហើយយកដីខ្សាច់មកចាក់ក្នុងស្នូក ហើយយកទឹកមកប្រសព្វ
ច្របាច់រឿយ ។ ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវប្រេងដែរ បើទុកជាមិនធ្វើ នូវបំ-
ណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយយកដីខ្សាច់មកចាក់ក្នុងស្នូក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ បរិច្ឆោសកំ បីឡេយ្យ
 អភព្វោ តេលស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស ហេតុ
 អយោនិសោ ភូមិជ តេលស្ស អធិកមាយ ឯវមេវ
 ខោ ភូមិជ យេ ហិ កេចិ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា មិច្ឆាទិដ្ឋិនោ មិច្ឆាសង្កប្បា មិច្ឆាវាចា
 មិច្ឆាកម្មត្តា មិច្ឆាអាជីវា មិច្ឆាវាយាមា មិច្ឆាសតី
 មិច្ឆាសមាធិនោ តេ អាសព្វេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិ-
 យំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ អនាសព្វេបិ
 ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិក-
 មាយ អាសព្វា អនាសព្វេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ
 ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ ទេវាសំនាណ-
 សព្វេបិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស
 អធិកមាយ តំ កិស្ស ហេតុ អយោនិសោ ភូមិជ
 ផលស្ស អធិកមាយ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ហើយយកទឹកមកប្រសព្វ ច្របាច់រឿយ ។ ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវប្រេង
 ដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះគ្មានទំនង
 ដែលគួរឲ្យបានប្រេងឡើយ សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាល
 ភូមិជៈ មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាងពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែល
 មានទិដ្ឋិខុស មានសេចក្តីត្រិះរិះខុស មានវាចាខុស មានការងារខុស មាន
 ការចិញ្ចឹមជីវិតខុស មានព្យាយាមខុស មានសតិខុស មានសមាធិខុស
 សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បើទុកជាធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ បើទុកជាមិនធ្វើនូវ
 បំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ
 បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ
 ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង ទាំងមិន
 មែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់
 ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះ
 គ្មានទំនង ដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ ខីរត្តិកោបមា

[៧៩] សេយ្យថាមិ ភូមិជ បុរិសោ ខីរត្តិកោ
 ខីរកវេសី ខីរបរិយេសនំ ចរមាណោ ការី តរុណារច្ចំ
 វិសាលាតោ អារិញ្ញេយ្យ អាសព្វេមិ ករិត្វា ការី
 តរុណារច្ចំ វិសាលាតោ អារិញ្ញេយ្យ អកព្វោ ខីរស្ស
 អធិកមាយ អនាសព្វេមិ ករិត្វា ។ បេ ។ នេវាសំនា-
 នាសព្វេមិ ករិត្វា ការី តរុណារច្ចំ វិសាលាតោ
 អារិញ្ញេយ្យ អកព្វោ ខីរស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស
 ហេតុ អយោនិសោ ភូមិជ ខីរស្ស អធិកមាយ ឯវ-
 មេវ ខោ ភូមិជ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្ម-
 ណា វា មិច្ឆាទិដ្ឋិនោ ។ បេ ។ មិច្ឆាសមាទិនោ តេ
 អាសព្វេមិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អកព្វា ផលស្ស
 អធិកមាយ អនាសព្វេមិ ករិត្វា... អាសព្វោ អនា-
 សព្វេមិ ករិត្វា... នេវាសំនានាសព្វេមិ ករិត្វា ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចរន្តិ អកព្វា ផលស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស
 ហេតុ អយោនិសោ ភូមិជ ផលស្ស អធិកមាយ ។

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការដោយទឹកដោះស្រស់

[៧៧] ម្នាលភូមិជៈ ពុំនោះសោត ដូចបុរស ដែលត្រូវការ
ដោយទឹកដោះស្រស់ ស្វែងរកទឹកដោះស្រស់ ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរក
ទឹកដោះស្រស់ ក៏ចាប់មូលស្នែងមេគោ ដែលមានកូនខ្ចី បើទុកជាធ្វើនូវ
បំណង ហើយចាប់មូលស្នែងមេគោដែលមានកូនខ្ចី ក៏មិនគួរដើម្បីបាន
នូវទឹកដោះស្រស់ឡើយ បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង ។ បេ ។ បើទុកជា
មិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយចាប់មូលស្នែងមេគោ
ដែលមានកូនខ្ចី ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវទឹកដោះស្រស់ដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះ
ហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះគ្មានទំនង ដែលនាំឲ្យបាន នូវទឹក
ដោះស្រស់ សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភូមិជៈ មាន
ឧបមេយ្យដូចយ៉ាង ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមាន
ទិដ្ឋិខុស ។ បេ ។ មានសមាធិខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បើទុក
ជាធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវ
ផលឡើយ បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិន
ធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង ទាំងមិនមែនជាមិនធ្វើនូវ
បំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ
សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះគ្មានទំនង ដែលនាំ
ឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៨០] សេយ្យថាមិ ភូមិជ បុរិសោ នវនីតត្ថិកោ
 នវនីតកវេសី នវនីតបរិយេសនំ ចរមាដោ ឧទកំ
 កលលេ អាសិញ្ចាត្ថា មត្តេន អាវិញ្ចេយ្យ អាសញ្ចេមិ
 កវិត្ថា ឧទកំ កលលេ អាសិញ្ចាត្ថា មត្តេន អា-
 វិញ្ចេយ្យ អកញ្ចោ នវនីតស្ស អធិតមាយ អនាសញ្ចេ-
 មិ កវិត្ថា... អាសញ្ច អនាសញ្ចេមិ កវិត្ថា... នេ-
 វាសំនាសាសញ្ចេមិ កវិត្ថា ឧទកំ កលលេ អា-
 សិញ្ចាត្ថា មត្តេន អាវិញ្ចេយ្យ អកញ្ចោ នវនីតស្ស
 អធិតមាយ តំ កិស្ស ហេតុ អយោនិសោ ភូមិជ
 នវនីតស្ស អធិតមាយ វាមេវ ខោ ភូមិជ យេ ហិ
 កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មិច្ឆាទិដ្ឋិដោ
 ។ មេ ។ មិច្ឆាសមាទិដោ តេ អាសញ្ចេមិ កវិត្ថា
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អកញ្ចោ ផលស្ស អធិតមាយ អ-
 នាសញ្ចេមិ កវិត្ថា... អាសញ្ច អនាសញ្ចេមិ កវិត្ថា...
 នេវាសំនាសាសញ្ចេមិ កវិត្ថា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អកញ្ចោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៨០] ម្នាលភូមិជៈ ពុំនោះសោត ដូចបុរសដែលត្រូវការដោយ
ទឹកដោះខាប់ ស្វែងរកទឹកដោះខាប់ ក៏ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកទឹកដោះ
ខាប់ ហើយយកទឹកមកស្រោចលើភក់ហើយវិត ដោយឈើសម្រាប់វិត
បើទុកជាធ្វើនូវបំណង ហើយយកទឹកមកស្រោចលើភក់ ហើយវិត ដោយ
ឈើសម្រាប់វិត ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវទឹកដោះខាប់ឡើយ បើទុកជាមិន
ធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើ
ទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយយកទឹកមក
ស្រោចលើភក់ ហើយវិត ដោយឈើសម្រាប់វិត ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវ
ទឹកដោះខាប់ដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះ
គ្មានទំនង ដែលគួរឲ្យបានទឹកដោះខាប់ សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាង
ណាមិញ ម្នាលភូមិជៈ មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាងសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណា
មួយ ដែលមានទិដ្ឋិខុស ។ បេ ។ មានសមាធិខុស សមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បើទុកជាធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏
មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង... បើទុក
ជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង
មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ ផលាធិតមភារោ

ផលស្ស អធិតមាយ តំ កិស្ស ហេតុ អយោនិសោ

កោ ភូមិជ ផលស្ស អធិតមាយ ។

[៨១] សេយ្យថាបិ ភូមិជ បុរិសោ អក្កិភ្និកោ

អក្កិកវេសី អក្កិបរិយេសនំ ចរមាណោ អលំ កង្គំ

សស្មេហំ ឧត្តារាណី អាទាយ អភិមត្តេយ្យ អា-

សព្វេបិ ករិត្វា អលំ កង្គំ សស្មេហំ ឧត្តារាណី

អាទាយ អភិមត្តេយ្យ អភព្វោ អក្កិស្ស អធិតមាយ

អនាសព្វេបិ ករិត្វា... អាសព្វោ អនាសព្វេបិ ក-

រិត្វា... នេវាសំនាសព្វេបិ ករិត្វា អលំ កង្គំ

សស្មេហំ ឧត្តារាណី អាទាយ អភិមត្តេយ្យ អភព្វោ

អក្កិស្ស អធិតមាយ តំ កិស្ស ហេតុ អយោនិសោ

ភូមិជ អក្កិស្ស អធិតមាយ វរមេវ ខោ ភូមិជ យេ ហិ

កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា មិច្ឆាទិដ្ឋិដោ

។ បេ ។ មិច្ឆាសមាធិដោ តេ អាសព្វេបិ ករិត្វា

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ ភាពនៃកិរិយាត្រាស់ដឹងនូវផល

ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ
ដ៏ចម្រើន ព្រោះគ្មានទំនង ដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ ។

[៨១] ម្នាលភូមិជៈ ពុំនោះសោត ដូចបុរសដែលត្រូវការដោយ
ភ្លើង ស្វែងរកភ្លើង ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកភ្លើង ក៏កាន់យកនូវឈើ
ពំនួតខាងលើ ទៅពួតនឹងឈើស្រស់ដែលនៅមានជ័រ បើទុកជា
ធ្វើនូវបំណង ហើយកាន់យកនូវឈើពំនួតខាងលើ ទៅពួតនឹងឈើស្រស់
ដែលនៅមានជ័រ ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវភ្លើងឡើយ បើទុកជាមិនធ្វើ
នូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជាមិនធ្វើ
នូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយកាន់យកនូវឈើពំនួត
ខាងលើ ទៅពួតនឹងឈើស្រស់ដែលនៅមានជ័រ ក៏មិនគួរដើម្បីបាននូវភ្លើង
ដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះគ្មានទំនងដែល
នាំឲ្យបាននូវភ្លើង សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភូមិជៈ មាន
ឧបមេយ្យដូចយ៉ាង ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមានទិដ្ឋិខុស
។ បេ ។ មានសមាធិខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បើទុកជាធ្វើនូវបំណង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ អនា-
 សព្វេមិ ករិត្វា... អាសព្វា អនាសព្វេមិ ករិត្វា...
 នេវាសំនាសាសព្វេមិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ
 អភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ តំ កិស្ស ហេតុ
 អយោនិសោ ភូមិជ ផលស្ស អធិតមាយ ។

[៨២] យេ ច ខេ^(១) កេចិ ភូមិជ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិនោ^(២) សម្មាសង្កប្បា សម្មា-
 វាចា សម្មាកម្មន្តា សម្មាវាយាមា សម្មាសតី សម្មា-
 សមាធិនោ តេ អាសព្វេមិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ
 ភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ អនាសព្វេមិ ករិត្វា
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ អា-
 សព្វា អនាសព្វេមិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា
 ផលស្ស អធិតមាយ នេវាសំនាសាសព្វេមិ ករិត្វា
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ តំ កិស្ស
 ហេតុ យោនិសោ ភូមិជ ផលស្ស អធិតមាយ ។

១ ឱ. ម. យេ ហិ ។ ២ ឱ. សម្មាទិដ្ឋិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលឡើយ បើទុក
 ជាមិនធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ...
 បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយៈ ក៏មិនគួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះ
 ហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះគ្មានទំនង ដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹង
 នូវផលឡើយ ។

[៨២] ម្នាលភូមិជៈ លុះតែពួកសមណៈ ឬ ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ
 ដែលមានទិដ្ឋិត្រូវ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ មានវាចាត្រូវ មានការងារត្រូវ
 មានព្យាយាមត្រូវ មានសតិត្រូវ មានសមាធិត្រូវ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ បើធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បីត្រាស់
 ដឹងនូវផល បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរ
 ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ
 ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ បើទុកជាមិន
 ធ្វើនូវបំណង ទាំងមិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ
 ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាល
 ភូមិជៈ ព្រោះមានទំនង ដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផលបាន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ តេលត្តិកោបមា

[៨៣] សេយ្យថាមិ ភូមិជ បុរិសោ តេលត្តិកោ
តេលកវេសី តេលបរិយេសនំ ចរមាដោ តិលបិដ្ឋិ^(១)
នោណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ ប-
រិច្ឆោសកំ បីឡេយ្យ អាសព្វេមិ កិរិត្វា តិលបិដ្ឋិ
នោណិយា អាកិរិត្វា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ បរិច្ឆោ-
សកំ បីឡេយ្យ ភព្វោ តេលស្ស អធិកមាយ អនា-
សព្វេមិ កិរិត្វា... អាសព្វា អនាសព្វេមិ កិរិត្វា...
នេវាសំនាដាសព្វេមិ កិរិត្វា តិលបិដ្ឋិ នោណិយា អា-
កិរិត្វា ឧទកេន បរិច្ឆោសកំ បរិច្ឆោសកំ បីឡេយ្យ
ភព្វោ តេលស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស ហេតុ យោនិ-
សោ ភូមិជ តេលស្ស អធិកមាយ ឯវមេវ ខោ ភូមិជ
យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម្មា-
ទិដ្ឋិដោ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិដោ តេ អាសព្វេមិ
កិរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ
អនាសព្វេមិ កិរិត្វា... អាសព្វា អនាសព្វេមិ កិ-
រិត្វា... នេវាសំនាដាសព្វេមិ កិរិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ

១ ឱ. តិលបិដ្ឋិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការដោយប្រេង

[៨៣] ម្នាលភូមិជៈ ដូចបុរសដែលត្រូវការដោយប្រេង ស្វែងរក
 ប្រេង ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកប្រេង ក៏យកម្សៅល្ងមកចាក់ក្នុងស្នូកហើយ
 យកទឹកមកប្រសព្វ រួចច្របាច់រឿយ ។ បើទុកជាធ្វើនូវបំណង ហើយ
 យកម្សៅល្ងមកចាក់ក្នុងស្នូក ហើយយកទឹកមកប្រសព្វ ច្របាច់រឿយ ។
 ក៏គួរដើម្បីបាននូវប្រេង បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវ
 បំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែន
 ជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយយកម្សៅល្ងមកចាក់ក្នុងស្នូក ហើយយកទឹក
 មកប្រសព្វ ច្របាច់រឿយ ។ ក៏គួរដើម្បីបាននូវប្រេងដែរ សេចក្តីនោះ
 ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះមានទំនងដែលនាំឲ្យបាននូវ
 ប្រេង សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភូមិជៈ មានឧប-
 មេយ្យដូចយ៉ាង ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមានទិដ្ឋិត្រូវ
 ។ បេ ។ មានសមាធិត្រូវ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះ បើធ្វើនូវបំណង
 ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផល បើទុកជាមិនធ្វើ
 នូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជា
 មិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស ហេតុ យោនិសោ
ភូមិជ ផលស្ស អធិកមាយ ។

[៨៤] សេយ្យថាបិ ភូមិជ បុរិសោ ទីរត្តិកោ
ទីរកវេសី ទីរបរិយេសនំ ចរមាណោ ការី តរុណាវច្ឆំ
ថនតោ អារិញ្ចេយ្យ អាសព្វេបិ ករិត្វា ការី តរុ-
ណាវច្ឆំ ថនតោ អារិញ្ចេយ្យ ភព្វោ ទីរស្ស អធិកមា-
យ អនាសព្វេបិ ករិត្វា អាសព្វ អនាសព្វេបិ
ករិត្វា នេវាសំនាណាសព្វេបិ ករិត្វា ការី តរុណាវច្ឆំ
ថនតោ អារិញ្ចេយ្យ ភព្វោ ទីរស្ស អធិកមាយ តំ
កិស្ស ហេតុ យោនិសោ ភូមិជ ទីរស្ស អធិកមាយ
ឯវមេវ ខោ ភូមិជ យេ ហិ កេចិ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិនោ ។ បេ ។ សម្មាសមា-
ទិនោ តេ អាសព្វេបិ ករិត្វា... អាសព្វ អនា-
សព្វេបិ ករិត្វា... នេវាសំនាណាសព្វេបិ ករិត្វា ព្រហ្ម-
ចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស
ហេតុ យោនិសោ ភូមិជ ផលស្ស អធិកមាយ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាល
ភូមិជៈ ព្រោះមានទំនង ដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផល ។

[៨២] ម្នាលភូមិជៈ ពុំនោះសោត ដូចបុរសដែលត្រូវការដោយ
ទឹកដោះស្រស់ ស្វែងរកទឹកដោះស្រស់ ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកទឹកដោះ
ស្រស់ ក៏ចាប់ម្ជុលដោះមេគោដែលមានកូនខ្ចី បើធ្វើនូវបំណង ហើយ
ចាប់ម្ជុលដោះមេគោដែលមានកូនខ្ចី ក៏គួរដើម្បីបាននូវទឹកដោះស្រស់ បើ
ទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណង
ខ្លះ... បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង ទាំងមិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយ
ចាប់ម្ជុលដោះមេគោដែលមានកូនខ្ចី ក៏គួរដើម្បីបាននូវទឹកដោះស្រស់ដែរ
សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះមានទំនងដែលនាំ
ឲ្យបាននូវទឹកដោះស្រស់ សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាល
ភូមិជៈ មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាង ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយដែល
មានទិដ្ឋិត្រូវ ។ បេ ។ មានសមាធិត្រូវ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បើ
ទុកជាធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ...
បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុ
ដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះមានទំនងដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផលបាន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ នវនីតោបមា

[៨៥] សេយ្យថាមិ ភូមិជ បុរិសោ នវនីតត្តិកោ
 នវនីតកវេសី នវនីតបរិយេសនំ ចរមាណោ ទដី ក-
 លលេ អាសិញ្ចាត្វា មត្តេន អាវិញ្ញេយ្យ អាសញ្ញេមិ
 កវិត្វា ទដី កលលេ អាសិញ្ចាត្វា មត្តេន អាវិញ្ញេយ្យ
 ភញ្ញោ នវនីតស្ស អធិកមាយ អនាសញ្ញេមិ កវិត្វា...
 អាសញ្ញោ អនាសញ្ញេមិ កវិត្វា... នេវាសំនាណាសញ្ញេមិ
 កវិត្វា ទដី កលលេ អាសិញ្ចាត្វា មត្តេន អាវិញ្ញេយ្យ
 ភញ្ញោ នវនីតស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស ហេតុ
 យោនិសោ ភូមិជ នវនីតស្ស អធិកមាយ ឯវមេវ
 ខោ ភូមិជ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្ម-
 ណា វា សម្មាទិដ្ឋិនោ ។ មេ ។ សម្មាសមាទិណោ
 តេ អាសញ្ញេមិ កវិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា
 ផលស្ស អធិកមាយ អនាសញ្ញេមិ កវិត្វា... អា-
 សញ្ញោ អនាសញ្ញេមិ កវិត្វា... នេវាសំនាណាសញ្ញេមិ
 កវិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិកមាយ
 តំ កិស្ស ហេតុ យោនិសោ ភូមិជ ផលស្ស អធិ-
 កមាយ ។

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការដោយទឹកដោះខាប់

[៨៥] ម្នាលភូមិជៈ ពុំនោះសោត ដូចបុរសដែលត្រូវការដោយ
 ទឹកដោះខាប់ ស្វែងរកទឹកដោះខាប់ ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកទឹកដោះខាប់
 ហើយយកទឹកដោះជូរមកស្រោចលើកក់ ហើយវិត ដោយឈើសម្រាប់វិត
 បើទុកជាធ្វើនូវបំណង ហើយយកទឹកដោះជូរមកស្រោចលើកក់ រួចវិត
 ដោយឈើសម្រាប់វិត ក៏គួរដើម្បីបាននូវទឹកដោះខាប់ បើទុកជាមិនធ្វើ
 នូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជា
 មិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយយកទឹកដោះជូរមក
 ស្រោចលើកក់ ហើយវិត ដោយឈើសម្រាប់វិត ក៏គួរដើម្បីបាននូវទឹក
 ដោះខាប់ដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះមាន
 ទំនង ដែលនាំឲ្យបាននូវទឹកដោះខាប់ សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណា
 មិញ ម្នាលភូមិជៈ មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាង ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍
 ណាមួយ ដែលមានទិដ្ឋិត្រូវ ។ បេ ។ មានសមាធិត្រូវ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ បើទុកជាធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បី
 ត្រាស់ដឹងនូវផល បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណង
 ខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិនធ្វើ
 នូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ
 សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ ព្រោះមានទំនង ដែល
 នាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផលបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៨៦] សេយ្យថាមិ ភូមិជ បុរិសោ អត្តិត្តិកោ
អត្តិកវេសី អត្តិបរិយេសនំ ចរមាណោ សុក្ខំ កង្ខំ
កោឡាបំ ឧត្តារាណី អាទាយ អភិមត្តេយ្យ ភព្វោ
អត្តិស្ស អធិតមាយ អាសព្វេមិ ករិត្វា... អនាសព្វេ-
មិ ករិត្វា... អាសព្វា អនាសព្វេមិ ករិត្វា... នេវាសំ-
នានាសព្វេមិ ករិត្វា សុក្ខំ កង្ខំ កោឡាបំ ឧត្ត-
ារាណី អាទាយ អភិមត្តេយ្យ ភព្វោ អត្តិស្ស អធិ-
តមាយ តំ កិស្ស ហេតុ យោនិសោ ភូមិជ អត្តិស្ស
អធិតមាយ វាមេវ ខោ ភូមិជ យេ ហិ កេចិ
សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សម្មាទិដ្ឋិនោ សម្មា-
សង្កប្បា ។ មេ ។ សម្មាសមាទិណោ តេ អាសព្វេមិ
ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិត-
មាយ អនាសព្វេមិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា
ផលស្ស អធិតមាយ អាសព្វា អនាសព្វេមិ ករិត្វា
ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា ផលស្ស អធិតមាយ នេ-
វាសំនានាសព្វេមិ ករិត្វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ភព្វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៨៦] ម្នាលភូមិជៈ ពុំនោះសោត ដូចបុរសដែលត្រូវការដោយ
 ភ្លើង ស្វែងរកភ្លើង ត្រាច់ទៅកាន់ទីស្វែងរកភ្លើង ហើយកាន់យកឈើ
 ពំនួតខាងលើ ទៅពួតនឹងឈើស្ងួតខ្សោះ ក៏គួរដើម្បីបាននូវភ្លើង បើទុកជា
 ធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង... បើទុកជាធ្វើនូវបំណង
 ខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ... បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង មិនមែនជាមិន
 ធ្វើនូវបំណង ហើយយកឈើពំនួតខាងលើ ទៅពួតនឹងឈើស្ងួតខ្សោះ
 ក៏គួរដើម្បីបាននូវភ្លើងដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាល
 ភូមិជៈ ព្រោះមានទំនង ដែលនាំឲ្យបាននូវភ្លើង សេចក្តីនេះ មាន
 ឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភូមិជៈ មានឧបមេយ្យ ដូចយ៉ាង ពួកស-
 មណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមានទិដ្ឋិត្រូវ មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ
 ។ បេ ។ មានសមាធិត្រូវ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បើទុកជាធ្វើ
 នូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹង នូវផល
 បើទុកជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បីត្រាស់
 ដឹងនូវផលដែរ បើទុកជាធ្វើនូវបំណងខ្លះ មិនធ្វើនូវបំណងខ្លះ ហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ បើទុកជាមិនធ្វើនូវ
 បំណង មិនមែនជាមិនធ្វើនូវបំណង ហើយប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏គួរ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ភូមិជសុត្តេ ភាសិតាភិនន្ទនំ

ផលស្ស អធិកមាយ តំ កិស្ស ហេតុ យោនិសោ
ភូមិជ ផលស្ស អធិកមាយ ។

[៨៧] សចេ ខេ^(១) ភូមិជ ជយសេនស្ស
រាជកុមារស្ស ឥមា ចតស្សោ ឧបមា បដិកាសេយ្យំ
អនច្ឆរិយំ តេ ជយសេនោ រាជកុមារោ បសីទេយ្យ
បសន្នោ ច តេ បសន្នាការំ ករយ្យតិ ។ កុតោ
បន មំ ភន្តេ ជយសេនស្ស រាជកុមារស្ស ឥមា
ចតស្សោ ឧបមា បដិកាសិស្សន្តិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ
អស្សុតបុញ្ញា សេយ្យថាបិ ភកវន្តន្តិ ។ ឥទមវោច
ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា ភូមិជោ ភកវតោ ភា-
សិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

ឆដ្ឋំ ភូមិជសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ម. សចេ ខេ ត្ថំ ។ អថ បន តន្តិបាហោ យុត្តតោ ។

សុញ្ញតវគ្គ ភូមិជសូត្រ សេចក្តីរីករាយចំពោះភាសិត

ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវផលដែរ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាលភូមិជៈ
ព្រោះមានទំនង ដែលនាំឲ្យត្រាស់ដឹងនូវផលបាន ។

[៨៧] ម្នាលភូមិជៈ បើអ្នកអាចសម្តែង នូវឧបមាទាំង ៤ នេះ
ដល់ជយសេនរាជកុមារបាន សេចក្តីអស្ចារ្យរបស់អ្នក ក៏នឹងកើតមាន ឯ
ជយសេនរាជកុមារ ក៏មុខជាជ្រះថ្លានឹងអ្នក លុះជ្រះថ្លាហើយ នឹងធ្វើនូវ
អាការៈជ្រះថ្លាហើយដល់អ្នកទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះខ្ញុំព្រះអង្គ
អាចនឹងសម្តែងចំពោះជយសេនរាជកុមារ នូវសេចក្តីឧបមាទាំង ៤ នេះ
ដែលជាទីអស្ចារ្យ ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនធ្លាប់ស្តាប់មក ក្នុងកាលមុនសោះ ដូចជា
ព្រះមានព្រះភាគ អំពីណាបាន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
សូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះភូមិជៈ មានអាយុ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ រីករាយ
នឹងភាសិត នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ភូមិជសូត្រ ទី ៦ ។

សត្តិមំ អនុវត្តសុត្តិ

[៨៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សា-
 វត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាមមេ ។
 អថខោ បញ្ចកង្កោ ថបតិ អញ្ញាតំ បុរិសំ អាមន្តេ-
 សិ ឯហិ តំ អម្ពោ បុរិស យេនាយស្មា អនុវុទ្ធា តេ-
 នុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ
 អនុវុទ្ធស្ស ចានេ សិរសា វន្ទាហិ បញ្ចកង្កោ ភន្តេ
 ថបតិ អាយស្មតោ អនុវុទ្ធស្ស ចានេ សិរសា វន្ទ-
 តីតិ^(១) ឯវញ្ច វចេហិ អធិវាសេតុ កិរ ភន្តេ អា-
 យស្មា អនុវុទ្ធា បញ្ចកង្កស្ស ថបតិស្ស ស្វាតនាយ
 អត្តចតុត្តោ ភត្តំ យេន ច កិរ ភន្តេ អាយស្មា អនុ-
 វុទ្ធា បកេវតំ អាគច្ឆេយ្យ បញ្ចកង្កោ ភន្តេ^(២) ថបតិ
 ពហុកិច្ចោ ពហុករណីយោ រាជករណីយេនាតិ ។

១ ឱ. ឥតិសទ្ធា នត្តិ ។ ២ ឱ. ភន្តតិ ន ទិស្សតិ ។

អនុរុទ្ធសូត្រ ទី ៧

[៨៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់សម្រេចឥរិយាបថ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី
ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង បញ្ចកង្ក័បបតិ^(១) បានហៅបុរសម្នាក់
មកថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមក ចូរអ្នកទៅឯព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំបាទានៃព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ដោយ
ត្បូង តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បញ្ចកង្ក័បបតិ
សូមថ្វាយបង្គំបាទានៃព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ដោយត្បូង រួចហើយអ្នក
ចូរពោលយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះអនុរុទ្ធមាន
អាយុ មានខ្លួនជាគម្រប់ ៤ ទទួលភត្តរបស់បញ្ចកង្ក័បបតិ ដើម្បីឆាន់
ក្នុងថ្ងៃស្អែក បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ប្រ-
ញាប់និមន្តមកអំពីព្រឹកឲ្យទាន បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះថា បញ្ចកង្ក័-
បបតិ (គាត់) មានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ដោយព្រះរាជកិច្ច ។

១ ជាងឈើប្រកបដោយអង្ក ៥ គឺកាំបិតព្រា ១ ពូថៅ ១ ពន្លាក ១ អន្លូង ១ ស្លុកបន្ទាត់ ១

។ អដ្ឋកថា ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវទ្ធសុត្តិ អនុវទ្ធបសង្កមនំ

ឯវំ ភន្តេតិ ខោ បុរិសោ^(១) បញ្ចកដ្ឋ័ស្ស ថ-
 បតិស្ស បដិស្សត្វា យេនាយស្មា អនុវទ្ធា តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អនុវទ្ធនំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ សោ
 បុរិសោ អាយស្មន្តំ អនុវទ្ធនំ ឯតទវោច បញ្ចកដ្ឋោ
 ភន្តេ ថបតិ អាយស្មតោ អនុវទ្ធស្ស ចានេ សិរសា
 វន្តតិ ឯវញ្ច វទេតិ អធិវាសេតុ កិវ ភន្តេ អា-
 យស្មា អនុវទ្ធា បញ្ចកដ្ឋ័ស្ស ថបតិស្ស ស្វាតនាយ
 អត្តចតុត្តោ ភត្តំ យេន ច កិវ ភន្តេ អាយស្មា
 អនុវទ្ធា បកេវតវំ អាតច្ឆេយ្យ បញ្ចកដ្ឋោ ភន្តេ
 ថបតិ ពហុកិច្ចោ ពហុករណីយោ រាជករណីយេ-
 នាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អនុវទ្ធា
 តុណ្ហិកាវេន ។

១ ឱ. ម. សោ បុរិសោតិ ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុរុទ្ធសូត្រ បុរសម្នាក់ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធ

បុរសនោះ ក៏ទទួលពាក្យបញ្ជាក់ដ៏ថបតិថា បាទលោកនាយ ហើយក៏
 ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះ
 អនុរុទ្ធមានអាយុ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ បុរសនោះ លុះអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ដូច្នោះថា បពិត្រលោក
 ដ៏ចម្រើន បញ្ជាក់ដ៏ថបតិ សូមថ្វាយបង្គំបាទ នៃព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ
 ដោយត្បូង រួចពោលយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូម
 ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ មានខ្លួនជាគម្រប់ ៤ ទទួលកត្តរបស់បញ្ជាក់ដ៏ថបតិ
 ដើម្បីធាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ
 ប្រញាប់និមន្តទៅអំពីព្រឹកឲ្យទាន បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះថា
 បញ្ជាក់ដ៏ថបតិ គាត់មានកិច្ចច្រើន មានការងារច្រើន ដោយព្រះរាជ-
 កិច្ច ។ ឯព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្ត ដោយតុណ្ណិភាព ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[៨៩] អថខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធា តស្សា រត្តិយា
អច្ចយេន បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមា-
នាយ យេន បញ្ចកដ្ឋុស្ស ថបតិស្ស និវេសនំ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និ-
សីទិ ។ អថខោ បញ្ចកដ្ឋោ ថបតិ អាយស្មន្តំ អ-
នុរុទ្ធិ បណីតេន ខាទនីយេន កោជនីយេន សហត្វា
សន្តប្បេសិ សម្បវារេសិ ។ អថខោ បញ្ចកដ្ឋោ
ថបតិ អាយស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ កុត្តារី ឱនីតបត្តចាណី
អញ្ញតរំ និចំ អាសនំ កហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ បញ្ចកដ្ឋោ ថបតិ អាយ-
ស្មន្តំ អនុរុទ្ធិ ឯតទវោច ឥធមំ កន្តេ ថេរា ភិក្ខុ
ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ អប្បមាណំ កហបតិ ថេ-
តោវិមុត្តិ កាវេហិតិ ឯកច្ចេ ថេរា ឯវមាហំសុ ម-
ហក្កតំ កហបតិ ថេតោវិមុត្តិ កាវេហិតិ យា ចាយំ
កន្តេ អប្បមាណា ថេតោវិមុត្តិ យា ច មហក្កតា
ថេតោវិមុត្តិ ឥមេ ធម្មា នាទត្វា ថេវ នាទាព្យញ្ញនា ច
ឧទាហុ ឯកត្វា ព្យញ្ញនមេវ នាទន្តិ ។ តេនហិ កហបតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[៨៧] គ្រានោះឯង ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅ ហើយ ក៏ស្ងៀកស្ងៀង ប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅឯផ្ទះរបស់បញ្ចកង្ក័បបតិ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលទុក ។ លំដាប់នោះ បញ្ចកង្ក័បបតិ ក៏ញ៉ាំងព្រះអនុរុទ្ធ មានអាយុ ឲ្យឆ្កែតស្តប់ស្តល់ ដោយខាទនីយៈនិងគោជនីយាហារដ៏ឧត្តម ដោយដៃខ្លួនឯងផ្ទាល់ ត្រាតែព្រះអនុរុទ្ធហាមយាត់ ។ ឯបញ្ចកង្ក័បបតិ កំណត់ដឹងថា ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ឆាន់រួចហើយ លែងលូកព្រះហស្ត ទៅក្នុងបាត្រទៀតហើយ ក៏កាន់យកនូវអាសនៈមួយដ៏ទាប ហើយអង្គុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ បញ្ចកង្ក័បបតិ លុះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូល ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុជាថេរៈ ក្នុងសាសនានេះ ចូលមករកខ្ញុំ ហើយពោលយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកចូរចម្រើននូវអប្បមាណាចេតោវិមុត្តិទៅ ព្រះថេរៈពួកខ្លះ ពោលយ៉ាង នេះថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកចូរចម្រើននូវមហគ្គតចេតោវិមុត្តិទៅ បពិត្រ លោកដ៏ចម្រើន ចុះអប្បមាណាចេតោវិមុត្តិណាក្តី មហគ្គតចេតោវិមុត្តិណា ក្តី ធម៌ទាំងពីរនេះ មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផងឬ ឬ ក៏មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈទេ ។ ម្ចាស់គហបតី បើដូច្នោះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវទ្ធសុវេត្ត ចេតោវិមុត្តិវិសជ្ជនំ

តញ្ញេវេត្ត^(១) បដិភាតុ អបណ្ណកន្តេ ឥតោ ភវិស្សតីតិ ។

មយ្ហំ ខោ ភន្តេ ឃំ ហោតិ យា ចាយំ

អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ យា ច មហាក្កតា ចេតោ-

វិមុត្តិ ឥមេ ធម្មា ឯកត្តា ព្យញ្ញនមេវ នានន្តិ ។

[៩០] យា ចាយំ កហាបតិ អប្បមាណា ចេតោ-

វិមុត្តិ យា ច មហាក្កតា ចេតោវិមុត្តិ ឥមេ ធម្មា

នានត្តា ចេវ នាណព្យញ្ញនា ច តទិមិណាបេតំ កហាបតិ

បរិយាយេន វេទិតព្ធុ យថា បដិមេ^(២) ធម្មា នានត្តា

ចេវ នាណព្យញ្ញនា ច ។ កតមា ច កហាបតិ

អប្បមាណា ចេតោវិមុត្តិ ។ ឥធម កហាបតិ ភិក្ខុ

មេត្តាសហកតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ

តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធុ-

មនោ តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្តតាយ សព្វារន្តំ លោកំ

មេត្តាសហកតេន ចេតសា វិបុលេន មហាក្កតេន

អប្បមាណោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ជវិត្វា វិហារតិ ។

១ ឱ. ម. តំយេវេត្ត ។ ២ ឱ. ម. តំយេវេត្ត ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុវទ្ធសូត្រ សេចក្តីដោះស្រាយនូវចេតោវិមុត្តិ

អ្នកចូររំលឹកនូវសេចក្តីនោះ ក្នុងប្រស្នាវន្ត៖មកមើល បើអ្នក (សម្តែង) នឹង
មិនមានសេចក្តីខុសគ្នា ក្នុងប្រស្នានេះឡើយ ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំមានសេចក្តីចូលចិត្តយ៉ាងនេះថា អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិណាក្តី មហគ្គត-
ចេតោវិមុត្តិណាក្តី ធម៌ទាំងពីរនេះ មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងគ្នាតែព្យញ្ជនៈ ។

[៧០] ម្នាលគហបតី អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិណាក្តី មហគ្គតចេ-
តោវិមុត្តិណាក្តី ធម៌ទាំងពីរនេះ មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេង
គ្នាផង ម្នាលគហបតី សេចក្តីនោះ អ្នកគប្បីដឹងដោយបរិយាយនេះចុះ
ថា តាមពិត ធម៌ទាំងពីរនេះ មានអត្ថផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេង
គ្នាផង ។ ម្នាលគហបតី អប្បមាណាចេតោវិមុត្តិ តើដូចម្តេច ។ ម្នាល
គហបតី កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅ
កាន់ទិសទី ១ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ទី ៣ ទី ៤ ដូច ។ គ្នា សូម្បីក្នុង
ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង ក៏ជាអ្នកមានចិត្តប្រកប
ដោយមេត្តា ជាចិត្តធំទូលាយ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមាន
ព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយការយកខ្លួនឯងទៅ
ប្រៀបធៀបនឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ករុណាសហគតេន ចេតសា... មុទិតាសហគតេន
 ចេតសា... ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ
 ជវិត្វា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា
 ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិវិយំ សព្វជិ សព្វត្តតាយ
 សញ្ញាវន្តំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា
 វិបុលេន មហាក្កតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យា-
 បដ្ឋេន ជវិត្វា វិហារតិ អយំ រុច្ចតិ កហាបតិ
 អប្បមាលា ចេតោវិមុត្តិ ។

[៩១] កតមា ច កហាបតិ មហាក្កតា ចេតោ-
 វិមុត្តិ ។ ឥធម កហាបតិ ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ រុក្ខមូលំ
 មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ អយំ រុច្ចតិ
 កហាបតិ មហាក្កតា ចេតោវិមុត្តិ ។ ឥធម បន^(១)
 កហាបតិ ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា រុក្ខ-
 មូលានិ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ

១ ឱ. ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

មានចិត្តប្រកបដោយករុណា... មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា... មានចិត្ត
ប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២
ទី ៣ ទី ៤ ដូច ។ គ្នា សូម្បីក្នុងទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិស
ទទឹង ក៏ជាអ្នកមានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តធំទូលាយ ប្រមាណ
មិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំង
ពួង ដោយការយកខ្លួនឯងទៅប្រៀបធៀប រឹងសត្វទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង
ម្នាលគហបតី នេះលោកហៅថា អប្បមាណចេតោវិមុត្តិ ។

[៩១] ម្នាលគហបតី ចុះមហគ្គតចេតោវិមុត្តិ តើដូចម្តេច ។

ម្នាលគហបតី ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោរចិត្ត ទៅកាន់
រុក្ខមូល ១^(១) ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ គឺទីដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់
ម្នាលគហបតី នេះលោកហៅថា មហគ្គតចេតោវិមុត្តិ ។ ម្នាល

គហបតី មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោរចិត្ត
ទៅកាន់រុក្ខមូល ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ ម្នាលគហបតី

១ ក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ ម្លប់ដើមឈើមានកំណត់ជុំវិញត្រឹមណា ទីត្រឹមនោះ ហៅថារុក្ខមូលមួយ
យោគីកំណត់រុក្ខមូលមួយនោះ ដោយកសិណនិមិត្តហើយ ពិចារណាត្រាតែកើតមហគ្គតជ្ជាន
ឡើង ក្នុងកសិណនិមិត្តនោះ ។ ឯមហគ្គតជ្ជាន គឺរូបាវចរជ្ជាន និងអរូបាវចរជ្ជាន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវទ្ធសុត្តេ ចេតោវិមុត្តិវិសជ្ជនំ

អយំ^(១) រុច្ចតិ កហាបតិ មហាក្កតា ចេតោវិមុត្តិ ។
 ឥធិ កហាបតិ ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ កាមក្ខេត្តំ
 មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ អយំ រុច្ចតិ
 កហាបតិ មហាក្កតា ចេតោវិមុត្តិ ។ ឥធិ បន
 កហាបតិ ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា កាម-
 ក្ខេត្តានិ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ អយំ
 រុច្ចតិ កហាបតិ មហាក្កតា ចេតោវិមុត្តិ ។ ឥធិ កហាបតិ
 ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ មហារជ្ជំ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ អយំ រុច្ចតិ កហាបតិ មហាក្កតា
 ចេតោវិមុត្តិ ។ ឥធិ បន កហាបតិ ភិក្ខុ យាវតា
 ទ្វេ វា តីណិ វា មហារជ្ជានិ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ អយំ រុច្ចតិ កហាបតិ មហាក្ក-
 តា ចេតោវិមុត្តិ ។ ឥធិ បន កហាបតិ ភិក្ខុ

១ ឱ. អយម្បិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុទ្រូសូត្រ សេចក្តីដោះស្រាយនូវចេតោវិមុត្តិ

នេះលោកហៅថា មហគ្គតចេតោវិមុត្តិវដៃរ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់គាមក្ខេត្ត ១ ជាកំណត់
ថាជាទីមហគ្គតៈ ម្នាលគហបតី នេះលោកហៅថា មហគ្គតចេតោវិមុត្តិវដៃរ ។
ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត
ទៅកាន់គាមក្ខេត្ត ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថា ជាទីមហគ្គតៈ ម្នាលគហបតី
នេះលោកហៅថា មហគ្គតចេតោវិមុត្តិវដៃរ ។ ម្នាលគហបតី ភិក្ខុក្នុងសាសនា
នេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ទីដែនធំ ១ ម្នាលគហបតី នេះ
លោកហៅថា មហគ្គតចេតោវិមុត្តិវដៃរ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ដែនធំ ២ ឬ ៣ ជា
កំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ ម្នាលគហបតី នេះលោកហៅថា មហគ្គតចេតោ-
វិមុត្តិវដៃរ ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

យាវតា សមុទ្ទបរិយន្តំ បបរី មហាក្កតន្តិ ជរិត្វា
 អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ អយំ រុច្ឆតិ កហាបតិ មហាក្ក-
 តា ចេតោវិមុត្តិ ។ ឥមិណា ខោ ឯតំ កហាបតិ
 បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា បនិមេ ធម្មា ធានត្វា
 ចេវ ធានាព្យញ្ញនា ច ។
 [៩២] ចតស្សោ ខោ ឥមា កហាបតិ ករូប-
 បត្តិយោ^(១) ។ កតមា ចតស្សោ ។ ឥធម កហាបតិ
 ឯកច្ចោ បរិត្តាកាតិ^(២) ជរិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ ។
 សោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា បរិត្តា-
 កានំ ទេវានំ សហាព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឥធម
 បន កហាបតិ ឯកច្ចោ អប្បមារណាកាតិ ជរិត្វា
 អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា

១ ឱ. កុប្បុត្តិយោ ។ ២ ឱ. ម. បរិត្តាកាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ផែនដីមានសមុទ្រជាទីបំផុត ជាកំណត់ ថាជាទី
មហគ្គតៈ ម្នាលគហបតី នេះលោកហៅថា មហគ្គតចេតោវិមុត្តិ ដែរ ។
ម្នាលគហបតី សេចក្តីនេះឯង ដែលអ្នកគប្បីដឹងដោយបរិយាយនេះថា ធម៌
ទាំងពីរនេះឯង មានអត្តផ្សេងគ្នាផង មានព្យញ្ជនៈផ្សេងគ្នាផង ។

[៧២] ម្នាលគហបតី កិរិយាកើតក្នុងភពនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាង
តើដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោន
ចិត្ត ទៅកាន់បរិត្តាកជ្ឈាន^(១) ។ បុគ្គលនោះ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ
ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកបរិត្តាកទេវតា^(២) ។
ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត
ទៅកាន់អប្បមាណាកជ្ឈាន^(៣) ។ បុគ្គលនោះ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយ

១ ឈានដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតក្នុងបរិត្តាកព្រហ្មលោក បានដល់ទុតិយជ្ឈានយ៉ាងទាប ។
ឯក្នុងប្រយោគនេះ បានសេចក្តីថា ចម្រើនបរិត្តាកជ្ឈានប៉ុណ្ណោះឯង ។ ២ ទេវតាមានពន្លឺតិច ឬ
ទេវតាបិតនៅក្នុងបរិត្តាកព្រហ្មលោក ។ ៣ ឈានដែលជាហេតុនាំឲ្យកើតក្នុងអប្បមាណាក-
ព្រហ្មលោក បានដល់ទុតិយជ្ឈានយ៉ាងកណ្តាល ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុទ្ធសុត្តេ ចតុក្កវបបត្តិ

បរម្មរណា អប្បមារណាកានំ ទេវានំ សហព្យតំ

ឧបបជ្ជតិ ។ ឥធិ កហាបតិ ឯកទ្វេ វស្កិលិដ្ឋាកា-

និ ជវិត្តា អធិមុច្ឆិត្តា វិហារតិ ។ សោ កាយស្ស

ភេទា បរម្មរណា វស្កិលិដ្ឋាកានំ ទេវានំ សហព្យតំ

ឧបបជ្ជតិ ។ ឥធិ បន កហាបតិ ឯកទ្វេ បរិសុទ្ធា-

កានិ ជវិត្តា អធិមុច្ឆិត្តា វិហារតិ ។ សោ កាយស្ស

សុញ្ញតវគ្គ អនុទ្ធសូត្រ កិរិយាកើតក្នុងភពទាំងបួន

ទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតជាមួយ នឹងពួកអប្បមាណាក-

ទេវតា^(១) ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ផ្សាយចិត្ត

បង្ហោរចិត្ត ទៅកាន់សង្ក្រឹលិដ្ឋាកជ្ឈាន ។ បុគ្គលនោះ លុះមានរាងបែក

កាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកសង្ក្រឹលិដ្ឋាក-

ទេវតា^(២) ។ ម្នាលគហបតី មួយទៀត បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ផ្សាយ

ចិត្ត បង្ហោរចិត្ត ទៅកាន់បរិសុទ្ធាកជ្ឈាន ។ បុគ្គលនោះ លុះមានរាងកាយ

១ ទេវតាមានពន្លឺប្រមាណមិនបាន ឬ ទេវតាបិតនៅក្នុងអប្បមាណាកព្រហ្មលោក ។

២ ទេវតាមានពន្លឺស្រអាប់ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

កេតា បរម្មរណា បរិសុទ្ធាកានំ ទេវានំ សហព្យតំ

ឧបបជ្ជតិ ។ ឥមា ខោ កហាបតិ ចតស្សោ

ករូបបត្តិយោ ។

[៩៣] ហោតិ ខោ សោ កហាបតិ សមយោ

យា តា ទេវតា ឯកិជ្ឈំ សន្និបតន្តិ តាសំ ឯ-

កជ្ឈំ សន្និបតិតានំ វណ្ណនានត្តំ ហិ ខោ បញ្ញាយតិ

នោ ច អាកាណត្តំ ។ សេយ្យថាមិ កហាបតិ បុរិសា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

បែកជ្វាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ទៅកើតជាមួយ នឹង

ពួកបរិសុទ្ធាភិទេវតា^(១) ។ ម្នាលគហបតី កិរិយាកើតក្នុងភព មាន ៤

យ៉ាងនេះឯង ។

[៩៣] ម្នាលគហបតី មានសម័យដែលពួកទេវតាប្រជុំគ្នា ក្នុង

ទីមួយ ឯពួកទេវតាដែលប្រជុំគ្នា ក្នុងទីមួយនោះ ប្រាកដជាមានសម្បុរ

ផ្សេងគ្នា តែមិនមែនមានពន្លឺផ្សេងគ្នាទេ ។ ម្នាលគហបតី ដូចបុរស

១ ទេវតាមានពន្លឺភ្លឺថ្លា ។ ពួកបរិសុទ្ធាភិទេវតា (ទេវតាមានពន្លឺភ្លឺថ្លា) មានពន្លឺស្រអាប់ខ្លះ មានពន្លឺថ្លាខ្លះ យោគីណាធ្វើបរិកម្ម ក្នុងកសិណប្រមាណប៉ុនចង្កើក្តី ប៉ុនផ្តិលក្តី ហើយញ៉ាំង សមាបត្តិឲ្យកើតបានស្ងាត់ជំនាញ ដោយអាការទាំង ៥ តែមិនបរិសុទ្ធចាកបច្ចនិកធម៌ (ធម៌ជា សត្រូវ) យោគីនោះ ប្រើប្រាស់សមាបត្តិដែលថយកម្លាំង បិតនៅក្នុងឈានដែលមិនស្ងាត់ ជំនាញ លុះធ្វើមរណកាលទៅ ក៏ទៅកើតជាបរិសុទ្ធាភិទេវតា ពន្លឺរបស់ទេវតានោះតិចផង ស្រ- អាប់ផង ។ យោគីណា ស្ងាត់ជំនាញដោយអាការទាំង ៥ ហើយបរិសុទ្ធចាកបច្ចនិកធម៌ ប្រើប្រាស់សមាបត្តិដ៏បរិសុទ្ធ បិតនៅក្នុងឈានដែលស្ងាត់ជំនាញ លុះធ្វើមរណកាលទៅ ក៏ទៅកើតជាបរិសុទ្ធាភិទេវតា ពន្លឺរបស់ទេវតានោះតិចតែថ្លា ។ អប្បមាណាភិទេវតា (ទេវតា មានពន្លឺប្រមាណមិនបាន) មានពន្លឺស្រអាប់ ១ ពួក មានពន្លឺថ្លា ១ ពួក សេចក្តីដូចគ្នានឹងខាង ដើម ប្លែកគ្នាតែត្រង់ធ្វើបរិកម្ម ក្នុងកសិណដែលធំទូលាយប្រមាណមិនបានប៉ុណ្ណោះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវទ្ធសុត្តេ ទេវតាភាព្យាករណំ

សម្ពហុលានិ តេលប្បដីចានិ ឯកំ យំ បវេសេយ្យ
 តេសំ ឯកំ យំ បវេសិតានិ អច្ចិណនត្តំ ហិ
 ខោ បញ្ញាយេថ នោ ច អាកាណនត្តំ ឯវមេវ
 ខោ កហាបតិ ហោតិ ខោ^(១) សោ សមយោ
 យា តា ទេវតា ឯកជ្ឈំ សន្និបតន្តិ តាសំ ឯកជ្ឈំ
 សន្និបតិតានំ វណ្ណនានត្តំ ហិ ខោ បញ្ញាយតិ នោ
 ច អាកាណនត្តំ ។

[៩៤] ហោតិ ខោ សោ កហាបតិ សមយោ យា
 តា ទេវតា តតោ វិបក្កមន្តិ តាសំ តតោ វិបក្កមន្តិ
 វណ្ណនានត្តញ្ចេវ បញ្ញាយតិ អាកាណនត្តញ្ច ។ សេយ្យ-
 ថាបិ កហាបតិ បុរិសោ តានិ សម្ពហុលានិ តេលប្ប-
 ដីចានិ តម្ហា យវា ដីហវេយ្យ តេសំ តតោ ដីហ-
 វន្តានំ^(២) អច្ចិណនត្តញ្ចេវ បញ្ញាយេថ អាកាណនត្តញ្ច

១ ឱ. ខោសទ្ធោ នត្តិ ។ ២ នីហវិតានន្តិ បាហោ មញ្ញេ ភាវេយ្យ ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុវត្តសូត្រ ព្យាករណ៍នូវរស្មីនៃទេវតា

ដែលញ៉ាំងប្រទីបប្រេងជាច្រើន ឲ្យចូលទៅកាន់ផ្ទះមួយ ឯប្រទីបប្រេង
 ទាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់ផ្ទះមួយ ប្រាកដជាមានអណ្តាតភ្លើងផ្សេង
 គ្នា តែមិនមានពន្លឺផ្សេងគ្នាទេ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាល
 គហបតី មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាង សម័យដែលពួកទេវតាប្រជុំគ្នាក្នុងទី
 មួយ ឯពួកទេវតាដែលប្រជុំគ្នាក្នុងទីមួយនោះ ប្រាកដជាមានសម្បុរផ្សេង
 គ្នា តែមិនមែនមានពន្លឺផ្សេងគ្នាទេ ។

[៧២] ម្នាលគហបតី សម័យ ដែលពួកទេវតាចេញទៅអំពីទី
 ប្រជុំនោះ ឯពួកទេវតានោះ កាលដែលចេញទៅ អំពីទីប្រជុំនោះ
 ប្រាកដជាមានសម្បុរក៏ផ្សេងគ្នា មានពន្លឺក៏ផ្សេងគ្នា ។ ម្នាលគហបតី
 ដូចបុរសនាំយក នូវប្រទីបប្រេង ដ៏ច្រើនទាំងនោះ ចេញអំពីផ្ទះនោះ
 ឯប្រទីបប្រេងទាំងនោះ កាលដែលគេនាំចេញ អំពីផ្ទះនោះ ប្រាកដជា
 មានអណ្តាតភ្លើងផ្សេងគ្នា មានពន្លឺក៏ផ្សេងគ្នា មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឯវមេវ ខោ កហាបតិ ហោតិ ខោ សោ សមយោ
យា តា ទេវតា តតោ វិបក្កមន្តិ តាសំ តតោ វិបក្ក-
មន្តិធំ វណ្ណនាទត្តញ្ចេវ បញ្ញាយតិ អាកាណាទត្តញ្ច ។

[៩៥] ន ខោ កហាបតិ តាសំ ទេវតាធំ ឯវ
ហោតិ ឥទម្ហាក់ ទិច្ចន្តិ វា ធុវន្តិ វា សស្សតន្តិ វា ។
អបិច យត្ថ យត្ថេវ យា^(១) ទេវតា អភិទិវិស្សន្តិ
តត្ថ តត្ថេវ តា ទេវតា អភិវមន្តិ ។ សេយ្យថាបិ
កហាបតិ មត្តិកាធំ កាដេន វា បិដកេន វា
ហរិយមាធំ ន ឯវ ហោតិ ឥទម្ហាក់ ទិច្ចន្តិ វា
ធុវន្តិ វា សស្សតន្តិ វា ។ អបិច យត្ថ យត្ថេវ តា
មត្តិកា អភិទិវិស្សន្តិ តត្ថ តត្ថេវ តា មត្តិកា
អភិវមន្តិ ឯវមេវ ខោ កហាបតិ តាសំ ទេវតាធំ ន
ឯវ ហោតិ ឥទម្ហាក់ ទិច្ចន្តិ វា ធុវន្តិ វា សស្សតន្តិ
វា ។ អបិច យត្ថ យត្ថេវ យា ទេវតា អភិទិវិស្សន្តិ
តត្ថ តត្ថេវ តា ទេវតា អភិវមន្តិតិ ។

១ ឱ. តា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

ម្នាលគហបតី មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាង សម័យដែលពួកទេវតាចេញទៅ
អំពីទីប្រជុំនោះ ឯពួកទេវតានោះ កាលដែលចេញទៅ អំពីទីប្រជុំនោះ
ប្រាកដជាមានសម្បុរផ្សេងគ្នា មានពន្លឺក៏ផ្សេងគ្នា ។

[៧៥] ម្នាលគហបតី ឯទេវតាទាំងនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា ទីរបស់យើងនេះ ទៀងទាត់ បិតថេរ មាំមួន ដូច្នោះឡើយ ។
មួយទៀត ពួកទេវតាណា នៅអាស្រ័យក្នុងទីណា ។ ទេវតាទាំងនោះ
រមែងត្រេកអរក្នុងទីនោះ ។ ឯង ។ ម្នាលគហបតី ដូចហ្វូងរុយ
ដែលគេនាំទៅ ដោយអម្រែកក្តី ដោយកញ្ជើក្តី តែងមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា ទីរបស់យើងនេះ ទៀងទាត់ បិតថេរ មាំមួន ដូច្នោះឡើយ ។
មួយវិញទៀត រុយទាំងនោះ នៅអាស្រ័យក្នុងទីណា ។ រុយទាំងនោះ
រមែងត្រេកអរក្នុងទីនោះ ។ ឯង មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលគហបតី
មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាង ទេវតាទាំងនោះ តែងមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា ទីរបស់យើងនេះ ទៀងទាត់ បិតថេរ មាំមួន ដូច្នោះ
ឡើយ ។ មួយវិញទៀត ពួកទេវតាណា នៅអាស្រ័យក្នុងទីណា ។
ទេវតាទាំងនោះ រមែងត្រេកអរក្នុងទីនោះ ។ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវុទ្ធសុត្តេ ទេវតាភាព្យាករណំ

[៩៦] ឃំ វុត្តេ អាយស្មា អភិយោ កច្ចាដោ
អាយស្មន្តំ អនុវុទ្ធិំ ឯតទោច សាធុ ភន្តេ អនុវុទ្ធិ
អត្ថិ ច មេ ឯត្ត ឧត្តរី បដិបុច្ឆិតព្វំ យា តា ភន្តេ
ទេវតា អាកា សព្វា តា បរិត្តាកា ឧទាហុ សន្តេត្តេ-
កច្ចា ទេវតា អប្បមាណាកាតិ ។ តទដ្ឋេន ខោ
អារុសោ កច្ចាន សន្តេត្តេកច្ចា ទេវតា បរិត្តាកា សន្តិ
បនេត្តេកច្ចា ទេវតា អប្បមាណាកាតិ ។ កោ នុ
ខោ ភន្តេ អនុវុទ្ធិ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តាសំ
ទេវតានំ ឯកំ ទេវនិកាយំ ឧបបន្នានំ សន្តេត្តេកច្ចា
ទេវតា បរិត្តាកា សន្តិ បនេត្តេកច្ចា ទេវតា អប្ប-
មាណាកាតិ ។

[៩៧] តេនហារុសោ^(១) កច្ចាន តញ្ញេវេត្ត^(២)
បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ តថា នំ ព្យា-
ករេយ្យាសិ ។ តំ កី មញ្ញសិ អារុសោ កច្ចាន
យាយំ ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ វុត្តមូលំ មហាគុតន្តិ

១ ឱ. តេន អារុសោ ។ ២ ឱ. តំយេវេត្ត ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុរុទ្ធសូត្រ ព្យាករណ៍នូវស្មីនៃទេវតា

[៩៦] កាលបើព្រះអនុរុទ្ធ ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអភិយ-
 កច្ចានៈមានអាយុ ក៏ពោលនឹងព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអនុរុទ្ធដ៏ចម្រើន (ពាក្យរបស់លោកម្ចាស់) ប្រពៃហើយ តែខ្ញុំត្រូវ
 ការសួរក្នុងប្រស្នានុំតទៅទៀត បពិត្រព្រះអនុរុទ្ធដ៏ចម្រើន ពួកទេវតា
 ណា ដែលមានពន្លឺ ទេវតាទាំងនោះ មានពន្លឺតិចទាំងអស់ឬ ឬក៏
 មានពួកទេវតា ដែលមានពន្លឺប្រមាណមិនបាន ក្នុងទីនុំខ្លះដែរ ។ ព្រះ
 អនុរុទ្ធផ្ទើយថា ម្នាលអារុសោកច្ចានៈ ដោយហេតុនោះ ។ ទេវតាដែល
 មានពន្លឺតិច ក៏មានក្នុងទីនុំខ្លះ ទេវតា ដែលមានពន្លឺប្រមាណមិនបាន
 ក៏មានក្នុងទីនុំខ្លះដែរ ។ បពិត្រព្រះអនុរុទ្ធដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច
 ចុះបច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យទេវតានោះ ចូលទៅកើត ក្នុងពួកនៃ
 ទេវតាដូចគ្នា តែទេវតាពួកខ្លះ ក្នុងទីនុំ មានពន្លឺតិចក៏មាន ទេវតាពួកខ្លះ
 ក្នុងទីនុំ មានពន្លឺប្រមាណមិនបានក៏មាន ។

[៩៧] ម្នាលអារុសោ កច្ចានៈ បើដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងត្រឡប់សួរ
 លោក ក្នុងប្រស្នានុំវិញ បើប្រស្នានោះ គាប់ចិត្តលោក យ៉ាង
 ណា លោកគប្បីដោះស្រាយ នូវប្រស្នានោះ យ៉ាងនោះចុះ ។
 ម្នាលអារុសោ កច្ចានៈ លោកសម្គាល់នូវសេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច
 គឺត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្កោនចិត្ត ទៅកាន់រុក្ខមូល ១

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ យោ ចាយំ ភិក្ខុ យាវតា
 ទ្វេ វា តីណិ វា រុក្ខមូលានិ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណំ
 កតមា ចិត្តការណ មហាក្កតតរាតិ ។ យូយំ ភន្តេ
 ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា រុក្ខមូលានិ មហាក្កតន្តិ
 ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ អយំ ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ
 ចិត្តការណំ មហាក្កតតរាតិ ។

[៩៨] តំ កី មញ្ញសិ អារុសោ កច្ចាន យូយំ
 ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា រុក្ខមូលានិ មហាក្កតន្តិ
 ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ យោ ចាយំ ភិក្ខុ យាវតា
 ឯកំ កាមក្ខេត្តំ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ
 ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណំ កតមា ចិត្តការណ
 មហាក្កតតរាតិ ។ យូយំ ភន្តេ ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ
 កាមក្ខេត្តំ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ អយំ
 ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណំ មហាក្កតតរាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ (ទីជាធំ គឺទីត្រូវយកចិត្តទុកដាក់) និងត្រង់
 ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់រុក្ខមូល ២ ឬ ៣ ជាកំណត់
 ថាជាទីមហគ្គតៈ បណ្តាចិត្តការវនាទាំង ២ នេះ តើចិត្តការវនាណា ដែល
 ចាត់ជាមហគ្គតៈខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បណ្តាចិត្តការវនា
 ទាំង ២ នេះ ចិត្តការវនា ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់រុក្ខមូល
 ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈនេះឯង ជាមហគ្គតៈខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។

[៩៨] ម្នាលអារុសោ កិច្ចានៈ លោកសម្គាល់ នូវសេចក្តីនោះ
 ថាដូចម្តេច គឺត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់រុក្ខមូល ២
 ឬ ៣ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ និងត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោន
 ចិត្ត ទៅកាន់គាមក្ខេត្តមួយ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ បណ្តាចិត្តការ
 វនាទាំង ២ នេះ តើចិត្តការវនាណា ដែលចាត់ជាមហគ្គតៈខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បណ្តាចិត្តការវនាទាំង ២ នេះ ចិត្តការវនា ដែល
 ភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់គាមក្ខេត្ត ១ ជាកំណត់ ថាជាទី
 មហគ្គតៈនេះឯង ជាមហគ្គតៈខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវទ្ធសុត្តេ ទេវតាភាព្យាករណំ

[៩៩] តំ កី មញ្ញសិ អារុសោ កច្ចាន យ្ហយំ
 ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ កាមក្ខេត្តំ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ យោ ចាយំ ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា
 តីណិ វា កាមក្ខេត្តានិ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា
 វិហារតិ ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណំ កតមា ចិត្ត-
 ការណ មហាក្កតតរាតិ ។ យ្ហយំ ភន្តេ ភិក្ខុ យាវ-
 តា ទ្វេ វា តីណិ វា កាមក្ខេត្តានិ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ អយំ ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណំ
 មហាក្កតតរាតិ ។

[១០០] តំ កី មញ្ញសិ អារុសោ កច្ចាន យ្ហយំ
 ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា កាមក្ខេត្តានិ មហាក្ក-
 តន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ យោ ចាយំ
 ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ មហារជ្ជំ មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណំ

សុញ្ញតវគ្គ អនុវត្តសូត្រ ព្យាករណ៍នូវរស្មីនៃទេវតា

[៩៩] ម្នាលអារុសោ កិច្ចានៈ លោកសម្គាល់ នូវសេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច គឺត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់គាមក្ខេត្ត ១ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ និងត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់គាមក្ខេត្ត ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ បណ្តាចិត្តការវនា ទាំង ២ នេះ តើចិត្តការវនាណា ដែលចាត់ជាមហគ្គតៈខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បណ្តាចិត្តការវនាទាំង ២ នេះ ចិត្តការវនាដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់គាមក្ខេត្ត ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថាជាទី មហគ្គតៈ នេះឯង ជាមហគ្គតៈខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។

[១០០] ម្នាលអារុសោ កិច្ចានៈ លោកសម្គាល់សេចក្តីនោះ ថា ដូចម្តេច គឺត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់គាមក្ខេត្ត ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ និងត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ដែនដំ ១ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ បណ្តាចិត្តការវនា ២ នេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

កតមា ចិត្តការណា មហាត្តតតរាតិ ។ យាយំ ភន្តេ
 ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ មហារជ្ជំ មហាត្តតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ អយំ ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណាណំ
 មហាត្តតតរាតិ ។

[១០១] តំ កី មញ្ញសិ អារុសោ កច្ចាន

យាយំ ភិក្ខុ យាវតា ឯកំ មហារជ្ជំ មហាត្តតន្តិ
 ជវិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ យោ ចាយំ ភិក្ខុ យាវតា
 ទ្វេ វា តីណិ វា មហារជ្ជានិ មហាត្តតន្តិ ជវិត្វា
 អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ ឥមាសំ ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណាណំ
 កតមា ចិត្តការណា មហាត្តតតរាតិ ។ យាយំ ភន្តេ
 ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា មហារជ្ជានិ ម-
 ហាត្តតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ចិត្វា វិហារតិ អយំ ឥមាសំ
 ឧភិជ្ជំ ចិត្តការណាណំ មហាត្តតតរាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

តើចិត្តការវនាណា ដែលចាត់ជាមហគ្គតៈខ្លង់ខ្លស់ជាង ។ បពិត្រលោកដ៏
ចម្រើន បណ្ណាចិត្តការវនាទាំង ២ នេះ ចិត្តការវនា ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត
បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ដែនធំមួយ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ នេះឯង
ជាមហគ្គតៈខ្លង់ខ្លស់ជាង ។

[១០១] ម្នាលអារុសោ កច្ចានៈ លោកសម្គាល់ នូវសេចក្តីនោះ
ថាដូចម្តេច គឺត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ដែនធំ ១
ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ និងត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត
ទៅកាន់ដែនធំ ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ បណ្ណាចិត្តការវនា
ទាំង ២ នេះ តើចិត្តការវនាណា ដែលចាត់ជាមហគ្គតៈខ្លង់ខ្លស់ជាង ។
បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បណ្ណាចិត្តការវនាទាំង ២ នេះ ចិត្តការវនា ដែល
ភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ដែនធំ ២ ឬ ៣ ជាកំណត់ ថា
ជាទីមហគ្គតៈ នេះឯង ជាមហគ្គតៈខ្លង់ខ្លស់ជាង ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវត្តសុត្តេ ទេវតាភាព្យាករណំ

[១០២] តំ កី មញ្ញសិ អារុសោ កច្ចាន យ្ហយំ
 ភិក្ខុ យាវតា ទ្វេ វា តីណិ វា មហារជ្ជានិ
 មហាក្កតន្តិ ជវិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ យោ ចាយំ
 ភិក្ខុ យាវតា សមុទ្ធបរិយន្តំ បបរី មហាក្កតន្តិ ជ-
 វិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ ឥមាសំ ឧភិន្នំ ចិត្តការណនំ
 កតមា ចិត្តការណ មហាក្កតតរាតិ ។ យ្ហយំ ភន្តេ
 ភិក្ខុ យាវតា សមុទ្ធបរិយន្តំ បបរី មហាក្កតន្តិ ជ-
 វិត្វា អធិមុច្ឆិត្វា វិហារតិ អយំ ឥមាសំ ឧភិន្នំ
 ចិត្តការណនំ មហាក្កតតរាតិ ។ អយំ ខោ អារុសោ
 កច្ចាន ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន តាសំ
 ទេវតានំ ឯកំ ទេវនិកាយំ ឧបបន្នានំ សន្តេត្តេ-
 កច្ចា ទេវតា បរិត្តាកា សន្តិ បនេត្តេកច្ចា ទេវតា
 អប្បមាណាកាតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុវត្តសូត្រ ព្យាករណ៍នូវរស្មីនៃទេវតា

[១០២] ម្នាលអារុសោ កិច្ចានៈ លោកសម្គាល់ នូវសេចក្តីនោះ
 ថាដូចម្តេច គឺត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ដែនធំ ២
 ឬ ២ ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ និងត្រង់ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោន
 ចិត្ត ទៅកាន់ដែនដី មានសមុទ្រជាទីបំផុត ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ
 បណ្តាចិត្តការវនាទាំង ២ នេះ ចិត្តការវនាណា ដែលចាត់ជាមហគ្គតៈ
 ខ្ពង់ខ្ពស់ជាង ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បណ្តាចិត្តការវនាទាំង ២ នេះ
 ចិត្តការវនា ដែលភិក្ខុ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់ដែនដី មានសមុទ្រ
 ជាទីបំផុត ជាកំណត់ ថាជាទីមហគ្គតៈ នេះឯង ជាមហគ្គតៈខ្ពង់ខ្ពស់
 ជាង ។ ម្នាលអារុសោ កិច្ចានៈ នេះឯង ជាហេតុ នេះឯង ជា
 បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទេវតាទាំងនោះ ចូលទៅកើត ក្នុងពួកទេវតាតែមួយ
 ពួក ប៉ុន្តែ ទេវតាខ្លះ ក្នុងទីនុំ៖ មានពន្លឺតិច ក៏មាន ទេវតាខ្លះ ក្នុងទីនុំ៖
 មានពន្លឺប្រមាណមិនបាន ក៏មាន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១០៣] សាធុ ភន្តេ អនុរុទ្ធ អត្ថិ ច មេ ឯត្ថ
 ឧត្តរី បដិបុច្ឆិតព្វំ យាវតា ភន្តេ ទេវតា អាកា
 សញ្ចា តា សង្កិលិដ្ឋាកា ឧទាហុ សន្តេត្តេកច្ចា
 ទេវតា បរិសុទ្ធាកាតិ ។ តទន្តេន ខោ អារុសោ
 កច្ចាន សន្តេត្តេកច្ចា ទេវតា សង្កិលិដ្ឋាកា សន្តិ
 បនេត្តេកច្ចា ទេវតា បរិសុទ្ធាកាតិ ។ កោ នុ ខោ
 ភន្តេ អនុរុទ្ធ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន តាសំ
 ទេវតានំ ឯកំ ទេវនិកាយំ ឧបបន្នានំ សន្តេត្តេកច្ចា
 ទេវតា សង្កិលិដ្ឋាកា សន្តិ បនេត្តេកច្ចា ទេវតា
 បរិសុទ្ធាកាតិ ។

[១០៤] តេនហារុសោ កច្ចាន ឧបមន្តេ ក-
 រិស្សាមិ ឧបមាយបិធកច្ចោ វិញ្ញូ បុរិសា^(១) កាសិតស្ស
 អត្ថំ អាជានន្តិ^(២) ។ សេយ្យថាបិ អារុសោ កច្ចា-
 ន តេលប្បដីបស្ស ឈាយតោ តេលម្បិ អបរិសុទ្ធី
 រដ្ឋិបិ អបរិសុទ្ធា ។ សោ តេលស្សបិ អបរិសុទ្ធត្តា

១ ឱ. ឧបមាយបិធកច្ចោ វិញ្ញូបុរិសោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. អាជានាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[១០៣] បពិត្រព្រះអនុរុទ្ធដ៏ចម្រើន ពាក្យរបស់លោកម្ចាស់
 ប្រពៃហើយ តែខ្ញុំនៅតែត្រូវការសួរ ក្នុងប្រស្នានុ៎ះ តទៅទៀត បពិត្រ
 លោកដ៏ចម្រើន ទេវតាទាំងអម្បាលមាណ ដែលមានពន្លឺ តើទេវតា
 ទាំងនោះ មានពន្លឺស្រអាប់ទាំងអស់ឬ ឬក៏មានទេវតាខ្លះ ក្នុងទីនុ៎ះ មាន
 ពន្លឺថ្លាដែរ ។ ម្នាលអារុសោ កច្ចានៈ ដោយហេតុដូចពោលមកហើយ
 នោះឯង ទេវតាខ្លះ ក្នុងទីនុ៎ះ មានពន្លឺស្រអាប់ ក៏មាន ទេវតាខ្លះ ក្នុង
 ទីនុ៎ះ មានពន្លឺថ្លាក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអនុរុទ្ធដ៏ចម្រើន ចុះហេតុដូចម្តេច
 បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យទេវតាទាំងនោះ ចូលទៅកើតក្នុងពួកនៃ
 ទេវតាតែមួយពួកសោះទេ ប៉ុន្តែ ទេវតាខ្លះ ក្នុងទីនុ៎ះ មានពន្លឺស្រអាប់
 ក៏មាន ទេវតាពួកខ្លះ ក្នុងទីនុ៎ះ មានពន្លឺថ្លា ក៏មាន ។

[១០៤] ម្នាលអារុសោ កច្ចានៈ បើដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងធ្វើនូវសេចក្តី
 ឧបមាដល់លោក ព្រោះថា វិញ្ញាបុរសពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ តែងដឹង
 ច្បាស់ នូវសេចក្តីនៃភាសិត ដោយសារពាក្យឧបមា ។ ម្នាលអារុសោ
 កច្ចានៈ ដូចប្រទីបប្រេង ដែលកំពុងឆេះ មានប្រេងមិនបរិសុទ្ធខ្លះ មានប្រ-
 េងមិនស្អាតខ្លះ ។ ប្រទីបប្រេងនោះឯង ព្រោះតែប្រេងមិនបរិសុទ្ធក៏មាន

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវត្តសុត្តេ ទេវតាភាព្យាករណំ

វដ្តិយាមិ	អបរិសុទ្ធត្តា	អន្ធន្នំ ^(១)	វិយ	ឈាយតិ	
ឯវមេវ	ខោ	អារុសោ	កក្ខាន	ឥនេកកថោ	ភិក្ខុ
សង្កិលិដ្ឋាកានិ	ជរិត្តា	អធិមុច្ឆិត្តា	វិហារតិ	។	តស្ស
កាយទុដ្ឋល្មម្បិ	ន	សុប្បដិប្បស្សន្នំ	ហោតិ	ដីន-	
មិទ្ធម្បិ	ន	សុសម្មហតំ	ហោតិ	ឧទ្ធចកុក្កុច្ឆម្បិ	ន
សុប្បដិវិជិតំ	ហោតិ	។	សោ	កាយទុដ្ឋល្មស្សបិ	ន
សុប្បដិប្បស្សន្តត្តា	ដីនមិទ្ធស្សបិ	ន	សុសម្មហតត្តា		
ឧទ្ធចកុក្កុច្ឆស្សបិ	ន	សុប្បដិវិជិតត្តា	អន្ធន្នំ	វិយ	
ឈាយតិ	។	សោ	កាយស្ស	ភេទា	បរម្មរណា
សង្កិលិដ្ឋាកានំ	ទេវានំ	សហព្យតំ	ឧបបដ្ឋតិ	។	
សេយ្យថាមិ	អារុសោ	កក្ខាន	តេលប្បដីបស្ស		
ឈាយតោ	តេលម្បិ	បរិសុទ្ធន្នំ	វដ្តិមិ	បរិសុទ្ធា	។

១ អន្ធន្តិ កត្តិចិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុវត្តសូត្រ ព្យាករណ៍នូវរស្មីនៃទេវតា

ព្រោះតែប្រធានមិនស្អាត ក៏មាន ក៏ឆេះហាក់ដូចជាងងឹតស្រអាប់ មាន
 ឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអារុសោ កិច្ចានៈ មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាង
 ភិក្ខុខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ ផ្សាយចិត្ត បង្ហោនចិត្ត ទៅកាន់សង្ក័លិដ្ឋា-
 ភជ្ឈាន (ឈានដែលមានពន្លឺស្រអាប់) ។ គឺភិក្ខុនោះ មានសេចក្តីឆ្កាំឆ្កង
 កាយមិនបានស្ងប់រម្ងាប់ខ្លះ មានបឺនមិទ្ធុៈ មិនបានដកចោលខ្លះ មានឧទ្ធច្ចុ-
 កុក្កច្ចុៈ មិនបានកម្ចាត់ចោលខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះ ព្រោះតែសេចក្តីឆ្កាំឆ្កងកាយ
 មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ក៏មាន ព្រោះតែមានបឺនមិទ្ធុៈ មិនបានដកចោល ក៏មាន
 ព្រោះតែមានឧទ្ធច្ចុកុក្កច្ចុៈ មិនបានកម្ចាត់ចោល ក៏មាន ក៏ចម្រើននូវឈាន
 ហាក់ដូចជាងងឹតស្រអាប់ ។ ភិក្ខុនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ តែងទៅកើត ជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែល
 មានពន្លឺស្រអាប់ ។ ម្នាលអារុសោ កិច្ចានៈ មួយទៀត ដូចប្រទីប
 ប្រេងដែលកំពុងឆេះ មានប្រេងបរិសុទ្ធផង មានប្រធានស្អាតផង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

សោ តេលស្សបិ បរិសុទ្ធត្តា វដ្តិយាបិ បរិសុទ្ធត្តា ន
អន្ធន្នំ វិយ ឈាយតិ ឯវមេវ ខោ អារុសោ កត្វាន
ឥនេកច្ចោ ភិក្ខុ បរិសុទ្ធាកានិ ជវិត្វា អធិមុច្ចិត្វា
វិហារតិ ។ តស្ស កាយទុដ្ឋល្មម្បិ សុប្បដិប្បស្សន្នំ
ហោតិ ចីនមិទ្ធម្បិ សុសម្មហតំ ហោតិ ឧទ្ធចកុក្កុច្ចម្បិ
សុប្បដិវិជីតំ ហោតិ ។ សោ កាយទុដ្ឋល្មស្សបិ
សុប្បដិប្បស្សន្តត្តា ចីនមិទ្ធស្សបិ សុសម្មហតត្តា ឧទ្ធច-
កុក្កុច្ចស្សបិ សុប្បដិវិជីតត្តា ន អន្ធន្នំ វិយ ឈា-
យតិ ។ សោ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា បរិសុទ្ធា-
កានំ ទេវានំ សហព្យតំ ឧប្បជ្ជតិ ។ អយំ ខោ
អារុសោ កត្វាន ហេតុ អយំ បច្ចយោ យេន តាសំ
ទេវតានំ ឯកំ ទេវនិកាយំ ឧបបន្នានំ សន្តេត្តេកត្វា
ទេវតា សង្កិលិដ្ឋាកា សន្តេត្តេកត្វា ទេវតា បរិសុ-
ទ្ធាកាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ប្រទីបប្រេងនោះ ព្រោះតែប្រេងបរិសុទ្ធផង ព្រោះតែប្រេងស្អាតផង ក៏
 ឆេះហាក់ដូចជាមិនងងឹតស្រអាប់ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអា-
 រុសោ កច្ចានៈ មានឧបមេយ្យដូចយ៉ាង ភិក្ខុពួកខ្លះ ក្នុងសាសនានេះ
 ផ្សាយចិត្ត បង្ហោរចិត្ត ទៅកាន់បរិសុទ្ធាកជ្ឈាន (ឈានមានពន្លឺថ្លា) ។
 គឺភិក្ខុនោះ មានសេចក្តីឆ្ងាំឆ្ងង់កាយស្ងប់រម្ងាប់ផង មានបីនមិទ្ធុៈដកចោល
 ហើយផង មានឧទ្ធចក្កក្កច្នៈកម្ចាត់ចោលហើយផង ។ ភិក្ខុនោះ ព្រោះ
 តែមានសេចក្តីឆ្ងាំឆ្ងង់កាយស្ងប់រម្ងាប់ហើយផង ព្រោះតែមានបីនមិទ្ធុៈដក
 ចោលហើយផង ព្រោះតែមានឧទ្ធចក្កក្កច្នៈកម្ចាត់ហើយផង រមែងចម្រើន
 ឈាន ហាក់ដូចជាមិនងងឹតស្រអាប់ ។ ភិក្ខុនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយ
 ស្លាប់ទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ តែងទៅកើត ជាមួយនឹងពួកទេវតា
 ដែលមានពន្លឺថ្លា ។ ម្នាលអាមុសោ កច្ចានៈ នេះឯងជាហេតុ នេះឯងជា
 បច្ច័យ ដែលនាំឲ្យទេវតាទាំងនោះ ទៅកើតក្នុងពួកនៃទេវតា តែមួយពួក
 ទេ ប៉ុន្តែ ទេវតាខ្លះ ក្នុងទីនុំ៖ មានពន្លឺស្រអាប់ក៏មាន ទេវតាខ្លះ ក្នុងទីនុំ៖
 មានពន្លឺថ្លាក៏មាន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស អនុវទ្ធសុត្ត ឧបនីយវាចាការោ

[១០៥] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អភិយោ កក្ខានោ
អាយស្មន្តំ អនុវទ្ធិ ឯតទោច សាធុ កន្តេ អនុវទ្ធិ
ន កន្តេ អាយស្មា អនុវទ្ធា ឯវមាហា ឯវម្មេ សុតន្តិ
វា ឯវំ អរហតិ កវិត្តន្តិ វា អថ ច បន កន្តេ
អាយស្មា អនុវទ្ធា ឯវម្មិ តា^(១) ទេវតា ឥតិបិ តា^(២)
ទេវតាត្រូវ កាសតិ តស្ស មយ្ហំ កន្តេ ឯវំ ហោតិ
អន្ធា អាយស្មតា អនុវទ្ធន តាហិ ទេវតាហិ សន្តិ
សន្តិវុត្តបុព្វញ្ចេវ សល្លបិតបុព្វញ្ចេវ សាកក្ខា ច
សមាបន្តិតបុព្វាតិ ។ អន្ធា ខោ^(៣) អយំ អារុសោ
កក្ខាន អាសន្ត ឧបនីយវាចា កាសិតា អបិច
តេ អហំ ព្យាករិស្សាមិ ទីយវត្ថំ ខោ មេ អារុសោ
កក្ខាន តាហិ ទេវតាហិ សន្តិ សន្តិវុត្តបុព្វញ្ចេវ
សល្លបិតបុព្វញ្ចេវ សាកក្ខា ច សមាបន្តិតបុព្វាតិ ។

១-២ ឱ. តាតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ខោ តេតិ ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ អនុរុទ្ធសូត្រ ភាពនៃវាចាស្មាន

[១០៥] កាលបើព្រះអនុរុទ្ធ មានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះហើយ
អភិយកច្ចានៈមានអាយុ ក៏ពោលទៅនឹងព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះអនុរុទ្ធដ៏ចម្រើន ពាក្យរបស់លោកប្រពៃហើយ បពិត្រលោក
ដ៏ចម្រើន ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ មិនបានពោលយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំបានស្តាប់
មកយ៉ាងនេះ ឬថាសេចក្តីយ៉ាងនេះគួរនឹងមានទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
តែថា ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ សម្តែងអំពីទេវតានោះ យ៉ាងនេះខ្លះ សម្តែង
អំពីទេវតានោះ ដូច្នោះខ្លះ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមានសេចក្តីចូលចិត្ត
យ៉ាងនេះថា ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ធ្លាប់នៅផង ធ្លាប់និយាយផង ធ្លាប់
សាកច្នាផង ធ្លាប់រួមគំនិតផង ជាមួយនឹងទេវតាទាំងនោះឯង ។ ម្នាល
អារុសោ កច្ចានៈ វាចាស្មាននេះ លោកបានពោលហើយ ដោយត្រឹម
ត្រូវពិត បើដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងប្រាប់លោក ម្នាលអារុសោ កច្ចានៈ ខ្ញុំ
ធ្លាប់នៅផង ធ្លាប់និយាយផង ធ្លាប់សាកច្នាផង ធ្លាប់រួមគំនិតផង
ជាមួយនឹងទេវតាទាំងនោះឯង អស់កាលជាយូរអង្វែង ពិតមែន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១០៦] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អភិយោ កត្វានោ
 បញ្ចកង្កំ ថបតី ឯតទរោច លាកា តេ កហាបតិ
 សុលទ្ធិំ តេ កហាបតិ យំ តូញោវ តំ កង្កាធម្មំ
 បហាសិ យម្បិមំ ធម្មបរិយាយំ អលត្តម្ហា សវនា-
 យាតិ ។

សត្តមំ អនុទ្ធសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១០៦] កាលបើព្រះអនុរុទ្ធ មានអាយុ ពោលយ៉ាងនេះហើយ
អភិយកច្ចានៈមានអាយុ ក៏ពោលទៅនឹងបញ្ចកង្ក័បបតិ ដូច្នោះថា
ម្ចាស់គហបតី អ្នកពេញជាមានលាភ ម្ចាស់គហបតី អត្តភាព
ជាមនុស្ស អ្នកពេញជាបានដោយល្អហើយ ព្រោះថា អ្នកបានលះ
បង់នូវធម៌កង្ខា (សេចក្តីសង្ស័យ) នោះ ព្រោះថា យើងទាំងឡាយ
បានស្តាប់នូវធម្មបរិយាយនេះ ។

ចប់ អនុរុទ្ធសូត្រ ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ ឧបក្កិលេសសុត្តំ

[១០៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
កោសម្ពិយំ វិហារតិ យោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន
សមយេន កោសម្ពិយំ ភិក្ខុ ភណ្ណានជាតា កល-
ហជាតា វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទដ្ឋា
វិហារន្តិ ។

[១០៨] អថខោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន ភកវា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ
សោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឥន ភន្តេ
កោសម្ពិយំ ភិក្ខុ ភណ្ណានជាតា កលហជាតា
វិវាទាបដ្ឋា អញ្ញមញ្ញំ មុខសត្តិហិ វិតុទដ្ឋា វិហារន្តិ
សាធុ ភន្តេ ភកវា យេន តេ ភិក្ខុ តេនុប-
សង្កមតុ អនុកម្មំ ឧទាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ
ភកវា តុណ្ណិកាវេន ។ អថខោ ភកវា យេន

ឧបក្កិលេសសូត្រ ទី ៨

[១០៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងយោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យ
នោះឯង ពួកភិក្ខុ ក្នុងក្រុងកោសម្ពី តើមានការបង្កហេតុ កើត
មានជម្លោះ ដល់នូវការទាស់ទែងគ្នា ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយ
លំពៃងគឺមាត់ ។

[១០៨] គ្រានោះ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយបិទ
នៅក្នុងទីសមគួរ ។ ភិក្ខុនោះឯង លុះបិទនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួក
ភិក្ខុ ក្នុងក្រុងកោសម្ពីនេះ កើតមានការបង្កហេតុ កើតមានជម្លោះ
ដល់នូវការទាស់ទែងគ្នា ចាក់ដោតគ្នានិងគ្នា ដោយលំពៃងគឺមាត់
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចូលទៅកាន់
សម្មាកភិក្ខុទាំងនោះ ដោយសេចក្តីអនុគ្រោះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ក៏ទ្រង់ទទួល ដោយតុណ្ណិភាព ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេ ភិក្ខុ
 ឯតទោច អលំ ភិក្ខុវេ មា ភណ្ណានំ មា
 កលហំ មា វិត្តហំ មា វិវាទន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ
 អញ្ញាតោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទោច អាគមេតុ
 ភន្តេ ភកវា ធម្មស្សាមិ អប្បោស្សុក្កោ ភន្តេ
 ភកវា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហារតុ មយ-
 មេតេន ភណ្ណានេន កលហោន វិត្តហោន វិវាទេន
 បញ្ញាយិស្សាមាតិ ។

[១០៩] ទុតិយម្បិ ខោ ភកវា តេ ភិក្ខុ ឯត-
 ទោច អលំ ភិក្ខុវេ មា ភណ្ណានំ មា កលហំ
 មា វិត្តហំ មា វិវាទន្តិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ សោ ភិក្ខុ
 ភកវន្តំ ឯតទោច អាគមេតុ ភន្តេ ភកវា ធម្មស្សាមិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ស្តេចចូលទៅរកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ត្រាស់ឃាត់
ភិក្ខុទាំងនោះ ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុំឡើយ អ្នកទាំង-
ឡាយ កុំធ្វើនូវការបង្កហេតុ កុំធ្វើនូវជម្លោះ កុំធ្វើនូវសេចក្តីប្រកាន់
ខុសគ្នា កុំធ្វើនូវការទាស់ទែងគ្នាឡើយ ។ កាលបើព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់ត្រាស់ឃាត់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុមួយរូប ក៏ក្រាបបង្គំទូល
ឃាត់ព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
មានព្រះភាគ ជាធម្មស្សាមី ទ្រង់ឈប់សិនចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ទ្រង់ប្រកបនូវ
កិរិយានៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្នចុះ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ នឹងប្រាកដ ដោយ
ការបង្កហេតុ ដោយជម្លោះ ដោយសេចក្តីប្រកាន់ខុសគ្នា ដោយការ
ទាស់ទែងគ្នានុ៎ះ មិនលែងទេ ។

[១០៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ឃាត់ នូវភិក្ខុទាំងនោះ
ជាគម្រប់ពីរដង ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុំឡើយ អ្នកទាំង-
ឡាយ កុំធ្វើនូវការបង្កហេតុ កុំធ្វើនូវជម្លោះ កុំធ្វើនូវសេចក្តីប្រកាន់
ខុសគ្នា កុំធ្វើនូវការទាស់ទែងគ្នាឡើយ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ក្រាបបង្គំ
ទូលឃាត់ព្រះមានព្រះភាគ ជាគម្រប់ពីរដង ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ជាធម្មស្សាមី ទ្រង់ឈប់សិនចុះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ ភគវតោវារណំ

អប្បោស្សុក្កោ កន្តេ កកវា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ អនុ-
យុត្តោ វិហារតុ មយមេតេន កណ្ណានេន កល-
ហោន វិត្តហោន វិវាទេន បញ្ញាយិស្សាមាតិ ។

[១១០] តតិយម្បិ ខោ កកវា តេ ភិក្ខុ ឯត-
ទោច អលំ ភិក្ខុវេ មា កណ្ណានំ មា កលហំ
មា វិត្តហំ មា វិវាទន្តិ ។ តតិយម្បិ ខោ សោ
ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទោច អាតមេតុ កន្តេ កកវា
ធម្មស្សាមិ អប្បោស្សុក្កោ កន្តេ កកវា ទិដ្ឋធម្មសុ-
ខវិហារំ អនុយុត្តោ វិហារតុ មយមេតេន កណ្ណានេន
កលហោន វិត្តហោន វិវាទេន បញ្ញាយិស្សាមាតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឃាត់ភិក្ខុ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ
តិច ទ្រង់ប្រកបនូវកិរិយានៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នចុះ យើងខ្ញុំទាំងឡាយនឹង
ប្រាកដ ដោយការបង្កហេតុ ដោយជម្លោះ ដោយសេចក្តីប្រកាន់ខុសគ្នា
ដោយការទាស់ទែងគ្នានុ៎ះ មិនលែងឡើយ ។

[១១០] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ឃាត់ភិក្ខុទាំងនោះ ជាគម្រប់
៣ ដង ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កុំឡើយ អ្នកទាំងឡាយ កុំធ្វើ
នូវការបង្កហេតុ កុំធ្វើនូវជម្លោះ កុំធ្វើនូវសេចក្តីប្រកាន់ខុសគ្នា កុំធ្វើនូវ
ការទាស់ទែងគ្នាឡើយ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ក្រាបបង្គំទូលឃាត់ព្រះមានព្រះ
ភាគ ជាគម្រប់ ៣ ដង ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
ព្រះភាគ ជាធម្មស្សាមី ទ្រង់ឈប់សិនចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ទ្រង់ប្រកបដោយកិរិយានៅ
ជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្នចុះ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ នឹងប្រាកដ ដោយការបង្ក
ហេតុ ដោយជម្លោះ ដោយសេចក្តីប្រកាន់ខុសគ្នា ដោយការទាស់ទែង
គ្នានុ៎ះ មិនលែងទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១១១] អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេ-
ត្វា បត្តចីវរមាទាយ កោសម្ពី បិណ្ណាយ ចារិសិ ។
កោសម្ពីយំ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាទាតប្ប-
ដិក្កន្តោ សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ
បិតកោ វ ឥមា កាថា អកាសិ

បុថុសន្តោ សមជនោ

ន ពាលោ កោចិ មញ្ញញ្ញថ

សង្ឃស្មី ភិដ្ឋមាទស្មី

នាញ្ញំ ភិយ្យោ អមញ្ញថ^(១)

បរិមុដ្ឋា បណ្ឌិតាកាសា

១ ឱ. ម. អមញ្ញរន្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១១១] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ ប្រដាប់
 ដោយបាត្រ និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុង
 កោសម្ពី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចទៅក្នុង
 ក្រុងកោសម្ពី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបច្ឆាកត្ត
 ហើយ ទ្រង់ឲ្យរៀបចំសេនាសនៈ ហើយកាន់យកបាត្រនិងចីវរ ទ្រង់
 ព្រះស្ថិត (ឈរ) សម្តែងនូវព្រះគាថាទាំងនេះថា

ជនមានសំឡេងខ្លាំង (ទៅរកគ្នា) ផង ជនធ្វើនូវសេចក្តី
 បង្កហេតុប្រហែលគ្នាផង សូម្បីជនណាមួយ ដឹងខ្លួនថា
 អាត្មាអញជាបុគ្គលពាល ក៏គ្មានឡើយ កាលបើសង្ឃ
 កំពុងតែបែកគ្នា ក៏មិនបានដឹងហេតុដទៃ ឲ្យក្រែកលែងដែរ^១
 ពួកជនដែលភ្លេច ស្មារតីហើយធ្វើបូកពាខ្លួន ដូចជាអ្នកប្រាជ្ញ

១ មិនដឹងថាសង្ឃបែកគ្នា ព្រោះតែអាត្មាអញ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ ភណ្ណានមារព្ពតាថា

វាចាកោចរកាលំដោ

យាវិច្ឆន្តិ មុខាយាមំ

យេន ជីតា ន តំ វិទូ

អក្កោច្ឆិ មំ អវេទិ មំ

អជិនិ មំ អហាសិ មេ

យេ ច^(១) តំ ឧបនយ្ហន្តិ

វេរំ តេសំ ន សម្មតិ

អក្កោច្ឆិ មំ អវេទិ មំ

អជិនិ មំ អហាសិ មេ

យេ ច តំ នូបនយ្ហន្តិ

វេរំ តេសូបសម្មតិ

ន ហិ វេរេន វេរាជិ

សម្មន្តិជ កុណាចនំ

អវេរេន ច សម្មន្តិ

វស ធម្មោ សនន្តោ

១ ឱ. ចសទ្វោ នត្តិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ គាថាប្រារព្ធនូវជម្លោះ

មានសម្តីជាអារម្មណ៍ ពោលនូវពាក្យជាប្រក្រតី ចង់ហា
 មាត់និយាយប៉ុន្មាន ក៏និយាយប៉ុណ្ណោះទៅ កាលបើជម្លោះ
 ណា នាំទៅហើយ ក៏មិនដឹងច្បាស់ នូវជម្លោះនោះ
 ឡើយ^១ ពួកជនណា ចង់ នូវសេចក្តីក្រោធនោះទុក
 ដោយគិតថា ជនឯណោះ បានជេរអាត្មាអញ ជនឯណោះ
 បានវាយអាត្មាអញ ជនឯណោះ បានផ្ទាញ់អាត្មាអញ ជន
 ឯណោះ បានលួចទ្រព្យរបស់អាត្មាអញ ពៀររបស់ជនទាំង
 នោះ មិនរម្ងាប់ទេ លុះតែពួកជនណា មិនចង់សេចក្តីក្រោធ
 នោះទុក ដោយគិតថា ជនឯណោះបានជេរអាត្មាអញ ជន
 ឯណោះ បានវាយអាត្មាអញ ជនឯណោះ បានផ្ទាញ់អាត្មា
 អញ ជនឯណោះ បានលួចទ្រព្យរបស់អាត្មាអញដូច្នោះទេ ពៀរ
 របស់ជនទាំងនោះ ទើបរម្ងាប់ទៅបាន ធម្មតាពៀរក្នុងលោក
 នេះ មិនដែលស្ងប់រម្ងាប់ ដោយការចង់ពៀរម្តងណាឡើយ ការ
 រម្ងាប់ពៀរទៅបាន តែដោយការមិនចង់ពៀរ ធម៌នុ៎ះជាប្រវេណី

១ បានសេចក្តីថា ជនពាលទាំងនោះ កាលបើខ្លួនជ្រុលជ្រប់លង់គំនិតក្នុងជម្លោះណា ក៏មិនស្គាល់ជម្លោះនោះថា ប្រកបដោយទោសឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

បរេ ច ន វិជានន្តិ
 មយមេត្ត យមាម្ព សេ
 យេ ច តត្ថ វិជានន្តិ
 តតោ សម្មន្តិ មេធកា
 អដ្ឋិច្ឆិទា ចាលា ហារា
 គវាស្សធនហារិយោ^(១)
 រដ្ឋំ វិលម្បមាណំ
 តេសម្បិ ហោតិ សន្តតិ
 កស្មា តុម្ហាក ដោ សិយា
 សចេ លកេថ និបកំ សហាយំ
 សទ្ធិចរំ សាធុវិហារិ ដិរំ
 អភិកុយ្យ សព្វានិ បរិស្សយានិ
 ចរេយ្យ តេនត្តមដោ សតីមា

១ ឱ. ម. គវាស្សធនហារិនោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ពួកជនដទៃ^(១) តែងមិនដឹងច្បាស់ថា យើងនឹងវិនាស ក្នុង
កណ្តាលជំនុំសង្ឃនេះឡើយ ឯបណ្ឌិតទាំងឡាយណា ដឹង
ច្បាស់ក្នុងជំនុំសង្ឃនោះ ជម្លោះ តែងរម្ងាប់ អំពីសម្នាក់
បណ្ឌិតទាំងនោះ អម្បាលផ្ទឹងមាតាបិតា របស់ទីយារុកុមារ
គេកាត់ចោល ទាំងជីវិត គេក៏សម្លាប់ចោល ទាំងគោសេះ
និងធនធាន គេក៏នាំយកទៅ ទាំងដែន គេក៏រឹបជាន់ដណ្តើម
យកអស់ ស្តេចទាំងនោះ ម្តេចគង់មានសេចក្តីព្រមព្រៀង
គ្នាបាន ចុះអ្នកទាំងឡាយ ហេតុអ្វី ក៏គ្មានសេចក្តីព្រម-
ព្រៀងគ្នាសោះ បើបុគ្គលបាននូវសំឡាញ់ មានប្រាជ្ញា
ជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន^(២) ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានធម៌ជាគ្រឿងនៅ
សប្បាយ ត្រាច់ទៅជាមួយគ្នា បុគ្គលនោះ អាចគ្រប
សង្កត់នូវសេចក្តីអន្តរាយទាំងពួងបាន គប្បីជាអ្នកមានសេចក្តី
ត្រេកអរ មានស្មារតី ត្រាច់ទៅជាមួយ នឹងសំឡាញ់នោះចុះ

១ ពួកភិក្ខុដែលឈ្មោះគ្នា ។ ២ អដ្ឋកថាមេត្តសូត្រថា បុគ្គលមានប្រាជ្ញាចេះរក្សាសីលឲ្យ
បរិសុទ្ធ ពិចារណាបច្ច័យមានចីរជាដើម កំណត់ដឹងនូវសេចក្តីសប្បាយ ៧ យ៉ាង មាន
សប្បាយដោយអាវាសជាដើម ឈ្មោះថា អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ ភណ្ណានមារព្ពតាថា

នោ ចេ លភេថ និបកំ សហាយំ

សទ្ធិចរំ សាធុរិហារិ ធិរំ

រាជារ រដ្ឋំ វិទិតំ បហាយ

ឯកោ ចរេ មាតង្គ័រញ្ញេវ នាកោ

ឯកស្ស ចរិតំ សេយ្យោ

នត្ថិ ពាលេ សហាយតា

ឯកោ ចរេ ន ច ចាចានិ កយិរា

អប្បោស្សុក្កោ មាតង្គ័រញ្ញេវ នាកោតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ គាថាប្រារព្ធនូវជម្លោះ

បើបុគ្គល មិនបាននូវសំឡាញ់ ដែលមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 រក្សាខ្លួន ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ ត្រាច់
 ទៅជាមួយគ្នាទេ បុគ្គលនោះ គួរត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង ប្រៀប
 ដូចជាព្រះរាជាទ្រង់លះបង់ដែន ដែលខ្លួនឈ្នះហើយ (ត្រាច់ទៅ
 ម្នាក់ឯង) ពុំនោះសោត ប្រៀបដូចដំរីដំប្រសើរ (ត្រាច់
 ទៅម្នាក់ឯង) ក្នុងព្រៃ ការត្រាច់ទៅ នៃបុគ្គលម្នាក់ឯង
 ហៅពេញប្រសើរ ព្រោះបុគ្គលពាល គ្មានសហាយតា-
 គុណ^១ ទេ មួយទៀត បុគ្គលគួរត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង តែ
 ថា មិនគួរធ្វើអំពើលាមកឡើយ ដូចដំរីដំប្រសើរ មានសេច-
 ក្តីខ្ពស់ខ្ពាយតិច (ត្រាច់ទៅតែម្នាក់ឯង) ក្នុងព្រៃ ។

១ អដ្ឋកថាធម្មបទថា ចុល្លសីល មជ្ឈិមសីល មហាសីល កថាវត្ថុ ១០ ធុតង្គគុណ ១៣
 វិបស្សនាញាណ មគ្គ ៤ ផល ៤ វិជ្ជា ៣ អភិញ្ញា ៦ និងអមតមហានិព្វាន ឈ្មោះថា សហា-
 យតាគុណ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១១២] អថខោ ភក្កវា បិតកោ វ ឥមា
តាថា កាសិភ្នា យេន ពាលកលោណាការក្កាមោ
តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អា-
យស្មា ភក្ក ពាលកលោណាការក្កាមេ វិហារតិ ។
អទ្ធិសា ខោ អាយស្មា ភក្ក ភក្កវន្តំ ទូរតោ វ
អាតច្ចន្តំ ទិស្វាន អាសនំ បញ្ញាបេសិ ឧទកញ្ច
ចាទានំ^(១) ។ និសីទិ ភក្កវា បញ្ញត្តេ អាសនេ
និសជ្ជ ចាទេ បក្កាលេសិ ។ អាយស្មាបិ ខោ ភក្ក
ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
និសិទ្ធិ ខោ អាយស្មន្តំ ភក្កំ ភក្កវា ឯតទរោច កត្វិ
ភិក្កុ ខមនីយំ កត្វិ យាបនីយំ កត្វិ បិណ្ណាកេន
ន កិលមសីតិ ។ ខមនីយំ ភក្កវា យាបនីយំ
ភក្កវា ន ចាហំ ភន្តេ បិណ្ណាកេន កិលមាមីតិ ។

១ បាទានំ ធោវនន្តិ កត្តចិ អម្ពាភំ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[១១២] ព្រះមានព្រះភាគ លុះទ្រង់ព្រះស្ថិត (ឈរ) ពោលគាថា
 ទាំងនេះ រួចហើយ ក៏ទ្រង់ស្តេចទៅ ឯពាលកលោណការត្រាម ។
 សម័យនោះឯង ក៏ជួនជាព្រះភគុមានអាយុ គង់ក្នុងពាលកលោណការ-
 ត្រាមនោះដែរ ។ ឯព្រះភគុមានអាយុ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏រៀបក្រាលអាសនៈ រួច
 តម្កល់ទឹកសម្រាប់លាងព្រះបាទា ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់គង់លើ
 អាសនៈ ដែលព្រះភគុមានអាយុក្រាលថ្វាយ លុះគង់ហើយ ទើបទ្រង់
 លាងព្រះបាទា ។ ចំណែកខាងព្រះភគុមានអាយុ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះ
 មានព្រះភាគរួចហើយអង្គុយនៅ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភគុមាន
 អាយុ អង្គុយនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ត្រាស់
 សួរដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកល្មមអត់ធន់បានទេឬ ល្មមញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅបានទេឬ អ្នកមិនលំបាក ដោយបិណ្ឌបាតទេឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ ល្មមអត់ធន់បាន បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ល្មមញ៉ាំងអត្តភាព ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួល សូមទ្រង់ព្រះ
 មេត្តាប្រោស មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គមិនលំបាក ដោយបិណ្ឌបាតទេ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ ទាយបាលស្សវារណំ

អថខោ កកវា អាយស្មន្តំ កកំ ធម្មិយា កថាយ
សន្ទស្សេត្វា សមាទបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា
ឧដ្ឋាយាសនា យេន ចាចីនវំសនាយោ តេនុបសន្តិមិ ។
[១១៣] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
ច អនុវុទ្ធា អាយស្មា ច នន្ទិយោ អាយស្មា ច
កិមិលោ^(១) ចាចីនវំសនាយេ វិហារន្តិ ។ អន្ទសា ខោ
នាយចាលកោ^(២) កកវន្តំ ទ្វរតោ វ អាកច្ឆន្តំ ទិស្វា-
ន កកវន្តំ ឯតទវោច មា សមណា ឯតំ នាយំ
ចារិសិ សន្តេត្ត តយោ កុលបុត្តា អត្តកា-
មរូចា វិហារន្តិ មា តេសំ អជាសុមកាសីតិ ។
អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អនុវុទ្ធា នាយចា-
លស្ស កកវតា សន្តិ មន្តយមាទស្ស សុត្វាន
នាយចាលំ ឯតទវោច មា អារុសោ នាយចាល
កកវន្តំ វារសិ សត្វា នោ កកវា អនុប្បត្តោតិ ។

១ កិមិលោតិប្បក្កិ ។ ២ ឱ. ទាយបាលោ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ នាយទាយបាលយាត់ព្រះមានព្រះភាគ

វេលានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ព្រះភគុមានអាយុ ឲ្យឃើញ
ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថាហើយ
ក៏ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចទៅឯប្រទេសព្រៃឈ្មោះ បាចិនវិសៈ ។

[១១៣] សម័យនោះឯង ចូនជាព្រះអនុរុទ្ធ មានអាយុ ព្រះ
នន្ទិយៈមានអាយុ និងព្រះកិម្ពិលៈ មានអាយុ គង់នៅក្នុងប្រទេសព្រៃ
ឈ្មោះ បាចិនវិសៈនោះ ។ ឯនាយទាយបាល (បុរសជាអ្នករក្សាព្រៃ)
បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសមណៈ ព្រះ
អង្គ កុំស្តេចចូលទៅកាន់ព្រៃនេះឡើយ ដ្បិតមានពួកកុលបុត្រ ៣ រូប
មានសភាពជាអ្នកស្រឡាញ់ខ្លួន នៅក្នុងព្រៃនេះ ព្រះអង្គ កុំធ្វើឲ្យកុលបុត្រ
ទាំងនោះ មានសេចក្តីមិនសប្បាយឡើយ ។ ឯព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុបាន
ពួញពាក្យរបស់នាយទាយបាល កំពុងនិយាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ
លុះឮហើយ ក៏និយាយទៅនឹងនាយទាយបាល ដូច្នោះថា ម្ចាស់នាយ
ទាយបាលមានអាយុ អ្នកកុំឃាត់ព្រះមានព្រះភាគឡើយ (ដ្បិត) ព្រះ
មានព្រះភាគ ជាគ្រូ របស់យើង ព្រះអង្គទ្រង់ស្តេចមកដល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

អថខោ អាយស្មា អនុរុទ្ធា យេនាយស្មា ច នន្ទិយោ

អាយស្មា ច កិម្ហិលោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

អាយស្មន្តព្វា នន្ទិយំ អាយស្មន្តព្វា កិម្ហិលំ ឯតទរោច

អភិក្កមថាយស្មន្តោ អភិក្កមថាយស្មន្តោ សត្តា នោ

ភកវា អនុប្បត្តោតិ ។ អថខោ អាយស្មា ច អនុ-

រុទ្ធា អាយស្មា ច នន្ទិយោ អាយស្មា ច កិម្ហិលោ

ភកវន្តំ បច្ចុក្កន្ធា ឯកោ ភកវតោ បត្តចីវរំ បដិក្កហោ-

សិ ឯកោ អាសនំ បញ្ញាបេសិ ឯកោ ចានោទកំ

ឧបដ្ឋបេសិ ។ និសីទិ ភកវា បញ្ញត្តេ អាសនេ

និសដ្ឋ ចានេ បក្ខាលេសិ ។ តេបិ ខោ អាយស្មន្តោ

ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

លំដាប់នោះ ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ចូលទៅរកព្រះនន្ទិយៈមានអាយុ
 និងព្រះកិម្ពិលៈមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះ
 នន្ទិយៈមានអាយុ និងព្រះកិម្ពិលៈមានអាយុ ដូច្នោះថា នៃលោកមាន
 អាយុទាំងឡាយ ចូរលោកទាំងឡាយ និមន្តទៅទទួល នៃលោកមាន
 អាយុទាំងឡាយ ចូរលោកទាំងឡាយ និមន្តទៅទទួល (ដ្បិត) ព្រះមាន
 ព្រះភាគជាគ្រូរបស់យើង ព្រះអង្គទ្រង់ស្តេចមកដល់ហើយ ។ គ្រានោះ
 ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ព្រះនន្ទិយៈមានអាយុ និងព្រះកិម្ពិលៈមានអាយុ
 ក៏ក្រោកទៅទទួលព្រះមានព្រះភាគ មួយអង្គ ទទួលបាត្រនិងបីវរនៃព្រះ
 មានព្រះភាគ មួយអង្គ រៀបក្រាលទីអាសនៈ មួយអង្គទៀត តម្កល់ទឹក
 សម្រាប់លាងព្រះបាទ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ
 ដែលព្រះថេរៈនោះក្រាលថ្វាយ លុះគង់ហើយ ទ្រង់លាងព្រះបាទ ។
 ចំណែកលោកមានអាយុទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគ រួចហើយអង្គុយនៅក្នុងទីសមគួរ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ ឯកចិត្តភារោ

[១១៤] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អាយស្មន្តំ អនុ-
 រុទ្ធិំ ភកវា ឯតទរោច កច្ចិ តេ អនុរុទ្ធា ខមនីយំ
 កច្ចិ យាបនីយំ កច្ចិ បិណ្ណាកេន ន កិលមត្តាតិ ។
 ខមនីយំ ភកវា យាបនីយំ ភកវា ន មយំ ភន្តេ
 បិណ្ណាកេន កិលមាមាតិ ។ កច្ចិ បន រោ អនុ-
 រុទ្ធា សមក្កា សម្មោទមាណា អរិវេទមាណា ទីរោទកីក្ខតា
 អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខុហិ សម្មស្សន្តា វិហារត្តាតិ ។
 តក្ស មយំ ភន្តេ សមក្កា សម្មោទមាណា អរិវេទមាណា
 ទីរោទកីក្ខតា អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខុហិ សម្មស្សន្តា
 វិហារមាតិ ។ យថាកថំ បន តុម្ភេ អនុរុទ្ធា សមក្កា
 សម្មោទមាណា អរិវេទមាណា ទីរោទកីក្ខតា អញ្ញមញ្ញំ
 បិយចក្ខុហិ សម្មស្សន្តា វិហារមាតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ភាពនៃបុគ្គលមានចិត្តតែមួយ

[១១២] លុះព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរដូច្នោះថា ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ^១
 អ្នកល្មមអត់ជន់បានទេឬ ល្មមញ្ជាំងអត្តភាព ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួល
 ទេឬ អ្នកទាំងឡាយ មិនលំបាកដោយបិណ្ឌបាតទេឬ ។ ឯព្រះថេរៈ
 ទាំង ៣ អង្គ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ យើងខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ ល្មមអត់ជន់បាន បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ យើងខ្ញុំព្រះអង្គ
 ល្មមញ្ជាំងអត្តភាព ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួល សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
 យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិនលំបាកដោយបិណ្ឌបាតទេ ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ
 ចុះអ្នកទាំងឡាយ បានព្រមព្រៀង ស្មោះសរនឹងគ្នា មិនវិវាទគ្នា ដូច
 ជាទឹកដោះលាយនឹងទឹក សម្លឹងមើលគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយភ្នែកជា
 ទីស្រឡាញ់ដែរឬ ។ ព្រះករុណាព្រះអង្គ យើងខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រមព្រៀង
 ស្មោះសរនឹងគ្នា មិនវិវាទគ្នាទេ ដូចជាទឹកដោះលាយនឹងទឹក សម្លឹង
 មើលគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយភ្នែកជាទីស្រឡាញ់បាន ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធជ
 ទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ បានព្រមព្រៀងគ្នា ស្មោះសរនឹងគ្នា មិន
 វិវាទគ្នា ដូចជាទឹកដោះលាយនឹងទឹក មើលគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយ
 ភ្នែកជាទីស្រឡាញ់ តើដោយហេតុដូចម្តេចខ្លះ ។

១ ទ្រង់ត្រាស់ហៅដូច្នោះ ដោយសំដៅយកព្រះនាមនៃព្រះថេរៈទាំង ៣ ព្រះអង្គ មានអនុរុទ្ធ
 ជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១១៥] ឥធិ មយ្ហំ កន្តេ ឯវំ ហោតិ លាភា
 វត មេ សុលទ្ធិំ វត មេ យោហំ ឯវុរុមេហិ ស-
 ព្រហ្មចារីហិ សទ្ធិំ វិហារមីតិ តស្ស មយ្ហំ កន្តេ
 ឥមេសុ អាយស្មន្តេសុ មេត្តំ កាយកម្មំ បច្ចុបដ្ឋិតំ
 អារី ចេវ រហោ ច មេត្តំ វចីកម្មំ បច្ចុបដ្ឋិតំ អារី
 ចេវ រហោ ច មេត្តំ មនោកម្មំ បច្ចុបដ្ឋិតំ អារី ចេវ
 រហោ ច តស្ស មយ្ហំ កន្តេ ឯវំ ហោតិ យន្ទនាហំ
 សកំ ចិត្តំ និក្ខិបិត្វា ឥមេសំយេវ អាយស្មន្តានំ
 ចិត្តស្ស វសេន វត្តយ្យន្តិ សោ ខោ អហំ កន្តេ
 សកំ ចិត្តំ និក្ខិបិត្វា ឥមេសំយេវ អាយស្មន្តានំ
 ចិត្តស្ស វសេន វត្តាមិ នាណា ហិ ខោ នោ កន្តេ
 កាយោ ឯកញ្ច បន មញ្ញេ ចិត្តន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១១៥] សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ក្នុងទីនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ មាន
សេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ហៅពេញជាមានលាភ អត្តភាព
ជាមនុស្ស ហៅពេញជាអាត្មាអញបានដោយល្អ ព្រោះថា អាត្មាអញ បាន
នៅជាមួយនឹងពួកសព្វហ្មចារីបុគ្គល មានសភាពយ៉ាងនេះ សូមទ្រង់ព្រះ
មេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ បានតម្កល់កាយកម្មប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងទី
ចំពោះមុខនិងទីកំបាំងមុខ បានតម្កល់វចិកម្មប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងទី
ចំពោះមុខនិងទីកំបាំងមុខ បានតម្កល់មនោកម្មប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងទី
ចំពោះមុខនិងទីកំបាំងមុខ ចំពោះលោកមានអាយុអម្បាលនេះ សូមទ្រង់
ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ
គួរតែអាត្មាអញ ដាក់ចិត្តរបស់ខ្លួនចេញ ហើយប្រព្រឹត្តតាមអំណាចចិត្ត
នៃលោកមានអាយុទាំងនេះវិញ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ
ក៏បានដាក់ចិត្តរបស់ខ្លួនចេញ ហើយប្រព្រឹត្តតាមអំណាចចិត្ត របស់លោក
មានអាយុទាំងនេះទៅ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ទោះបីរាងកាយ
របស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយ ផ្សេងគ្នា ក៏ពិតមែន ប៉ុន្តែចិត្តហាក់ដូច
តែមួយ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ ឯកចិត្តកាវោ

[១១៦] អាយស្មាបិ ខោ នន្ទិយោ អាយស្មាបិ
 ខោ កិម្ហិលោ ភកវន្តំ ឯតទវោច្ចំ^(១) មយ្ហម្បិ ខោ ភន្តេ
 ឯវំ ហោតិ លាកា វត មេ សុលទ្ធិំ វត មេ យោហំ
 ឯវុបេហិ សព្វហ្មចារីហិ សទ្ធិ វិហារមីតិ តស្ស
 មយ្ហំ ភន្តេ ឥមេសុ អាយស្មន្តេសុ មេត្តំ កាយកម្មំ
 បច្ចុបដ្ឋិតំ អារី ចេវ វហោ ច មេត្តំ វចីកម្មំ
 បច្ចុបដ្ឋិតំ អារី ចេវ វហោ ច តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ
 ឯវំ ហោតិ យន្ទុនាហំ សកំ ចិត្តំ និក្ខិបិត្វា
 ឥមេសំយេវ អាយស្មន្តានំ ចិត្តស្ស វសេន វត្តេ-
 យ្យន្តិ សោ ខោ អហំ ភន្តេ សកំ ចិត្តំ
 និក្ខិបិត្វា ឥមេសំយេវ អាយស្មន្តានំ ចិត្តស្ស វសេន
 វត្តាមិ នាណ ហិ ខោ នោ ភន្តេ កាយោ

១ ឱ. ឯតទវោចាតិបិ ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ភាពជាបុគ្គលមានចិត្តតែមួយ

[១១៦] ឯព្រះនន្ទិយៈមានអាយុ និងព្រះកិម្ពិលៈ មានអាយុ
ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
ខ្ញុំព្រះអង្គ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញ ហៅពេញ
ជាមានលោក អត្តភាពជាមនុស្ស ហៅពេញជាអាត្មាអញបានដោយល្អ
ព្រោះថា អាត្មាអញ បាននៅជាមួយនឹងសព្វហូចារីបុគ្គល មានសភាព
យ៉ាងនេះ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ បានតម្កល់កាយកម្ម
ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងទីចំពោះមុខ និងទីកំបាំងមុខ បានតម្កល់វចីកម្ម
ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងទីចំពោះមុខនិងទីកំបាំងមុខ បានតម្កល់មនោកម្ម
ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងទីចំពោះមុខនិងទីកំបាំងមុខ ចំពោះលោកមានអាយុ
ទាំងអម្បាលនេះ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ តែងមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ដាក់ចិត្តរបស់ខ្លួនចេញ ហើយ
ប្រព្រឹត្តតាមអំណាចចិត្ត នៃលោកមានអាយុទាំងនេះវិញចុះ សូមទ្រង់
ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏បានដាក់ចិត្តរបស់ខ្លួនចេញ ហើយប្រ-
ព្រឹត្តតាមអំណាចចិត្ត នៃលោកមានអាយុទាំងនេះវិញទៅ សូមទ្រង់ព្រះ
មេត្តាប្រោស ទោះបីរាងកាយរបស់យើងខ្ញុំរាល់គ្នា ផ្សេងគ្នាក៏ពិតមែន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឯកញ្ច បន មញ្ញេ ចិត្តន្តិ ។ ឯវំ ខោ មយំ ភន្តេ
សមត្តា សម្មោទមាណា អរិវេទមាណា ទីរោទកីភូតា
អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខុហិ វិហារមាតិ ។

[១១៧] សាធុ សាធុ អនុរុទ្ធា កច្ចិ បន រោ
អនុរុទ្ធា អប្បមត្តា អាតាបិណោ បហិតត្តា វិហារថាតិ ។
តត្ស មយំ ភន្តេ អប្បមត្តា អាតាបិណោ បហិតត្តា
វិហារមាតិ ។ យថាកថំ បន តុម្ភេ អនុរុទ្ធា អប្ប-
មត្តា អាតាបិណោ បហិតត្តា វិហារថាតិ ។

[១១៨] ឥធជ ភន្តេ អម្ពាភំ យោ បបមំ
តាមតោ បិណ្ណាយ បដិក្កមតិ សោ អាសនាទិ
បញ្ញាបេតិ ចានីយំ បរិភោជនីយំ ឧបដ្ឋបេតិ អ-
រក្ការថាតិ ឧបដ្ឋបេតិ យោ បច្ឆា តាមតោ
បិណ្ណាយ បដិក្កមតិ សចេ ហោតិ ភុត្តារសេសោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ប៉ុន្តែ ចិត្តហាក់ដូចតែមួយ ។ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស យើងខ្ញុំ
ព្រះអង្គ ព្រមព្រៀងគ្នា រីករាយរកគ្នា មិនរិវាទគ្នា ដូចជាទឹកដោះ
លាយនឹងទឹក មើលគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់បាន
ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[១១៧] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ
ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ មិនបានប្រហែសធ្វេស មាន
ព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ខ្លះដែរឬ ។
ព្រះករុណាព្រះអង្គ យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបានប្រហែសធ្វេស មាន
ព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ។ ម្នាល
អនុរុទ្ធទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ ដែលមិនបានប្រហែសធ្វេស
មានព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន តើដោយ
ហេតុដូចម្តេច ។

[១១៨] សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស បណ្តាយើងខ្ញុំព្រះអង្គ ដែល
នៅក្នុងទីនេះ បើលោកអង្គណា ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាតក្នុងស្រុកមុន
គេ លោកអង្គនោះ តែងរៀបចំក្រាលអាសនៈ តម្កល់ទឹកឆាន់ និងទឹក
ប្រើប្រាស់ តម្កល់ភាជន៍សម្រាប់ផ្ទេរ លោកអង្គណា ត្រឡប់មកអំពី
បិណ្ឌបាតក្នុងស្រុក ក្រោយគេ ប្រសិនបើមានរបស់ដែលសល់ពីឆាន់

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ អប្បមត្តភាវោ

សចេ អាកង្ខតិ ភុញ្ញតិ ណោ ចេ អាកង្ខតិ អបហារិតេ
 វា ឆទ្ទតិ អប្បាលាកេ វា ឧទកេ ឱបិលាមេតិ
 សោ អាសនាទិ បដិសាមេតិ ចានីយំ បរិកោជនីយំ
 បដិសាមេតិ អវក្ការចាតី^(១) បដិសាមេតិ កត្តកំ
 សម្មជ្ជតិ យោ បស្សតិ ចានីយយដំ វា វច្ចយដំ
 វា វិត្តំ តុច្ចំ សោ ឧបដ្ឋមេតិ សចាស្ស^(២) ហោតិ
 អរិសយ្ហំ ហត្ថវិកាវេន ទុតិយំ អាមន្តេត្វា ហត្ថ-
 វិលដ្ឋ្យកេន^(៣) ចានីយយដំ វា បរិកោជនីយយដំ វា
 ឧបដ្ឋមេម ន ត្រូវ មយំ កន្តេ តប្បច្ចយា វាចំ
 ភិជ្ជាម បញ្ចាហិតំ ខោ បន មយំ កន្តេ សព្វត្តិយំ
 ធម្មិយា កថាយ សន្និសីទាម វរំ ខោ មយំ
 កន្តេ អប្បមត្តា អាតាបិដោ បហិតត្តា វិហារមាតិ ។

១ ឱ. ម. អវក្ការចាតី ធាវិទ្ធាតិ ទិស្សតិ ។ ២ អវស្សន្តិ កត្តចិ អម្ពាភំ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

៣ ហត្ថលត្តកេនាតិប្បត្តិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ភាពជាបុគ្គលមិនប្រហែសធ្វេស

បើលោកនោះចង់ឆាន់ ក៏ឆាន់ទៅ បើមិនចង់ឆាន់ទេ ក៏ចាក់ចោលទៅក្នុង
 ទីគ្មានស្មៅស្រស់ក៏បាន បាចសាចទៅក្នុងទឹកដែលគ្មានសត្វតូចក៏បាន រួច
 លោកនោះ រៀបចំទុកដាក់អាសនៈ រៀបចំទុកដាក់ទឹកសម្រាប់ឆាន់និង
 ទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ រៀបចំទុកដាក់ភាជន៍សម្រាប់ផ្ទេរ ហើយបោស
 សម្អាតរោងភត្ត បើលោកណា ឃើញក្នុងសម្រាប់ដាក់ទឹកឆាន់ក្តី ក្នុង
 សម្រាប់ដាក់ទឹកលាងវច្ចៈក្តី នៅរលីងទទេ លោកនោះ ក៏តម្កល់ទុកឲ្យ
 មានឡើង បើលោកនោះ មិនអាចនឹងលើកដោយដៃបានទេ យើងខ្ញុំក៏
 ហៅភ្នំគ្នា មកជួយលើកដោយដៃ ហើយតម្កល់ទុក នូវក្នុងសម្រាប់ដាក់ទឹក
 ឆាន់ ឬក្នុងសម្រាប់ដាក់ទឹកប្រើប្រាស់ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស យើង
 ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនដែលបញ្ចេញវាចា ព្រោះហេតុប៉ុណ្ណោះឡើយ សូមទ្រង់
 ព្រះមេត្តាប្រោស មួយវិញទៀត តែគ្រប់ប្រាំថ្ងៃហើយ^១ យើងខ្ញុំតែង
 អង្គុយប្រជុំគ្នាដោយធម្មិកថា អស់រាត្រីទាំងមូល គឺអស់មួយយប់ សូម
 ទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបានប្រហែសធ្វេស ខំព្យា-
 យាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ហើយប្រព្រឹត្តនៅ
 គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

១ បានសេចក្តីថា ៥ ថ្ងៃ ប្រជុំគ្នាម្តង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១១៩] សាធុ សាធុ អនុរុទ្ធា អត្ថិ ខោ បន
 រោ អនុរុទ្ធា ឯវំ អប្បមត្តានំ អាតាបិដំ បហិតត្តានំ
 វិហារតំ ឧត្តរិ មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណាទស្សនវិ-
 សេសោ អធិតតោ ជាសុវិហារោតិ ។ ឥធម មយំ កន្តេ
 អប្បមត្តា អាតាបិដោ បហិតត្តា វិហារញ្ញា ឱកាសញ្ជៅ
 សញ្ញាធាម ទស្សនញ្ច រូចានំ សោ ខោ បន ដោ
 ឱកាសោ នចិរស្សៅ អន្តរាយតិ ទស្សនញ្ច រូចានំ
 តញ្ច និមិត្តំ អប្បជិវិជ្ឈាមាតិ ។

[១២០] តំ ខោ បន រោ អនុរុទ្ធា និមិត្តំ
 បជិវិជ្ឈិតពុំ អហម្មិ សុទំ អនុរុទ្ធា បុព្វេ សម្ពោធា
 អនកិសម្ពុទ្ធា ពោធិសត្តោ វ សមាដោ ឱកាសញ្ជៅ
 សញ្ញាធាមិ ទស្សនញ្ច រូចានំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[១១៧] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ប្រពៃហើយ ប្រពៃហើយ ម្នាល
អនុរុទ្ធទាំងឡាយ ចុះកាលដែលអ្នកទាំងឡាយ មិនបានប្រហែសធ្វេស
មានព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រព្រឹត្តនៅ
គ្រប់ឥរិយាបថទាំង ៤ យ៉ាងនេះ តើអ្នកទាំងឡាយ ត្រាស់ដឹងនូវជាសុ-
វិហារធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេសគឺញាណទស្សនៈដ៏ប្រសើរដែលអាចកម្ចាត់បង់
នូវកិលេស ដ៏ក្រៃលែងជាងមនុស្សធម៌ មានឬទេ ។ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
ប្រោស ក្នុងទីនេះ យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបានប្រហែសធ្វេស មានព្យាយាម
ដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ
ក៏ស្គាល់ច្បាស់ នូវពន្លឺផង នូវការឃើញរូបទាំងឡាយផង ប៉ុន្តែ ឯពន្លឺនិង
ការឃើញរូបទាំងឡាយនោះ របស់យើងខ្ញុំព្រះអង្គ មិននៅយូរប៉ុន្មាន ក៏
បាត់ទៅវិញ ឯយើងខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏មិនបានត្រាស់ដឹងនូវនិមិត្តនោះទេ ។

[១២០] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ គប្បីត្រាស់ដឹង
នូវនិមិត្តនោះជាប្រាកដ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ក្នុងកាលមុន អំពីការ
ត្រាស់ដឹង តថាគត មិនទាន់បានត្រាស់ដឹង នៅជាពោធិសត្វនៅឡើយ
ក៏ស្គាល់ច្បាស់ នូវពន្លឺផង នូវការឃើញរូបទាំងឡាយផង ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ អប្បមគ្គភាវា

សោ ខោ បន មេ ឌីកាសោ នចិរស្សេវ អន្តរធាយតិ
 ទស្សនញ្ច រូចានំ ។ តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ
 កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន មេ
 ឌីកាសោ អន្តរធាយតិ ទស្សនញ្ច រូចានន្តិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ វិចិកិច្ចា ខោ មេ ឧទទាទិ
 វិចិកិច្ចាទិករណញ្ច បន មេ សមាទិ ចរិ សមាទិម្ហិ
 ចុតេ ឌីកាសោ អន្តរធាយតិ ទស្សនញ្ច រូចានំ ។
 សោហំ តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន ន វិចិ-
 កិច្ចា ឧប្បជ្ជិស្សតីតិ ។

[១២១] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា អប្ប-
 មត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ ឌីកាសញ្ច
 សញ្ញាធាមិ ទស្សនញ្ច រូចានំ ។ សោ ខោ បន
 មេ ឌីកាសោ នចិរស្សេវ អន្តរធាយតិ ទស្សនញ្ច
 រូចានំ ។ តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ
 កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
 មេ ឌីកាសោ អន្តរធាយតិ ទស្សនញ្ច រូចានន្តិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ភាពជាបុគ្គលមិនប្រហែសធ្វេស

ប៉ុន្តែឯពន្លឺ និងការឃើញរូបទាំងឡាយនោះ របស់តថាគត មិននៅ
 យូររហូតនោះ ក៏បាត់ទៅវិញ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ចុះមានហេតុអ្វី បច្ច័យអ្វី ដែលនាំឲ្យពន្លឺនិង
 ការឃើញរូបទាំងឡាយ របស់អាត្មាអញ បាត់ទៅ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ
 ទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា វិចិកិច្ចា (សេចក្តី
 សង្ស័យ) កើតឡើង ដល់អាត្មាអញ ឯសមាធិរបស់អាត្មាអញ ក៏ឃ្នាត
 ទៅ ព្រោះតែមានវិចិកិច្ចាជាហេតុ (ជាទោស) កាលបើសមាធិឃ្នាត
 ទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។ វិចិកិច្ចា
 នឹងកើតឡើងមិនបាន ដល់អាត្មាអញទៀត យ៉ាងណា អាត្មាអញ
 នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

[១២១] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មិនបានប្រហែស
 ធ្វេស ខំព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ កាន់ព្រះនិព្វាន
 ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ ក៏ស្គាល់ច្បាស់ នូវពន្លឺផង នូវការឃើញរូប
 ទាំងឡាយផង ។ ឯពន្លឺ និងការឃើញរូបទាំងឡាយនោះ របស់
 តថាគត មិននៅយូររហូតនោះ ក៏បាត់ទៅវិញ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ
 តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ចុះមានហេតុអ្វី បច្ច័យអ្វី
 ដែលនាំឲ្យពន្លឺ និងការឃើញរូបទាំងឡាយ របស់អាត្មាអញបាត់ទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ អមនសិកាហោ
 ខោ មេ ឧទទាទិ អមនសិកាវាទិករណាញ បន មេ
 សមាទិ ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ
 ទស្សនញ រូទានំ ។ សោហំ តថា ករិស្សាមិ
 យថា មេ បុន ន វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ន
 អមនសិកាហោតិ ។

[១២២] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា ។ មេ ។

តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ បីនមិទ្ធីំ ខោ
 មេ ឧទទាទិ បីនមិទ្ធាទិករណាញ បន មេ សមាទិ
 ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្សនញ
 រូទានំ ។ សោហំ តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន
 ន វិចិត្តិច្ឆា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ន អមនសិកាហោ ន បីនមិទ្ធីន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណសកៈ

ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា អមនសិ-
 ការៈ (ការមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត) កើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ ឯសមាធិ
 របស់អាត្មាអញ ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានអមនសិការៈជាហេតុ កាលបើ
 សមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។
 វិចិត្តិក្ខុ និងអមនសិការៈ កើតឡើងមិនបាន ដល់អាត្មាអញទៀត យ៉ាង
 ណា អាត្មាអញ នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

[១២២] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ
 ទាំងឡាយ តថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា បីនមិទ្ធុៈ (សេចក្តីឯង្គុយ
 និងងោកងក់) កើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ ឯសមាធិ របស់អាត្មា
 អញ ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានបីនមិទ្ធុៈជាហេតុ កាលបើសមាធិឃ្នាត
 ទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។ វិចិត្តិក្ខុ
 អមនសិការៈ និងបីនមិទ្ធុៈ កើតឡើងមិនបាន ដល់អាត្មាអញទៀត យ៉ាង
 ណា អាត្មាអញ នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្ធិបមា

[១២៣] សោ ខោ អហំ អនុវុទ្ធា ។ មេ ។

តស្ស មយ្ហំ អនុវុទ្ធា ឯតទហោសិ ឆម្ពិតត្តំ ខោ

មេ ឧទចាទិ ឆម្ពិតត្តាទិករណាញ បន មេ សមាទិ

ចវិ សាមទិម្ពិ ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្ស-

នញ រូចានំ ។ សេយ្យថាបិ អនុវុទ្ធា បុរិសោ

អទ្ធានមគ្គប្បដិបន្នោ តស្ស ឧភតោបស្សេ វេកា

ឧប្បជ្ជេយ្យំ តស្ស តតោនិទានំ^(១) ឆម្ពិតត្តំ ឧប្បជ្ជេយ្យ

ឯវមេវ ខោ មេ អនុវុទ្ធា ឆម្ពិតត្តំ ឧទចាទិ ឆម្ពិ-

តត្តាទិករណាញ បន មេ សមាទិ ចវិ សមាទិម្ពិ

ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្សនញ រូចានំ ។

សោហំ តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន ន វិចិ-

កិច្ចា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ន អមនសិកាហេ ន បីនមិទ្ធុ ន

ឆម្ពិតត្តនិ ។

១ ឱ. ឧភតោនិទានំ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ឧបមាដោយបុរសដើរផ្លូវឆ្ងាយ

[១២៣] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សេចក្តីរន្ធត់កាយ របស់អាត្មាអញ កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់អាត្មាអញ ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីរន្ធត់កាយជាហេតុ កាលបើសមាធិ ឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ដូចបុរសដើរផ្លូវឆ្ងាយ ហើយមានពេជ្ឈឃាតនៅចាំផ្លូវទាំងពីរខាងនៃបុរស នោះ ឯសេចក្តីរន្ធត់កាយ របស់បុរសនោះ ក៏កើតឡើង ព្រោះតែនាយ ពេជ្ឈឃាតនោះជាហេតុ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ សេចក្តី រន្ធត់កាយ របស់តថាគត កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់តថាគត ក៏ ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីរន្ធត់កាយជាហេតុ កាលបើសមាធិឃ្នាត ទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ យ៉ាងនោះ ឯង ។ វិចិកិច្ចា អមនសិការៈ បីនមិទ្ធុៈ និងសេចក្តីរន្ធត់កាយ របស់តថា- គត កើតឡើងមិនបានទៀត យ៉ាងណា តថាគត នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១២៤] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា ។ មេ ។

តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ ឧត្ថិលំ ខោ

មេ ឧទចាទិ ឧត្ថិលាទិករណាញ បន មេ សមាទិ

ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្សនញ

រូទានំ ។ សេយ្យថាបិ អនុរុទ្ធា បុរិសោ ឯកំ និទិមុទំ^(១)

កវេសន្តោ សកិទេវ បញ្ច និទិមុខានិ^(២) អទិកច្ឆេយ្យ

តស្ស តតោនិទានំ ឧត្ថិលំ ឧប្បជ្ជេយ្យ ឯវមេវ ខោ

មេ អនុរុទ្ធា ឧត្ថិលំ ឧទចាទិ ឧត្ថិលាទិករណាញ

បន មេ សមាទិ ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ

អន្តរាយតិ ទស្សនញ រូទានំ ។ សោហំ តថា

ករិស្សាមិ យថា មេ បុន ន វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជិស្សតិ

ន អមនសិកាវោ ន បីនមិទ្ធី ន ធម្មិតត្តំ ន

ឧត្ថិលន្តិ ។

១ និទិកុម្មំ ។ ២ និទិកុម្មានិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១២៤] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សេចក្តីធ្មេញធ្មេញរបស់អាត្មាអញ កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់អាត្មាអញ ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីធ្មេញធ្មេញជាហេតុ កាលបើសមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ដូចជាបុរសស្វែងរកកំណប់ទ្រព្យមួយ ស្រាប់តែបានកំណប់ទ្រព្យ ៥ តែម្តង សេចក្តីធ្មេញធ្មេញរបស់បុរសនោះ គប្បីកើតឡើង ព្រោះតែបានកំណប់ទ្រព្យនោះជាហេតុ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ សេចក្តីធ្មេញធ្មេញរបស់តថាគត កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់តថាគត ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីធ្មេញធ្មេញជាហេតុ កាលបើសមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ វិចិកិច្ចា អមនសិការៈ បីនមិទ្ធុៈ សេចក្តីរន្ធត់កាយ និងសេចក្តីធ្មេញធ្មេញ របស់តថាគត កើតឡើងមិនបានទៀត យ៉ាងណា តថាគត នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ អច្ឆារទ្ធវិយភាពោ

[១២៥] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា ។ បេ ។ តស្ស
មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ ទុដ្ឋល្លំ ខោ មេ ឧទ-
ចាទិ ទុដ្ឋល្លាទិករណាញ បន មេ សមាទិ ចរិ
សមាទិម្ហិ ចុតេ ឌិកាសោ អន្តរធាយតិ ទស្សនញ
រូចានំ ។ សោហំ តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន
ន វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ន អមនសិកាពោ ន បីន-
មិទ្ធុំ ន នម្ហិតតំ ន ឧត្ធិលំ ន ទុដ្ឋល្លន្តិ ។

[១២៦] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា ។ បេ ។ តស្ស
មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ អច្ឆារទ្ធវិយំ ខោ មេ ឧទ-
ចាទិ អច្ឆារទ្ធវិយាទិករណាញ បន មេ សមាទិ ចរិ ស-
មាទិម្ហិ ចុតេ ឌិកាសោ អន្តរធាយតិ ទស្សនញ រូចានំ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ភាពជាបុគ្គលមានសេចក្តីព្យាយាមតឹងពេក

[១២៥] ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធជ
ទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
កាយ របស់អាត្មាអញ កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់អាត្មាអញ ក៏
ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយជាហេតុ កាលបើ
សមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។
វិចិក្ខុ អមនសិការៈ បីនមិទ្ធុៈ សេចក្តីរន្ធត់កាយ សេចក្តីផ្ទើងផ្ទៃ និង
សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ របស់តថាគត កើតឡើងមិនបានទៀត យ៉ាង
ណា តថាគត នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

[១២៦] ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធ
ទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សេចក្តីព្យាយាមតឹង
ហួសពេករបស់អាត្មាអញ កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់អាត្មាអញ ក៏
ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីព្យាយាមតឹងហួសពេកជាហេតុ កាលបើ
សមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

សេយ្យថាបិ អនុរុទ្ធា បុរិសោ ឧកោហិ ហត្ថេហិ វដ្ឋកំ
 កាទ្បំ កណ្ណោយ្យ សោ តត្តវ មតមេយ្យ ឯវមេវ ខោ
 មេ អនុរុទ្ធា អច្ឆារទ្ធវិយំ ឧទទាទិ អច្ឆារទ្ធវិយាទិ-
 ករណាញ បន មេ សមាទិ ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ
 ឱកាសោ អន្តរធាយតិ ទស្សនញ រូទានំ ។ សោហំ
 តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន ន វិចិត្តិច្ឆា ឧប្ប-
 ដ្ឋិស្សតិ ន អមនសិកាហេ ន បីនមិទ្ធី ន ធម្មិតត្តំ
 ន ឧត្ថិលំ ន ទុដ្ឋលំ ន អច្ឆារទ្ធវិយន្តិ ។

[១២៧] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា ។ បេ ។ តស្ស

មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ អតិលីនវិយំ ខោ មេ
 ឧទទាទិ អតិលីនវិយាទិករណាញ បន មេ សមាទិ
 ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ អន្តរធាយតិ ទស្ស-
 នញ រូទានំ ។ សេយ្យថាបិ អនុរុទ្ធា បុរិសោ វដ្ឋកំ
 សិទិលំ កណ្ណោយ្យ សោ តស្ស ហត្ថតោ ឧប្បតេយ្យ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ដូចជាបុរសចាប់សត្វចាបខ្លាំងពេក ដោយដៃទាំង
 ពីរ សត្វចាបនោះ គប្បីស្លាប់ក្នុងដៃនោះមិនខាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
 អនុរុទ្ធទាំងឡាយ សេចក្តីព្យាយាមតឹងហួសពេករបស់តថាគត កើតឡើង
 ហើយ ឯសមាធិរបស់តថាគត ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីព្យាយាម
 តឹងហួសពេកជាហេតុ កាលបើសមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញ
 រូបទាំងឡាយ បាត់ទៅដែរ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ វិចិកិច្ចា អមនសិការៈ
 បីនមិទ្ធៈ សេចក្តីរន្ធត់កាយ សេចក្តីធ្មើងធ្មៃ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ
 និងសេចក្តីព្យាយាមតឹងហួសពេក របស់តថាគតកើតឡើងមិនបានទៀត
 យ៉ាងណា តថាគត នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

[១២៧] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ
 ទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សេចក្តីព្យាយាមធ្លុវ
 ហួសពេក របស់អាត្មាអញ កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់អាត្មាអញ
 ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីព្យាយាមធ្លុវហួសពេកជាហេតុ កាលបើ
 សមាធិ ឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅ
 ដែរ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ ដូចជាបុរសចាប់សត្វចាបស្រាលពេក
 សត្វចាបនោះ គប្បីហើររួចទៅអំពីដៃនៃបុរសនោះបាន យ៉ាងណាមិញ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ អភិជប្បប្បទោ

ឯវមេវ ខោ មេ អនុរុទ្ធា អតិលីនរិយំ ឧទទាទិ អតិ-
 លីនរិយាទិករណាញ បន មេ សមាទិ ចរិ សមាទិម្ហិ
 ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្សនញ រូចានំ ។
 សោហំ តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន ន វិចិកិច្ចា
 ឧប្បុទ្ធិស្សតិ ន អមនសិកាហេ ន មីនមិទ្ធុ ន
 ឆម្ហិតត្តំ ន ឧត្ធិលំ ន ទុដ្ឋល្ងំ ន អច្ឆារទ្ធារិយំ ន
 អតិលីនរិយន្តិ ។

[១២៨] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា ។ បេ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ អភិជប្បា ខោ មេ ឧទ-
 ទាទិ អភិជប្បាទិករណាញ បន មេ សមាទិ ចរិ
 សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្សនញ
 រូចានំ ។ សោហំ តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន
 ន វិចិកិច្ចា ឧប្បុទ្ធិស្សតិ ន អមនសិកាហេ ន មីន-
 មិទ្ធុ ន ឆម្ហិតត្តំ ន ឧត្ធិលំ ន ទុដ្ឋល្ងំ ន អច្ឆារទ្ធារិយំ
 ន អតិលីនរិយំ ន អភិជប្បាតិ ។

សុញ្ញតវត្ត ឧបក្កិលេសសូត្រ ការកើតឡើងនៃសេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក

ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ សេចក្តីព្យាយាមធ្ងរពេករបស់តថាគត កើតឡើង
ហើយ ឯសមាធិរបស់តថាគត ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែសេចក្តីព្យាយាមធ្ងរ
ពេកជាហេតុ កាលបើសមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំង-
ឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ យ៉ាងនោះឯង ។ វិចិកិច្ចា អមនសិការៈ បីនមិទ្ធុៈ
សេចក្តីរន្ធត់កាយ សេចក្តីឆ្នើងឆ្នែ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ សេចក្តី
ព្យាយាមតឹងពេក និងសេចក្តីព្យាយាមធ្ងរពេក របស់តថាគត កើតឡើង
មិនបានទៀត យ៉ាងណា តថាគត នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

[១២៨] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធ
ទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សេចក្តីប្រាថ្នាហួស
ពេក (តណ្ហា) របស់អាត្មាអញ កើតឡើងហើយ ឯសមាធិរបស់អាត្មា
អញ ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានសេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេកជាហេតុ កាល
បើសមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅ
ដែរ ។ វិចិកិច្ចា អមនសិការៈ បីនមិទ្ធុៈ សេចក្តីរន្ធត់កាយ សេចក្តី
ឆ្នើងឆ្នែ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ សេចក្តីព្យាយាមតឹងពេក សេចក្តី
ព្យាយាមធ្ងរពេក និងសេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក របស់អាត្មាអញ កើត
ឡើងមិនបានទៀត យ៉ាងណា អាត្មាអញ នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១២៩] សោ ខោ អហំ អនុវុទ្ធា ។ មេ ។ តស្ស
មយ្ហំ អនុវុទ្ធា ឯតទហោសិ ធានត្តសញ្ញា ខោ មេ
ឧទទាទិ ធានត្តសញ្ញាទិករណាញ បន មេ សមាទិ
ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្សនញ
រូចានំ ។ សោហំ តថា ករិស្សាមិ យថា មេ បុន
ន វិចិត្តិញ្ចា ឧប្បុទ្ធិស្សតិ ន អមនសិកាវោ ន មីន-
មិទ្ធុំ ន ធម្មិតត្តំ ន ឧត្ថិលំ ន ទុដ្ឋុលំ ន អច្ចា-
រទ្ធវិយំ ន អតិលីនវិយំ ន អភិជប្បា ន ធានត្ត-
សញ្ញាតិ ។

[១៣០] សោ ខោ អហំ អនុវុទ្ធា អប្ប-
មត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ ឱកាសញ្ជោ
សញ្ញាធាមិ ទស្សនញ រូចានំ ។ សោ ខោ បន
មេ ឱកាសោ នចិរស្សេវ អន្តរាយតិ ទស្សនញ
រូចានំ ។ តស្ស មយ្ហំ អនុវុទ្ធា ឯតទហោសិ
កោ នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យេន
មេ ឱកាសោ អន្តរាយតិ ទស្សនញ រូចានន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

[១២៩] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត ។ បេ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា នានត្តសញ្ញា (សេចក្តីសម្គាល់ផ្សេងគ្នា) កើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ ឯសមាធិរបស់អាត្មាអញ ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមាននានត្តសញ្ញាជាហេតុ កាលបើសមាធិ ឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់ទៅដែរ ។ វិចិកិច្ចា អមនសិការៈ បីនមិទ្ធៈ សេចក្តីរន្ធត់កាយ សេចក្តីធ្មើងធ្មៃ សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ សេចក្តីព្យាយាមតឹងពេក សេចក្តីព្យាយាមធ្ងរពេក សេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក និងនានត្តសញ្ញា កើតឡើងមិនបានទៀត ដល់អាត្មាអញ យ៉ាងណា អាត្មាអញ នឹងធ្វើយ៉ាងនោះ ។

[១៣០] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មិនបានប្រហែសធ្វេស ខំព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ ក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺផង នូវការឃើញរូបទាំងឡាយផង ។ ប៉ុន្តែ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយនោះ របស់តថាគតមិននៅយូរប៉ុន្មាន ក៏បាត់ទៅវិញ ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ចុះមានហេតុដូចម្តេច មានបច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ របស់អាត្មាអញ បាត់ទៅ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ បរិវិតកុប្បាទោ

តស្ស មយ្ហំ អនុវុទ្ធា ឯតទហោសិ អតិជិជ្ឈាយិតត្ថំ
 ខោ មេ រូចានំ ឧទចាទិ អតិជិជ្ឈាយិតត្ថាទិកាវណាញ
 បន មេ សមាទិ ចរិ សមាទិម្ហិ ចុតេ ឱកាសោ
 អន្តរាយតិ ទស្សនញ រូចានំ ។ សោហំ តថា
 កាវិស្សាមិ យថា មេ បុន ន វិចិកិច្ឆា ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 ន អមនសិកាវោ ន ដីនមិទ្ធី ន ធម្មិតត្ថំ ន
 ឧត្ថិលំ ន ទុដ្ឋលំ ន អច្ឆារទ្ធវិយំ ន អតិលីនវិយំ
 ន អភិជប្បា ន ធានត្តសញ្ញា ន អតិជិជ្ឈាយិតត្ថំ
 រូចានន្តិ ។

[១៣១] សោ ខោ អហំ អនុវុទ្ធា វិចិកិច្ឆា
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា វិចិកិច្ចំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បជហី ។ អមនសិ-
 កាវោ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា
 អមនសិការំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បជហី ។
 ដីនមិទ្ធី ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ការកើតឡើងនៃសេចក្តីត្រិះរិះ

ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ការសម្លឹង
មើលនូវរូបក្រៃពេក កើតឡើងហើយ ដល់អាត្មាអញ ឯសមាធិរបស់អា-
ត្មាអញ ក៏ឃ្នាតទៅ ព្រោះតែមានការសម្លឹងមើល នូវរូបក្រៃពេកជាហេតុ
កាលបើសមាធិឃ្នាតទៅហើយ ពន្លឺនិងការឃើញរូបទាំងឡាយ ក៏បាត់
ទៅដែរ ។ វិចិកិច្ចា អមនសិការៈ បីនមិទ្ធុៈ សេចក្តីរន្ធត់កាយ សេចក្តី
ឆ្នើងឆ្នែង សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ សេចក្តីព្យាយាមតឹងពេក សេចក្តី
ព្យាយាមធូរពេក សេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក នានត្តសញ្ញា និងការសម្លឹង
មើលនូវរូបក្រៃពេក កើតឡើងមិនបាន ដល់អាត្មាអញ យ៉ាងណា អាត្មា
អញ នឹងធ្វើ យ៉ាងនោះ ។

[១៣១] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគតដឹងច្បាស់ថា វិចិកិច្ចា
ជាឧបក្កិលេស (គ្រឿងសៅហ្មង) របស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់ នូវ
វិចិកិច្ចា ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា អមនសិការៈ ជា
ឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់ នូវអមនសិការៈ ជាឧបក្កិលេស
របស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា បីនមិទ្ធុៈ ជាឧបក្កិលេស របស់ចិត្ត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

បីនមិទ្ធុំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បដហី ។ ធម្មិតត្ថំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ធម្មិតត្ថំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បដហី ។ ឧត្ថិលំ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ឧត្ថិលំ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសំ បដហី ។ ទុដ្ឋលុំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិ-
 លេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ទុដ្ឋលុំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ
 បដហី ។ អច្ឆារទ្ធវិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ
 ឥតិ វិទិត្វា អច្ឆារទ្ធវិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ
 បដហី ។ អតិលីនវិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ
 ឥតិ វិទិត្វា អតិលីនវិយំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ
 បដហី ។ អភិជប្បា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ
 វិទិត្វា អភិជប្បំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បដហី ។
 ធានត្ថសញ្ញា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ធានត្ថ-
 សញ្ញា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បដហី ។ អតិជិដ្ឋាយិតត្ថំ
 រូចានំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា អតិជិ-
 ដ្ឋាយិតត្ថំ រូចានំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសំ បដហី ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ហើយក៏បានលះបង់បីនមិទ្ធៈ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា
 សេចក្តីរន្ធត់កាយ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់នូវសេចក្តី
 រន្ធត់កាយ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តី
 ឆ្នើងឆ្នែ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់នូវសេចក្តីឆ្នើងឆ្នែ
 ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ
 កាយជាឧបកិលេស របស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់ នូវសេចក្តីក្រវល់
 ក្រវាយកាយ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តី
 ព្យាយាមតឹងពេក ជាឧបកិលេស របស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់នូវសេច-
 ក្តីព្យាយាមតឹងពេក ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា
 សេចក្តីព្យាយាមធ្ងរពេក ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់
 នូវសេចក្តីព្យាយាមធ្ងរពេក ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា
 សេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក ជាឧបកិលេស របស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់
 នូវសេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក ជាឧបកិលេស របស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់
 ថា នានត្តសញ្ញា ជាឧបកិលេស របស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះបង់នូវ
 នានត្តសញ្ញា ជាឧបកិលេស របស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា ការ
 សម្លឹងមើលនូវរូបក្រៃពេក ជាឧបកិលេស របស់ចិត្ត ហើយក៏បានលះ
 បង់នូវការសម្លឹងមើលនូវរូបក្រៃពេក ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ បរិវិតកុប្បាទោ

[១៣២] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា អប្បមត្តោ
អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ ឱកាសំ ហិ ខោ
សញ្ញាធាមិ ន ច រូចានិ បស្សាមិ រូចានិ ហិ ខោ
បស្សាមិ ន ច ឱកាសំ សញ្ញាធាមិ កេវលម្បិ រត្តិ
កេវលម្បិ ទិវសំ កេវលម្បិ រត្តិនិវំ ។ តស្ស មយ្ហំ
អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ កោ នុ ខោ ហេតុ កោ
បច្ចយោ យោហំ ឱកាសំ ហិ ខោ សញ្ញាធាមិ ន
ច រូចានិ បស្សាមិ រូចានិ ហិ ខោ បស្សាមិ ន ច
ឱកាសំ សញ្ញាធាមិ កេវលម្បិ រត្តិ កេវលម្បិ ទិវសំ
កេវលម្បិ រត្តិនិវំ ។ តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទ-
ហោសិ យស្មី ខោ អហំ សមយេ រូបនិមិត្តំ អមន-
សិករិត្វា ឱកាសនិមិត្តំ មនសិករោមិ ឱកាសំ ហិ
ខោ តស្មី សមយេ សញ្ញាធាមិ ន ច រូចានិ បស្សាមិ
យស្មី បដាហំ សមយេ ឱកាសនិមិត្តំ អមនសិករិត្វា

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ការកើតឡើងនៃសេចក្តីត្រិះរិះ

[១៣២] ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មិនបានប្រហែស
 ធ្វេស ខំព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ កាន់ព្រះនិព្វាន
 ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ ស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺ តែមិនបានឃើញ
 នូវរូបទាំងឡាយទេ បានឃើញនូវរូបទាំងឡាយ តែមិនបានស្គាល់ច្បាស់
 នូវពន្លឺទេ រហូតអស់មួយយប់ ក៏មាន រហូតអស់មួយថ្ងៃ ក៏មាន រហូត
 អស់មួយយប់មួយថ្ងៃ ក៏មាន ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ចុះមានហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែល
 នាំឲ្យអាត្មាអញ ស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺ តែមិនបានឃើញនូវរូបទាំងឡាយ
 បានឃើញនូវរូបទាំងឡាយ តែមិនបានស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺ រហូតអស់
 មួយយប់ ក៏មាន រហូតអស់មួយថ្ងៃក៏មាន រហូតអស់មួយយប់ មួយថ្ងៃ
 ក៏មាន ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា សម័យណា អាត្មាអញ មិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវរូបនិមិត្ត
 តែបានធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវឱកាសនិមិត្ត (ពន្លឺ) ប៉ុណ្ណោះ សម័យនោះ
 អាត្មាអញ ស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺ តែមិនបានឃើញរូបទាំងឡាយទេ មួយ
 ទៀត សម័យណា អាត្មាអញ មិនបានធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវឱកាសនិមិត្ត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

រូបនិមិត្តំ មនសិករោមិ រូចានិ ហិ ខោ តស្មី
 សមយេ បស្សាមិ ន ច ឱកាសំ សញ្ញាជានិ
 កោវលម្បិ រត្តិ កោវលម្បិ ទិវសំ កោវលម្បិ
 រត្តិនិវត្តិ ។

[១៣៣] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា អប្បមត្តោ
 អាតាបី បហិតត្តោ វិហារញោ បរិត្តញោវ ឱកាសំ
 សញ្ញាជានិ បរិត្តានិ ច រូចានិ បស្សាមិ អប្បមា-
 ណញោវ ឱកាសំ សញ្ញាជានិ អប្បមាណានិ ច រូចានិ
 បស្សាមិ កោវលម្បិ រត្តិ កោវលម្បិ ទិវសំ កោវលម្បិ
 រត្តិនិវត្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ កោ
 នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ យោហំ បរិត្តញោវ
 ឱកាសំ សញ្ញាជានិ បរិត្តានិ ច រូចានិ បស្សាមិ
 អប្បមាណញោវ ឱកាសំ សញ្ញាជានិ អប្បមាណានិ
 ច រូចានិ បស្សាមិ កោវលម្បិ រត្តិ កោវលម្បិ ទិវសំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

តែបានធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវរូបនិមិត្ត (ប៉ុណ្ណោះ) ក្នុងសម័យនោះ អាត្មាអញ
បានឃើញរូបទាំងឡាយ តែមិនបានស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺឡើយ រហូត
អស់មួយយប់ ក៏មាន រហូតអស់មួយថ្ងៃ ក៏មាន រហូតអស់មួយយប់
មួយថ្ងៃ ក៏មាន ។

[១៣៣] ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មិនបានប្រហែស
ធ្វេស ខំព្យាយាមដុតកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅ កាន់ព្រះនិព្វាន
ប្រព្រឹត្តនៅគ្រប់ឥរិយាបថ ក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺ មានប្រមាណតិចផង
ឃើញនូវរូបទាំងឡាយ មានប្រមាណតិចផង ស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺប្រមាណ
មិនបានផង ឃើញនូវរូបទាំងឡាយ ប្រមាណមិនបានផង រហូតអស់មួយ
យប់ក៏មាន រហូតអស់មួយថ្ងៃ ក៏មាន រហូតអស់មួយយប់មួយថ្ងៃ ក៏
មាន ។ ម្ចាស់អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា
ចុះមានហេតុដូចម្តេច បច្ច័យដូចម្តេច ដែលនាំឲ្យអាត្មាអញស្គាល់នូវពន្លឺ
មានប្រមាណតិចផង ឃើញនូវរូបទាំងឡាយ មានប្រមាណតិចផង ស្គាល់
ច្បាស់នូវពន្លឺប្រមាណមិនបានផង ឃើញនូវរូបទាំងឡាយប្រមាណ មិន
បានផង រហូតអស់មួយយប់ ក៏មាន រហូតអស់មួយថ្ងៃ ក៏មាន រហូត

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្តេ បរិវិតកុប្បាទោ

កេវលម្បិ រត្តិជ្ជិវត្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯត-
 ទហោសិ យស្មី ខោ សមយេ បរិត្តោ មេ^(១) សមាធិ
 ហោតិ បរិត្តំ មេ តម្ហិ^(២) សមយេ ចក្កុ ហោតិ
 សោហំ បរិត្តេន ចក្កុនា បរិត្តញោវ ឱកាសំ សញ្ញា-
 នាមិ បរិត្តានិ ច រូចានិ បស្សាមិ យស្មី បន
 សមយេ អប្បមាណោ មេ សមាធិ ហោតិ អប្ប-
 មាណំ មេ តម្ហិ សមយេ ចក្កុ ហោតិ សោហំ
 អប្បមាណោន ចក្កុនា អប្បមាណាញោវ ឱកាសំ
 សញ្ញានាមិ អប្បមាណានិ ច រូចានិ បស្សាមិ
 កេវលម្បិ រត្តិ កេវលម្បិ ទិវសំ កេវលម្បិ
 រត្តិជ្ជិវត្តិ ។ យតោ ខោ មេ អនុរុទ្ធា វិចិត្តិច្ឆា
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា វិចិត្តិច្ឆា
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ ។
 អមនសិកាពោ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា

១ ឱ. ម. មេតិ នត្តិ ។ ២ ម. តស្មី ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ការកើតឡើងនៃសេចក្តីត្រិះរិះ

អស់មួយយប់ មួយថ្ងៃ ក៏មាន ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត
 មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា សម័យណា សមាធិរបស់អាត្មាអញ មាន
 ប្រមាណតិច^(១) សម័យនោះ ចក្ខុរបស់អាត្មាអញ ក៏មានប្រមាណ
 តិច^(២)ដែរ ព្រោះតែចក្ខុមានប្រមាណតិច បានជាអាត្មាអញ ស្គាល់
 ច្បាស់នូវពន្លឺមានប្រមាណតិចផង ឃើញនូវរូបទាំងឡាយមានប្រមាណតិច
 ផង មួយទៀត សម័យណា សមាធិរបស់អាត្មាអញ ប្រមាណមិន
 បាន សម័យនោះ ចក្ខុរបស់អាត្មាអញ ប្រមាណមិនបានដែរ ព្រោះ
 តែចក្ខុប្រមាណមិនបាន បានជាអាត្មាអញ ស្គាល់ច្បាស់នូវពន្លឺប្រមាណ មិន
 បានផង ឃើញរូបទាំងឡាយ ប្រមាណមិនបានផង រហូតអស់មួយយប់
 ក៏មាន រហូតអស់មួយថ្ងៃ ក៏មាន រហូតអស់មួយយប់ មួយថ្ងៃ ក៏មាន ។
 ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ កាលណាបើតថាគត ដឹងច្បាស់ថា វិចិកិច្ចា
 ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តហើយ ក៏បានលះបង់វិចិកិច្ចាជាឧបក្កិលេស របស់
 ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា អមនសិការៈ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តហើយ

១ សមាធិដែលថោកថយ ។ ២ ចក្ខុដែលអាប់អន់ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

អមនសិកាវោ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ
 អហោសិ ។ បីនមិទ្ធុំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ
 ឥតិ វិទិត្វា បីនមិទ្ធុំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ
 អហោសិ ។ ឆម្ពិតត្តំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ
 ឥតិ វិទិត្វា ឆម្ពិតត្តំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហី-
 នោ អហោសិ ។ ឧត្ថិលំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិ-
 លេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ឧត្ថិលំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិ-
 លេសោ បហីនោ អហោសិ ។ ទុដ្ឋល្ងំ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា ទុដ្ឋល្ងំ ចិត្តស្ស ឧបក្កិ-
 លេសោ បហីនោ អហោសិ ។ អច្ឆារទ្ធវិយំ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា អច្ឆារទ្ធវិយំ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ ។ អតិលីនវិយំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា អតិលីនវិយំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ ។ អភិ-
 ជប្បា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា អភិ-
 ជប្បា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ក៏បានលះបង់អមនសិការៈ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់
 ថា ចីនមិទ្ធៈ ជាឧបក្កិលេស របស់ចិត្តហើយ ក៏បានលះបង់ចីនមិទ្ធៈ ជា
 ឧបក្កិលេស របស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តីរន្ធត់កាយ ជាឧបក្កិ-
 លេសរបស់ចិត្តហើយ ក៏បានលះបង់សេចក្តីរន្ធត់កាយ ជាឧបក្កិលេស
 របស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តីឆ្នើងឆ្នែ ជាឧបក្កិលេស របស់
 ចិត្តហើយ ក៏បានលះបង់សេចក្តីឆ្នើងឆ្នែ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។
 ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តហើយ
 ក៏បានលះបង់សេចក្តីក្រវល់ក្រវាយកាយ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។
 ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តីព្យាយាមតឹងពេក ជាឧបក្កិលេស របស់ចិត្តហើយ
 ក៏បានលះបង់សេចក្តីព្យាយាមតឹងពេក ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។
 ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តីព្យាយាមធ្ងរពេក ជាឧបក្កិលេស របស់ចិត្តហើយ
 ក៏បានលះបង់សេចក្តីព្យាយាមធ្ងរពេក ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។
 ដឹងច្បាស់ថា សេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តហើយ
 ក៏បានលះបង់សេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ឧបក្កិលេសសុត្ត តិវិធារណា

ធានត្តសញ្ញា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា
 ធានត្តសញ្ញា ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ
 អហោសិ ។ អតិនិជ្ឈាយិតត្តំ រូចានំ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោតិ ឥតិ វិទិត្វា អតិនិជ្ឈាយិតត្តំ រូចានំ
 ចិត្តស្ស ឧបក្កិលេសោ បហីនោ អហោសិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អនុរុទ្ធា ឯតទហោសិ យេ ខោ មេ ចិត្តស្ស
 ឧបក្កិលេសោ តេ មេ បហីនោ ហានុទាណហំ តិវិ-
 ធជន សមាធិ ភាវេសីន្តិ^(១) ។

[១៣៤] សោ ខោ អហំ អនុរុទ្ធា សវិតក្កម្បិ
 សវិចារំ សមាធិ ភាវេសី ។ អវិតក្កម្បិ វិចារមត្តំ
 សមាធិ ភាវេសី ។ អវិតក្កម្បិ អវិចារំ សមាធិ
 ភាវេសី ។ សប្បីតិកម្បិ សមាធិ ភាវេសី ។
 និប្បីតិកម្បិ សមាធិ ភាវេសី ។ សាតសហ-
 កតម្បិ សមាធិ ភាវេសី ។ ឧបេក្កាសហកតម្បិ
 សមាធិ ភាវេសី ។ យតោ ខោ មេ អនុរុទ្ធា

១ ឱ. ម. ភាវេមីតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ឧបក្កិលេសសូត្រ ភាវនា ៣ ប្រការ

ដឹងច្បាស់ថា នានត្តសញ្ញា ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តហើយ ក៏បានលះ
 បង់នានត្តសញ្ញា ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ដឹងច្បាស់ថា ការ
 សម្លឹងមើលនូវរូបក្រៃពេក ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តហើយ ក៏បានលះបង់
 ការសម្លឹងមើលនូវរូបក្រៃពេក ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តចេញ ។ ម្នាល
 អនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគត មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា ឧបក្កិលេស
 ទាំងឡាយណា របស់ចិត្តនៃអាត្មាអញ ឧបក្កិលេសទាំងនោះ អាត្មាអញ
 បានលះបង់អស់ហើយ បើដូច្នោះ មានតែអាត្មាអញ ចម្រើននូវសមាធិ ៣
 ប្រការ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

[១៣៤] ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ តថាគតក៏បានចម្រើននូវសមាធិ
 ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈផង ។ បានចម្រើន នូវសមាធិ
 មិនមានវិតក្កៈ មានតែវិចារៈផង ។ បានចម្រើន នូវសមាធិ ប្រកបដោយ
 បីតិផង ។ បានចម្រើន នូវសមាធិ មិនមានបីតិផង ។ បានចម្រើន
 នូវសមាធិ ប្រកបដោយសេចក្តីសប្បាយផង ។ បានចម្រើន នូវសមាធិ
 ប្រកបដោយឧបេក្ខាផង ។ ម្នាលអនុរុទ្ធទាំងឡាយ កាលបើតថាគត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

សវិតក្កោបិ^(១) សវិចារោ សមាធិ ការិតោ អហោសិ ។

អវិតក្កោបិ^(២) វិចារមត្តោ សមាធិ ការិតោ អហោសិ ។

អវិតក្កោបិ អវិចារោ សមាធិ ការិតោ អហោសិ ។

សប្បីតិកោបិ សមាធិ ការិតោ អហោសិ ។

ជិប្បីតិកោបិ សមាធិ ការិតោ អហោសិ ។

សាតសហគតោបិ សមាធិ ការិតោ អហោសិ ។

ឧបេក្ខាសហគតោបិ សមាធិ ការិតោ អហោសិ ។

ញាណញូ បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ អកុប្បា

មេ វិមុត្តិ អយមន្តិមា ជាតិ នត្តិទានិ បុនព្ពវោតិ ។

ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា អនុវុទ្ធោ

ភកវតោ ភាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

អដ្ឋមំ ឧបក្កិលេសសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១-២ ឱ. អបិសទ្ធោ នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

បានចម្រើនសមាធិ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ រួចហើយ ។

បានចម្រើនសមាធិ មិនមានវិតក្កៈ មានតែវិចារៈរួចហើយ ។ បានចម្រើន
សមាធិ មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈរួចហើយ ។ បានចម្រើន
សមាធិ ប្រកបដោយបីតិរួចហើយ ។ បានចម្រើនសមាធិ មិនមានបីតិរួច
ហើយ ។ បានចម្រើនសមាធិ ប្រកបដោយសេចក្តីសប្បាយរួចហើយ ។

បានចម្រើនសមាធិ ប្រកបដោយឧបេក្ខារួចហើយ ។ ការដឹង និង
ការឃើញ ក៏កើតឡើង ដល់តថាគតថា វិមុត្តិរបស់អាត្មាអញ ជា
ធម្មជាតិមិនកម្រើក ជាតិរបស់អាត្មាអញនេះ មានក្នុងទីបំផុត ឥឡូវនេះ
សេចក្តីកើតទៀត មិនមានឡើយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះអនុរុទ្ធមានអាយុ ក៏មានសេចក្តីត្រេកអរ
រីករាយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ឧបក្កិលេសសូត្រ ទី ៨ ។

នវមំ ពាលបណ្ឌិតសុត្តំ

[១៣៥] ឯវម្ភេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អា-
 រាមេ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុ-
 វោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

[១៣៦] ភក្កវា ឯតទវោច តីណិមាណិ ភិក្ខុវេ
 ពាលស្ស ពាលលក្ខណានិ ពាលនិមិត្តានិ ពាលា-
 បទានានិ ។ កតមាណិ តីណិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ពាលោ
 ទុច្ចិតិចិត្តិ ច ហោតិ ទុញ្ញាសិតកាសី ច^(១) ទុក្កជ-
 កម្មការី ច^(២) ។ នោ ចេតំ ភិក្ខុវេ ពាលោ

១-២ ចសទ្ធា នត្តិ ។

ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ទី ៩

[១៣៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តនោះ បានត្រាស់ហៅ
ពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការរបស់
ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[១៣៦] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
ឡាយ បុគ្គលពាល មានហេតុជាគ្រឿងចំណាំថា ពាល មានហេតុ
ជាគ្រឿងសម្គាល់ថា ពាល មានចរិតជាពាល ៣ យ៉ាងនេះ ។ ហេតុ
៣ យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល ក្នុងលោក
នេះ ជាអ្នកគិតគំនិតអាក្រក់ ១ និយាយសម្តីអាក្រក់ ១ ធ្វើអំពើអាក្រក់
១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើ បុគ្គលពាល ជាអ្នកមិន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ទុច្ចិដ្ឋិតិដ្ឋិតិ ច អភវិស្ស ទុញ្ញាសិតកាសី ច
 ទុក្កដកម្មការី ច ។ កេ^(១) ធំ បណ្ឌិតា ជានេយ្យំ
 ពាលោ អយំ ភវំ អសប្បវិសោតិ ។ យស្មា ច
 ខោ ភិក្ខុវេ ពាលោ ទុច្ចិដ្ឋិតិដ្ឋិតិ ច ហោតិ
 ទុញ្ញាសិតកាសី ច ទុក្កដកម្មការី ច តស្មា ធំ
 បណ្ឌិតា ជានន្តិ ពាលោ អយំ ភវំ អសប្បវិសោតិ ។
 ស ខោ ភិក្ខុវេ ពាលោ តិវិធំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ
 ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

[១៣៧] សចេ ភិក្ខុវេ ពាលោ សភាយំ វា
 និសិដ្ឋោ ហោតិ រថិយាយ វា និសិដ្ឋោ ហោតិ
 សិដ្ឋ្យាជកេ វា និសិដ្ឋោ ហោតិ តត្រ ចេ ជនោ
 តដ្ឋំ តស្សារុប្បំ កេមំ មន្តេតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ
 ពាលោ ចាលាភិទាតី ហោតិ អទិដ្ឋាទាយី ហោតិ

១ ឱ. កេន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

មិនគិតគំនិតអាក្រក់ផង មិននិយាយសម្តីអាក្រក់ផង មិនធ្វើអំពើអាក្រក់ផង
 ទេ ។ តើពួកបណ្ឌិតណា គប្បីស្គាល់គេថា អ្នកដ៏ចម្រើននេះ ជា
 មនុស្សពាល ជាអសប្បុរស ដូច្នោះបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពាល តែងជាអ្នកគិតគំនិតអាក្រក់ផង និយាយសម្តីអាក្រក់ផង ធ្វើ
 អំពើអាក្រក់ផង ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះបានជា បណ្ឌិតទាំងឡាយ
 ស្គាល់គេថា អ្នកដ៏ចម្រើននេះ ជាមនុស្សពាល ជាអសប្បុរសបាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលនោះឯង តែងទទួលនូវទុក្ខទោមនស្ស
 ៣ យ៉ាង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ។

[១៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលពាល អង្គុយក្នុងសាលា
 ភ្នំ អង្គុយក្នុងច្រកភ្នំ អង្គុយក្នុងផ្លូវបែកជា ២ ភ្នំ ចំណែកអ្នកផងដែល
 អង្គុយក្នុងបរិស័ទនោះ តែងប្រឹក្សានូវពាក្យ (ថ្ងៃដំរើទោស) ដែលកើត
 អំពីអំពើនោះ សមគួរដល់អំពើនោះ^(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិន
 បើបុគ្គលពាល ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ

១ ប្រឹក្សាអំពីទោសរបស់បញ្ចវេទដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ននិងបរលោក ។ អដ្ឋកថា ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ពាលទិដ្ឋធម្មទុក្ខំ

កាមេសុ មិច្ឆាចារី ហោតិ មុសាវាទី ហោតិ សុរាមេ-
 យមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី ហោតិ តត្រ ភិក្ខុវេ ពាលស្ស ឯវំ
 ហោតិ យំ ខោ ជនោ តជ្ជំ តស្សារុប្បំ កេចំ មន្តេតិ
 សំវិជ្ជន្តេ តេ ច ធម្មា មយិ អហព្វា តេសុ ធម្មេសុ
 សន្និស្សាមីតិ ឥទំ ភិក្ខុវេ ពាលោ បបមំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

[១៣៨] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ពាលោ

បស្សតិ រាជាជោ ចោរំ អាតុចារី កហេត្វា វិវិដា
 កម្មការណា កាវេន្តេ កសាហិមិ តាឡេន្តេ
 វេត្តេហិមិ តាឡេន្តេ អន្ធទណ្ណាកេហិមិ តាឡេន្តេ
 ហត្ថម្បិ ឆិទ្ធព្ពំ ចាទម្បិ ឆិទ្ធព្ពំ ហត្ថចាទម្បិ
 ឆិទ្ធព្ពំ កណ្ណម្បិ ឆិទ្ធព្ពំ ធាសម្បិ ឆិទ្ធព្ពំ

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បុគ្គលពាល

ប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយកុហក ជាអ្នកតាំងនៅក្នុង
 សេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរ័យ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលពាល តែងគិតក្នុងពាក្យដែលអ្នកផងនិយាយនោះ យ៉ាងនេះថា
 អ្នកផងតែងប្រិក្សាពាក្យណា ដែលកើតអំពីអំពើនោះ សមគួរដល់អំពើ
 នោះ ធម៌ទាំងឡាយនោះ ក៏មាននៅក្នុងអញផង ខ្លួនអញសោត ក៏
 ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងនោះផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល
 តែងទទួលទុក្ខ ទោមនស្ស ទី ១ នេះ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៣៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពាលឃើញ
 ព្រះរាជាទាំងឡាយ កាលចាប់ចោរ ដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ បានហើយ
 ត្រាស់បង្គាប់ឲ្យធ្វើកម្មករណ៍ផ្សេង ។ គឺឲ្យវាយដោយរំពាត់ខ្លះ ឲ្យវាយ
 ដោយផ្តៅខ្លះ ឲ្យវាយដោយដំបងខ្លះ ឲ្យកាត់ដៃខ្លះ ឲ្យកាត់ជើងខ្លះ
 ឲ្យកាត់ទាំងដៃទាំងជើងខ្លះ ឲ្យកាត់ស្លឹកត្រចៀកខ្លះ ឲ្យកាត់ច្រមុះខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

កណ្ណនាសម្មិ ឆិទ្ធន្តេ ពិលង្គុំថាលិកម្មិ កហេន្តេ

សង្កមុណ្ណាកម្មិ កហេន្តេ រាហុមុខម្មិ កហេន្តេ

ដោតិមាលិកម្មិ កហេន្តេ ហត្ថប្បដោតិកម្មិ កហេន្តេ

ឯកវត្តិកម្មិ កហេន្តេ ចីរកវាសិកម្មិ កហេន្តេ

ឯណោយ្យកម្មិ កហេន្តេ ពលិសម័សិកម្មិ កហេន្តេ

កហាបណាកម្មិ កហេន្តេ ខារាបតច្ឆិកម្មិ កហេន្តេ

បលីយបរិវត្តិកម្មិ កហេន្តេ បលាលបីបកម្មិ កហេន្តេ

តត្តេនបិ តេលេន ឱសិញ្ចន្តេ សុនខេហិបិ ខាណាមេន្តេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ឲ្យកាត់ទាំងស្លឹកត្រចៀកទាំងច្រមុះខ្លះ ឲ្យធ្វើបិលង្ក័យលិកកម្ម^(១) គឺអំពើ
 ដែលគេធ្វើក្បាលឲ្យដូចជាឆ្នាំងជាក់ទឹកជ្រក់ខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវសង្ខមុណ្ឌិកកម្ម^(២)
 គឺអំពើដែលគេធ្វើក្បាលឲ្យរលឹងដូចជាសំបកស័ង្កខ្លះ ឲ្យធ្វើរាហុមុខកម្ម^(៣)
 គឺអំពើដែលគេធ្វើមាត់ឲ្យដូចជាមាត់រាហូខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវជោតិមាលិកកម្ម^(៤)
 គឺអំពើដែលគេធ្វើខ្នងមនុស្សឲ្យដូចជាផ្កាក្លើងខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវហត្ថប្បជោតិក-
 កម្ម^(៥) គឺអំពើដែលគេដុតដៃខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវឯរកវត្តិកកម្ម^(៦) គឺអំពើដែលគេ
 ធ្វើដូចជាពន្លាត់ស្បែកពពែខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវចីរកវាសិកកម្ម^(៧) គឺអំពើដែល
 គេធ្វើឲ្យដូចជាស្លៀកសំពត់សំបកឈើខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវឯណោយ្យកកម្ម^(៨) គឺ
 អំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាជើងសត្វទ្រាយខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវពលិសម័សិកកម្ម^(៩)
 គឺអំពើដែលគេប្លក់មាត់ដោយកាង ឬសន្ធឹចខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវកហាបណាក-
 កម្ម^(១០) គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យខូចសរីរៈប្រមាណប៉ុនកហាបណាៈមួយ ។ ខ្លះ
 ឲ្យធ្វើនូវខារាបតថ្មិកកម្ម^(១១) គឺអំពើដែលគេយកទឹកផ្សាស្រោចខ្លះ ឲ្យធ្វើ
 នូវពលីយបរិវត្តិកកម្ម^(១២) គឺអំពើដែលគេធ្វើ ឲ្យដូចជាបង្គិលជើងគុល ឬ
 សសរគោលខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវបលាលបីប័កកម្ម^(១៣) គឺអំពើដែលគេធ្វើ ឲ្យ
 ដូចជាកណ្តាប់ចំបើងខ្លះ ឲ្យស្រោចដោយប្រេងដីក្តៅខ្លះ ឲ្យផ្អែខាំខ្លះ

១ ។ ល ។ ១៣ មើលនយលក្ខណៈក្នុងមហាទុក្ខក្ខន្ធសូត្រ ក្នុងគម្ពីរមជ្ឈិមនិកាយ មូល-
 បណ្ណាសកៈ បឋមភាគ ទំព័រ ៣២០-៣២១ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្ត ពាលទិដ្ឋធម្មទុក្ខំ

ដីវន្តម្បិ សូលេ ឧត្តាសេន្តេ អសិធាបិ សីសំ ធិន្តន្តេ ។
 តត្រ ភិក្ខុវេ ពាលស្ស ឯវំ ហោតិ យថារូចានំ ខោ
 ចាបកានំ កម្មានំ ហេតុ រាជានោ ចោរំ អាគុចារី
 តហេតុ វិវិដា កម្មការណា កាវេន្តិ កសាហិបិ
 តាឡេន្តិ ។ បេ ។ អសិធាបិ សីសំ ធិន្តន្តិ ។ សំ-
 វិជ្ជន្តិ តេ ច ធម្មា មយិ អហពូ តេសុ ធម្មេសុ
 សន្តិស្សាមិ ។ មព្ពេបិ^(១) រាជានោ ជានេយ្យំ
 មម្បិ រាជានោ តហេតុ វិវិដា កម្មការណា
 កាវេយ្យំ កសាហិបិ តាឡេយ្យំ ។ បេ ។ ដីវន្តម្បិ
 សូលេ ឧត្តាសេយ្យំ អសិធាបិ សីសំ ធិន្តេយ្យន្តិ ។
 ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ ពាលោ ទុតិយំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទុក្ខំ
 ទោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

១ ឱ. មហាន្តានំ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បុគ្គលពាល

ឲ្យដេកផ្លូវលើឈើអណ្តោតទាំងរស់ខ្លះ ឲ្យកាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល តែងត្រិះរិះក្នុងអំពើទាំងនោះ យ៉ាងនេះ

ថា ព្រះរាជាទាំងឡាយ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់បានហើយ ត្រាស់
បង្គាប់ឲ្យធ្វើកម្មករណ៍ផ្សេង ។ គឺឲ្យវាយដោយរំពាត់ខ្លះ ។ បេ ។ ឲ្យកាត់

ក្បាលដោយដាវខ្លះ ព្រោះហេតុតែបាបកម្ម មានសភាពយ៉ាងណា ។ ។

ធម៌ទាំងឡាយនោះ ក៏មាននៅក្នុងអញ្ញផង ខ្លួនអញ្ញសោត ក៏ប្រាកដ

ក្នុងធម៌ទាំងនោះផង ។ បើព្រះរាជាទាំងឡាយ ជ្រាបនូវអញ្ញហើយ មុខ

ជាព្រះរាជានឹងចាប់អញ្ញ ហើយត្រាស់បង្គាប់ឲ្យធ្វើកម្មករណ៍ផ្សេង ។

មិនខាន គឺឲ្យវាយដោយរំពាត់ខ្លះ ។ បេ ។ ឲ្យដេកផ្លូវលើឈើអណ្តោត

ទាំងរស់ខ្លះ ឲ្យកាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល

ពាល តែងទទួលនូវទុក្ខទោមនស្ស ទី ២ នេះឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៣៩] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ ពាលំ បីបសមារុទ្ធិ
 វា មញ្ចុសមារុទ្ធិ វា ឆមាយំ វា សេមាណំ យានិស្ស
 បុព្វេ ចាបកានិ កម្មានិ កតានិ កាយេន ទុច្ចរិតានិ
 វាចាយ ទុច្ចរិតានិ មនសា ទុច្ចរិតានិ តានិស្ស តម្ហិ
 សមយេ ឱលម្ពន្តិ អន្លោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ ។
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាតំ^(១) បព្វតក្ខដានំ ឆាយា
 សាយណ្ណាសមយំ បបរិយា ឱលម្ពន្តិ អន្លោលម្ពន្តិ
 អភិប្បលម្ពន្តិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ពាលំ បីបសមារុទ្ធិ
 វា មញ្ចុសមារុទ្ធិ វា ឆមាយំ វា សេមាណំ យានិស្ស
 បុព្វេ ចាបកានិ កម្មានិ កតានិ កាយេន ទុច្ចរិ-
 តានិ វាចាយ ទុច្ចរិតានិ មនសា ទុច្ចរិតានិ តានិស្ស
 តម្ហិ សមយេ ឱលម្ពន្តិ អន្លោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ ។
 តត្រ ភិក្ខុវេ ពាលស្ស ឯវំ ហោតិ អកតំ វត មេ

១ ឱ. មហានានំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[១៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត បុគ្គលពាល កាល
 ឡើងកាន់តាំងក្តី ឡើងកាន់គ្រែក្តី ដេកលើផែនដីក្តី អំពើអាក្រក់ទាំង-
 ឡាយ គឺ ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយកាយ ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវាចា
 ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយចិត្តណា ដែលគេធ្វើទុកក្នុងកាលមុន អំពើអាក្រក់
 ទាំងនោះឯង តែងគ្របដណ្តប់ សង្កត់សង្កិន រូបវិតគេ ក្នុងសម័យ
 នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រមោលនៃកំពូលភ្នំដ៏ធំ តែងក្រាល
 រាលដាល គ្របលើផែនដី ក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀល មានឧបមាយ៉ាងណា
 មិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពាល កាលឡើង
 កាន់តាំងក្តី ឡើងកាន់គ្រែក្តី ដេកលើផែនដីក្តី អំពើអាក្រក់ទាំងឡាយ
 គឺ ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តិ
 អាក្រក់ដោយចិត្តណា ដែលធ្វើទុកក្នុងកាលមុន អំពើអាក្រក់នោះឯង
 តែងគ្របដណ្តប់ សង្កត់សង្កិន រូបវិតគេ ក្នុងសម័យនោះ ដូច្នោះ
 ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល តែងគិតក្នុងអារម្មណ៍ ដែល
 ប្រាកដក្នុងចក្ខុទ្វារនោះ យ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ អាត្មាអញមិនបានធ្វើ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ពាលទិដ្ឋធម្មទុក្ខំ

កល្យាណំ អកតំ កុសលំ អកតំ កីរុត្តាណំ
 កតំ ចាបំ កតំ លុទ្ធិំ កតំ កិព្វិសំ យាវតា ហោតិ
 អកតកល្យាណានំ អកតកុសលានំ អកតកីរុត្តា-
 ណានំ កតចាចានំ កតលុទ្ធានំ កតកិព្វិសានំ កតិ
 តំ កតី បេច្ច កច្ឆាមីតិ ។ សោ សោចតិ កិលមតិ
 បរិទេវតិ ឧត្តាឡី កន្ធិតិ សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។
 ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ ពាលោ តតិយំ ទិដ្ឋេវ ធម្ម
 ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បទិសំវេទេតិ ។

[១៤០] ស ខោ ភិក្ខុវេ ពាលោ កាយេន
 ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ច-
 រិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចាយំ
 ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ ។ យំ ខោ តំ
 ភិក្ខុវេ សម្មា វេទមាដោ វេទយ្យ ឯកន្តំ អនិដ្ឋំ
 ឯកន្តំ អកន្តំ ឯកន្តំ អមនាបន្តិ និរយមេវ តំ

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បុគ្គលពាល

អំពើល្អ មិនបានធ្វើកុសល មិនបានធ្វើបុណ្យ សម្រាប់ការពារភ័យ
 ទុកសោះ អាត្មាអញ ធ្វើតែបាប ធ្វើតែអំពើអាក្រក់ ធ្វើតែអំពើក្តៅក្រហាយទុក
 ពួកជន ដែលមិនបានធ្វើអំពើល្អ មិនបានធ្វើកុសល មិនបាន
 ធ្វើបុណ្យ សម្រាប់ការពារភ័យទុក ជាអ្នកបានធ្វើតែអំពើបាប ធ្វើតែ
 អំពើអាក្រក់ ធ្វើតែអំពើក្តៅក្រហាយទុក រមែងមានគតិណា អាត្មា
 អញនឹងទៅកាន់គតិនោះ ក្នុងបរលោក ។ បុគ្គលពាលនោះ តែង
 ក្រៀមក្រំចិត្ត លំបាក ខ្សឹកខ្សួល គក់ទ្រូង ទ្រហោយំ ដល់នូវ
 សេចក្តីវង្វេង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល តែងទទួលនូវទុក្ខ
 ទោមនស្ស ទី ៣ នេះឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត
 ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្ត លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ រមែងទៅកើតក្នុងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត
 នរក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងដែលនិយាយតាមហេតុ តែងនិ-
 យាយចំពោះទីណាថា ជាទីមិនគួរប្រាថ្នាតែមួយយ៉ាង មិនគួរត្រេកអរ
 តែមួយយ៉ាង មិនគួរពេញចិត្តតែមួយយ៉ាង ដូច្នោះ ទីនោះ គឺនរកនុ៎ះឯង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

សម្មា រទមាណោ រទេយ្យ ឯកន្តំ អនិទ្ទំ ឯកន្តំ
អកន្តំ ឯកន្តំ អមនាបន្តិ ។ យាវត្វិទំ ភិក្ខុវេ
ឧបមាមិ ន សុករា យាវ ទុក្ខា និរយាតិ ។

[១៤១] ឯវំ វុត្តេ អញ្ញាតហោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ

ឯតទរោច សក្កា បន^(១) ភន្តេ ឧបមា កាតុន្តិ ។
សក្កា ភិក្ខុតិ ភករា អរោច សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ
ចោវំ អាគុចារី កហេត្វា រញ្ញោ ទស្សេយ្យំ អយំ តេ
នេវ ចោរោ អាគុចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ
ទណ្ឌំ បណោហីតិ ។ តមេនំ រាជា ឯវំ រទេយ្យ កច្ឆថ
កោ ឥមំ បុរិសំ បុព្វណ្ណាសមយំ សត្តិសតេន ហានថា-
តិ ។ តមេនំ បុព្វណ្ណាសមយំ សត្តិសតេន ហានេយ្យំ ។

១ ឱ. បន មេតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

ដែលអ្នកផងនិយាយតាមហេតុ តែងនិយាយថា ជាទីមិនគួរប្រាថ្នាតែមួយ
យ៉ាង មិនគួរត្រេកអរតែមួយយ៉ាង មិនគួរពេញចិត្តតែមួយយ៉ាង ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មិនងាយនឹងធ្វើឧបមា ឲ្យដល់កម្រិត
នរក ដែលមានទុក្ខបានឡើយ ។

[១៤១] កាលបើព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ យ៉ាងនេះហើយ មានភិក្ខុ
មួយរូប ក្រាបបង្គំទូលសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះអង្គអាចនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាបានឬទេ ។ ព្រះ
មានព្រះភាគ ត្រាស់តបថា ម្នាលភិក្ខុ តថាគតអាចនឹងធ្វើបាន រួចទ្រង់
សម្តែងថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាពួករាជបុរស ចាប់ចោរប្រព្រឹត្ត
អាក្រក់បានហើយ នាំមកថ្វាយព្រះរាជា ទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
អ្នកនេះជាចោរ ប្រព្រឹត្តអាក្រក់នឹងព្រះអង្គ បើទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យនឹង
ដាក់អាជ្ញាណា ដល់ចោរនេះ សូមទ្រង់ដាក់អាជ្ញានោះចុះ ។ ព្រះ
រាជាមានព្រះឱង្ការ យ៉ាងនេះថា នៃប្រស្តែង ចូរអ្នករាល់គ្នា ទៅយក
លំពែងមួយរយ ចាក់បុរសនេះ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាមចុះ ។ ពួករាជ-
បុរស ក៏យកលំពែងមួយរយ ចាក់បុរសនោះ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ សត្តិហានុបមា

អថ រាជា មជ្ឈន្តិកសមយំ ឯវំ វទេយ្យ អម្ពោ
 កកំ សោ បុរិសោតិ ។ តថេវ ទេវ ដីវ-
 តីតិ ។ តមេនំ រាជា ឯវំ វទេយ្យ កច្ឆថ
 កោ តំ បុរិសំ មជ្ឈន្តិកសមយំ សត្តិសតេន
 ហានថាតិ ។ តមេនំ មជ្ឈន្តិកសមយំ សត្តិសតេន
 ហទេយ្យំ ។ អថ រាជា សាយណ្ណសមយំ ឯវំ
 វទេយ្យ អម្ពោ កកំ សោ បុរិសោតិ ។ តថេវ
 ទេវ ដីវតីតិ ។ តមេនំ រាជា ឯវំ វទេយ្យ កច្ឆថ
 កោ តំ បុរិសំ សាយណ្ណសមយំ សត្តិសតេន ហានថា-
 តិ ។ តមេនំ សាយណ្ណសមយំ សត្តិសតេន ហា-
 ទេយ្យំ ។ តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ អបិ នុ សោ
 បុរិសោ តីហិ សត្តិសតេហិ ហញ្ញមាទោ តតោនិ-
 ទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទិយេថាតិ ។
 ឯកិស្សាបិ កន្តេ សត្តិយា ហញ្ញមាទោ សោ បុ-
 រិសោ តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទិយេថ
 កោ បន វាទោ តីហិ សត្តិសតេហិតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ឧបមាដោយបុរសត្រូវលំពែង

លុះវេលាថ្ងៃត្រង់ ព្រះរាជាមានព្រះឱង្ការសួរ យ៉ាងនេះថា នៃប្រស្នែង
 ចុះបុរសនោះ តើដូចម្តេចទៅ ។ ពួករាជបុរសក្រាបទូលថា បពិត្រ
 ព្រះសម្មតិទេព បុរសនោះរស់នៅឡើយទេ ។ ព្រះរាជាត្រាស់បង្គាប់
 យ៉ាងនេះថា នៃប្រស្នែង ចូរអ្នករាល់គ្នា ទៅយកលំពែងមួយរយ ចាក់
 បុរសនោះ ក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ចុះ ។ ពួករាជបុរស ក៏យកលំពែងមួយរយ
 ចាក់បុរសនោះ ក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ ។ លុះវេលាថ្ងៃរសៀល ព្រះរាជា
 ក៏មានព្រះឱង្ការសួរ យ៉ាងនេះថា នៃប្រស្នែង ចុះបុរសនោះ តើដូចម្តេច
 ទៅ ។ ពួករាជបុរសក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនោះ
 រស់នៅឡើយទេ ។ ព្រះរាជា មានព្រះឱង្ការបង្គាប់ យ៉ាងនេះថា នៃ
 ប្រស្នែង ចូរអ្នករាល់គ្នា ទៅយកលំពែងមួយរយ ចាក់បុរសនោះ ក្នុង
 វេលាថ្ងៃរសៀលចុះ ។ លុះវេលាថ្ងៃរសៀល ពួករាជបុរស ក៏យកលំពែង
 មួយរយ ចាក់បុរសនោះទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 សម្គាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច បុរសនោះ កាលបើគេចាក់ដោយលំ-
 ពែងបីរយ តើនឹងទទួលទុក្ខទោមនស្ស ព្រោះលំពែងនោះជាហេតុ ដែរ
 ឬទេ ។ ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសនោះ សូម្បី
 គេចាក់ដោយលំពែងតែមួយ ក៏ទទួលទុក្ខទោមនស្ស ព្រោះលំពែងនោះ
 ជាហេតុទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ទៅចាក់ ដោយលំពែងបីរយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៤២] អថខោ ភកវា បរិត្តំ ចាណិមត្តំ ចា-
សាណំ កហេត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ កី មញ្ញថ
ភិក្ខុវេ កតមោ នុ ខោ មហន្តតោ យោ ចាយំ
មយា បរិត្តោ ចាណិមត្តោ ចាសាលោ កហិតោ
ហិមវា បព្វតវាជាតិ ។ អប្បមត្តកោ^(១) អយំ កន្តេ
ភកវតា បរិត្តោ ចាណិមត្តោ ចាសាលោ កហិតោ
ហិមវន្តំ បព្វតវាជានំ ឧបនិធាយ សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ
កលភាកម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន ឧបេតីតិ ។
ឯវមេវ^(២) ភិក្ខុវេ យំ^(៣) បុរិសោ តីហិ សត្តិសតេហិ
ហញ្ញមាណោ តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំ-
វេទេតិ ។ តំ និរយស្ស ទុក្ខំ ឧបនិធាយ សង្ខម្បិ
ន ឧបេតិ កលភាកម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិធម្បិ ន
ឧបេតិ ។

១ ឱ. អប្បមត្តោ ខោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯវមេវ ខោ ។ ៣ ឱ. ម. យំ សោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៤២] ត្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់ដុំថ្មតូច ប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ហើយត្រាស់សួរពួកភិក្ខុថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច ដុំថ្មប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ដែលតថាគតកំពុងកាន់នេះ នឹងស្តេចភ្នំហិមពាន្ត តើណាធំជាង ។

ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដុំថ្មតូចប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ដែលព្រះអង្គកំពុងកាន់នេះ តូចពេកណាស់ ប្រៀបធៀបនឹងស្តេចភ្នំហិមពាន្តនោះ មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់មួយចំណិតផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចជាបុរសដែលគេចាក់ដោយលំពែងបីរយ រមែងរងទុក្ខទោមនស្សណា ព្រោះលំពែងនោះជាហេតុ ។ ទុក្ខនោះឯង ប្រៀបធៀបនឹងទុក្ខរបស់នរក ក៏មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់មួយចំណិតផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ បញ្ចវិធពន្ធនំ

[១៤៣] តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា បញ្ចវិធព-
 ពន្ធនំ ធាម ការណំ ការេន្តិ ។ តត្ថំ អយោទីលំ
 ហត្ថេ កមេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ ទុតិយេ ហត្ថេ ក-
 មេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ ចានេ កមេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ
 ទុតិយេ ចានេ កមេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ មជ្ឈេ ខុស្មី
 កមេន្តិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា
 វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ ករោតិ យាវ ន តំ
 ចាបកម្មំ ព្យង្គិហោតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា
 សំវេសេត្វា កុបារីហិ^(១) តច្ឆន្តិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា
 តិប្បា ។ មេ ។ ព្យង្គិហោតិ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា
 ឧទ្ធុចានំ អនោសិវំ កហេត្វា វាសីហិ តច្ឆន្តិ ។

១ ម. កុបារីហិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ចំណងប្រាំប្រការ

[១៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ធ្វើកម្មករណ៍ឈ្មោះ
 បញ្ចពិធពន្ធន៍ (ចំណង ៥ ប្រការ) ចំពោះសត្វនរកនោះ ។ គឺផ្នែក
 (សត្វនរកនោះ) ហើយបោះដែកគោលដ៏ក្តៅ ត្រង់ដៃ (ខាងស្តាំ) ១ បោះ
 ដែកគោលដ៏ក្តៅ ត្រង់ដៃខាងឆ្វេង ១ បោះដែកគោលដ៏ក្តៅ ត្រង់ជើង
 (ខាងស្តាំ) ១ បោះដែកគោលដ៏ក្តៅ ត្រង់ជើងខាងឆ្វេង ១ បោះដែកគោល
 ដ៏ក្តៅ ចំកណ្តាលទ្រូង ១ ។ សត្វនោះ រងទុក្ខវេទនាខ្លាំងក្លាខ្លោចផ្សា
 ក្នុងទីនោះ បើបាបកម្មនោះ មិនទាន់អស់ដរាបណា ក៏មិនធ្វើមរណកាល
 ដរាបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល លុះផ្នែកសត្វនរកនោះ
 រួចហើយ ទើបយកដីធំចាំង ។ សត្វនោះ ក៏រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ក្នុង
 ទីនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាលចាប់សត្វនោះ យក
 ជើងឡើងលើ យកក្បាលចុះក្រោម ហើយប្រាសដោយកាំបិតព្រា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា ។ បេ ។ ព្យជ្ជីហោតិ ។
 តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយថាលា រថេ យោដេត្វា
 អាទិត្តាយ បបរិយា សម្មជ្ឈលិតាយ សញ្ញា-
 តិក្ខតាយ សារេន្តិបិ បច្ចាសារេន្តិបិ^(១) ។ សោ
 តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា ។ បេ ។ ព្យជ្ជីហោតិ ។ តមេនំ
 ភិក្ខុវេ និរយថាលា មហានំ អង្ការបព្វតំ អាទិត្តំ
 សម្មជ្ឈលិតំ សញ្ញាតិក្ខតំ អាហេបេន្តិបិ ឱហេបេន្តិបិ ។
 សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទេតិ
 ន ច តាវ កាលំ កហេតិ យាវ ន តំ ចាប-
 កម្មំ ព្យជ្ជីហោតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយថាលា
 ឧទ្ធុចានំ អដោសិវំ កហេត្វា តត្តាយ លោហក្កម្ពិយា
 បក្ខិបន្តិ អទិត្តាយ សម្មជ្ឈលិតាយ សញ្ញាតិក្ខ-
 តាយ ។ សោ តត្ថ ដេណុទ្ធខេហកំ បច្ចតិ ។ សោ

១ កត្តិបិ អម្ពាភំ បោត្តកេ ហវេន្តិបិ បច្ចាហវេន្តិបីតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

សត្វនោះ ក៏រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ក្នុងទីនោះ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ទីមសត្វនោះនឹងរថ ហើយបរទៅបរមកលើ
 ប្រឹចពី ដែលភ្លើងកំពុងឆេះសព្វ ភ្លឺសន្ទោសន្ទៅ ច្រាលឆ្កៅ ។ សត្វ
 នោះ ក៏រងទុក្ខវេទនាខ្លាំងក្លា ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយ-
 បាល ប្រើសត្វនោះឲ្យឡើងភ្នំ ឲ្យចុះអំពីភ្នំរលើកភ្លើងដ៏ធំ ដែលកំពុងឆេះ
 ក្តៅសព្វ ភ្លឺសន្ទោសន្ទៅ ច្រាលឆ្កៅ ។ សត្វនោះ រងទុក្ខវេទនាខ្លាំងក្លា
 ខ្លោចផ្សា ក្នុងទីនោះ បើបាបកម្មនោះមិនទាន់អស់ដរាបណា ក៏មិនធ្វើ
 មរណកាលដរាបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ចាប់
 សត្វនោះ យកជើងឡើងលើ យកក្បាលចុះក្រោម ទម្លាក់ទៅក្នុងខ្លះ
 ទង់ដែងដ៏ក្តៅ ដែលភ្លើងកំពុងឆេះក្តៅសព្វ ភ្លឺសន្ទោសន្ទៅ ច្រាលឆ្កៅ ។
 សត្វនោះ ឆេះនឹងកម្មលពពុះ ក្នុងខ្លះទង់ដែងនោះ ។ កាលសត្វនោះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ និរយកថា

តត្ថ ដេណុទ្ទេហកំ បច្ចុមាដោ សកិម្មិ ឧទ្ធុំ កច្ឆតិ
 សកិម្មិ អដោ កច្ឆតិ សកិម្មិ តិរិយំ កច្ឆតិ ។
 សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទេតិ ន ច
 តាវ កាលំ កហេតិ យាវ ន តំ ចាបកម្មំ ព្យដ្តិ-
 ហោតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា មហានិរយេ
 បក្ខិបន្តិ ។ សោ ខោ បន ភិក្ខុវេ មហានិរយោ

ចតុក្កុល្លោ ចតុទ្ធាហោ
 វិភត្តោ ភាគសោ មិតោ
 អយោទាការបរិយន្តោ
 អយសា បដិក្កុដ្ឋិតោ ។
 តស្ស អយោមយា ភូមិ
 ជលិតា តេជសា យុត្តា
 សមន្តា យោជនសតំ
 ជវិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា ។

អនេកបរិយាយេនមិ ខោ អហំ ភិក្ខុវេ និរយកមំ
 កថេយ្យំ ។ យាវព្វំទំ ភិក្ខុវេ ន សុករំ អក្ខានេន
 ចាបុណិតំ យាវ ទុក្ខា និរយា ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ និយាយអំពីនរក

ឆេះនឹងកម្មលពពុះ ក្នុងខ្លះទង់ដែងនោះ ចួនកាលអណ្តែតឡើងលើម្តង
 ចួនកាលធ្លាក់ចុះក្រោមម្តង ចួនកាលអណ្តែតទទឹងម្តង ។ សត្វនោះ
 រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងខ្លះទង់ដែងនោះ បើបាបកម្មនោះ
 មិនទាន់អស់ ដរាបណា ក៏មិនធ្វើមរណកាល ដរាបនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ក៏ចាប់បោះសត្វនោះ ទៅក្នុងមហានរក ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហានរកនោះសោត

មានជ្រុងបួន មានទ្វារបួន បែងចែកដោយចំណែក ។ មាន
 របងដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយគម្របដែក ។ ផ្ទៃក្រោមនៃម-
 ហានរកនោះ សុទ្ធតែដែក មានភ្លើងឆេះភ្លឺច្រាលរន្ធាលផ្សាយ
 ទៅបានមួយរយយោជន៍ជុំវិញ តាំងនៅសព្វ ។ កាល ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសម្តែង រៀបរាប់ អំពីនរក
 ដោយអនេកបរិយាយទៅ ក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែដំណើរ
 ដែលតថាគតពោលទៅ មិនងាយនឹងដល់កម្រិតនរក ដែលមានទុក្ខ
 បានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៤៤] សន្តិ ភិក្ខុវេ តិវច្ឆានកតា ចារណា តិ-
 ណាកក្កា ។ តេ អល្លានិបិ តិណានិ ទន្តុល្លេហកំ^(១)
 ខាទន្តិ ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ តិវច្ឆានកតា ចារណា
 តិណាកក្កា^(២) អស្សា កោណា កទ្រិកា អជា មិកា
 យេ វា បនញ្ញេបិ កេចិ តិវច្ឆានកតា ចារណា តិណា-
 កក្កា ។ ស ខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ ឥធិ បុព្វេ
 រសានោ ឥធិ ចាចានិ កម្មានិ ករិត្វា កាយស្ស
 កេនា បរម្មរណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ
 យេ តេ សត្តា តិណាកក្កា ។

[១៤៥] សន្តិ ភិក្ខុវេ តិវច្ឆានកតា ចារណា
 កូថកក្កា ។ តេ ទូរតោ វ កូថកន្ធ�ំ យាយិត្វា
 ជារន្តិ ឯត្ត ភុញ្ញិស្សាម ឯត្ត ភុញ្ញិស្សាមាតិ ។
 សេយ្យថាបិ ធាម ព្រាហ្មណា អាហុត្តិកន្ទេន
 ជារន្តិ ឯត្ត ភុញ្ញិស្សាម ឯត្ត ភុញ្ញិស្សាមាតិ
 ឯវមេវ ខោ សន្តិ ភិក្ខុវេ តិវច្ឆានកតា ចារណា

១ ឱ. អល្លានិបិ តិណានិ សុក្កានិ ទន្តុល្លេហកន្តិ ទិស្សតិ ។ ម. អល្លានិបិ តិណានិ សុក្កានិបិ
 តិណានិ ទន្តុល្លេហកន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ឯត្តន្តវេ ហត្ថីតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[១៤៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានពួកសត្វតិរច្ឆាន (ខ្លះ) មានស្មៅជាអាហារ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងនោះ រមែងស៊ីស្មៅស្រស់ ប្រើបង្កាច់ដោយធ្មេញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកសត្វតិរច្ឆាន ដែលមានស្មៅជាអាហារ តើអ្វីខ្លះ គឺ ពួកសេះ គោ លា ពពែ ម្រឹគ ឬក៏សត្វតិរច្ឆានណាមួយ ដទៃទៀត ដែលមានស្មៅជាអាហារដូចគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលនោះឯង ជាអ្នកជាប់នឹងរសអាហារក្នុងកាលពីមុន ក្នុងលោកនេះ ហើយធ្វើកម្មទាំងឡាយដ៏លាមក ក្នុងលោកនេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកសត្វ ដែលមានស្មៅជាអាហារនោះ ។

[១៤៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានពួកសត្វតិរច្ឆាន (ខ្លះ) ដែលមានលាមកជាអាហារ ។ ពួកសត្វតិរច្ឆានទាំងនោះ គ្រាន់តែជុំក្លិនលាមកអំពីចម្ងាយ ក៏ស្ទុះទៅ ដោយគិតថា យើងនឹងស៊ីក្នុងទីនោះ យើងនឹងស៊ី ក្នុងទីនោះ ។ ពួកព្រាហ្មណ៍ តែងស្ទុះទៅតាមក្លិននៃគ្រឿងឬជាដោយគិតថា យើងនឹងបរិភោគ ក្នុងទីនោះ យើងនឹងបរិភោគ ក្នុងទីនោះ សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វតិរច្ឆាន

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ តិរច្ឆានគតកថា

ក្នុងភក្ខា តេ ទូរតោ វ ក្នុងកន្លំ ឃាយិត្វា ជានិ
 ឯត្ត ភុញ្ញិស្សាម ឯត្ត ភុញ្ញិស្សាមាតិ ។ កតមេ
 ច ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានគតា ចារណា ក្នុងភក្ខា កុក្កុជា
 សូករា សោណា សិដ្ឋាលា យេ វា បនញ្ញេបិ
 កេចិ តិរច្ឆានគតា ចារណា ក្នុងភក្ខា ។ ស ខោ
 សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ ឥធិ បុព្វេ រសាទោ ឥធិ
 ចាចានិ កម្មានិ ករិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្ម-
 រណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ យេ
 តេ សត្តា ក្នុងភក្ខា ។

[១៤៦] សន្តិ ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានគតា ចារណា
 អន្ធការេ ជាយន្តិ អន្ធការេ ដីយន្តិ អន្ធការេ មី-
 យន្តិ ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានគតា ចារណា
 អន្ធការេ ជាយន្តិ អន្ធការេ ដីយន្តិ អន្ធការេ
 មីយន្តិ កីជា បដដ្ឋា^(១) កណ្តាប្បាទា យេ វា
 បនញ្ញេបិ កេចិ តិរច្ឆានគតា ចារណា អន្ធការេ
 ជាយន្តិ អន្ធការេ ដីយន្តិ អន្ធការេ មីយន្តិ ។

១ ឱ. បុឡវា ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន

ដែលមានលាមកជាអាហារ ពួកសត្វតិរច្ឆាននោះ គ្រាន់តែជុំក្លិនលាមក
អំពីចម្ងាយ ក៏ស្ទុះទៅដោយគិតថា យើងនឹងស៊ីក្នុងទីនោះ យើងនឹងស៊ី
ក្នុងទីនោះ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
សត្វតិរច្ឆាន ដែលមានលាមកជាអាហារ តើអ្វីខ្លះ គឺ ពួកមាន់ ជ្រូក ឆ្កែ
ចចក ឬក៏ សត្វតិរច្ឆានណាមួយ ក្រៅពីនេះទៀត ដែលមានលាមក ជា
អាហារដូចគ្នា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលនោះឯង ជាអ្នកជាប់
នឹងវសអាហារ ក្នុងកាលមុន ក្នុងលោកនេះ ហើយធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក
ក្នុងលោកនេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត ជាមួយ
នឹងពួកសត្វដែលមានលាមកជាអាហារនោះ ។

[១៤៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានពួកសត្វតិរច្ឆាន កើតក្នុងទី
ងងឹត ចាស់ក្នុងទីងងឹត ស្លាប់ក៏ក្នុងទីងងឹត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះពួកសត្វតិរច្ឆាន កើតក្នុងទីងងឹត ចាស់ក្នុងទីងងឹត ស្លាប់ក៏ក្នុងទីងងឹត
តើអ្វីខ្លះ គឺ ពួកកន្ទាត ទាក ជន្លេន ឬក៏សត្វតិរច្ឆានណាមួយ ក្រៅពី
នេះទៀត ដែលកើតក្នុងទីងងឹត ចាស់ក្នុងទីងងឹត ស្លាប់ក៏ក្នុងទីងងឹតដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ស ខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ ឥធិ បុព្វេ រសាទោ
 ឥធិ ចាចានិ កម្មានិ ករិត្យា កាយស្ស ភេទា
 បរម្មរណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ
 យេ តេ សត្តា អន្ធការេ ជាយន្តិ អន្ធការេ ដីយន្តិ
 អន្ធការេ មីយន្តិ ។

[១៤៧] សន្តិ ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានភតា ចាលា
 ឧទកស្មី ជាយន្តិ ឧទកស្មី ដីយន្តិ ឧទកស្មី
 មីយន្តិ ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានភតា ចាលា
 ឧទកស្មី ជាយន្តិ ឧទកស្មី ដីយន្តិ ឧទកស្មី
 មីយន្តិ មច្ឆា កច្ឆថា សុសុមារា យេ វា បនញ្ញេបិ
 កេចិ តិរច្ឆានភតា ចាលា ឧទកស្មី ជាយន្តិ ឧ-
 ទកស្មី ដីយន្តិ ឧទកស្មី មីយន្តិ ។ ស ខោ សោ
 ភិក្ខុវេ ពាលោ ឥធិ បុព្វេ រសាទោ ឥធិ ចាចានិ
 កម្មានិ ករិត្យា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា តេសំ
 សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ យេ តេ សត្តា
 ឧទកស្មី ជាយន្តិ ឧទកស្មី ដីយន្តិ ឧទកស្មី
 មីយន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលនោះឯង ជាអ្នកជាប់នឹងរសអាហារ
ក្នុងកាលមុន ក្នុងលោកនេះ ហើយធ្វើនូវកម្មទាំងឡាយដ៏លាមក ក្នុងលោក
នេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត ជាមួយនឹងពួកសត្វ
ដែលកើតក្នុងទីងងឹត ចាស់ក្នុងទីងងឹត ស្លាប់ក៏ក្នុងទីងងឹតនោះ ។

[១៤៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានពួកសត្វតិរច្ឆាន កើតក្នុងទឹក
ចាស់ក្នុងទឹក ស្លាប់ក៏ក្នុងទឹក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះពួកសត្វ
តិរច្ឆាន កើតក្នុងទឹក ចាស់ក្នុងទឹក ស្លាប់ក៏ក្នុងទឹក តើអ្វីខ្លះ គឺ ត្រី
អណ្តើក ក្រពើ ឬក៏ សត្វតិរច្ឆានណាមួយ ក្រៅពីនេះទៀត ដែលកើត
ក្នុងទឹក ចាស់ក្នុងទឹក ស្លាប់ក៏ក្នុងទឹកដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ពាលនោះឯង ជាអ្នកជាប់នឹងរសអាហារ ក្នុងកាលមុន ក្នុងលោកនេះ
ហើយធ្វើនូវកម្មដ៏លាមក ក្នុងលោកនេះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់
ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងទឹក ចាស់ក្នុងទឹក
ស្លាប់ក៏ក្នុងទឹកនោះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ តិរច្ឆានគតកថា

[១៤៨] សន្តិ ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានគតា ចារណា

អសុចិស្ឋី ជាយន្តិ អសុចិស្ឋី ជីយន្តិ អសុចិស្ឋី

មីយន្តិ ។ កតមេ ច ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានគតា ចារណា

អសុចិស្ឋី ជាយន្តិ អសុចិស្ឋី ជីយន្តិ អសុចិស្ឋី

មីយន្តិ ។ យេ តេ ភិក្ខុវេ សត្តា បូតិមច្ឆេ វា

ជាយន្តិ បូតិមច្ឆេ វា ជីយន្តិ បូតិមច្ឆេ វា មីយន្តិ

បូតិកុណាបេ វា... បូតិកុម្មាសេ វា... ចន្ទនិកាយេ

វា... ឌីណ្យិកល្មេ វា ជាយន្តិ ។ បេ ។ យេ វា

បនញ្ញេបិ កេចិ តិរច្ឆានគតា ចារណា អសុចិស្ឋី

ជាយន្តិ អសុចិស្ឋី ជីយន្តិ អសុចិស្ឋី មីយន្តិ ។

ស ខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ ឥដ បុព្វេ រសាទោ

ឥដ ចាចានិ កម្មានិ កវិត្តា កាយស្ស ភេទា

បរម្មរណា តេសំ សត្តានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ យេ

តេ សត្តា អសុចិស្ឋី ជាយន្តិ អសុចិស្ឋី ជីយន្តិ

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ កំណើតសត្វតិរច្ឆាន

[១៤៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានពួកសត្វតិរច្ឆាន កើតក្នុងទី
មិនស្អាត ចាស់ក្នុងទីមិនស្អាត ស្លាប់ក្នុងទីមិនស្អាត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះពួកសត្វតិរច្ឆាន កើតក្នុងទីមិនស្អាត ចាស់ក្នុងទីមិនស្អាត
ស្លាប់ក្នុងទីមិនស្អាត តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសត្វ
ដែលកើតក្នុងត្រីស្តុយក៏មាន ចាស់ក្នុងត្រីស្តុយក៏មាន ស្លាប់ក្នុងត្រី
ស្តុយក៏មាន ក្នុងសាកសពស្តុយក៏មាន... ក្នុងនិស្តុយក៏មាន... ក្នុង
រណ្តៅជ្រាំក៏មាន... កើតក្នុងប្រឡាយបង្ហូរជ្រាំក៏មាន ។ បេ ។ ឬក៏ ពួក
សត្វតិរច្ឆានណាមួយ ក្រៅពីនេះទៀត ដែលកើតក្នុងទីមិនស្អាត ចាស់
ក្នុងទីមិនស្អាត ស្លាប់ក្នុងទីមិនស្អាតដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលពាលនោះឯង ជាអ្នកជាប់នឹងរសអាហារក្នុងកាលមុន ក្នុងលោក
នេះ ហើយធ្វើនូវកម្មទាំងឡាយដ៏លាមក ក្នុងលោកនេះ លុះបែកធ្លាយរាង
កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងទីមិនស្អាត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

អសុចិស្ឋី មីយន្តិ ។ អនេកបរិយាយេនបិ ខោ អហំ
 ភិក្ខុវេ តិរច្ឆានយោនិកមំ កថេយ្យំ ។ យាវព្វំទំ
 ភិក្ខុវេ ន សុករំ អក្កានេន ចាបុណ្ហិតំ យាវ
 ទុក្ខា តិរច្ឆានយោនិ ។

[១៤៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ឯកច្ឆិក្កុជ្យំ
 យុតំ មហាសមុទ្ធេ^(១) បក្ខិបេយ្យ ។ តមេនំ បុរតិមោ
 វាតោ បច្ឆិមេន សំហរេយ្យ បច្ឆិមោ វាតោ
 បុរតិមេន សំហរេយ្យ ឧត្តរោ វាតោ ទក្ខិណេន
 សំហរេយ្យ ទក្ខិណោ វាតោ ឧត្តរេន សំហរេយ្យ ។
 តត្រាស្ស^(២) កាណោ កច្ឆចោ សោ វស្សសតស្ស
 អច្ចយេន សកី ឧម្មុដ្ឋេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញថ
 ភិក្ខុវេ អបិ នុ សោ កាណោ កច្ឆចោ
 អមុស្ថី ឯកច្ឆិក្កុជ្យេ យុតេ កីរំ បវេសេយ្យាតិ ។

១ ឱ. សមុទ្ធេ ។ ២ ម. តត្រាយំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ចាស់ក្នុងទីមិនស្អាត ស្លាប់ក៏ក្នុងទីមិនស្អាតនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគត នឹងសម្តែង រៀបរាប់ នូវកំណើតនៃសត្វតិរច្ឆាន ដោយអនេក-
បរិយាយទៅក៏បាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តែដំណើរដែលតថាគត
ពោលទៅ ក៏មិនងាយនឹងទៅដល់កម្រិតកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ដែលមាន
ទុក្ខបានឡើយ ។

[១៤៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសជាក់នឹម ដែលមាន
ច្បោះតែមួយ ទៅក្នុងមហាសមុទ្រ ។ ខ្យល់ពីខាងកើត បក់បន្ទាត់នឹម
នោះទៅខាងលិច ខ្យល់ពីខាងលិចបក់បន្ទាត់ទៅខាងកើត ខ្យល់ពីខាង
ជើងបក់បន្ទាត់ទៅខាងត្បូង ខ្យល់ពីខាងត្បូងបក់បន្ទាត់ទៅខាងជើង ។
ក្នុងមហាសមុទ្រនោះ មានអណ្តើកខ្វាក់មួយ អណ្តើកនោះ អំណើះ
ទៅមួយរយឆ្នាំ ទើបងើបឡើងម្តង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
ឡាយ សម្គាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច អណ្តើកខ្វាក់នោះ តើអាច
នឹងប្រក-ក ឲ្យចូលទៅក្នុងនឹមដែលមានច្បោះតែមួយនោះបាន ឬទេ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ កាណកច្ឆបោបមា

នោ ហេតំ ភន្តេ^(១) យទិ ជូន^(២) ភន្តេ កណាចិ
 ករហាចិ ធិយស្ស អន្ទុនោ អច្ចយេនាតិ ។ ទិប្បតវំ
 ខោ សោ ភិក្ខុវេ កាលោ កច្ឆហោ អមុស្មី
 ឯកច្ឆិក្កុឡេ យុតេ កីវំ បវេសេយ្យ ។ អតោ^(៣)
 ទុល្លភតរាហំ ភិក្ខុវេ មនុស្សត្ថំ វនាមិ សកី
 វិនិចាតតតេន ពាលេន តំ កិស្ស ហេតុ ន
 ហេតុ ភិក្ខុវេ អត្ថិ ធម្មចរិយា សមចរិយា កុ-
 សលកិរិយា បុញ្ញកិរិយា អញ្ញមញ្ញខាទិកា ឯត្ត
 ភិក្ខុវេ វត្តតិ ទុព្វលមារិកា^(៤) ។

[១៥០] ស ខោ សោ ភិក្ខុវេ ពាលោ សចេ
 កណាចិ ករហាចិ ធិយស្ស អន្ទុនោ អច្ចយេន ម-
 នុស្សត្ថំ អាតច្ឆតិ យានិ តានិ ជីចកុលានិ ចណ្ណាល-
 កុលំ វា នេសាទកុលំ វា វេនុកុលំ វា វេការកុលំ

១ ឱ. នោ ហេតំ ភន្តេតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. បន ។ ៣ ម. អហោ ។ ៤ ម. ទុព្វលខាទិកា ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ឧបមាដោយអណ្តើកខ្វាក់

ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនបានទេ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើក្រែងតែកន្លងកាលទៅម្តង ។ យូរអង្វែងណាស់ (ទើប
 អណ្តើកនោះ ច្រក-កចូលទៅក្នុងច្បោះនីមនោះបាន) ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អណ្តើកខ្វាក់នោះ ច្រក-កឲ្យចូលទៅ ក្នុងនីមដែល
 មានច្បោះតែមួយនោះ ទុកថាជាឆាប់ណាស់ផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគតពោលថា បុគ្គលពាល ទៅកើតជារិនិបាតម្តងហើយ កម្រនឹង
 បានអត្តភាពមកជាមនុស្សវិញ ជាងអណ្តើកខ្វាក់នោះទៅទៀត ដំណើរ
 នោះ តើព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ក្នុងវិនិបាតនោះ
 មិនមានការប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ស្មើ មិនមានការធ្វើកុសល មិនមានការធ្វើ
 បុណ្យទេ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានតែការខាំស៊ីនូវគ្នានិងគ្នា សម្លាប់
 គ្នា ដែលមានកម្លាំងថយ តែងមាននៅក្នុងវិនិបាតនោះ ។

[១៥០] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាលនោះឯង ប្រសិនបើ
 អំណើះកាល យូរអង្វែងទៅ ម្តង ។ ទើបបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស
 ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ តែងកើតក្នុងពួកត្រកូលថោកទាប គឺ ត្រកូល
 ចណ្ណាល ត្រកូលអ្នកនេសាទ ត្រកូលអ្នកត្បាញផែង ត្រកូលអ្នកធ្វើរថ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

វា បុក្កុសកុលំ វា តថាវ្យេ កុលេ បច្ឆា ជាយតិ
 ទឡិទ្ធេ អប្បន្នចានភោជនេ កសិវុត្តិកេ យត្ត
 កសិវេន យាសច្ឆាទោ លព្ពតិ ។ សោ ច ហោតិ
 ទុព្ភណ្ណោ ទុទ្ធសិកោ ឱកោជិមកោ ពហ្វាពាធោ^(១)
 កាលោ វា កុណី វា ខញ្ញោ វា^(២) បក្ខុហតោ
 វា ន លាភី អន្ទស្ស ចានស្ស វត្ថុស្ស យានស្ស
 មាលាតន្ធវិលេបនស្ស សេយ្យាវសថប្បដីបេយ្យស្ស ។
 សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ ចរតិ វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរតិ
 មនសា ទុច្ចរិតំ ចរតិ ។ សោ កាយេន ទុច្ចរិតំ
 ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា មនសា ទុច្ចរិតំ ចរិត្វា
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្កតី វិនិចាតំ
 និរយំ ឧបបដ្ឋតិ ។

១ ឱ. ព្ភាពាធោ ។ ២ ម. ខុញ្ញោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ត្រកូលអ្នកកើបសម្រាម ជាត្រកូលកម្សត់ ឥតមានបាយទឹក និងកោជន
 ប្រព្រឹត្តរស់នៅដោយលំបាក ជាត្រកូលរកបាយស៊ី និងសំពត់ស្លៀក
 បានដោយត្រដាបត្រដួស ។ បុគ្គលនោះឯង ជាមនុស្សមានសម្បុរ
 អាក្រក់ មិនគួរអ្នកផងមៀងមើល ជាមនុស្សត្រឡី មានជំងឺច្រើន ជា
 មនុស្សខ្វាក់ ក្លែង ខ្លក ខ្វិន ជាអ្នកមិនបានបាយ ទឹក សំពត់ យាន
 ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេង ។ ទីដេក ទីនៅអាស្រ័យ
 គ្រឿងប្រទីបឡើយ ។ បុគ្គលនោះ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត ដោយកាយ
 ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត ដោយចិត្ត ។ បុគ្គលនោះ
 លុះប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត
 ដោយចិត្តហើយ ដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ តែងទៅកើតក្នុងកំណើត
 តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ពាលភូមិ

[១៥១] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អក្ខុដុត្តោ បឋមេ-
 នេវ កលិក្កហោន បុត្តម្បិ ដីយេថ ទារម្បិ ដីយេថ
 សព្វំ សាបតេយ្យម្បិ ដីយេថ ឧត្តរិម្បិ អន្ទុពន្ធជំ^(១)
 និកច្ឆេយ្យ ។ អប្បមត្តកោ សោ ភិក្ខុវេ កលិក្កហោ
 យំ សោ អក្ខុដុត្តោ បឋមេនេវ កលិក្កហោន បុត្តម្បិ
 ដីយេថ ទារម្បិ ដីយេថ សព្វំ សាបតេយ្យម្បិ ដី-
 យេថ ឧត្តរិម្បិ អន្ទុពន្ធជំ និកច្ឆេយ្យ ។ អថខោ
 អយមេវ តតោ មហាន្តតរោ កលិក្កហោ យំ សោ
 ពាលោ កាយេន ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា វាចាយ ទុច្ឆរិតំ
 ចរិត្វា មនសា ទុច្ឆរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា ប-
 រម្មរណា អចាយំ ទុក្កតី វិនិចាតំ និរយំ ឧបបជ្ជតិ ។
 អយំ^(២) ភិក្ខុវេ កោវលា បរិបូរា ពាលភូមិភិ ។

១ ឱ. អនុពន្ធជំ ទិស្សតិ ។ ម. អធិពន្ធជំ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. អយម្បិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ពាលភូមិ

[១៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចយ៉ាងអ្នកលេងល្បែងភ្នាល តែង
ធ្វើកូនឲ្យហិនហោចទៅផង ធ្វើប្រពន្ធឲ្យហិនហោចទៅផង ធ្វើសម្បត្តិ
ទាំងពួងឲ្យហិនហោចទៅផង ដោយការចាញ់ជាដំបូង តទៅមុខ ក៏
ដល់នូវការជាប់វណ្ណខ្លួនឯងទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់ហេតុ
ដែលអ្នកលេងល្បែងភ្នាលនោះ តែងធ្វើកូនឲ្យហិនហោចទៅផង ធ្វើប្រពន្ធ
ឲ្យហិនហោចទៅផង ធ្វើសម្បត្តិទាំងពួងឲ្យហិនហោចទៅផង ដោយការ
ចាញ់ជាដំបូង តទៅមុខ ក៏ដល់នូវការជាប់វណ្ណខ្លួនឯងទៀតនោះ ឈ្មោះ
ថា ចាញ់បន្តិចបន្តួចទេ ។ ចំណែកខាងបុគ្គលពាលនោះ ប្រព្រឹត្ត
ទុច្ចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតដោយចិត្តហើយ
លុះដល់បែកធ្លាយរាងកាយ ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតសត្វតិរច្ឆាន
ប្រេត អសុរកាយ នរក នេះឯង ទើបឈ្មោះថា ការចាញ់យ៉ាងធំ ជាង
នោះទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ឈ្មោះថា ពាលភូមិ
ដ៏បរិបូណ៌គ្រប់គ្រាន់ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១៥២] តីណិមាណិ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតស្ស បណ្ឌិត-
 តលក្ខណានិ បណ្ឌិតនិមិត្តានិ បណ្ឌិតាបទានានិ ។
 កតមាណិ តីណិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ សុចិដ្ឋិ-
 តចិដ្ឋិ ច ហោតិ សុភាសិតភាសី ច សុកតកម្ម-
 ការី ច ។ នោ ចេតំ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ សុចិដ្ឋិ-
 តចិដ្ឋិ ច អភិវស្ស សុភាសិតភាសី ច សុកតកម្ម-
 ការី ច ។ កេ ធំ បណ្ឌិតា ជានេយ្យំ បណ្ឌិតោ
 អយំ ករំ សប្បុរិសោតិ ។ យស្មា ច ខោ ភិក្ខុវេ
 បណ្ឌិតោ សុចិដ្ឋិតចិដ្ឋិ ច ហោតិ សុភាសិតភាសី
 ច សុកតកម្មការី ច តស្មា តំ បណ្ឌិតា ជានន្តិ
 បណ្ឌិតោ អយំ ករំ សប្បុរិសោតិ ។ ស ខោ
 សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ តិវិធំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ
 សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិត មានហេតុជាគ្រឿង
 ចំណាំថា ជាបណ្ឌិត មានហេតុជាគ្រឿងសម្គាល់ថា ជាបណ្ឌិត មាន
 ចរិតជាបណ្ឌិត ព យ៉ាងនេះ ។ ហេតុ ព យ៉ាង តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិតក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកគិតគំនិតល្អ ១ និយាយ
 សម្តីល្អ ១ ធ្វើអំពើល្អ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើជនជា
 បណ្ឌិតនោះ ជាអ្នកមិនគិតគំនិតល្អផង មិននិយាយសម្តីល្អផង មិន
 ធ្វើអំពើល្អផងទេ ។ តើពួកអ្នកប្រាជ្ញណា នឹងស្គាល់ជនជាបណ្ឌិត
 នោះថា អ្នកដ៏ចម្រើននេះ ជាបណ្ឌិត ជាសប្បុរស ដូច្នោះបាន ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិត ជាអ្នកគិតគំនិតល្អផង និយាយសម្តី
 ល្អផង ធ្វើអំពើល្អផង ព្រោះហេតុណា ហេតុនោះ បានជាពួកអ្នក
 ប្រាជ្ញ ស្គាល់ជនជាបណ្ឌិតនោះថា អ្នកនេះជាបណ្ឌិត ជាសប្បុរស ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិតនោះសោត តែងទទួលនូវសេចក្តីសុខ
 សោមនស្ស ព យ៉ាង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ បណ្ឌិតទិដ្ឋធម្មសុខំ

[១៥៣] សចេ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ សកាយំ វា
 និសិន្នោ ហោតិ រថិយាយ វា និសិន្នោ ហោតិ
 សិដ្ឋាជកេ វា និសិន្នោ ហោតិ តត្រ ជនោ
 តដ្ឋំ តស្សារុប្បំ កកំ មន្តេតិ ។ សចេ ភិក្ខុវេ
 បណ្ឌិតោ ចាលាតិចាតា បដិវិតោ ហោតិ អទិន្នាទា-
 នា បដិវិតោ ហោតិ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវិតោ
 ហោតិ មុសាវាទា បដិវិតោ ហោតិ សុរាមេរយមជ្ជ-
 ប្បមាទដ្ឋានា បដិវិតោ ហោតិ តត្រ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ
 តស្ស ឯវំ ហោតិ យំ ខោ ជនោ តដ្ឋំ តស្សារុប្បំ
 កកំ មន្តេតិ សំវិដ្ឋន្តេ តេ ធម្មា មយិ អហញ្ច តេសុ
 ធម្មេសុ សន្និស្សាមីតិ ។ ឥទំ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ
 បបមំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ សុខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បណ្ឌិត

[១៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រសិនបើជនជាបណ្ឌិត អង្គុយ
ក្នុងសាលាក្តី អង្គុយក្នុងច្រកក្តី អង្គុយក្នុងផ្លូវបែកជា ២ ក្តី ចំណែកអ្នក
ផង ដែលអង្គុយក្នុងបរិស័ទនោះ តែងប្រឹក្សានូវពាក្យ (ថ្ងៃដំបូងទោស)
ដែលកើតអំពីអំពើនោះ ដ៏សមគួរដល់អំពើនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បើជនជាបណ្ឌិត ជាអ្នករៀនចាកបាណាតិបាត រៀនចាកអទិន្នាទាន រៀន
ចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ រៀនចាកមុសាវាទ រៀនចាកហេតុជាទីតាំង នៃ
សេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកនូវសុរាវនិងមេរ័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជា
បណ្ឌិតនោះ តែងគិតក្នុងពាក្យដែលអ្នកផងនិយាយនោះថា អ្នកផង
តែងប្រឹក្សាពាក្យណា ដែលកើតអំពីអំពើនោះ ដ៏សមគួរដល់អំពើនោះ
ធម៌ទាំងឡាយនោះ មាននៅក្នុងអញ្ញផង ខ្លួនអញ្ញសោត ក៏ប្រាកដ
ក្នុងធម៌ទាំងនោះផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិត តែង
ទទួលនូវសេចក្តីសុខ សោមនស្សទី ១ នេះ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៥៤]	បុន	ចបរំ	ភិក្ខុវេ	បណ្ឌិតោ	បស្សតិ
រាជាដោ	ចោរំ	អាគុចារី	តហេត្វា	វិវា	កម្មករ-
ណា	កាវេន្តេ	កសាហិមិ	តាឡេន្តេ	វេត្តេហិមិ	
តាឡេន្តេ	អន្ធនណ្ឌាកេហិមិ	តាឡេន្តេ	ហត្ថម្បិ	និទ្ធព្តេ	
ចាទម្បិ	និទ្ធព្តេ	ហត្ថចាទម្បិ	និទ្ធព្តេ	កណ្ណម្បិ	
និទ្ធព្តេ	នាសម្បិ	និទ្ធព្តេ	កណ្ណនាសម្បិ	និទ្ធព្តេ	
ពិលដ្ឋុថាលិកម្បិ	កហេន្តេ	សដ្ឋុមុណ្ឌិកម្បិ	កហេន្តេ		
រាហុមុខម្បិ	កហេន្តេ	ដោតិមាលិកម្បិ	កហេន្តេ		
ហត្ថប្បដោតិកម្បិ	កហេន្តេ	ឯកវត្តិកម្បិ	កហេន្តេ		
ចីរកវាសិកម្បិ	កហេន្តេ	ឯណោយ្យកម្បិ	កហេន្តេ		

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ជនជាបណ្ឌិតឃើញ
 នូវព្រះរាជាទាំងឡាយ កាលចាប់នូវចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់បានហើយ
 ត្រាស់បង្គាប់ឲ្យធ្វើកម្មករណ៍ផ្សេង ។ គឺ ឲ្យវាយដោយរំពាត់ខ្លះ ឲ្យវាយ
 ដោយផ្តៅខ្លះ ឲ្យវាយដោយដំបងខ្លះ ឲ្យកាត់ដៃខ្លះ ឲ្យកាត់ជើងខ្លះ
 ឲ្យកាត់ទាំងដៃទាំងជើងខ្លះ ឲ្យកាត់ស្លឹកត្រចៀកខ្លះ ឲ្យកាត់ច្រមុះខ្លះ
 ឲ្យកាត់ទាំងស្លឹកត្រចៀកទាំងច្រមុះខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវពិលង្គជាលិកកម្ម គឺអំពើ
 ដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាឆ្នាំងដាក់ទឹកជ្រក់ខ្លះ^(១) ឲ្យធ្វើនូវសង្ខមុណ្ឌិកកម្ម គឺ
 អំពើដែលគេធ្វើក្បាល ឲ្យរលីងដូចជាសំបកស័ង្កីខ្លះ^(២) ឲ្យធ្វើនូវរាហុមុខ-
 កម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើមាត់ ឲ្យដូចជាមាត់រាហុខ្លះ^(៣) ឲ្យធ្វើនូវជោតិមា-
 លិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើខ្លួនមនុស្ស ឲ្យដូចជាផ្កាក្លើងខ្លះ^(៤) ឲ្យធ្វើនូវ
 ហត្ថប្បជ្ជោតិកកម្ម គឺអំពើដែលគេដុតដៃខ្លះ^(៥) ឲ្យធ្វើនូវឯរកវត្តិកកម្ម
 គឺអំពើដែលគេធ្វើដូចជាពន្លាត់ស្បែកពពែខ្លះ^(៦) ឲ្យធ្វើនូវបីរកវាសិក-
 កម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាស្លៀកសំពត់សំបកឈើខ្លះ^(៧) ឲ្យធ្វើ
 នូវឯណោយ្យកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើ ឲ្យដូចជាជើងសត្វទ្រាយខ្លះ^(៨)

១ ។ ល ។ ៨ មើលនយលក្ខណៈក្នុងមហាទុក្ខកូនសូត្រ ក្នុងគម្ពីរមជ្ឈិមនិកាយ មូល-
 បណ្ណាសកៈ បឋមភាគ ទំព័រ ៣២០-៣២១ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ បណ្ឌិតទិដ្ឋធម្មសុខំ

ពលិសមំសិកម្មិ កហេន្តេ កហាបណាកម្មិ កហេន្តេ
 ខារាបតច្ឆិកម្មិ កហេន្តេ បលីយបរិវត្តិកម្មិ ក-
 ហេន្តេ បលាលបីបកម្មិ កហេន្តេ តត្តេនបិ តេលេន
 ឱសិញ្ចន្តេ សុនខេហិមិ ខាណាមេន្តេ ដីវន្តម្មិ សូលេ
 ឧត្តាសេន្តេ អសិណាមិ សីសំ និទ្ធុន្តេ ។ តត្រិ ភិក្ខុវេ
 បណ្ឌិតស្ស ឯវំ ហោតិ យថារូចានំ ខោ ចាបកានំ
 កម្មានំ ហេតុ រាជាដោ ចោវំ អាគុចារី កហេត្វា វិវិណ
 កម្មករណា កាវេន្តិ កសាហិមិ តាឡេន្តិ វេត្តេហិមិ
 តាឡេន្តិ អន្ធនណ្ឌាកេហិមិ តាឡេន្តិ ហត្ថម្មិ និទ្ធុន្តិ
 ចាទម្មិ និទ្ធុន្តិ ហត្ថចាទម្មិ និទ្ធុន្តិ កណ្ណាម្មិ និទ្ធុន្តិ

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ សុខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បណ្ឌិត

ឲ្យធ្វើនូវពលិសម័សិកកម្ម គឺអំពើដែលគេប្តក់មាត់ ដោយកាងឬសន្ទូច
 ខ្លះ^(១) ឲ្យធ្វើនូវកហាបណាកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យខូចសរិះប្រមាណ
 ប៉ុនកហាបណៈមួយៗខ្លះ^(២) ឲ្យធ្វើនូវខារាបតថ្មិកកម្ម គឺអំពើដែលគេ
 យកទឹកផ្សាស្រោចខ្លះ^(៣) ឲ្យធ្វើនូវបលីយបរិភិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើ
 ឲ្យដូចជាបង្វិលជើងគុល ឬសសរគោលខ្លះ^(៤) ឲ្យធ្វើបលាលបីបកកម្ម
 គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាកណ្តាប់ចំបើងខ្លះ^(៥) ឲ្យស្រោចដោយប្រេង
 ដំក្តៅខ្លះ ឲ្យផ្តែខាំខ្លះ ឲ្យដៃកផ្សារលើឈើអណ្តោតទាំងរស់ខ្លះ ឲ្យកាត់
 ក្បាលដោយដាវខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ឌិត តែងត្រិះរិះ ក្នុង
 អំពើទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ព្រះរាជាទាំងឡាយ ចាប់ចោរដែលប្រព្រឹត្ត
 អាក្រក់បានហើយ ត្រាស់បង្គាប់ឲ្យធ្វើកម្មករណ៍ផ្សេង ៗ គឺឲ្យវាយដោយ
 រំពាត់ខ្លះ ឲ្យវាយដោយផ្តៅខ្លះ ឲ្យវាយដោយដំបងខ្លះ ឲ្យកាត់ដៃខ្លះ
 ឲ្យកាត់ជើងខ្លះ ឲ្យកាត់ទាំងដៃទាំងជើងខ្លះ ឲ្យកាត់ស្លឹកត្រចៀកខ្លះ

១ ។ ល ។ ៥ បើនយលក្ខណៈក្នុងមហាទុក្ខក្ខន្ធសូត្រ ក្នុងគម្ពីរមជ្ឈិមនិកាយ មូល-
 បណ្ណាសកៈ បឋមភាគ ត្រង់ទំព័រ ៣២០-៣២១ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

នាសម្បិ ឆិទ្ធព្វន្តិ កណ្ណានាសម្បិ ឆិទ្ធព្វន្តិ ពិលដ្ឋុថាលិ-

កម្មិ កហេន្តិ សដ្ឋមុណ្ហាកម្មិ កហេន្តិ រាហុមុខម្បិ

កហេន្តិ ជោតិមាលិកម្មិ កហេន្តិ ហត្ថយ្យជោតិកម្មិ

កហេន្តិ ឯកវត្តិកម្មិ កហេន្តិ ចីរកវាសិកម្មិ

កហេន្តិ ឯណោយ្យកម្មិ កហេន្តិ ពលិស-

មំសិកម្មិ កហេន្តិ កហាបណាកម្មិ កហេន្តិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ឲ្យកាត់ច្រមុះខ្លះ ឲ្យកាត់ទាំងស្លឹកត្រចៀកទាំងច្រមុះខ្លះ ឲ្យធ្វើពិលង្គថា-

លិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាឆ្នាំងដាក់ទឹកជ្រក់ខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវសង្ខ-

មុណ្ណិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើក្បាលឲ្យរលីងដូចជាសំបកស័ង្ខខ្លះ ឲ្យធ្វើ

នូវរាហុមុខកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើមាត់ឲ្យដូចជាមាត់រាហូខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវ

ជាតិមាលិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើខ្លួនមនុស្សឲ្យដូចជាផ្កាក្លើងខ្លះ ឲ្យធ្វើ

នូវហត្ថប្បជ្ជោតិកកម្ម គឺអំពើដែលគេដុតដៃខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវឯរកវត្តិកកម្ម គឺ

អំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាពន្លាត់ស្បែកពពែខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវចីរកវាសិកកម្ម គឺ

អំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាស្លៀកសំពត់សំបកឈើខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវឯណោយ្យ-

កកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាជើងទ្រាយខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវពលិសម័សិក-

កម្ម គឺអំពើដែលគេច្រក់មាត់ដោយកាងឬសនូចខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវកហាបណាក-

កម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យខូចសរីរៈ ប្រមាណប៉ុនកហាបណៈមួយ ។ ខ្លះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ បណ្ឌិតទិដ្ឋធម្មសុខំ

ខារាបតច្ឆិកម្មិ កកោន្តិ បលីយបរិវត្តិកម្មិ កកោន្តិ
 បលាលបីបកម្មិ កកោន្តិ តត្តេនបិ តេលេន ឱ-
 សិញ្ចន្តិ សុនខេហិបិ ខាណាបេន្តិ ដីវន្តម្មិ សូលេ
 ឧត្តាសេន្តិ អសិណាបិ សីសំ ឆិទ្ធុន្តិ ។ ន តេ
 ធម្មា មយិ សំវិជ្ជន្តិ^(១) អហញ្ចា ន តេសុ ធម្មេសុ
 សន្តិស្សាមីតិ ។ ឥទម្មិ^(២) ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ ទុតិយំ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

[១៥៥] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតំ បីបសមារុទ្ធិ
 វា មញ្ចសមារុទ្ធិ វា ធមាយំ វា សេមាធំ យានិស្ស
 បុព្វេ កកល្យាណានិ កកម្មានិ កកតានិ កាយេន
 សុចរិតានិ វាចាយ សុចរិតានិ មនសា សុចរិតានិ

១ ឱ. សំវិជ្ជន្តេ ។ ២ ឱ. ឥទំ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ សុខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បណ្ឌិត

ឲ្យធ្វើនូវខារាបតថ្និកកម្ម គឺអំពើដែលគេយកទឹកផ្សាស្រោចខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវ
 បលីយបរិវត្តិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាបង្វិលជើងគុល ឬសសរ
 គោលខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវបលាលបីបកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាកណ្តាប់
 ចំបើងខ្លះ ឲ្យស្រោចដោយប្រេងដ៏ក្តៅខ្លះ ឲ្យឆ្កែខាំខ្លះ ឲ្យដេកផ្សារលើ
 ឈើអណ្តោតទាំងរស់ខ្លះ ឲ្យកាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ព្រោះហេតុបាបកម្ម
 មានសភាពយ៉ាងណា ។ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ មិនមានក្នុងអាត្មាអញ
 ទាំងអាត្មាអញសោត ក៏មិនប្រាកដ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយនោះឡើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិត រមែងទទួលសេចក្តីសុខសោមនស្ស
 ទី ២ នេះឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៥៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ជនជាបណ្ឌិត កាល
 ឡើងកាន់តាំងក្តី ឡើងកាន់គ្រែក្តី ដេកលើផែនដីក្តី អំពើល្អទាំង
 ឡាយ គឺការប្រព្រឹត្តល្អដោយកាយ ការប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ការ
 ប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ដែលជនជាបណ្ឌិតនោះ ធ្វើទុកហើយក្នុងកាលមុន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

តានិស្ស តម្ហិ សមយេ ឱលម្ពន្តិ អន្នោល-
 ម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហតំ
 បព្វតក្ខដានំ ឆាយា សាយណ្ណាសមយំ បបរិយា
 ឱលម្ពន្តិ អន្នោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ វរមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតំ បីបសមារុទ្ធិ វា មញ្ចសមារុទ្ធិ វា
 ឆមាយំ វា សេមាជំ យានិស្ស បុព្វេ កល្យាណានិ
 កម្មានិ កតានិ កាយេន សុចរិតានិ វាចាយ សុ-
 ចរិតានិ មនសា សុចរិតានិ តានិស្ស តម្ហិ សមយេ
 ឱលម្ពន្តិ អន្នោលម្ពន្តិ អភិប្បលម្ពន្តិ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ
 បណ្ឌិតស្ស វរំ ហោតិ អកតំ វត មេ ចាបំ អកតំ
 លុទ្ធិ អកតំ កិព្វិសំ កតំ កល្យាណំ កតំ
 កុសលំ កតំ ភិរុត្តាណំ យាវតា ហោតិ អកត-
 ចាចានំ អកតលុទ្ធានំ អកតកិព្វិសានំ កតក-
 ល្យាណានំ កតកុសលានំ កតភិរុត្តាណានំ កតិ
 តំ កតិ បេច្ច កច្ឆាមីតិ ។ សោ ន សោចតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

អំពើល្អទាំងនោះឯង តែងគ្របដណ្តប់ ស្រោចស្រង់ ទំនុកបម្រុង នូវ
 ជនជាបណ្ឌិតនោះ ក្នុងសម័យនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្រមោល
 នៃកំពូលភ្នំដ៏ធំ តែងក្រាល រាលដាល គ្របលើផែនដី ក្នុងវេលាថ្ងៃ
 រសៀល មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យ
 ដូចជនជាបណ្ឌិត កាលឡើងកាន់តាំងភ្នំ ឡើងកាន់គ្រែភ្នំ ដេកលើផែន
 ដីភ្នំ អំពើល្អទាំងឡាយណា គឺការប្រព្រឹត្តល្អដោយកាយ ការប្រព្រឹត្តល្អ
 ដោយវាចា ការប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ដែលជនជាបណ្ឌិតនោះ ធ្វើទុក
 ហើយក្នុងកាលមុខ អំពើល្អទាំងនោះឯង តែងគ្របដណ្តប់ ស្រោចស្រង់
 ទំនុកបម្រុង នូវជនជាបណ្ឌិតនោះ ក្នុងសម័យនោះ ដូច្នោះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិត តែងគិត ក្នុងអារម្មណ៍ ដែលប្រាកដ
 ក្នុងចក្ខុទ្វារនោះ យ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ អាត្មាអញ មិនបានធ្វើបាប មិន
 បានធ្វើអំពើអាក្រក់ មិនបានធ្វើអំពើក្តៅក្រហាយទុកទេ អាត្មាអញ ធ្វើ
 តែអំពើល្អ ធ្វើតែអំពើកុសល ធ្វើតែបុណ្យសម្រាប់ការពារភ័យ ពួក
 ជន ដែលមិនបានធ្វើបាប មិនបានធ្វើអំពើអាក្រក់ មិនបានធ្វើអំពើក្តៅ
 ក្រហាយទុក ជាអ្នកធ្វើតែអំពើល្អ ធ្វើតែកុសល ធ្វើតែបុណ្យសម្រាប់
 ការពារភ័យ រមែងមានគតិ យ៉ាងណា អាត្មាអញ នឹងទៅកាន់គតិ
 នោះ ក្នុងបរលោក ។ ជនជាបណ្ឌិតនោះ តែងមិនក្រៀមក្រំចិត្ត

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសូត្រ បណ្ឌិតទិដ្ឋធម្មសុខំ

ន កិលមតិ ន បរិទេវតិ ន ឧត្តាឡី កន្ធិតិ
ន សម្មោហំ អាបជ្ជតិ ។ ឥទម្បិ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ
តតិយំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេទេតិ ។

[១៥៦] ស ខោ សោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ កាយេន
សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុច-
រិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុតតី សក្កំ
លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ យំ ខោ តំ ភិក្ខុវេ សម្មា វេទ-
មាដោ វេទេយ្យ ឯកន្តំ ឥដ្ឋំ ឯកន្តំ កន្តំ ឯកន្តំ
មនាបន្តិ សត្តមេវ តំ សម្មា វេទមាដោ វេទេយ្យ ឯកន្តំ
ឥដ្ឋំ ឯកន្តំ កន្តំ ឯកន្តំ មនាបន្តិ ។ យាវញ្ចំ
ភិក្ខុវេ ឧបមាបិ ន សុករា យាវ សុខា សក្កាតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ សុខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បណ្ឌិត

មិនលំបាក មិនខ្សឹកខ្សួល មិនគក់ទ្រូងទ្រហោយំ មិនដល់នូវសេចក្តី
រង្វេង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិត តែងទទួលសេចក្តីសុខ
សោមនស្ស ទី ៣ នេះឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

[១៥៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិតនោះសោត បាន
ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
ដោយចិត្ត លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏រមែងទៅកើតក្នុងសុគតិស្នត៍
ទេវលោក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកផងដែលនិយាយតាមហេតុ តែង
និយាយ ចំពោះទីណា ថាជាទីគួរប្រាថ្នាតែមួយយ៉ាង គួរត្រេកអរ តែ
មួយយ៉ាង គួរពេញចិត្តតែមួយយ៉ាង ដូច្នោះ ទីនោះ គឺស្ថានសួគ៌នោះឯង
ដែលអ្នកផងនិយាយតាមហេតុ តែងនិយាយថា ជាទីគួរប្រាថ្នាតែមួយ
យ៉ាង គួរត្រេកអរតែងមួយយ៉ាង គួរពេញចិត្តតែមួយយ៉ាង ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មិនងាយនឹងធ្វើឧបមា ឲ្យដល់កម្រិតឋានសួគ៌
ដែលមានសេចក្តីសុខបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៥៧] ឃំ រុត្តេ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯត-
 ទរោច សក្កា បន ភន្តេ ឧបមា កាតុន្តិ ។ សក្កា
 ភិក្ខុតិ ភកវា អរោច សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ រាជា
 ចក្កវត្តិ សត្តហិ រតនេហិ សមន្មាតតោ ចត្វហិ ច
 ឥន្ទ្រិហិ តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ បដិសំវេ-
 ទេតិ ។ កតមេហិ សត្តហិ ។

[១៥៨] ឥធិ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធា-
 វសិត្តស្ស តទហុទោសថេ បណ្ណាវសេ សីសន្នហា-
 តស្ស ឧទោសថិកស្ស ឧបរិប្បាសាទវរកតស្ស ទិព្វំ
 ចក្កវតំ ចាតុកវតិ សហស្សារំ សនេមិកំ សនាភិកំ
 សព្វាការបរិបូរំ ។ ទិស្វាន រញ្ជោ ខត្តិយស្ស
 មុទ្ធាវសិត្តស្ស ឯតទហោសិ សុតំ ខោ បន
 មេតំ យស្ស រញ្ជោ មុទ្ធាវសិត្តស្ស តទហុទោស-
 ថេ បណ្ណាវសេ សីសន្នហាតស្ស ឧទោសថិកស្ស

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៥៧] កាលបើព្រះអង្គត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មានភិក្ខុមួយរូប
 ក្រាបបង្គំទូលសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ចុះព្រះអង្គអាចនឹងធ្វើឧបមាបាន ឬទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ត្រាស់តបថា ម្ចាស់ភិក្ខុ តថាគត អាចនឹងធ្វើបាន ហើយទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ប្រកបដោយរតនៈ ៧
 ប្រការ និង ដោយប្បទិ ៤ យ៉ាង ហើយទ្រង់សោយសេចក្តីសុខ
 សោមនស្ស ព្រោះរតនៈនិងប្បទិនោះជាហេតុ ។ តែនៈទាំង ៧ ប្រការ
 នោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។

[១៥៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងលោកនេះ ក្សត្រិយ៍ជាព្រះ
 រាជាបានមុន្នាភិសេកហើយ ទ្រង់កក់ព្រះសិរ្សក្នុងថ្ងៃទី ១៥ ជាថ្ងៃឧបោសថ
 រួចរក្សាឧបោសថ គង់នៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ចក្ករតន៍ជាទិព្វ មាន
 កាំមួយពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់និងដុំ បរិបូណ៌ដោយអាការសព្វគ្រប់ ក៏
 កើតប្រាកដឡើង ។ ក្សត្រិយ៍ជាព្រះរាជាបានមុន្នាភិសេក ទ្រង់ទត
 ឃើញហើយ ទើបទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នោះថា អើ អាត្មាអញ ក៏ធ្លាប់បានឮ
 រឿងនេះមកហើយថា ក្សត្រិយ៍អង្គណា ជាព្រះរាជាបានមុន្នាភិសេកហើយ
 ទ្រង់កក់ព្រះសិរ្ស ក្នុងថ្ងៃទី ១៥ ជាថ្ងៃឧបោសថ ហើយរក្សាឧបោសថ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ចក្កវតនំ

ឧបរិប្បាសាទវកតស្ស ទិព្វំ ចក្កវតនំ ចាតុកវតិ
 សហស្សារំ សនេមិកំ សនាភិកំ សព្វាការបរិបូរំ
 សោ ហោតិ រាជា ចក្កវត្តិ អស្សំ នុ ខោ អហំ
 រាជា ចក្កវត្តិតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជា ខត្តិយោ
 មុន្ទារសិត្តោ ឧដ្ឋាយាសនា វាមេន ហត្ថេន ភិដ្ឋារំ
 តហោត្វា ទក្ខិណោន ហត្ថេន ចក្កវតនំ អព្ពកិរតិ
 បវត្តតុ កវំ ចក្កវតនំ អភិវិទិនាតុ កវំ ចក្កវត-
 នន្តិ ។ អថខោ តំ ភិក្ខុវេ ចក្កវតនំ បុរត្តិមំ ទិសំ
 បវត្តតិ អន្ធកេវ រាជា ចក្កវត្តិ សទ្ធិ ចតុរដ្ឋិនិយា
 សេនាយ ។ យស្មី ខោ បន ភិក្ខុវេ បទេសេ
 ចក្កវតនំ បតិដ្ឋាតិ តត្រ រាជា ចក្កវត្តិ វាសំ ឧ-
 បេតិ សទ្ធិ ចតុរដ្ឋិនិយា សេនាយ ។ យេ ខោ បន
 ភិក្ខុវេ បុរត្តិមាយ ទិសាយ បដិរាជាដោ តេ រាជានំ
 ចក្កវត្តិ ឧបសន្តមិត្វា ឯវាមាហំសុ ឯហិ ខោ មហារាជ

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ចក្ករតន៍

គង់នៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ចក្ករតន៍ជាទិព្វ មានកាំមួយពាន់ ព្រមទាំង
 ខ្នងកង់ទាំងដុំ បរិបូណ៌ដោយអាការទាំងពួង ក៏កើតប្រាកដឡើង ព្រះ
 រាជាអង្គនោះ នឹងបានជាស្តេចចក្រពត្តិ ឱហ្ន៎ អាត្មាអញ បានជាស្តេច
 ចក្រពត្តិហើយតើ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ក្សត្រិយ៍ជាព្រះ
 រាជាបានមុទ្ធាភិសេកហើយ ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈហើយ ទើបយកព្រះ
 ហស្តខាងឆ្វេងចាប់កុណ្ឌិ យកព្រះហស្តខាងស្តាំប្រស់ព្រំចក្ករតន៍ ហើយ
 ត្រាស់ថា ចក្ករតន៍ដ៏ចម្រើន ចូរអណ្តែតទៅ ចក្ករតន៍ដ៏ចម្រើន ចូរ
 មានជ័យជម្នះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ចក្ករតន៍នោះឯង ក៏
 អណ្តែតត្រសែតទៅកាន់ទិសខាងកើត ទើបព្រះបាទចក្រពត្តិ ទ្រង់ស្តេច
 ទៅតាមក្រោយ ព្រមដោយចតុវង្គសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើ
 ចក្ករតន៍ប្រតិស្ឋាន ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិ ព្រមទាំងចតុវង្គ-
 សេនា ក៏ចូលទៅតាំងព្រះរាជនិវេសន៍ ក្នុងប្រទេសនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចំណែកពួកស្តេចណា ដែលជាសត្រូវ គង់នៅ ក្នុងទិសខាង
 កើត ព្រះរាជាទាំងនោះ ក៏ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ ហើយ
 ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ស្តេចមកចុះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ស្វាកតំ មហារាជ សកន្តេ មហារាជ អនុសាស
មហារាជាតិ ។ រាជា ចក្កវត្តិ វាមាហ ចាលោក
ន ហន្តព្វោ អទិដ្ឋំ ធានាតព្វំ កាមេសុ មិច្ឆា ន
ចរិតព្វា មុសា ន កាសិតព្វា មជ្ឈំ ន ចាតព្វំ
យថាក្ខតព្វា កុញ្ញថាតិ ។ យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ
បុត្តិមាយ ទិសាយ បដិរាជាដោ តេ រញ្ញោ
ចក្កវត្តិស្ស អនុយុត្តា^(១) អហេសុ^(២) ។ អថខោ
តំ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តនំ បុត្តិមំ សមុទ្ធិំ អជ្ឈោកហេត្វា
បច្ចុត្តវិត្វា ទក្ខិណំ ទិសំ បវត្តតិ ។ យេ ។ ទក្ខិណំ
ទិសំ សមុទ្ធិំ អជ្ឈោកហេត្វា បច្ចុត្តវិត្វា បច្ឆិមំ ទិសំ
បវត្តតិ ។ យេ ។ បច្ឆិមំ ទិសំ សមុទ្ធិំ អជ្ឈោកហេត្វា
បច្ចុត្តវិត្វា ឧត្តរំ ទិសំ បវត្តតិ អន្ធានេ រាជា ចក្កវត្តិ
សទ្ធិំ ចតុវដ្តិទិយា សេនាយ ។ យស្មី ខោ បន
ភិក្ខុវេ បទេសេ ចក្កវត្តនំ បតិដ្ឋាតិ តត្រ រាជា ចក្កវត្តិ

១ ម. អនុយុត្តា ។ ២ ឱ. ភវន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

បពិត្រមហារាជ ទ្រង់ស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រមហារាជ រាជសម្បត្តិ
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជារបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គ
 ទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏មានព្រះបន្ទូល យ៉ាងនេះ
 ថា អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេ
 មិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យ
 មុសាវាទ មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹងឡើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរបរិភោគតែ
 របស់ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ពួកស្តេច
 ណា ដែលជាសត្រូវ គង់នៅ ក្នុងទិសខាងកើត ស្តេចទាំងនោះ ក៏ត្រឡប់
 ជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ
 ចក្ករតន៍នោះ ក៏ចុះកាន់សមុទ្រទិសខាងកើត ហើយធ្លុងឡើង វិលទៅ
 កាន់ទិសខាងត្បូង ។ បេ ។ ចុះកាន់សមុទ្រទិសខាងត្បូង ហើយធ្លុងឡើង
 វិលទៅកាន់ទិសខាងលិច ។ បេ ។ ចុះកាន់សមុទ្រទិសខាងលិច ហើយ
 ធ្លុងឡើង វិលទៅកាន់ទិសខាងជើង ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏ស្តេចទៅ
 តាមខាងក្រោយ ព្រមដោយចតុរង្គ័សេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បើចក្ករតន៍ប្រតិស្ឋាននៅ ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិ ស្តេច

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ចក្កវតនំ

វាសំ ឧបេតិ សទ្ធិ ចតុរង្គិណិយា សេនាយ ។ យេ
 ខោ បន ភិក្ខុវេ ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិរាជាដោ
 តេ រាជានំ ចក្កវត្តិ ឧបសង្កមិត្វា វាមាហំសុ វហិ
 ខោ មហារាជ ស្វាកតំ មហារាជ សកន្តេ មហារាជ
 អនុសាស មហារាជាតិ ។ រាជា ចក្កវត្តិ វាមាហ
 ចាលោ ឆ ហន្តព្វោ អទិដ្ឋំ ធានាតព្វំ កាមេសុ
 មិច្ឆា ឆ ចរិតព្វា មុសា ឆ ភាសិតព្វា មដ្ឋំ ឆ
 ចាតព្វំ យថាក្ខតព្វា កុញ្ញថាតិ ។ យេ ខោ បន
 ភិក្ខុវេ ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិរាជាដោ តេ រញ្ញោ
 ចក្កវត្តិស្ស អនុយុត្តា អហោសុំ ។ អថខោ តំ
 ភិក្ខុវេ ចក្កវតនំ សមុទ្ធិបរិយន្តំ បបរី អភិវិទិនិត្វា

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ចក្ករតន៍

ក៏ទ្រង់ប្រថាប់នៅ ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចតុវង្គសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ មួយទៀត ពួកស្តេចណា ដែលជាសិកសត្រូវ នៅក្នុងទិស
 ខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ ហើយ
 ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេចមកចុះ
 បពិត្រមហារាជ ទ្រង់ស្តេចមកល្អហើយ បពិត្រមហារាជ រាជសម្បត្តិ
 របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាព្រះរាជទ្រព្យ របស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រមហារាជ
 សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ ទ្រង់មានព្រះរាជ-
 ឱង្ការយ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវកាន់យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវ
 ពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹងឡើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរ
 បរិភោគតែរបស់ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ
 ទៀត ពួកស្តេចណា ដែលជាសិកសត្រូវ ក្នុងទិសខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ
 ក៏ត្រឡប់ជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តពី
 នោះមក ចក្ករតន៍នោះ បានបង្ក្រាបផែនដី ដែលមានសមុទ្រជាព្រំប្រទល់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

តមេនំ^(១) រាជជាតិ បច្ចាគន្ធា រញ្ជោ ចក្កវត្តិស្ស
អន្តេបុរាជារ អក្ខាហតំ មញ្ញេ តិដ្ឋតិ រញ្ជោ ចក្ក-
វត្តិស្ស អន្តេបុរាជារំ ឧបសោភយមាណំ ។ រញ្ជោ ភិក្ខុវេ
ចក្កវត្តិស្ស ឯវរូបំ ចក្កវតំ ចាតុកវតិ ។
[១៥៧] បុណ ចបរំ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ចក្កវត្តិស្ស
ហត្ថិវតំ ចាតុកវតិ ។ សព្វសេតោ សត្តប្បតិដ្ឋោ
ឥទ្ធិមា វេហាសដ្ឋំមោ ឧបោសថោ នាម នាគរាជា ។
ទិស្វាន រញ្ជោ ចក្កវត្តិស្ស ចិត្តំ បសីទតិ កទ្ធកំ
វត កោ ហត្ថិយាណំ សចេ ទមចំ ឧបេយ្យាតិ ។
អថខោ តំ ភិក្ខុវេ ហត្ថិវតំ សេយ្យថាបិ នាម
កន្តោ ហត្តាជាតិយោ ទីយវត្តំ សុបរិទន្តោ ឯវមេវ
ទមចំ ឧបេតិ ។ ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ
តមេវ ហត្ថិវតំ វីមសមាណោ បុព្វណ្ណាសមយំ
អភិរូហិត្វា សមុទ្ធបរិយន្តំ បបរី អនុបរិយាយិត្វា

១ ឱ. តមេវ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

រួចត្រឡប់មកកាន់រាជធានីនោះវិញ ហើយបិតនៅ (ក្នុងរបៀងនៃសាលា
វិនិច្ឆ័យ) ទៀបទ្វារនៃព្រះបរមរាជវាំង របស់ព្រះបាទចក្រពត្តិ (នៅនឹង
ថ្នល់) ហាក់ដូចជាបាក់ភ្លៅ ហើយបំភ្លឺទ្វារ ក្នុងព្រះបរមរាជវាំងនៃព្រះ
បាទចក្រពត្តិ (ឲ្យភ្លឺព្រោងព្រាត) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កវត្តន៍
បែបនេះ តែងកើតឡើងប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។

[១៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ហត្ថិវត្តន៍ (ដំរីកែវ)
ក៏កើតប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ (ដំរីកែវនោះ) ជាស្តេចដំរី
ឈ្មោះឧបោសថ មានសម្បុរ-សសុទ្ធ មានអវយវៈតូចធំ សមរម្យទាំង
អស់ ជាដំរីមានឫទ្ធិ អាចហោះទៅលើអាកាសបាន ។ លុះព្រះបាទ
ចក្រពត្តិ លុះទ្រង់ទតឃើញហើយ ក៏មានព្រះហឫទ័យជ្រះថ្លាថា អើយាន
ដំរីល្អណាស់តើឃ្នុំ ប្រសិនបើចូលទៅបង្ហាត់បាន (ជាការប្រពៃ) ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯហត្ថិវត្តន៍នោះ ក៏ដល់នូវការបង្ហាត់បាន ដូចជា
ដំរីអាជានេយ្យដ៏ល្អ ដែលគេបង្ហាត់បានរបៀបល្អ យូរអង្វែងហើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ កាលទ្រង់នឹងល្បួងមើលហត្ថិវត្តន៍
នោះឯង មុនដំបូង ទ្រង់ឡើងគង់ (លើហត្ថិវត្តន៍នោះ) ក្នុងវេលាព្រឹក
ព្រហាម ហើយស្តេចទៅត្រួតត្រា នូវផែនដី មានសមុទ្រជាព្រំប្រទល់

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ អស្សរតនំ

តមេវ រាជធានី បច្ចាកន្ធា ចាតវាសមកាសិ ។ រញ្ញោ

ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិស្ស ឯវរូបំ ហត្ថិវតនំ ចាតុកវតិ ។

[១៦០] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស

អស្សរតនំ ចាតុកវតិ ។ សព្វសេតោ កាកសីសោ

មុញ្ញកេសោ ឥទ្ធិមា វេហាសង្កមោ វលាហាកោ នាម^(១)

អស្សរាជា ។ តំ ទិស្វាន រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស ចិត្តំ

បសីទតិ កទ្ធកំ វត កោ អស្សយានំ សចេ ទមចំ

ឧបេយ្យាតិ ។ អថខោ តំ ភិក្ខុវេ អស្សរតនំ

១ ឱ. វលាហោ នាម ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ អស្សរតន៍

រួចហើយស្តេចត្រឡប់មកសោយព្រះក្រយាហារទាន់ ក្នុងវេលាព្រឹក ឯរាជ-
ធានីរបស់ព្រះអង្គនោះវិញទាន់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ហត្ថិរតន៍មាន
សភាពយ៉ាងនេះ តែងកើតឡើងប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។

[១៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត អស្សរតន៍ (សេះ
កែវ) ក៏កើតឡើងប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ (អស្សរតន៍នោះ)
ជាស្តេចសេះ ឈ្មោះវលាហកៈ មានសម្បុរ-សសុទ្ធ មានសម្បុរត្រង់
ក្បាលខ្មៅ (រលើប) ដូចជាសម្បុរនៃកក្កែក មានសក់ (សក្បុស)
ដូចជាបណ្ណាលស្មៅយ៉ាបូង ជាសេះមានប្លន្ទិ អាចហោះទៅលើអាកាស
បាន ។ ស្តេចចក្រពត្តិ លុះទ្រង់ទតឃើញហើយ ក៏មានព្រះហឫទ័យ
ជ្រះថ្លាថា អើ យានសេះ ល្អណាស់ហ្ន៎ ប្រសិនបើចូលទៅបង្ហាត់បាន
(ជាការប្រពៃ) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ អស្សរតន៍នោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

សេយ្យថាបិ ឆាម ភន្ទោ អស្សាជានីយោ ទីយរត្តំ
 សុបរិទន្តោ ឯវមេវ ទមចំ ឧបេតិ ។ ភូតបុព្វំ
 ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ តមេវ អស្សរតនំ វីមំសមាដោ
 បុព្វណ្ណាសមយំ អភិរូហិត្វា សមុទ្ធបរិយន្តំ បបរី អនុ-
 បរិយាយិត្វា តមេវ រាជនានី បច្ចាកន្ធា ចាតរាសម-
 កាសិ ។ រញ្ញោ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិស្ស ឯវរូបំ អស្ស-
 រតនំ បតុករតិ ។

[១៦១] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស
 មណីរតនំ ចាតុករតិ ។ សោ ហោតិ មណីវេឡុរិយោ
 សុកោ ជាតិមា អដ្ឋសោ សុបរិកម្មកតោ ។ តស្ស
 ខោ បន ភិក្ខុវេ មណីរតនស្ស អាកា សមន្តា យោជនំ
 ដុជា ហោតិ ។ ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ តមេវ
 មណីរតនំ វីមំសមាដោ ចតុរដ្ឋីនី សេនំ សន្ទយ្ហិត្វា
 មណី ធនក្កំ អាហេបេត្វា រត្តន្តការតិមិសាយ ចាយា-
 សិ ។ យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ សមន្តា តាមា អហោសុំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ក៏ដល់នូវការបង្ហាត់បាន ដូចជាសេះអាជានេយ្យដ៏ល្អ ដែលគេបង្ហាត់បាន
 របៀបល្អយូរអង្វែងហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ
 កាលទ្រង់នឹងល្បួងមើលអស្សរតន៍នោះឯង មុនដំបូង ទ្រង់ឡើងគង់
 (លើអស្សរតន៍) ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ហើយស្តេចទៅត្រួតត្រា
 ផែនដីដែលមានសមុទ្រជាព្រំប្រទល់ រួចហើយ ស្តេចត្រឡប់មកសោយ
 ព្រះស្វាយ ក្នុងវេលាព្រឹក ឯរាជធានីរបស់ព្រះអង្គនោះវិញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អស្សរតន៍មានសភាពយ៉ាងនេះ តែងកើតប្រាកដ
 ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។

[១៦១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត មណីរតន៍ ក៏កើតប្រាកដ
 ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ មណីរតន៍នោះ ជាកែវពែទ្យ មានជាតិដ៏ល្អ
 មានជ្រុង ៨ ដែលជាងថ្លៃល្អហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មណី-
 រតន៍នោះឯង មានពន្លឺផ្សាយទៅបានមួយយោជន៍ជុំវិញ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ កាលទ្រង់នឹងល្បួងមើល នូវមណីរតន៍នោះឯង
 មុនដំបូង ទ្រង់ប្រជុំអស់ចតុរង្គសេនាមក ហើយទ្រង់ស្នូយកែវមណីឡើង
 ទៅកាន់ចុងដងទង់ ហើយទ្រង់ត្រូវទៅក្នុងទីងងឹតអព្វក្នុងរាត្រី ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកអ្នកស្រុកទាំងឡាយណា ដែលនៅជិតខាង

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ឥត្ថិវតនំ

តេ តេនោភាសេន^(១) កម្មន្តេ បយោដេសំ ទិវាតិ
មញ្ញមាតា ។ រញ្ញោ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិស្ស ឯវរូបំ
មណីរតនំ ចាតុកវតិ ។
[១៦២] បុន ចបំ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស
ឥត្ថិវតនំ ចាតុកវតិ ។ សា^(២) អភិរូចា ទស្ស-
ដីយា ចាសាទិកា បរមាយ វណ្ណោចោក្ខរតាយ
សមន្នាកតា ធាតិដីយា ធាតិវស្សា ធាតិកិសា
ធាតិចូលា ធាតិកាឡិកា^(៣) ធាទ្វេនាតា អតិក្កន្តា
មាណុសំ វណ្ណំ អប្បត្តា ទិព្វំ វណ្ណំ ។ តស្ស ខោ
បន ភិក្ខុវេ ឥត្ថិវតនស្ស ឯវរូចោ កាយសម្ម-
ស្សោ ហោតិ សេយ្យថាមិ ធាម តុលបិចុនោ
វា កប្បាសបិចុនោ វា ។ តស្ស ខោ បន
ភិក្ខុវេ ឥត្ថិវតនស្ស សីតេ ឧណ្ណានិ កត្តានិ ហោន្តិ

១ ម. មណិនោភាសេន ។ ២ ឱ. សាតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. នាតិកាឡិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ឥត្ថិវតន៍

អ្នកស្រុកទាំងនោះ សម្គាល់ថាជាវេលាថ្ងៃ ក៏នាំគ្នាប្រកបការងារដោយ
សារពន្ធិ (កែវ) នោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មណិវតន៍ មាន
សភាពយ៉ាងនេះ តែងកើតប្រាកដដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។

[១៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តទៅទៀត ឥត្ថិវតន៍^(១) (ស្រ្តី
កែវ) ក៏កើតប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ ស្រ្តីកែវនោះ មានរូប
ឆោមដ៏ល្អ គួរឲ្យអ្នកផងពិតពិលរមិលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកបដោយ
សម្បុរល្អក្រៃលែង មិនខ្ពស់ពេក មិនទាបពេក មិនស្អមពេក មិនធាត់
ពេក មិនខ្មៅពេក មិនសពេក លើសលែងកន្លងហួសសម្បុរស្រ្តី
មនុស្ស តែមិនដល់សម្បុរទិព្វទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥត្ថិវតន៍នោះ
ឯង មានកាយសម្ផស្ស (ទន់ល្អក) ដូចជាសំឡឹគរ ឬសំឡឹកប្យាស ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥត្ថិវតន៍នោះឯង ក្នុងរដូវត្រជាក់ មានខ្លួនក្តៅ

១ មើលមហាសុទស្សនសូត្រ ទីយនិកាយ មហាវគ្គ ភាគ ១៧ ទំព័រ ១២ ត្រង់នយលក្ខណៈ
លេខ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ឧណ្ណោ សីតានិ កត្តានិ ហោន្តិ ។ តស្ស ខោ

បន ភិក្ខុវេ ឥត្ថិវតនស្ស កាយតោ ចន្ទនកន្ទោ

វាយតិ មុខតោ ឧប្បលកន្ទោ វាយតិ ។ តំ ខោ

បន ភិក្ខុវេ ឥត្ថិវតនំ^(១) ចក្កវត្តិស្ស បុព្វដ្ឋាយិដិ

ហោតិ បច្ឆានិចាតិដិ កីការប្បជិស្សារិដិ មនាបចារិដិ

បិយវាទិដិ ។ តំ ខោ បន ភិក្ខុវេ ឥត្ថិវតនំ

រាជានំ ចក្កវត្តិ មនសាបិ ខោ អតិចរតិ កុតោ

បន កាយេន ។ រញ្ញោ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិស្ស វរុបំ

ឥត្ថិវតនំ ចាតុកវតិ ។

[១៦៣] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស

កហាបតិវតនំ ចាតុកវតិ ។ តស្ស កម្មវិចា-

កដំ ទិព្វំ ចក្ខុ ចាតុកវតិ យេន ទិដិ បស្សតិ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ រញ្ញោតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ក្នុងរដូវក្តៅ មានខ្លួនត្រជាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មិនតែប៉ុណ្ណោះ
 សោត ឥត្តិរតន៍នោះឯង មានក្លិនខ្លឹមចន្ទន៍ផ្សាយចេញអំពីកាយ មានក្លិន
 ផ្កាឧប្បលផ្សាយចេញអំពីមាត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥត្តិរតន៍នោះឯង
 ជាស្រ្តីតែងក្រោកឡើងមុន តែងអង្គុយក្រោយ^(១) យកចិត្តទុកដាក់ធ្វើ
 ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តតម្រូវព្រះហឫទ័យ ពោលតែពាក្យជាទីពេញព្រះ
 ហឫទ័យរបស់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឥត្តិរតន៍នោះឯង
 សូម្បីតែចិត្ត ក៏មិនប្រព្រឹត្តកន្លងស្តេចចក្រពត្តិទៅហើយ ម្តេចឡើយនឹង
 ប្រព្រឹត្តកន្លងដោយកាយបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯឥត្តិរតន៍ មាន
 សភាពយ៉ាងនេះឯង តែងកើតប្រាកដដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តទៅទៀត គហបតិរតន៍^(២)
 (គហបតីកែវ) ក៏កើតប្រាកដដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ ឯគហបតិរតន៍នោះ
 មានទិព្វចក្ខុកើតអំពីផលនៃកុសលកម្ម អាចមើលឃើញ កំណប់ទ្រព្យ

១ មើលមហាសុទស្សនសូត្រ ទីយនិកាយ មហាវគ្គ ភាគ ១៧ ទំព័រ ១២ នយលក្ខណៈ
 លេខ ២ ។ ២ មើលមហាសុទស្សនសូត្រ ទីយនិកាយ មហាវគ្គ ភាគ ១៧ ទំព័រ ១៣
 ត្រង់នយលក្ខណៈលេខ ១ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ គហបតិរតនំ

សស្សាមិកម្យិ អស្សាមិកម្យិ ។ សោ រាជានំ ចក្ក-
 វត្តិ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហា អប្បោស្សុក្កោ តំ ទេវ
 ហោហិ អហន្តេ ធនេន ធនករណីយំ កិរិស្សា-
 មីតិ ។ ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ តមេវ កហបតិ-
 រតនំ វីមសមាណោ ធាវំ អភិរូហិត្វា មជ្ឈេ កដ្ឋាយ
 នទិយា សោតំ ឱកាហិត្វា^(១) កហបតិរតនំ ឯតទរោច
 អត្តោ មេ កហបតិ ហិរញ្ញសុវណ្ណោនាតិ ។ តេនហិ
 មហារាជ ឯកំ^(២) តិវំ ធាវា ឧបេតូតិ ។ ឥទេវ មេ
 កហបតិ អត្តោ ហិរញ្ញសុវណ្ណោនាតិ ។ អថខោ
 តំ^(៣) ភិក្ខុវេ កហបតិរតនំ ឧកោហិ ហត្ថេហិ ឧទ-
 កេ^(៤) ឱមសិត្វា បូរំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស កុម្ពី ឧទ្ធវិត្វា
 រាជានំ ចក្កវត្តិ ឯតទរោច^(៥) អលមេត្តាវតា មហារាជ

១ ឱ. ឱតហេត្វា ។ ២ ម. ឯកំ វា ឯកំ វាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. នំ ។ ៤ ឱ. ឧទកំ ។
 ៥ ឱ. ឯវមាហា ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ គហបតិរតន៍

ដែលមានម្ចាស់និងមិនមានម្ចាស់បាន ។ គហបតិរតន៍នោះ ចូលទៅគាល់
 ស្តេចចក្រពត្តិ ក៏ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូម
 ព្រះអង្គ កុំមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយឡើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងចាត់ចែងការ ដែល
 គួរធ្វើដោយទ្រព្យថ្វាយ ដោយព្រះរាជទ្រព្យព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ កាលទ្រង់នឹងល្បួងមើលគហបតិរតន៍នោះឯង មុន
 ដំបូង ទ្រង់ប្រថាប់លើព្រះទីនាំងនាវា សំដៅទៅកាន់ខ្សែទឹកក្នុងកណ្តាល
 ទន្លេគង្គា ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងគហបតិរតន៍នោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតិ
 យើងមានសេចក្តីត្រូវការ ដោយប្រាក់និងមាស ។ គហបតិរតន៍នោះ
 ក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រមហារាជ បើដូច្នោះ សូមទ្រង់អែបនាវាទៅ
 ខាងត្រើយច្រាំងម្ខាង ។ ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការថា ឱ គហបតិ យើង
 មានសេចក្តីត្រូវការតែប្រាក់និងមាសត្រង់ទីនេះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ត្រានោះឯង គហបតិរតន៍នោះ លូកដៃទាំងពីរចុះទៅក្នុងទឹក ចាប់
 លើកយកឆ្នាំងដែលពេញដោយប្រាក់និងមាស ហើយក្រាបទូលស្តេច
 ចក្រពត្តិថា បពិត្រមហារាជ លូមហើយ ដោយប្រាក់និងមាសប៉ុណ្ណោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

កតមេត្តាវតា មហារាជ បូជិតមេត្តាវតា មហារាជាតិ ។

រាជា ចក្កវត្តិ វេរមាហា អលមេត្តាវតា កហាបតិ

កតមេត្តាវតា កហាបតិ បូជិតមេត្តាវតា កហាបតីតិ ។

រញ្ជោ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិស្ស វេរូបំ កហាបតិរតនំ

ចាតុកវតិ ។

[១៦៤] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ រញ្ជោ ចក្កវត្តិស្ស

បរិណាយករតនំ ចាតុកវតិ ។ បណ្ឌិតោ ព្យត្តោ

មេធាវី បដិពលោ រាជាធំ ចក្កវត្តិ ឧបដ្ឋបេតព្វំ

ឧបដ្ឋាបេតុំ អបយាបេតព្វំ អបយាបេតុំ បបេតព្វំ

បបេតុំ ។ សោ រាជាធំ ចក្កវត្តិ ឧបសង្ក-

មិត្តា វេរមាហា អប្បោស្សុក្កោ ត្វំ ទេវ ហោហិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

បពិត្រមហារាជ ប្រាក់និងមាសប៉ុណ្ណោះ ល្មមធ្វើព្រះរាជកិច្ចបានហើយ
 បពិត្រមហារាជ ប្រាក់និងមាសប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំព្រះអង្គថ្វាយហើយ ។
 ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតី ប្រាក់និងមាស
 ប៉ុណ្ណោះល្មមហើយ ម្ចាស់គហបតី ប្រាក់និងមាសប៉ុណ្ណោះ ល្មមធ្វើកិច្ច
 បានហើយ ម្ចាស់គហបតី ប្រាក់និងមាសប៉ុណ្ណោះ អ្នកឯងថ្វាយយើង
 ហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គហបតិរតន៍ មានសភាពយ៉ាងនេះ
 តែងកើតប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។

[១៦២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តទៅទៀត បរិនាយករតន៍^(១)
 (បរិនាយកកែវ) ក៏កើតប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ (បរិនាយក
 កែវនោះ) ជាបណ្ឌិត វាងវៃ មានប្រាជ្ញា អង្គអាច ដើម្បីញ៉ាំងស្តេច
 ចក្រពត្តិ ដែលខ្លួនគួរឲ្យស្តេចចូលទៅ ឲ្យចូលទៅបាន ដើម្បីញ៉ាំងស្តេច
 ចក្រពត្តិ ដែលខ្លួនគួរឲ្យស្តេចចេញទៅ ឲ្យចេញទៅបាន ដើម្បីញ៉ាំង
 ស្តេចចក្រពត្តិ ឲ្យតាំងងារបុគ្គលដែលគួរតាំងបាន ។ បរិនាយករតន៍
 នោះ ចូលទៅគាល់ស្តេចចក្រពត្តិហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះ
 ថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គ កុំមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយឡើយ

១ មើលមហាសុទស្សនសូត្រ ទីយនិកាយ មហាវគ្គភាគ ១៧ ទំព័រ ១៤ ត្រង់នយលក្ខណៈ
 លេខ ១ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ចក្កវត្តិសុខំ

អហមនុសាសិស្សាមីតិ ។ រញ្ជោ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិស្ស
 ឯវ្យុបំ បរិណយករតនំ ចាតុកវតិ ។ រាជា ភិក្ខុវេ
 ចក្កវត្តិ ឥមេហិ រតនេហិ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។
 កតមេហិ ចត្វហិ ឥទ្ធិហិ ។

[១៦៥] ឥធិ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ អភិវុទោ
 ហោតិ ទស្សនីយោ ចាសាទិកោ បរមាយ វណ្ណា-
 ចោក្ខុរតាយ សមដ្ឋាកតោ អតិវិយ អញ្ញេហិ មនុស្ស-
 ហិ ។ រាជា ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ ឥមាយ បឋមាយ
 ឥទ្ធិយា សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។

[១៦៦] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ
 ទីយាយុកោ ហោតិ ចិវដ្ឋិតិកោ អតិវិយ អញ្ញេហិ
 មនុស្សហិ ។ រាជា ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ ឥមាយ ទុតិ-
 យាយ ឥទ្ធិយា សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។

[១៦៧] បុន ចបរំ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ អប្បាពា-
 ដោ ហោតិ អប្បាតដ្ឋោ សមវេចាកិទិយា កហាលិ-
 យា សមដ្ឋាកតោ ឆាតិសីតាយ ឆាច្ចុណ្ណាយ អតិវិយ

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ សេចក្តីសុខរបស់ស្តេចចក្រពត្តិ

ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងប្រៀនប្រដៅថ្វាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បរិនាយករតន៍ មានសភាពយ៉ាងនេះ តែងកើតប្រាកដ ដល់ស្តេចចក្រពត្តិ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ប្រកបដោយរតនៈ (៧ ប្រការ) នេះ ឯង ។ ស្តេចចក្រពត្តិទ្រង់ប្រកបដោយប្បទិ ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេចខ្លះ ។

[១៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ មានព្រះរូបល្អ គួរ ឲ្យអ្នកផងពិតពិលរមិលមើល គួរឲ្យជ្រះថ្លា ទ្រង់ប្រកបដោយព្រះធីវីណ្ណ ដ៏ល្អក្រៃលែង ជាងមនុស្សឯទៀត ក្នុងលោកនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង ឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ប្រកបដោយប្បទិ នេះជាប្បទិ ទី ១ ។

[១៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ស្តេចចក្រពត្តិ មាន ព្រះជន្មាយុវែង ទ្រង់បិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង ក្រៃលែងជាងមនុស្ស ទាំងឡាយឯទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ប្រកប ដោយប្បទិ នេះជាប្បទិ ទី ២ ។

[១៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ មិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ ទ្រង់ប្រកបដោយភ្លើងធាតុ ដែលកើតអំពី កម្មមានវិបាកស្មើគ្នា (គឺ) មិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក លើសជាង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ ។ រាជា ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ

ឥមាយ តតិយាយ ឥទ្ធិយា សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។

[១៦៨] បុន ចបំ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ព្រាហ្ម-

ណាកហាបតិកានំ បិយោ ហោតិ មនាទោ ។ សេយ្យ-

ថាបិ ភិក្ខុវេ បិតា បុត្តានំ បិយោ ហោតិ មនាទោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ព្រាហ្មណាកហាប-

តិកានំ បិយោ ហោតិ មនាទោ ។ រញ្ញោ ភិក្ខុវេ

ចក្កវត្តិស្ស ព្រាហ្មណាកហាបតិកា បិយា ហោន្តិ

មនាទា ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បិតុ បុត្តា បិយា

ហោន្តិ មនាទា ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ រញ្ញោ ចក្កវត្តិស្ស

ព្រាហ្មណាកហាបតិកា បិយា ហោន្តិ មនាទា ។

ភូតបុព្វំ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្តិ ចតុវង្គិនិយា សេនាយ

ឧយ្យានភូមិ និយ្យាសិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ ព្រាហ្មណ-

កហាបតិកា រាជានំ ចក្កវត្តិ ឧបសង្កមិត្វា ឯវមាហំសុ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

មនុស្សទាំងឡាយដទៃ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ប្រកប
ដោយប្បទ្ធិ នេះជាប្បទ្ធិ ទី ៣ ។

[១៦៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ស្តេចចក្រពត្តិទ្រង់
ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត នៃព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បិតា ជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្ត នៃកូនទាំងឡាយ
យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ជាទីស្រឡាញ់
ពេញចិត្ត នៃព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ ក៏ជាទីស្រ-
ឡាញ់ ពេញព្រះហឫទ័យ នៃស្តេចចក្រពត្តិដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កូនទាំងឡាយ ជាទីស្រឡាញ់ ពេញចិត្ត នៃបិតា យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ ក៏ជាទីស្រឡាញ់ពេញ
ព្រះហឫទ័យ នៃស្តេចចក្រពត្តិ យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ស្តេចចក្រពត្តិ កាលមុនដំបូង ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ទីឧទ្យាន ដោយចតុ-
រង្គ័សេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រាហ្មណ៍និងគហបតី
ទាំងឡាយ ចូលទៅគាល់ស្តេចចក្រពត្តិ ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះថា

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ ចក្កវគ្គិសុខំ

អតរមាណោ នេវ យាហិ យថា តំ មយំ ចិរតំ
 បស្សេយ្យាមាតិ ។ រាជាបិ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ សា-
 រថី អាមន្តេសិ អតរមាណោ សារថិ បេសេហិ
 យថាហំ ព្រាហ្មណាកហបតិកេ ចិរតំ បស្សេយ្យន្តិ ។
 រាជា ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ ឥមាយ ចតុត្តាយ ឥទ្ធិយា
 សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។ រាជា ភិក្ខុវេ ចក្កវត្តិ
 ឥមាហិ ចតូហិ ឥទ្ធិហិ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។
 តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ អបិ នុ ខោ រាជា ចក្កវត្តិ
 ឥមេហិ សត្តហិ រតនេហិ សមដ្ឋាកតោ ឥមាហិ
 ចតូហិ ច ឥទ្ធិហិ តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ
 បដិសំវេទិយេថាតិ ។ ឯកមេកេនបិ^(១) ភន្តេ រតនេន
 សមដ្ឋាកតោ រាជា ចក្កវត្តិ តតោនិទានំ សុខំ
 សោមនស្សំ បដិសំវេទិយេថ កោ បន វាទោ សត្តហិ
 រតនេហិ ចតូហិ ច ឥទ្ធិហិតិ ។

១ ឯត្តន្តរេ កេនាតិ ទិស្សតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ សេចក្តីសុខរបស់ស្តេចចក្រពត្តិ

បពិត្រព្រះសម្មតិទេព សូមព្រះអង្គកុំស្តេចទៅ ដោយរូសរាន់ឡើយ

សូមឲ្យយើងខ្ញុំព្រះអង្គឃើញព្រះអង្គ អស់កាលយូរ ។

 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ត្រាស់នឹងសារថីថា

ម្ចាស់សារថី អ្នកកុំបររថទៅ ដោយរូសរាន់ឡើយ ។ សូមឲ្យខ្ញុំឃើញ

ព្រាហ្មណ៍និងគហបតីទាំងឡាយ អស់កាលយូរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-

ឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ប្រកបដោយប្បទិ នេះជាប្បទិ ទី ៤ ។ ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ប្រកបដោយប្បទិ ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់

ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់នូវហេតុនោះ ថាដូចម្តេច ស្តេច

ចក្រពត្តិ ប្រកបដោយរតនៈទាំង ៧ ប្រការនេះផង ដោយប្បទិ ៤ យ៉ាង

នេះផង តើទ្រង់សោយនូវសេចក្តីសុខ សោមនស្ស ព្រោះរតនៈនិងប្បទិនោះ

ជាហេតុដែរឬអ្វី ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

ស្តេចចក្រពត្តិ សូម្បីប្រកបដោយរតនៈតែមួយ ។ ក៏គង់សោយសេចក្តីសុខ

សោមនស្ស ព្រោះរតនៈនោះ ជាហេតុទៅហើយ ចាំបាច់និយាយថ្វី

ដល់ទៅប្រកបដោយរតនៈទាំង ៧ ប្រការ និងប្បទិ ៤ យ៉ាង (នោះ) ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១៦៩] អថខោ ភក្កា បរិត្តំ ចាណិមត្តិ ចា-
សាណំ កហេត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ កី មញ្ញថ
ភិក្ខុវេ កតមោ នុ ខោ មហាន្តតរោ យោចាយំ
មយា បរិត្តោ ចាណិមត្តោ ចាសាលោកា កហិតោ^(១)
ហិមវា បព្វតរាជាតិ ។ អប្បមត្តកោ អយំ ភន្ត
ភកវតា បរិត្តោ ចាណិមត្តោ ចាសាលោកា កហិតោ
ហិមវន្តំ បព្វតរាជានំ ឧបនិទាយ សង្ខម្បិ ន
ឧបេតិ កលភាកម្បិ ន ឧបេតិ ឧបនិទម្បិ ន
ឧបេតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អយំ រាជា
ចក្កវត្តិ សត្តហិ រតនេហិ សមន្នាកតោ ចត្វហិ
ច ឥន្ទ្រិហិ តតោនិទានំ សុខំ សោមនស្សំ បដិ-
សំវេទេតិ ។ តំ ទិព្វស្ស សុខស្ស ឧបនិទាយ
សង្ខម្បិ ន ឧបេតិ កលភាកម្បិ ន ឧបេតិ
ឧបនិទម្បិ ន ឧបេតិ ។

១ ម. ឯត្តន្តវេ យោ ចាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៦៧] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់នូវដុំថ្មតូច
 ប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ហើយត្រាស់សួរភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សម្គាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច ដុំថ្មតូច
 ប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ដែលតថាគតកំពុងកាន់នេះ នឹងស្តេចភ្នំហិមពាន្ត
 តើណាធំជាង ។ ភិក្ខុទាំងឡាយក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដុំថ្មតូចប្រមាណប៉ុនបាតដៃ ដែលព្រះអង្គកាន់នេះ តូចពេកណាស់ ប្រៀប
 ផ្ទឹមនឹងស្តេចភ្នំហិមពាន្ត មិនដល់នូវការរាប់ផង មិនដល់មួយចំណិតផង
 មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិ
 ប្រកបដោយរតនៈទាំង ៧ ប្រការ និងប្បទ្ធិ ៤ យ៉ាង ទ្រង់សោយ
 សេចក្តីសុខ សោមនស្សណា ព្រោះរតនៈនិងប្បទ្ធិនោះជាហេតុ ។
 សេចក្តីសុខនោះ ប្រៀបផ្ទឹមនឹងសេចក្តីសុខទិព្វ មិនដល់នូវការរាប់ផង
 មិនដល់មួយចំណិតផង មិនដល់នូវការប្រៀបធៀបផង ក៏ដូច្នោះដែរ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពាលបណ្ឌិតសុត្តេ បណ្ឌិតសុខំ

[១៧០] ស ខោ ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ សចេ
 កណាចិ ករហាចិ ទីយស្ស អន្ទុនោ អច្ចយេន
 មនុស្សត្ថំ អាភច្ឆតិ យានិ តានិ ឧច្ចាកុលានិ ខត្តិ-
 យមហាសាលកុលំ វា ព្រាហ្មណមហាសាលកុលំ វា
 កហាបតិមហាសាលកុលំ វា តថារូបេ កុលេ បច្ឆា
 ជាយតិ អន្ទេ មហាន្ទេន មហាកោតេ បហូតជាត
 រូបរជតេ បហូតវិត្តបករណោ បហូតធនធាញ្ញោ ។ សោ
 ច ហោតិ អភិរូទោ ទស្សនីយោ ចាសាទិកោ បរមា-
 យ វណ្ណោចោក្ខរតាយ សមដ្ឋាកតោ លាភី អន្ទស្ស
 ចានស្ស វត្តស្ស យានស្ស មាលាកន្ធវិលេបនស្ស
 សេយ្យាវសថប្បដិមេយ្យស្ស ។ សោ កាយេន សុច-
 រិតំ ចរតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ
 ចរតិ ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ
 សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស
 ភេទា បរម្មរណា សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ សេចក្តីសុខរបស់បណ្ឌិត

[១៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជនជាបណ្ឌិតនោះ បើអំណើះកាល
យូរអង្វែងទៅម្តង ។ ក៏មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស ក្នុងកាលខាងក្រោយ
តែងកើតក្នុងត្រកូលខ្ពស់ គឺ ត្រកូលខត្តិយមហាសាលខ្លះ ត្រកូលព្រាហ្ម-
ណមហាសាលខ្លះ ត្រកូលគហបតីមហាសាលខ្លះ ជាត្រកូលស្តុកស្តម្ភមាំ
មួន មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងប្រើប្រាស់ច្រើន មានប្រាក់មាសច្រើន
មានគ្រឿងឧបករណ៍ច្រើន មានធម្មជាតិជាទ្រព្យច្រើន ។ មួយទៀត
ជនជាបណ្ឌិតនោះ មានរូបល្អ គួរពិតពិលរមិលមើល គួរជ្រះថ្លា ប្រកប
ដោយសម្បុរល្អដ៏ក្រៃលែង ជាអ្នកមានបាយ ទឹក សំពត់ យាន ផ្កាកម្រង
គ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេង ។ ទីដេក ទីនៅអាស្រ័យ និងគ្រឿងប្រ-
ទីប ។ ជនជាបណ្ឌិតនោះ តែងប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ។ លុះជនជាបណ្ឌិតនោះ
ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
ដោយចិត្ត ហើយដល់បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត ក្នុង
សុគតិ សួគ៌ ទេវលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៧១] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ អក្ខុដុត្តោ បឋមេ-
 នេវ កេដត្តហោន មហាន្តំ កោកក្ខន្ធន្តំ អធិតច្ឆេយ្យ ។
 អប្បមត្តកោ សោ ភិក្ខុវេ កេដត្តហោ យំ ខេ^(១)
 សោ អក្ខុដុត្តោ បឋមេនេវ កេដត្តហោន មហាន្តំ
 កោកក្ខន្ធន្តំ អធិតច្ឆេយ្យ ។ អថខេ អយមេវ តតោ
 មហាន្តតោ កេដត្តហោ យំ ខេ បណ្ឌិតោ កាយេន
 សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា
 សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ភិក្ខុវេ កេវលា
 បរិបូរា បណ្ឌិតភូមីតិ ។ ឥទមវោច ភកវា អត្តមនា
 តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ អភិនទ្គន្តិ ។

នវមំ ពាលបណ្ឌិតសុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ម. ខោសទ្វោ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៧១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចអ្នកលេងល្បែងភ្នាល បាននូវ
 គំនរទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន ដោយការឈ្នះជាដំបូងប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ត្រង់ហេតុដែលអ្នកលេងល្បែងភ្នាលនោះ បាននូវគំនិតទ្រព្យ
 សម្បត្តិច្រើន ដោយការឈ្នះជាដំបូងប៉ុណ្ណោះនោះ ឈ្មោះថាជាការឈ្នះ
 តែបន្តិចបន្តួចទេ ។ ចំណែកខាងជនជាបណ្ឌិតនោះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះ
 បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត ក្នុងសុគតិ សួគ៌ ទេវលោក
 នេះឯង ទើបឈ្មោះថាជាការឈ្នះធំជាងនោះទៅទៀត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ នេះឈ្មោះថាជាបណ្ឌិតភូមិ ដ៏បរិបូណ៌ គ្រប់គ្រាន់ ។ លុះ
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្ត
 ត្រេកអរ រីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ទី ៩ ។

ទសមំ ទេវទូតសុត្តិ

[១៧២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អា-
រាមេ ។ តត្រ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុ-
វោតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

[១៧៣] ភក្កវា ឯតទវោច សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ
ទ្វេ អតារា សទ្ធារា^(១) តត្រ^(២) ចក្កុមា បុរិសោ
មជ្ឈេ បិសោ បស្សេយ្យ មនុស្សេ កេហំ បរិសន្តេបិ
និក្ខមន្តេបិ អនុសញ្ញាន្តេបិ អនុវិចារន្តេបិ ឯវមេវ ខោ
អហំ ភិក្ខុវេ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្ត-
មាណុសកេន សត្តេ បស្សាមិ ចវមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ

១ ម. សន្តិទ្ធារាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. តត្ត ។

ទេវទ្វេតសូត្រ ទី ១០

[១៧២] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិត
ក្រុងសាវត្ថី ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តនោះ បាន
ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ
ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[១៧៣] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ មានផ្ទះពីរ ប្រកបដោយទ្វារ ក្នុងផ្ទះនោះ មានបុរស
ភ្នែកភ្លឺម្នាក់ឈរចំកណ្តាល គប្បីមើលឃើញពួកមនុស្ស ដែលកំពុងចូល
ទៅកាន់ផ្ទះក្តី កំពុងចេញអំពីផ្ទះក្តី កំពុងសញ្ជាតទៅមកក្តី កំពុងត្រាប់
ទៅមកក្តីសេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មាន
ឧបមេយ្យដូចតថាគត មានចក្ខុដូចជាចក្ខុទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងលើសចក្ខុជា
របស់នៃមនុស្សធម្មតា រមែងឃើញពួកសត្វលោក ដែលច្យុត ដែលកើត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុភតេ ទុក្កតេ
 យថាកម្មបកេ សត្តេ បដាធាមិ ឥមេ វត កោដ្ឋោ
 សត្តា កាយសុចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចីសុចរិតេន
 សមដ្ឋាកតា មនោសុចរិតេន សមដ្ឋាកតា អរិយានំ
 អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ
 តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុភតី សក្កំ
 លោកំ ឧបបដ្ឋា ឥមេ វា បន កោដ្ឋោ សត្តា
 កាយសុចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចីសុចរិតេន សម-
 ដ្ឋាកតា មនោសុចរិតេន សមដ្ឋាកតា អរិយានំ
 អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ
 តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា មនុស្សេសុ
 ឧបបដ្ឋា ឥមេ វត កោដ្ឋោ សត្តា កាយ-
 ទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចីទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា
 មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា អរិយានំ ឧបវាទ-
 កា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ជាសត្វថោកទាប ឧត្តម មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិ
 ល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម
 របស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត
 ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀល
 ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ
 សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិ
 ស្នាក់ទៅលោក ចំណែកសត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត
 ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀល
 ព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើជាសម្មាទិដ្ឋិ
 លុះសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងមនុស្ស
 លោក អើហ្ន៎ សត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយ
 ឧវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល
 ទាំងឡាយ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ លុះសត្វទាំងនោះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទ្ធតសុត្តេ បឋមទេវទ្ធតោ

កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា បិត្តិវិសយំ ឧបបន្នា
 ឥមេ វា បន កោន្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន
 សមន្នាកតា វេទីទុច្ចរិតេន សមន្នាកតា មនោទុច្ចរិតេន
 សមន្នាកតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា
 តិរច្ឆានយោនី ឧបបន្នា ឥមេ វា បន កោន្តោ សត្តា
 កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាកតា វេទីទុច្ចរិតេន សមន្នាកតា
 មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាកតា អរិយានំ ឧបវាទកា
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ កាយស្ស
 ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ
 ឧបបន្នាតិ ។

[១៧៤] តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា នាណាពា-
 ហាសុ កហេត្វា យមស្ស រញ្ញោ ទស្សន្តិ អយំ
 ទេវ បុរិសោ អមេត្តេយ្យោ^(១) អសាមញ្ញោ អព្រហ្មញ្ញោ
 ន កុលេ ជេដ្ឋាបចាយី ឥមស្ស ទេវោ ទណ្ហំ
 បណោត្តិ ។

១ អមេត្តេយ្យោ អបេត្តេយ្យោ តិប្បត្តិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទុតសូត្រ ទេវទុត ទី ១

បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតប្រេតវិស័យ ចំណែក
 សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត
 ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជា
 មិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ លុះសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយ
 រាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ចំណែកពួកសត្វនេះ
 ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោ-
 ទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គលទាំងឡាយ ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់
 នូវអំពើជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ លុះសត្វទាំងនោះ បែកធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក ។

[១៧៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ចាប់បុរសនោះ
 ត្រង់ដើមដៃផ្សេង ។ ហើយនាំយកទៅថ្វាយព្រះយមរាជ^(១) រួចក្រាបទូល
 ថា បពិត្រព្រះឧបបត្តិទេព បុរសនេះ ជាអ្នកមិនគោរពមាតាបិតា មិន
 គោរពសមណៈ មិនគោរពព្រាហ្មណ៍ មិនកោតក្រែងក្នុងត្រកូលរៀម
 ច្បងទេ សូមទ្រង់ដាក់អាជ្ញាដល់បុរសនេះចុះ ។

១ ស្តេចនោះ គឺជាស្តេចវេមាសិកប្រេត ព្រោះវេមាសិកប្រេតនេះ ជួកកាលសោយទិព្វសម្បត្តិ
 គឺមានដើមកប្បព្រឹក្សជាទិព្វ ឧទ្យានជាទិព្វ ស្រីរបាំជាទិព្វ ក្នុងទិព្វវិមាន ជួនកាលក្លាយទៅជា
 ព្រះយមរាជ សោយកម្មវិបាក ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

[១៧៥] តមេនំ កិក្ខុវេ យមោ រាជា បឋមំ
 ទេវទ្ធតំ សមនុយុញ្ញតិ សមនុក្កាហតិ សមនុកាសតិ
 អម្ពោ បុរិស ន ត្ថំ អទ្ទស មនុស្សេសុ បឋមំ ទេវ-
 ទ្ធតំ ចាតុក្ខតន្តិ ។ សោ ឯវមាហ នាទ្ធសំ កន្តេតិ ។
 តមេនំ កិក្ខុវេ យមោ រាជា ឯវមាហ អម្ពោ បុរិស
 ន ត្ថំ អទ្ទស មនុស្សេសុ ទហារំ កុមារំ មន្ទំ
 ឧត្តានសេយ្យកំ សកេ មុត្តករិសេ បលិបន្នំ សេ-
 មាទន្តិ ។ សោ ឯវមាហ អទ្ធសំ កន្តេតិ ។ តមេ-
 នំ កិក្ខុវេ យមោ រាជា ឯវមាហ អម្ពោ បុរិស
 តស្ស តេ វិញ្ញុស្ស សតោ មហាលូកស្ស ឯតទ-
 ហោសិ^(១) អហម្បិ ខោម្ហិ ជាតិធម្មោ ជាតិ អនតិ-
 តោ ហន្ទាហំ កល្យាណំ ករោមិ កាយេន វាចា-
 យ មនសាតិ ។ សោ ឯវមាហ នាសក្ខិស្សំ កន្តេ

១ ឱ. ម. បញ្ចមេសុ បទេសុ ន ឯតទហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបព្រះយមរាជ សាកសួរដេញ
 ដោល សួរឈ្មោះឈ្មើ នូវទេវទូតទី ១ នឹងបុរសនោះថា នៃបុរស អ្នកឯង
 មិនបានឃើញទេវទូតទី ១ ដែលកើតប្រាកដក្នុងមនុស្សលោក ទេឬ ។
 បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនបានឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ ក៏ត្រឡប់សួរ
 បុរសនោះយ៉ាងនេះវិញថា ម្នាលបុរស អ្នកឯង មិនបានឃើញកូនខ្លី
 កំពុងដេកផ្ទះ ដែលដេកត្រាំក្នុងទឹកមូត្រនិងលាមករបស់ខ្លួន ក្នុងមនុស្ស-
 លោក ទេឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
 ប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជសួរ
 បុរសនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរស កាលអ្នកឯងនោះ ដឹងក្តីឡើង
 រហូតដល់ចាស់ តើបានមានគំនិតថា អាត្មាអញឯង មានជាតិជាធម្មតា
 មិនកន្លងនូវជាតិទៅបានឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញធ្វើនូវអំពើល្អ
 ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយចិត្ត ដូច្នោះដែរ ឬទេ ។ បុរសនោះ
 ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនអាច

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទ្ធតសុត្តេ បឋមទេវទ្ធតោ

បមាទស្សំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា
 ឯវមាហា អម្ពោ បុរិស បមាទវតាយ ន កល្យាណ-
 មកាសិ កាយេន វាចាយ មនសា តក្ស ត្ថំ អម្ពោ
 បុរិស តថា ករិស្សន្តិ យថាតំ បមត្ថំ តំ ខោ បន
 តេ ឯតំ ចាបកម្មំ នេវ មាតវា កតំ ន បិតវា
 កតំ ន ភាតវា កតំ ន ភតិទិយា កតំ ន
 មិត្តាមច្ចេហិ កតំ ន ញាតិសាលោហិតេហិ កតំ
 ន សមណាព្រាហ្មណេហិ កតំ ន ទេវតាហិ កតំ
 តយាវេតំ ចាបកម្មំ កតំ តូញ្ញេវេតស្ស វិហាកំ
 បដិសំវេទិស្សសីតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ ទេវទូត ទី ១

(នឹងគិតឃើញដូច្នោះ) បានឡើយ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះ
អង្គជាមនុស្សប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ មានព្រះ
ឱង្ការពន្យល់បុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរស ព្រោះតែសេចក្តី
ប្រមាទ បានជាអ្នកឯង មិនបានធ្វើអំពើល្អ ដោយកាយ ដោយវាចា
ដោយចិត្ត អើបុរស បើអ្នកឯង មានសេចក្តីប្រមាទ យ៉ាងណា ពួក
និរយបាល នឹងធ្វើ (អ្នកឯង) យ៉ាងនោះវិញ ដ្បិតបាបកម្មរបស់អ្នកឯង
នោះ មិនមែនមាតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបិតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូនប្រុស
ធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូនស្រីធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកមិត្តអាមាត្យធ្វើឲ្យទេ
មិនមែនពួកញាតិសាលាហិតធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកសមណព្រាហ្មណ៍ធ្វើ
ឲ្យទេ មិនមែនទេវតាទាំងឡាយធ្វើឲ្យទេ បាបកម្មនុ៎ះ គឺអ្នកឯងធ្វើខ្លួន
ឯង អ្នកឯង នឹងត្រូវទទួលវិបាកនៃបាបកម្មនោះវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៧៦] តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា បបមំ
 ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជិត្វា សមនុក្កាហិត្វា សមនុកា-
 សិត្វា ទុតិយំ ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជិតិ សមនុក្កាហិតិ
 សមនុកាសតិ អម្ពោ បុរិស ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេ-
 សុ ទុតិយំ ទេវទូតំ ចាតុក្ខតន្តិ ។ សោ ឯវមាហា
 ធាទ្ធស្សំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា ឯវ-
 មាហា អម្ពោ បុរិស ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេសុ ឥត្តិ
 វា បុរិសំ វា អសីតិកំ វា នុតិកំ វា វស្សសតិកំ
 វា ជាតិយា ជិណ្ហំ កោចានសិវដ្ឋំ កោក្កំ ទណ្ហាបរាយ-
 នំ បវេធមានំ កច្ឆន្តំ អាតុរំ កតយោព្វនំ ខណ្ហា-
 ទន្តំ បលិតកេសំ វិល្លនំ ខលិតំ សិរំ វលីនំ តិល-
 កាហាតកត្តន្តិ ។ សោ ឯវមាហា អទ្ទសំ ភន្តេតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៧៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ លុះសាកសួរ ដេញ
 ដោល សួរឈ្មួចឈ្មី នូវទេវទូតទី ១ នឹងបុរសនោះរួចហើយ ទើបសាក
 សួរដេញដោល សួរឈ្មួចឈ្មី នូវទេវទូតទី ២ ទៀតថា ម្នាលបុរស អ្នក
 ឯង មិនបានឃើញទេវទូតទី ២ ដែលកើតប្រាកដក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។
 បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនបានឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជត្រឡប់សួរបុរស
 នោះយ៉ាងនេះវិញថា នៃបុរស ចុះអ្នកឯងមិនបានឃើញស្រ្តីឬបុរស ដែល
 មានអាយុ ៨០ ឆ្នាំ ៩០ ឆ្នាំ ឬ ១០០ ឆ្នាំ ដែលចាស់គ្រាំគ្រាអំពីកំណើត
 មានផ្ទឹងជំនីរកោងដូចជាបង្កង់ផ្ទះ មានកាយកោង កាន់ឈើច្រត់ដើរទៅ
 ញ័ររន្ធត់ ក្តៅអន្ទះសា មានវ័យជ្រុលហួសហើយ មានធ្មេញបាក់ មាន
 សក់ស្កូវ មានក្បាលធាក មានក្បាលទំពែក មានស្បែកជ្រួញជ្រើវ មាន
 ខ្លួនសៅហ្មងដោយប្រជ្រុយ ក្នុងមនុស្សលោកទេឬ ។ បុរសនោះក្រាប
 ទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ បានឃើញ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទូតសុត្តេ ទុតិយទេវទូតោ

តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា ឯវមាហា អម្ពោ បុរិ-
 ស តស្ស តេ វិញ្ញស្ស សតោ មហាលូកស្ស ឯត-
 ទហោសិ អហម្មិ ខោម្ហិ ជរាជម្ពោ ជវំ អនតីតោ
 ហន្ទាហំ កល្យាណំ ករោមិ កាយេន វាចាយ
 មនសាតិ ។ សោ ឯវមាហា ធាសក្ខិស្សំ ភន្តេ
 បមាទស្សំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា
 ឯវមាហា អម្ពោ បុរិស បមាទវតាយ ន កល្យាណ-
 មកាសិ កាយេន វាចាយ មនសា តក្ស ត្វំ
 អម្ពោ បុរិស តថា ករិស្សន្តិ យថាតំ បមត្តំ តំ
 ខោ បន តេ ឯតំ ចាបកម្មំ នេវ មាតរា កតំ
 ន បិតរា កតំ ន ភាតរា កតំ ន ភតិជិយា ក-
 តំ ន មិត្តាមទ្វេហិ កតំ ន ញាតិសាលោហិតេហិ
 កតំ ន សមណព្រាហ្មណេហិ កតំ ន នេវតាហិ
 កតំ តយាវេតំ ចាបកម្មំ កតំ ត្វញ្ញេវតស្ស
 វិចាកំ បជិសំវេទិស្សសីតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ ទេវទូតទី ២

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបព្រះយមរាជសួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា
 នៃបុរស អ្នកឯងនោះ កាលដឹងក្តីឡើងរហូតដល់ចាស់ តើមានគំនិត
 ថា អាត្មាអញឯង មានសេចក្តីគ្រាំគ្រាជាធម្មតា មិនកន្លងនូវសេចក្តីគ្រាំ
 គ្រាទៅបានឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ធ្វើអំពើល្អ ដោយកាយ
 ដោយវាចា ដោយចិត្ត ដូច្នោះដែរឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះ
 ថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនអាច (នឹងគិតឃើញ) ទេ
 សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ព្រះយមរាជ ក៏ត្រាស់ពន្យល់បុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរស
 ព្រោះតែសេចក្តីប្រមាទ បានជាអ្នកឯង មិនបានធ្វើអំពើល្អ ដោយកាយ
 ដោយវាចា ដោយចិត្ត អើបុរស បើអ្នកឯង មានសេចក្តីប្រមាទយ៉ាង
 ណា ពួកនិរយបាល នឹងធ្វើ (អ្នកឯង) យ៉ាងនោះវិញ ដ្បិតបាបកម្មរបស់
 អ្នកឯងនុ៎ះ មិនមែនមាតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបិតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូន
 ប្រុសធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូនស្រីធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកមិត្តអាមាត្យធ្វើឲ្យ
 ទេ មិនមែនពួកញាតិសាលាហិតធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ធ្វើឲ្យទេ មិនមែនទេវតាទាំងឡាយធ្វើឲ្យទេ ឯបាបកម្មនុ៎ះ គឺអ្នកឯងធ្វើ
 ខ្លួនឯង អ្នកឯង នឹងត្រូវទទួលវិបាក នៃបាបកម្មនោះវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៧៧] តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា ទុតិយំ
 ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជិត្វា សមនុក្កាហិត្វា សមនុកាសិត្វា
 តតិយំ ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជិតិ សមនុក្កាហិតិ សម-
 នុកាសិតិ អម្ពោ បុរិស ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេសុ
 តតិយំ ទេវទូតំ ចាតុភូតន្តិ ។ សោ ឯវមាហា នាទ្ទ-
 សំ ភន្តតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា ឯវមាហា
 អម្ពោ បុរិស ន ត្វំ អទ្ទស មនុស្សេសុ តតិ វា
 បុរិសំ វា អាពាធិកំ ទុក្ខិតំ ពាទ្ធកិលានំ សកេ
 មុត្តករិសេ បលិបន្នំ សេមានំ អញ្ញេហិ វុដ្ឋាបិយ-
 មានំ អញ្ញេហិ បវេសិយមានន្តិ^(១) ។ សោ ឯវមា-
 ហា អទ្ទសំ ភន្តតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា
 ឯវមាហា អម្ពោ បុរិស តស្ស តេ វិញ្ញស្ស សតោ
 មហាលូកស្ស ឯតទហោសិ អហម្មិ ខោម្ហិ ព្យាធិធម្មោ

១ ឱ. ម. សំវេសិយមានន្តិទិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះព្រះយមរាជ សាកសួរ ដេញ
 ដោល សួរឈ្មួចឈ្មី នូវទេវទូតទី ២ នឹងបុរសនោះរួចហើយ ទើបសាក
 សួរ ដេញដោល សួរឈ្មួចឈ្មី នូវទេវទូតទី ៣ ទៀតថា ម្នាលបុរស
 អ្នកឯងមិនបានឃើញ នូវទេវទូតទី ៣ ដែលកើតប្រាកដក្នុងមនុស្សលោក
 ទេឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
 ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបានឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ
 ត្រឡប់សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះវិញថា នៃបុរស អ្នកឯងមិនបានឃើញ
 នូវស្រ្តីឬបុរស ដែលមានជំងឺ ដល់នូវសេចក្តីលំបាក ឈឺធ្ងន់ កំពុងដេក
 ត្រាំក្នុងទឹកមូត្រនិងលាមករបស់ខ្លួន លុះត្រាតែមានពួកជនដទៃគ្រាហ៍ទើប
 ក្រោករួច មានពួកជនដទៃគ្រាហ៍ទើបចូលមកបាន ក្នុងមនុស្សលោក
 ទេឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
 ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ ក៏បានសួរ
 បុរសនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរស អ្នកឯងនោះ កាលដឹងក្តីឡើង
 រហូតដល់ចាស់ តើមានគំនិតថា អាត្មាអញឯង មានជំងឺជាធម្មតា

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទូតសុត្តេ តតិយទេវទូតោ

ព្យាដី អនតីតោ ហន្ទាហំ កល្យាណំ ករោមិ កា-
 យេន វាចាយ មនសាតិ ។ សោ ឯវមាហ ធាសក្ខិ-
 ស្សំ ភន្តេ បមាទស្សំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ-
 យមោ វាជា ឯវមាហ អម្ពោ បុរិស បមាទវតាយ ន
 កល្យាណាមកាសិ កាយេន វាចាយ មនសា តក្ស
 តំ អម្ពោ បុរិស តថា ករិស្សន្តិ យថាតំ បមត្តំ តំ ខោ
 បន តេ ឯតំ ចាបកម្មំ នេវ មាតវា កតំ ន បិតវា
 កតំ ន ភាតវា កតំ ន ភតិទិយា កតំ ន មិត្តាមច្ចេហិ
 កតំ ន ញាតិសាលោហិតេហិ កតំ ន សមណាព្រា-
 ហ្មណេហិ កតំ ន នេវតាហិ កតំ តយាវេតំ ចាប-
 កម្មំ កតំ ត្វញ្ញេវេតស្ស វិចាកំ បជិសំវេទិស្សសីតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ ទេវទូតទី ៣

មិនកន្លងនូវជំងឺទៅបានឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញ ធ្វើអំពើល្អ
ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយចិត្ត ដូច្នោះដែរឬទេ ។ បុរសនោះ
ក្រាបទូល យ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនអាច
(នឹងគិតឃើញ) ទេ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាមនុស្ស
ប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ ត្រាស់ពន្យល់បុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា នៃបុរស ព្រោះតែសេចក្តីប្រមាទ បានជាអ្នកឯងមិនបាន
ធ្វើអំពើល្អ ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយចិត្ត អើបុរស បើអ្នកឯង
មានសេចក្តីប្រមាទ យ៉ាងណា ពួកនិរយបាល នឹងធ្វើ (អ្នកឯង) យ៉ាង
នោះវិញ ដ្បិតបាបកម្មរបស់អ្នកឯងនោះ មិនមែនមាតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែន
បិតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូនប្រុសធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូនស្រីធ្វើឲ្យទេ
មិនមែនពួកមិត្តអាមាត្យធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកញាតិសាលោហិតធ្វើឲ្យទេ
មិនមែនពួកសមណព្រាហ្មណ៍ធ្វើឲ្យទេ មិនមែនទេវតាទាំងឡាយធ្វើឲ្យទេ
បាបកម្មនុ៎ះ គឺអ្នកឯង ធ្វើខ្លួនឯង អ្នកឯង នឹងត្រូវទទួលវិបាក
នៃបាបកម្មនោះវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៧៨] តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ រាជា តតិយំ
 ទេវទ្ធតំ សមនុយុញ្ជិត្វា សមនុក្កាហិត្វា សមនុកា-
 សិត្វា ចតុត្ថំ ទេវទ្ធតំ សមនុយុញ្ជិតិ សមនុក្កាហិតិ
 សមនុកាសតិ អម្ពោ បុរិសេ ន ត្វំ អទ្ធិស
 មនុស្សេសុ ចតុត្ថំ ទេវទ្ធតំ ចាតុភ្នតន្តិ ។ សោ
 ឯវមាហា នាទ្ធិសំ ភន្តតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ
 រាជា ឯវមាហា អម្ពោ បុរិសេ ន ត្វំ អទ្ធិស ម-
 នុស្សេសុ រាជាដោ ចោរំ អាតុចារី កហេត្វា រិវិទា
 កម្មករណា កាវេន្តេ កសាហិមិ កាឡេន្តេ
 វេត្តេហិមិ តាឡេន្តេ អទ្ធិទណ្ហាកេហិមិ តាឡេន្តេ
 ហត្ថម្បិ ឆិទ្ធិន្តេ ចាទម្បិ ឆិទ្ធិន្តេ ហត្ថចាទម្បិ
 ឆិទ្ធិន្តេ កណ្ណម្បិ ឆិទ្ធិន្តេ ធាសម្បិ ឆិទ្ធិន្តេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

[១៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះព្រះយមរាជ សាកសួរ ដេញ
 ដោល សួរឈ្មួចឈ្មី នូវទេវទូតទី ៣ នឹងបុរសនោះរួចហើយ ទើបសាក
 សួរ ដេញដោល សួរឈ្មួចឈ្មី នូវទេវទូតទី ៤ ទៀតថា នៃបុរស
 អ្នកឯងមិនបានឃើញ នូវទេវទូតទី ៤ ដែលកើតប្រាកដក្នុងមនុស្សលោក
 ទេឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
 ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនបានឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបព្រះយមរាជ
 ត្រឡប់សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះវិញថា នៃបុរស ចុះអ្នកឯង បានឃើញ
 នូវព្រះរាជាទាំងឡាយ កាលចាប់បាននូវចោរដែលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ហើយ
 ត្រាស់បង្គាប់ឲ្យធ្វើកម្មករណ៍ផ្សេង ។ គឺ ឲ្យវាយដោយរំពាត់ខ្លះ ឲ្យវាយ
 ដោយផ្តៅខ្លះ ឲ្យវាយដោយដំបងខ្លះខ្លះ ឲ្យកាត់ដៃខ្លះ ឲ្យកាត់ជើងខ្លះ
 ឲ្យកាត់ទាំងដៃទាំងជើងខ្លះ ឲ្យកាត់ស្លឹកត្រចៀកខ្លះ ឲ្យកាត់ច្រមុះខ្លះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទ្ធតសុត្តេ ចតុត្ថទេវទ្ធតោ

កណ្ណាធាសម្បិ ធិន្ទន្តេ ពិលង្គថាលិកម្បិ កហេន្តេ

សង្កម្មុណ្ណិកម្បិ កហេន្តេ រាហុមុខម្បិ កហេន្តេ

ជោតិមាលិកម្បិ កហេន្តេ ហត្ថប្បជោតិកម្បិ ក-

ហេន្តេ ឯកវត្តិកម្បិ កហេន្តេ ចីរកវាសិកម្បិ

កហេន្តេ ឯណោយ្យកម្បិ កហេន្តេ ពលិសម័សិកម្បិ

កហេន្តេ កហាបណាកម្បិ កហេន្តេ ខារាប-

តច្ឆិកម្បិ កហេន្តេ បលិយបរិវត្តិកម្បិ កហេន្តេ

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ ទេវទូតទី ៤

ឲ្យកាត់ទាំងស្លឹកត្រចៀកទាំងច្រមុះខ្លះ ឲ្យធ្វើនូវពិលង្គជាលិកកម្ម គឺអំពើ
 ដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាឆ្នាំងដាក់ទឹកជ្រក់ខ្លះ^(១) ឲ្យធ្វើនូវសង្ខមុណ្ឌិកកម្ម គឺ
 អំពើដែលគេធ្វើក្បាល ឲ្យរលីងដូចជាសំបកស័ង្ខខ្លះ^(២) ឲ្យធ្វើនូវរាហុមុខ-
 កម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើមាត់ឲ្យដូចជាមាត់រាហូខ្លះ^(៣) ឲ្យធ្វើនូវជោតិ-
 មាលិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើខ្លួនមនុស្ស ឲ្យដូចជាផ្កាក្លើងខ្លះ^(៤) ឲ្យ
 ធ្វើនូវហត្ថប្បជោតិកកម្ម គឺអំពើដែលគេដុតដៃខ្លះ^(៥) ឲ្យធ្វើនូវឯរក-
 វត្តិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាពន្លាត់ស្បែកពពែខ្លះ^(៦) ឲ្យធ្វើ
 នូវចីរកវាសិកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើ ឲ្យដូចជាស្លៀកសំពត់សំបកឈើ
 ខ្លះ^(៧) ឲ្យធ្វើនូវឯណោយ្យកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាជើងសត្វ
 ទ្រាយខ្លះ^(៨) ឲ្យធ្វើនូវពលិសម័សិកកម្ម គឺអំពើដែលគេថ្លក់មាត់ ដោយ
 កាង ឬ សន្ទូចខ្លះ^(៩) ឲ្យធ្វើនូវកហាបណាកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យ
 ខូចសរីរៈប្រមាណប៉ុនកហាបណៈមួយ ។ ខ្លះ^(១០) ឲ្យធ្វើនូវខារាបតច្ចិក-
 កម្ម គឺអំពើដែលគេយកទឹកផ្សាស្រោចខ្លះ^(១១) ឲ្យធ្វើនូវបលីយបវត្តិ-
 កកម្ម គឺអំពើដែលធ្វើឲ្យដូចជាបង្វិលជើងគុល ឬ សសរគោលខ្លះ^(១២)

១ ។ ល ។ ១២ មើលនយលក្ខណៈក្នុងមហាទុក្ខក្ខន្ធសូត្រ គម្ពីរមជ្ឈិមនិកាយ មូល-
 បណ្ណាសកៈ បឋមភាគ ទំព័រ ៣២០-៣២១ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

បលាលបីបកម្បិ កកោន្តេ តត្ថេនបិ តេលេន ឱសិញ្ច-
 ទ្តេ សុនខេហិបិ ខាទាបេន្តេ ដីវន្តម្បិ សូលេ
 ឧត្តាសេន្តេ អសិទាបិ សីសំ ធិន្ធន្តេតិ ។ សោ
 ឯវមាហា អន្ធសំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ
 រាជា ឯវមាហា អម្ពោ បុរិស តស្ស តេ វិញ្ញាស្ស
 សតោ មហាលូកស្ស ឯតទហោសិ យេ កិវ កោ
 ចាបកាជិ កម្មាជិ កកោន្តិ តេ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
 ឯវរូចា វិរិទា កម្មករណា ករិយន្តិ កិមន្តិ បន
 បរត្ថ ហន្ធាហំ កល្យាណំ កកោមិ កាយេន
 វាចាយ មនសាតិ ។ សោ ឯវមាហា ធាសក្ខិស្សំ
 ភន្តេ បមាទស្សំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ
 យមោ រាជា ឯវមាហា អម្ពោ បុរិស បមាទ-
 វតាយ ន កល្យាណាមកាសិ កាយេន វាចាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ឲ្យធ្វើនូវបលាលបីបកកម្ម គឺអំពើដែលគេធ្វើឲ្យដូចជាកណ្តាប់ចំបើងខ្លះ^(១)
 ឲ្យស្រោចប្រេងដែលក្តៅខ្លះ ឲ្យឆ្អែខាំខ្លះ ឲ្យដេកផ្លូវលើឈើអណ្តោត
 ទាំងរស់ខ្លះ ឲ្យកាត់ក្បាលដោយដាវខ្លះ ដូច្នោះដែរឬទេ ។ បុរសនោះ
 ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះទៀត ថា
 នៃបុរស អ្នកឯងនោះ កាលដឹងក្តីឡើង រហូតដល់ចាស់ តើមានគំនិតថា
 បានឮថា អ្នកណា ធ្វើនូវបាបកម្មទាំងឡាយ អ្នកនោះ គេនឹងធ្វើកម្ម-
 ករណ៍ផ្សេង ។ យ៉ាងនេះវិញ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង នឹងបាច់និយាយថ្វី
 ក្នុងបរលោក បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញធ្វើអំពើល្អ ដោយកាយ ដោយ
 វាចា ដោយចិត្ត ដូច្នោះដែរឬទេ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា
 សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាច (នឹងគិតឃើញ) ទេ សូមទ្រង់
 ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះយមរាជ ក៏ត្រាស់ពន្យល់បុរសនោះ យ៉ាងនេះថា នៃបុរស ព្រោះ
 តែសេចក្តីប្រមាទ បានជាអ្នកឯងមិនធ្វើអំពើល្អ ដោយកាយ ដោយវាចា

១ មើលនយលក្ខណៈក្នុងមហាទុក្ខក្ខន្ធសូត្រ គម្ពីរមជ្ឈិមនិកាយ មូលបណ្ណាសកៈ បឋម-
 ភាគ ទំព័រ ៤២០-៤២១ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទូតសុត្តេ បញ្ចមទេវទូតោ

មនសា តក្ស តំ អម្ពោ បុរិស តថា ករិស្សន្តិ
 យថាតំ បមត្តំ តំ ខោ បន តេ ឯតំ ចាបកម្មំ
 ទេវ មាតវា កតំ ន បិតវា កតំ ន ភាតវា
 កតំ ន ភតិទិយា កតំ ន មិត្តាមច្ចេហិ កតំ ន
 ញាតិសាលោហិតេហិ កតំ ន សមណព្រាហ្មណេហិ
 កតំ ន ទេវតាហិ កតំ តយាវេតំ ចាបកម្មំ កតំ
 តូញ្ញេវេតស្ស វិចាកំ បដិសំវេទិស្សសីតិ ។

[១៧៩] តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ វាជា ចតុត្តំ
 ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជិត្វា សមនុក្កាហិត្វា សមនុកាសិត្វា
 បញ្ចមំ ទេវទូតំ សមនុយុញ្ជិតិ សមនុក្កាហិតិ សម-
 នុកាសិតិ អម្ពោ បុរិស ន តំ អន្ទស មនុស្សេសុ
 បញ្ចមំ ទេវទូតំ ចាតុក្ខតន្តិ ។ សោ ឯវមាហា នាទ្ធសំ
 ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ វាជា ឯវមាហា
 អម្ពោ បុរិស ន តំ អន្ទស មនុស្សេសុ ឥត្តិ វា
 បុរិសំ វា ឯកាហមតំ វា ទ្វីហមតំ វា តីហមតំ វា

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ ទេវទូតទី ៥

ដោយចិត្ត អឺបុរស បើអ្នកឯង មានសេចក្តីប្រមាទយ៉ាងណា ពួក
 និរយបាល នឹងធ្វើ (អ្នកឯង) យ៉ាងនោះវិញ ដ្បិតបាបកម្មរបស់អ្នកឯងនុ៎ះ
 មិនមែនមាតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបិតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូនប្រុសធ្វើ
 ឲ្យទេ មិនមែនបងប្អូនស្រីធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកមិត្តអាមាត្យធ្វើឲ្យទេ
 មិនមែនពួកញាតិសាលាហិតធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកសមណព្រាហ្មណ៍ធ្វើ
 ឲ្យទេ មិនមែនទេវតាទាំងឡាយធ្វើឲ្យទេ បាបកម្មនុ៎ះ គឺអ្នកឯងធ្វើខ្លួនឯង
 អ្នកឯង នឹងត្រូវទទួលវិបាកនៃបាបកម្មនោះវិញ ។

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ លុះសាកសួរ ដេញ-
 ដោល សួរឈ្មោះឈ្មី នូវទេវទូតទី ៤ នឹងបុរសនោះរួចហើយ ទើប
 សាកសួរ ដេញដោល សួរឈ្មោះឈ្មី នូវទេវទូតទី ៥ ទៀតថា នៃបុរស
 អ្នកឯងមិនបានឃើញ នូវទេវទូតទី ៥ ដែលកើតប្រាកដក្នុងមនុស្សលោក
 ទេឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស
 ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានឃើញទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ
 ត្រឡប់សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះវិញថា នៃបុរស អ្នកឯងមិនបានឃើញ
 ស្ត្រីឬបុរស ដែលស្លាប់អស់មួយថ្ងៃ ឬ ស្លាប់អស់ពីរថ្ងៃ ឬក៏ស្លាប់អស់បីថ្ងៃ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

ឧទ្ទុមាតកំ វិជីលកំ វិបុព្វកជាតន្តិ ។ សោ ឯវ-
 មាហា អន្ទសំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ យមោ
 រាជា ឯវមាហា អម្ពោ បុរិស តស្ស តេ វិញ្ញស្ស
 សតោ មហាលូកស្ស ឯតទហោសិ អហម្មិ ខោម្ហិ
 មរណាធម្មោ មរណំ អនតីតោ ហន្តាហំ កល្យាណំ
 ករោមិ កាយេន វាចាយ មនសាតិ ។ សោ ឯវមា-
 ហា ធាសក្ខិស្សំ ភន្តេ បមាទស្សំ ភន្តេតិ ។ តមេនំ
 ភិក្ខុវេ យមោ រាជា ឯវមាហា អម្ពោ បុរិស បមា-
 ទវតាយ ន កល្យាណាមកាសិ កាយេន វាចាយ
 មនសា តក្សំ ត្ថំ អម្ពោ បុរិស តថា ករិស្សន្តិ
 យថាតំ បមត្ថំ តំ ខោ បន តេ ឯតំ
 ចាបកម្មំ នេវ មាតរា កតំ ន បិតរា កតំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

កំពុងហើមប៉ោង មានសម្បុរខៀវ ដោយច្រើន មានខ្ទុះហូរចេញតាម
 ទ្វារផ្សេង ។ ទេឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះ
 មេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ
 សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរស កាលអ្នកឯងនោះ ដឹងក្តី
 ឡើងរហូតដល់ចាស់ តើមានគំនិតថា អាត្មាអញឯង មានសេចក្តីស្លាប់
 ជាធម្មតា មិនកន្លងសេចក្តីស្លាប់ទៅបានឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មា
 អញ ធ្វើអំពើល្អ ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយចិត្ត ដូច្នោះដែរឬទេ ។
 បុរសនោះ ក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មិនអាច (នឹងគិតឃើញ) ទេ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស ខ្ញុំព្រះអង្គ ជា
 មនុស្សប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ ត្រាស់ពន្យល់បុរស
 នោះ យ៉ាងនេះថា នៃបុរស ព្រោះតែសេចក្តីប្រមាទ បានជាអ្នកឯងមិនធ្វើ
 អំពើល្អ ដោយកាយ ដោយវាចា ដោយចិត្ត អើបុរស បើអ្នកឯងមាន
 សេចក្តីប្រមាទ យ៉ាងណា ពួកនិរយបាល នឹងធ្វើ (អ្នកឯង) យ៉ាងនោះវិញ
 ដ្បិតបាបកម្មរបស់អ្នកឯងនោះ មិនមែនមាតាធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបិតាធ្វើឲ្យទេ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទូតសុត្តេ បញ្ចមទេវទូតោ

ន ភាតវា កតំ ន ភតិណិយា កតំ ន មិត្តាមច្ចេហិ កតំ

ន ញាតិសាលោហិតេហិ កតំ ន សមណាព្រាហ្មណេហិ

កតំ ន ទេវតាហិ កតំ តយាវេតំ ចាបកម្មំ កតំ

តូញ្ញេវេតស្ស វិចាកំ បដិសំវេទិស្សសីតិ ។ តមេនំ

ភិក្ខុវេ យមោ វាជា បញ្ចមំ ទេវទូតំ សមនុយុត្តិភ្នា

សមនុក្កាហិភ្នា សមនុកាសិភ្នា តុណ្ហិ ហោតិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ ទេវទូតទី ៥

មិនមែនបង់បួនប្រុសធ្វើឲ្យទេ មិនមែនបង់បួនស្រីធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួក
 មិត្តអាមាត្យធ្វើឲ្យទេ មិនមែនពួកញាតិសាលាហិតធ្វើឲ្យទេ មិនមែន
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ធ្វើឲ្យទេ មិនមែនទេវតាទាំងឡាយធ្វើឲ្យទេ បាបកម្ម
 នុ៎ះ គឺអ្នកឯងធ្វើខ្លួនឯង អ្នកឯងនឹងត្រូវទទួលវិបាកនៃបាបកម្មនោះវិញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះយមរាជ លុះបានសាកសួរ ដេញដោល សួរ
 ឈ្មួចឈ្មី នូវទេវទូតទី ៥ នឹងបុរសនោះរួចហើយ ក៏ទ្រង់នៅស្ងៀម^(១) ។

១ សត្វណាដែលព្រះយមរាជគួរសួរដេញដោលអំពីទេវទូតទាំង ៥ នោះ សត្វណាដែលមិនគួរ
 សួរដេញដោល ។ សត្វដែលធ្វើបាបកម្មច្រើន ត្រូវទៅកើតក្នុងនរកតែម្តង ព្រះយមរាជមិន
 បាច់សួរទេ ចំណែកសត្វដែលធ្វើបាបកម្មតិច ទើបត្រូវយមរាជសួរដេញដោលអំពីទេវទូត រឿង
 នេះដូចគ្នានឹងបុរសដែលចាប់ចោរបាន ព្រមទាំងទ្រព្យជាភស្តុតាង ហើយយកមកដាក់ទោស
 តែម្តង មិនបាច់ជំនុំជម្រះ ចំណែកចោរណាដែលចាប់បានល្មមនឹងសាកសួរ ក៏យកទៅសាលា
 វិនិច្ឆ័យឲ្យសាកសួរមើលសិន ។ ពិតមែន សត្វដែលធ្វើបាបកម្មតិច ជួនកាលនឹកឃើញ តាម
 ធម្មតាខ្លួនឯង ជួនកាលទាល់តែមានគេរំលឹក ទើបនឹកឃើញ ចំណែកសត្វដែលនឹកមិនឃើញ
 ដោយខ្លួនឯង ព្រះយមរាជតែងសួរនូវទេវទូតទាំង ៥ ។ ក្នុងទេវទូតទាំង ៥ នោះ សត្វខ្លះនឹក
 ឃើញត្រង់ទេវទូតទី ១ ខ្លះនឹកឃើញត្រង់ទេវទូតទី ២ ឬទី ៣ ជាដើម ឯសត្វដែលនឹកមិនឃើញ
 ត្រង់ទេវទូតគ្រប់ទាំង ៥ នោះ ព្រះយមរាជ តែងជួយនឹករកដោយព្រះអង្គឯង បើនឹកទៅឃើញថា
 មានធ្វើអំពើកុសលខ្លះ ទ្រង់ក៏បំភ្លឺសត្វនោះឲ្យយល់ឡើង បើទ្រង់នឹករកមើលមិនឃើញទេ
 ក៏នៅស្ងៀម នឹងតែក្នុងព្រះហឫទ័យថា ឱសត្វនេះ មុខជានឹងបានទុក្ខធំ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៨០] តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា បញ្ចវិជ-
 ពន្ធនំ ធាម កម្មករណំ កហេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ
 ហត្ថេ កមេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ ទុតិយេ ហត្ថេ
 កមេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ ចានេ កមេន្តិ តត្ថំ អយោទី-
 លំ ទុតិយេ ចានេ កមេន្តិ តត្ថំ អយោទីលំ មជ្ឈេ
 ឧរស្មី កមេន្តិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា
 វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ កហេតិ យាវ ន
 តំ ចាបកម្មំ ព្យជ្ជីហោតិ ។

[១៨១] តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា សំវេសិត្វា
 កុហារីហិ តច្ឆន្តិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា
 ឧទ្ធុចានំ អនោសិរំ កហេត្វា វាសីហិ តច្ឆន្តិ ។
 តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា រថេ យោដេត្វា តត្តាយ
 ភូមិយា^(១) អាទិត្តាយ^(២) សម្បជ្ជសិតាយ សញ្ញាតិ-
 ភូតាយ សារេន្តិបិ បច្ចាសារេន្តិបិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ
 និរយចាលា មហាន្តំ អដ្ឋារបព្វតំ អាទិត្តំ សម្បជ្ជ-
 សិតំ សញ្ញាតិភូតំ អាហេន្តិបិ ឱហេន្តិបិ ។

១ ឱ. ម. តត្តាយ ភូមិយាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. អាទិត្តាយ បវរិយាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ធ្វើនូវកម្មករណ៍
 ឈ្មោះបញ្ចពិធព័ន្ធន៍ (ចំណង់ប្រាំប្រការ) ចំពោះបុរសនោះ គឺ ផ្នែក
 (បុរសនោះ) ហើយបោះដែកគោលដ៏ក្តៅត្រង់ដៃ (ខាងស្តាំ) ១ បោះដែក
 គោលដ៏ក្តៅ ត្រង់ដៃខាងឆ្វេង ១ បោះដែកគោលដ៏ក្តៅ ត្រង់ជើង (ខាង
 ស្តាំ) ១ បោះដែកគោលដ៏ក្តៅត្រង់ជើងខាងឆ្វេង ១ បោះដែកគោលដ៏ក្តៅ
 ចំកណ្តាលទ្រូង ១ ។ បុរសនោះ ក៏រងទុក្ខវេទនា ក្លាខ្លាំង ខ្លោចផ្សា
 ក្នុងទីនោះ បើបាបកម្មមិនទាន់អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល លុះចាប់ផ្តើមបុរស
 នោះរួចហើយ ទើបប្រាសចាំងដោយដឹង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួក
 និរយបាល ចាប់បុរសនោះ យកជើងឡើងលើ យកក្បាលចុះក្រោម
 ហើយប្រាសចាំងដោយកាំបិតព្រា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយ-
 បាល ទើមបុរសនោះនឹងរថ ហើយបរទៅបរមក លើប្រិចពីដែលភ្លើង
 កំពុងឆេះក្តៅសព្វ ភ្លឺប្រាលរន្ទាល សន្ទោសន្ទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ប្រើបុរសនោះឲ្យឡើង ឲ្យចុះ អំពីភ្នំ
 រងើកភ្លើងដ៏ធំ ដែលកំពុងក្តៅសព្វ ភ្លឺប្រាលរន្ទាល សន្ទោសន្ទៅ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទ្ធតសុត្តេ មហានិរយោ

តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា ឧទ្ធុចានំ អនោសិវំ
 កហេត្វា តត្តាយ លោហាកុម្ភិយា បក្ខិបន្តិ អាទិត្តាយ
 សម្មជ្ជលីតាយ សញ្ញោតិក្ខតាយ ។ សោ តត្ថ
 ដេណុទ្ទេហកំ បច្ចតិ ។ សោ តត្ថ ដេណុទ្ទេហកំ
 បច្ចមាដោ សកិម្មិ ឧទ្ធុ កច្ចតិ សកិម្មិ អនោ
 កច្ចតិ សកិម្មិ តិរិយំ កច្ចតិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា
 តិប្បា កដុកា វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ
 ករោតិ យាវ ន តំ ចាបកម្មំ ព្យជ្ជិហោតិ ។

[១៨២] តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា មហានិរយោ
 បក្ខិបន្តិ ។ សោ ខោ បន ភិក្ខុវេ មហានិរយោ

ចតុក្កុល្លោ ចតុទ្វារោ

វិភត្តោ ភាគសោ មិតោ

អយោចាការបរិយន្តោ

អយសា បដិក្កុដ្ឋិតោ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ មហានរក

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ចាប់បុរសនោះ យកជើងឡើងលើ
 យកក្បាលចុះក្រោម ហើយទម្លាក់ទៅក្នុងខ្លះទង់ដែងដ៏ក្តៅ ដែលភ្លើង
 កំពុងឆេះក្តៅសព្វ ភ្លឺប្រាលរន្ទាល សន្ទោសន្ទោ ។ បុរសនោះ
 ក៏ឆេះនឹងកម្មូលពពុះ ក្នុងខ្លះទង់ដែងនោះ ។ កាលបុរសនោះ ឆេះនឹង
 កម្មូលពពុះ ក្នុងខ្លះទង់ដែងនោះ ចួនកាលអណ្តែតឡើងលើម្តង ចួន
 កាលលិចចុះក្រោមម្តង ចួនកាលអណ្តែតទៅទទឹងម្តង ។ បុរសនោះ
 រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងខ្លះទង់ដែងនោះ បើបាបកម្មនោះ
 មិនទាន់អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ក៏បោះបុរសនោះ
 ទៅក្នុងមហានរក^(១) ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មហានរកនោះ សោត
 មានជ្រុងបួន មានទ្វារបួន បែងចែកដោយចំណែក ។
 មានរបងដែកព័ទ្ធជុំវិញ គ្របដោយគម្របដែក ។

១ ប្រែថា នរកធំឈ្មោះ អវិចិ ។ សព្វនេះ ប្រែថា ទីគ្មានចន្លោះ គឺនរកនោះគ្មានចន្លោះ
 អណ្តាតភ្លើង គ្មានចន្លោះសត្វ គ្មានចន្លោះសេចក្តីទុក្ខ គឺពាសពេញដោយភ្លើង ពេញ
 ដោយសត្វនរក ។ រងទុក្ខឥតមានល្អ ។ ទំហំអវិចិមហានរកនោះ ខាងបណ្តោយនិងទទឹង
 ៩០០ យោជន៍ដូចគ្នា កម្ពស់ជញ្ជាំងមួយ ។ ៩ យោជន៍ ឯផ្ទៃផែនដីខាងក្រោមក្រាលដោយ
 លោហៈ ជំបូលក៏ប្រក់ដោយលោហៈ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

តស្ស អយោមយា ភូមិ

ជលិតា តេជសា យុត្តា

សមដ្ឋា យោជនសតំ

ជរិត្វា តិដ្ឋតិ សព្វទា ។

តស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ មហានិរយស្ស បុរត្តិមាយ
 ភិក្ខុយា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា បច្ឆិមាយ ភិក្ខុយា បដិ-
 ហញ្ញតិ ។ បច្ឆិមាយ ភិក្ខុយា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា បុរត្តិមាយ
 ភិក្ខុយា បដិហញ្ញតិ ។ ឧត្តរាយ ភិក្ខុយា អច្ចិ
 ឧដ្ឋហិត្វា ទក្ខិណាយ ភិក្ខុយា បដិហញ្ញតិ ។ ទក្ខិ-
 ណាយ ភិក្ខុយា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា ឧត្តរាយ ភិក្ខុយា
 បដិហញ្ញតិ ។ ហោដ្ឋា អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា ឧបរិ បដិ-
 ហញ្ញតិ ឧបរិតោ អច្ចិ ឧដ្ឋហិត្វា ហោដ្ឋា បដិហញ្ញតិ ។
 សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទេតិ
 ន ច តារ កាលំ ករោតិ ន តំ ចាបកម្មំ
 ព្យជ្ជិហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ផ្ទៃផែនដីខាងក្រោមនៃមហានរកនោះ សុទ្ធតែដែក មាន

ភ្លើងឆេះច្រាលរន្ធាល ផ្សាយទៅបានមួយរយយោជន៍ជុំវិញ

តាំងនៅសព្វ ៗ កាល ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មហានរកនោះឯង មានអណ្តាតភ្លើងឆេះ

ឡើងអំពីជញ្ជាំងខាងកើត ឆេះដល់ជញ្ជាំងខាងលិច ។ អណ្តាតភ្លើង

ឆេះឡើងអំពីជញ្ជាំងខាងលិច ឆេះដល់ជញ្ជាំងខាងកើត ។ អណ្តាត

ភ្លើង ឆេះឡើងអំពីជញ្ជាំងខាងជើង ឆេះដល់ជញ្ជាំងខាងត្បូង ។

អណ្តាតភ្លើង ឆេះឡើងអំពីជញ្ជាំងខាងត្បូង ឆេះដល់ជញ្ជាំងខាងជើង ។

អណ្តាតភ្លើង ឆេះឡើងអំពីខាងក្រោម ឆេះដល់ខាងលើ អណ្តាតភ្លើង

ឆេះឡើងអំពីខាងលើ ឆេះដល់ខាងក្រោម ។ បុរសនោះ ក៏រងទុក្ខ-

វេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងមហានរកនោះ បើបាបកម្មមិនទាន់អស់

ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទូតសុត្តេ មហានិរយោ

[១៨៣] ហោតិ^(១) ខោ^(២) សោ ភិក្ខុវេ សមយោ
 យំ កណាចិ ករហាចិ ធីយស្ស អន្ទុនោ អច្ចយេន
 មហានិរយស្ស បុរតិមទ្វារំ អចាបុរិយតិ ។ សោ តត្ថ
 សីយេន ជវេន ជារតិ ។ តស្ស សីយេន ជវេន
 ជារតោ នវិម្មិ ឧយ្ហតិ ចម្មម្មិ ឧយ្ហតិ មំសម្មិ
 ឧយ្ហតិ នហារុម្មិ ឧយ្ហតិ អដ្ឋិទិបិ សម្មជ្ជមាយន្តិ
 ឧព្ពតំ តាទិសមេវ ហោតិ ។ យតោ ច ខោ សោ
 ភិក្ខុវេ ពហុសម្មត្តោ ហោតិ អថ តំ ទ្វារំ បិដិ-
 យតិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា
 វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ ករោតិ យាវ ន តំ
 ចាបកម្មំ ព្យដ្ឋិហោតិ ។

[១៨៤] ហោតិ ខោ សោ ភិក្ខុវេ សមយោ
 យំ កណាចិ ករហាចិ ធីយស្ស អន្ទុនោ អច្ចយេន
 តស្ស មហានិរយស្ស បច្ឆិមទ្វារំ អចាបុរិយតិ ។ បេ ។
 ឧត្តរទ្វារំ អចាបុរិយតិ ។ ប ។ ទក្ខិណាទ្វារំ អចាបុរិ-
 យតិ ។ សោ តត្ថ សីយេន ជវេន ជារតិ ។ តស្ស
 សីយេន ជវេន ជារតោ នវិម្មិ ឧយ្ហតិ ចម្មម្មិ ឧយ្ហតិ

១ ឱ. ម. ហោតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. សោ ខោ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ មហានរក

[១៨៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកន្លងកាលវែងឆ្ងាយទៅម្តង ។ មានសម័យ ដែលពួកនិរយបាល បើកទ្វារខាងកើតនៃមហានរកនោះ ។ បុរសនោះ ក៏ស្ទុះដោយសន្ទុះដ៏រហ័ស ទៅត្រង់ទ្វារនោះ ។ កាលដែល បុរសនោះ ស្ទុះទៅដោយសន្ទុះដ៏រហ័ស ភ្លើង ក៏ឆេះស្បែកក្រៅផង ឆេះ ស្បែកក្នុងផង ឆេះសាច់ផង ឆេះសរសៃផង ឆេះឆ្អឹងផង ហុយផ្សែង ទ្រលោមឡើង កាលលើកជើងឡើងរត់ទៅ ភ្លើងក៏នៅតែឆេះដូច្នោះ ឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបុរសនោះ តាំងនៅ (ក្នុងទីនោះ) ជាច្រើនឆ្នាំ ទ្វារនោះ ក៏និរយបាលបិទទៅវិញ ។ បុរសនោះ រងទុក្ខ វេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងមហានរកនោះ បើបាបកម្មមិនទាន់អស់ ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកន្លងកាលវែងឆ្ងាយទៅម្តង ។ មានសម័យ ដែលពួកនិរយបាលបើកទ្វារខាងលិច នៃអវិចីមហានរកនោះ ។ បេ ។ បើកទ្វារខាងជើង ។ បេ ។ បើកទ្វារខាងត្បូង ។ បុរសនោះ ក៏ស្ទុះដោយសន្ទុះដ៏រហ័ស ទៅត្រង់ទ្វារនោះ ។ កាលបុរសនោះ ស្ទុះ ទៅដោយសន្ទុះដ៏រហ័ស ភ្លើង ក៏ឆេះស្បែកក្រៅផង ឆេះស្បែកក្នុងផង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

មំសម្មិ ឧយ្ហតិ នហារុម្មិ ឧយ្ហតិ អដ្ឋិទិបិ សម្ម-
 ជ្ជមាយន្តិ ឧព្ពតំ តាទិសមេវ ហោតិ ។ យតោ
 ច ខោ សោ ភិក្ខុវេ ពហុសម្មត្តោ ហោតិ អថ តំ
 ទ្វារំ បិថីយតិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា
 វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ ករោតិ យាវ
 ន តំ ចាបកម្មំ ព្យជ្ជិហោតិ ។

[១៨៥] ហោតិ ខោ សោ ភិក្ខុវេ សមយោ យំ
 កទាចិ ករហាចិ សីយស្ស អទ្ធានោ អច្ចយេន តស្ស
 មហានិរយស្ស បុរតិមទ្វារំ អចាបុរីយតិ ។ សោ តត្ថ
 សីយេន ជវេន ជារតិ ។ តស្ស សីយេន ជវេន
 ជារតោ ឆរិម្មិ ឧយ្ហតិ ចម្មម្មិ ឧយ្ហតិ មំសម្មិ ឧយ្ហតិ
 នហារុម្មិ ឧយ្ហតិ អដ្ឋិទិបិ សម្មជ្ជមាយន្តិ ឧព្ពតំ តា-
 ទិសមេវ ហោតិ ។ សោ តេន ទ្វារេន និក្ខមតិ ។
 តស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ មហានិរយស្ស សមនន្តរា-
 សហិតមេវ មហាន្តោ ក្ខុចនិរយោ ។ សោ តត្ថ
 បតតិ ។ តស្មី ខោ បន ភិក្ខុវេ ក្ខុចនិរយេ សុចិមុខា
 ចាលា ឆរី ឆិទ្ធព្ពន្តិ ឆរី ឆេត្វា ចម្មំ ឆិទ្ធព្ពន្តិ ចម្មំ ឆេត្វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

ឆេះសាច់ផង ឆេះសរសៃផង ឆេះឆ្អឹងផង ហុយផ្សែងទ្រលោមឡើង
 កាលលើកជើងឡើងរត់ទៅ ភ្លើងក៏នៅតែឆេះ ប្រាកដដូច្នោះឯង ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបុរសនោះតាំងនៅ ក្នុងទីនោះ ជាច្រើនឆ្នាំ
 ទ្វារនោះ ក៏និរយបាលបិទទៅវិញ ។ បុរសនោះ រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំង
 ក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងមហានរកនោះ បើបាបកម្មមិនទាន់អស់ត្រឹមណា
 ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកន្លងកាលវែងឆ្ងាយទៅម្តង ។
 មានសម័យ ដែលពួកនិរយបាល បើកទ្វារខាងកើតនៃមហានរកនោះ ។
 បុរសនោះ ក៏ស្ទុះទៅដោយសន្ទុះដំរហ័ស ទៅត្រង់ទ្វារនោះ ។ កាលបុរស
 នោះ ស្ទុះទៅដោយសន្ទុះដំរហ័ស ភ្លើងក៏ឆេះស្បែកក្រៅផង ឆេះស្បែក
 ក្នុងផង ឆេះសាច់ផង ឆេះសរសៃផង ឆេះឆ្អឹងផង ហុយផ្សែងទ្រលោម
 ឡើង កាលលើកជើងឡើងរត់ទៅ ភ្លើងក៏នៅតែឆេះ ប្រាកដដូច្នោះ
 ឯង ។ បុរសនោះ ក៏ស្ទុះចេញទៅតាមទ្វារនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មានគូថនរក^(១)ដ៏ធំ តាំងនៅបន្ទាប់គ្នា នឹងមហានរកនោះឯង ។ បុរស
 នោះ ធ្លាក់ទៅក្នុងគូថនរកនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងគូថនរក
 នោះសោត មានសត្វទាំងឡាយមាត់ស្រួចដូចមូល កកេរស្បែកក្រៅ
 លុះកកេរស្បែកក្រៅហើយ កកេរស្បែកក្នុង លុះកកេរស្បែកក្នុងហើយ

១ ប្រែថា នរកពេញហៀរដោយលាមក ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទ្ធតសុត្តេ ភូមកុក្កលនិរយោ

មំសំ និទ្ធន្តិ មំសំ ឆេត្វា នហារុំ និទ្ធន្តិ នហារុំ
 ឆេត្វា អដ្ឋិ និទ្ធន្តិ អដ្ឋិ ឆេត្វា អដ្ឋិមញ្ញំ ខាទន្តិ ។
 សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទេតិ
 ន ច តាវ កាលំ កហេតិ យាវ ន តំ ចាបកម្មំ
 ព្យដ្ឋិហោតិ ។

[១៨៦] តស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ ភូមនិរយស្ស
 សមនន្តរាសហិតមេវ មហាន្តោ កុក្កលនិរយោ ។
 សោ តត្ថ បតតិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា
 វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ កហេតិ យាវ ន
 តំ ចាបកម្មំ ព្យដ្ឋិហោតិ ។

[១៨៧] តស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ កុក្កល-
 និរយស្ស សមនន្តរាសហិតមេវ មហាន្តំ សិម្ពលិវំ
 ឧច្ចំ^(១) យោជនសមុគ្គតំ^(២) សោឡសដ្ឋុលិកណ្ណា កំ
 អាទិ ត្តំ សម្បជ្ឈលិតំ សញ្ញោតិភូតំ ។ តំ តត្ថ អា
 ហេបេន្តិបិ ឱហេបេន្តិបិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា
 វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ កហេតិ
 យាវ ន តំ ចាបកម្មំ ព្យដ្ឋិហោតិ ។

១ ឱ. ឧច្ចំ. ម. ឧព្ពតោ ។ ២ ឱ. ម. យោជនមុគ្គតំ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ គូថនរកនិងកុក្កលនរក

កកេរសាច់ លុះកកេរសាច់ហើយ កកេរសរសៃ លុះកកេរសរសៃហើយ
កកេរឆ្អឹង លុះកកេរឆ្អឹងហើយ ទើបខាំស៊ីខ្លួនក្នុងឆ្អឹង ។ បុរសនោះ
រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងគូថនរកនោះ បើបាបកម្ម
មិនទាន់អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៨៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានកុក្កលនរក^(១)ដ៏ធំ តាំងនៅ
បន្ទាប់គ្នា នឹងគូថនរកនោះឯង ។ បុរសនោះ ធ្លាក់ទៅក្នុងកុក្កលនរក
នោះ ។ បុរសនោះ រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងកុក្កលនរកនោះ
បើបាបកម្មម មិនទាន់អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៨៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មានព្រៃរកាដ៏ធំ ខ្ពស់ត្រដូចឡើង
មួយយោជន៍ មានបន្ទា ១៦ ធ្នាប់ មានភ្លើងឆេះក្តៅសព្វ ភ្លឺប្រាល
រន្ទាល សន្ទោសន្ទៅ តាំងនៅបន្ទាប់គ្នានឹងកុក្កលនរកនោះឯង ។ ពួក
និរយបាល ក៏ប្រើបុរសនោះ ឲ្យឡើង ឲ្យចុះ អំពីព្រៃរកានោះ ។ បុរសនោះ
រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា លើដើមរកានោះ បើបាបកម្មមិនទាន់
អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

១ ប្រែថា នរកពេញហៀរដោយឆេះក្តៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបរិបណ្ណាសកំ

[១៨៨] តស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ សិម្ហលិវ-
 នស្ស សមនន្តរាសហិតមេវ មហាន្តំ អសិបត្តវនំ ។
 សោ តត្ថ បរិសតិ ។ តស្ស វាតេរិតានិ បត្តានិ
 ហត្ថម្បិ ធិន្ទន្តិ ចានម្បិ ធិន្ទន្តិ ហត្ថចានម្បិ ធិន្ទន្តិ
 កណ្ណម្បិ ធិន្ទន្តិ ធាសម្បិ ធិន្ទន្តិ កណ្ណធាសម្បិ
 ធិន្ទន្តិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា
 វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ ករោតិ យាវ
 ន តំ ចាបកម្មំ ព្យង្គិហោតិ ។

[១៨៩] តស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ អសិបត្តវនស្ស
 សមនន្តរាសហិតមេវ មហាតី ខាវោទកា នដី ។ សោ
 តត្ថ បតតិ ។ សោ តត្ថ អនុសោតម្បិ វុយ្ហតិ បដិ-
 សោតម្បិ វុយ្ហតិ អនុសោតប្បដិសោតម្បិ វុយ្ហតិ ។
 សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទេតិ
 ន ច តាវ កាលំ ករោតិ យាវ ន តំ ចាបកម្មំ
 ព្យង្គិហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណាសកៈ

[១៨៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានព្រៃស្មៅសសិតធំ តាំងនៅ
 បន្ទាប់គ្នា នឹងព្រៃរកានោះឯង ។ បុរសនោះ ចូលទៅក្នុងព្រៃស្មៅ
 សសិតនោះ ។ ខ្យល់បក់ស្លឹកសសិតនោះ មកកាត់ដៃ កាត់ជើង
 កាត់ទាំងដៃទាំងជើង កាត់ស្លឹកត្រចៀក កាត់ច្រមុះ កាត់ទាំងស្លឹក
 ត្រចៀកទាំងច្រមុះ (របស់បុរសនោះ) ។ បុរសនោះ រងទុក្ខវេទនា
 ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា នៅក្នុងព្រៃសសិតនោះ បើបាបកម្មនោះ មិនទាន់
 អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានស្ទឹងទឹកផ្សាដ៏ធំ តាំងនៅ
 បន្ទាប់គ្នា នឹងព្រៃស្មៅសសិតនោះឯង ។ បុរសនោះ ក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងស្ទឹង
 នោះ ។ បុរសនោះ ជួនកាលអណ្តែតបណ្តោយខ្សែទឹក ជួនកាល
 អណ្តែតច្រាសខ្សែទឹក ជួនកាលអណ្តែតទាំងបណ្តោយខ្សែទឹក ទាំងច្រាស
 ខ្សែទឹក ក្នុងស្ទឹងនោះ ។ បុរសនោះ រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា
 ខ្លោចផ្សា ក្នុងស្ទឹងនោះ បើបាបកម្មនោះ មិនទាន់អស់ត្រឹមណា ក៏មិន
 ទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទូតសុត្តេ ខារោទកា នទី

[១៩០] តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា ពទ្ធិសេន
 ឧទ្ធវិត្តា ថលេ បតិដ្ឋាបេត្វា ឯវមាហំសុ អម្ពោ បុ-
 រិស កី ឥច្ឆសីតិ ។ សោ ឯវមាហា ជិយច្ឆិតោស្មិ
 ភន្តេតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា តត្តេន
 អយោសដ្ឋុនា មុខំ វិវិត្តា អាទិត្តេន សម្មជ្ជលិតេន
 សញ្ញាតិក្ខតេន តត្តំ លោហកុដ្ឋំ មុខេ បក្ខិបន្តិ
 អាទិត្តំ សម្មជ្ជលិតំ សញ្ញាតិក្ខតំ ។ សោ^(១) តស្ស
 ឱដ្ឋម្បិ ឧយ្ហតិ មុខម្បិ ឧយ្ហតិ កណ្ណាម្បិ ឧយ្ហតិ
 ឧទរម្បិ^(២) ឧយ្ហតិ អន្តម្បិ អន្តកុណាម្បិ អាទាយ
 អនោភាតា និក្ខមតិ ។ សោ តត្ត ទុក្ខា តិប្បា
 កដុកា វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ ករោតិ
 យាវ ន តំ ចាបកម្មំ ព្យដ្ឋិហោតិ ។

[១៩១] តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា ឯវមាហំសុ
 អម្ពោ បុរិស កី ឥច្ឆសីតិ ។ សោ ឯវមាហា បិចាសិ-

១ ឱ. សោតិ ន ទិស្សតិ, ម. តំ ។ ២ ឱ. ម. ឧរម្បិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ ស្ទឹងទឹកផ្សា

[១៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល យកសន្ទូច ស្ទូច បុរសនោះ វាត់ឡើង ដាក់មកលើគោក ហើយសួរយ៉ាងនេះថា នៃបុរស អ្នកឯងប្រាថ្នាអ្វី ។ បុរសនោះឆ្លើយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំឃ្លានបាយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ក៏យកកង្វែរដែក ដ៏ក្តៅ ដែលភ្លើងកំពុងឆេះសព្វ ភ្លឺប្រាលរន្ទាល សន្ទោសន្ទៅ មក បើកមាត់បុរសនោះ ហើយញាត់នូវដុំទង់ដែងដ៏ក្តៅ ដែលភ្លើងកំពុងឆេះ សព្វ ភ្លឺប្រាលរន្ទាល សន្ទោសន្ទៅ ទៅក្នុងមាត់ ។ ដុំទង់ដែងនោះ ក៏ឆេះបបួរមាត់ ឆេះមាត់ ឆេះបំពង់ក ឆេះពោះ នាំយកទាំងពោះរៀនដ៏ ទាំងពោះរៀនតូច របស់បុរសនោះ ចេញមកអំពីភាគខាងក្រោម ។ បុរសនោះ រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សាក្នុងនរកនោះ បើបាបកម្មនោះ មិនទាន់ អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ត្រឹមនោះ ។

[១៩១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរស អ្នកឯងប្រាថ្នាអ្វី ។ បុរសនោះឆ្លើយយ៉ាង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

តោស្មិ ភន្តតិ ។ តមេនំ ភិក្ខុវេ និរយចាលា តត្តេន
 អយោសង្កេតា មុខំ វិវិត្វា អាទិត្តេន សម្មជ្ជលិតេន
 សញ្ញាតិក្ខតេន តត្តំ តម្កលោហំ មុខេ អាសិញ្ញត្តិ
 អាទិត្តំ សម្មជ្ជលិតំ សញ្ញាតិក្ខតំ ។ តំ តស្ស
 ឌិដ្ឋម្បិ ឧយ្ហតិ មុខម្បិ ឧយ្ហតិ កណ្ណម្បិ ឧយ្ហតិ
 ឧទរម្បិ ឧយ្ហតិ អន្តម្បិ អន្តកុណាម្បិ អាទាយ
 អនោកាតា និក្ខមតិ ។ សោ តត្ថ ទុក្ខា តិប្បា
 កដុកា វេទនា វេទេតិ ន ច តាវ កាលំ កហេតិ
 យាវ ន តំ ចាបកម្មំ ព្យជ្ជិហោតិ ។ តមេនំ
 ភិក្ខុវេ និរយចាលា បុន មហានិរយេ បក្ខិបន្តិ ។

[១៩២] ក្ខតបុព្វំ ភិក្ខុវេ យមស្ស រញ្ញោ ឯត-
 ទហោសិ យេ កិវ ភោ លោកេ ចាបកានិ
 កម្មានិ កហេន្តិ តេ ឯវរុចា វិវិទា កម្មករណា
 ការិយន្តិ អហោ វតាហំ មនុស្សត្តំ លភេយ្យំ
 តថាគតោ ច លោកេ ឧប្បជ្ជេយ្យ អរហំ សម្មា-
 សម្មុទ្ធា តញ្ញាហំ ភកវន្តំ បយិរុចាសេយ្យំ សោ ច

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបវិបណ្ណាសកៈ

នេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ខ្ញុំស្រែកទឹក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល យកកង្វេរដែកដីក្តៅ ដែលភ្លើងកំពុងឆេះសព្វ ភ្លឺប្រាល រន្ទាល សន្ទោសន្ទៅ មកបើកមាត់បុរសនោះ ហើយបង្អកទឹកទង់ដែង ដីក្តៅ ដែលភ្លើងកំពុងឆេះសព្វ ភ្លឺប្រាលរន្ទាល សន្ទោសន្ទៅ ទៅក្នុង មាត់ ។ ទឹកទង់ដែងនោះ ក៏ឆេះបបួរមាត់ ឆេះមាត់ ឆេះបំពង់ក ឆេះ ពោះ នាំយកទាំងពោះរៀនធំទាំងពោះរៀនតូច របស់បុរសនោះ ចេញ មកអំពីភាគខាងក្រោម ។ បុរសនោះ រងទុក្ខវេទនា ខ្លាំងក្លា ខ្លោចផ្សា ក្នុងនរកនោះ បើបាបកម្មនោះ មិនទាន់អស់ត្រឹមណា ក៏មិនទាន់ស្លាប់ ត្រឹមនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកនិរយបាល ក៏បោះទម្លាក់បុរសនោះ ទៅក្នុងមហានរកវិញ ។

[១៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ រឿងរ៉ាវធ្លាប់មានមកហើយថា ព្រះ យមរាជ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នោះថា បានឮថា សត្វទាំងឡាយណា ធ្វើ បាបកម្មទាំងឡាយ ក្នុងលោក សត្វទាំងនោះឯង រមែងត្រូវគេធ្វើកម្មករណ៍ ផ្សេង ៗ មានសភាពយ៉ាងនេះ ឱហ្ន៎ អាត្មាអញ សូមឲ្យបានអត្តភាពជា មនុស្ស ឲ្យទាន់ព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ត្រាស់ឡើងក្នុងលោក សូមឲ្យអាត្មាអញ ចូលទៅអង្គុយជិតព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ បើព្រះ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទេវទូតសុត្តេ និគមគាថា

មេ ភក្កវា ធម្មំ ទេសេយ្យ តស្ស ចាហំ ភក្កវតោ ធម្មំ
 អាណេយ្យន្តិ ។ តំ ខោ បដាហំ ភិក្ខុវេ ធាញ្ញស្ស
 កស្សចិ សមណស្ស វា ព្រាហ្មណស្ស វា សុត្វា
 វទាមិ អបិច ខោ^(១) យទេវ មេ សាមំ ញាតំ សាមំ
 ទិដ្ឋំ សាមំ វិទិតំ តទេវាហំ វទាមីតិ ។

[១៩៣] ឥទមវោច ភក្កវា ឥទំ វត្វាន^(២) សុកតោ
 យថាបរំ ឯតទវោច សត្វា

ចោទិតា ទេវទូតេហិ
 យេ បមជ្ជន្តិ មាណវា
 តេ ទីយវត្ថំ សោចន្តិ
 ហីនកាយុបកា នវា
 យេ ច ខោ ទេវទូតេហិ
 សន្តោ សប្បុរិសា ឥធន
 ចោទិតា នប្បមជ្ជន្តិ
 អរិយធម្មេ កុទាចនំ
 ឧបាទានេ ភយំ ទិស្វា
 ជាតិមរណសម្ពវេ

១ ឱ. ម. ខោសទ្ធោ នត្តិ ។ ២ ឱ. នសទ្ធោ នត្តិ ។

សុញ្ញតវគ្គ ទេវទូតសូត្រ និគមគាថា

មានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់សម្តែងធម៌ប្រោសអាត្មាអញ សូមឲ្យអាត្មា
 អញយល់ច្បាស់ នូវធម៌ របស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ឯតថាគត មិនមែនបានស្តាប់រឿងនោះឯង អំពីសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ដទៃណាមួយ ហើយ (នាំមក) សម្តែងទេ តាមដែលពិតនោះ
 តថាគត សម្តែងរឿងដែលតថាគតដឹងខ្លួនឯង ឃើញខ្លួនឯង យល់ខ្លួន
 ឯង តែមួយយ៉ាង ។

[១៩៣] លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ នូវព្រះសូត្រនេះចប់
 ហើយ លុះព្រះសុគត ទ្រង់ត្រាស់នូវព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ទើបព្រះ
 សាស្តា ទ្រង់ត្រាស់និពន្ធគាថានេះ តទៅថា

មាណពទាំងឡាយណា ដែលយមរាជ ដាស់តឿន
 ដោយទេវទូតទាំងឡាយហើយ ក៏នៅតែប្រមាទ មាណព
 ទាំងនោះឯង ជាអ្នកបាននូវកាយ ដ៏ថោកទាប រមែង
 សោកសៅ អស់កាលយូរអង្វែង ចំណែកមាណពណា
 ក្នុងលោកនេះ ជាសប្បុរស មានសន្តានស្ងប់រម្ងាប់ ដែល
 យមរាជ ដាល់តឿន ដោយទេវទូតទាំងឡាយហើយ តែង
 មិនប្រមាទក្នុងអរិយធម៌ ក្នុងកាលណាឡើយ រមែងឃើញ
 នូវភ័យក្នុងឧបាទាន ជាហេតុកើតឡើង នៃជាតិនិងមរណៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧបវិបណ្ណាសកំ

អនុចាតា វិមុច្ចន្តិ

ជាតិមរណាសង្ខយេ

តេ ខេមបត្តា សុខិណោ

ទិដ្ឋជម្មាភិទិព្វតា

សព្វវេរកយាតីតា

សព្វទុក្ខំ ឧបច្ចុត្តិ ។

ទេវទ្ធតសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ ។

សុញ្ញតវគ្គោ តតិយោ ។

តស្សទ្វានំ

អនុត្តរោ សុញ្ញតព្វតជម្មោ

ពក្កុលវីរវោ មហិណមោ

អនុវុទ្ធកិលេសម្បជ្ជហត្តា

បណ្ឌិតភូមិ ទេវទូតោ^(១) ។

១ ឱពាបិយបោត្តកេ តស្សទ្វានស្ស អនុត្តរោ ទេវទូតោតិ បាហំ ន ទិស្សន្តិ ។ មរម្មបោត្តកេ តស្ស វគ្គស្ស ឧទ្វានំ ។ ទ្វិធាវសញ្ញតា ហោតិ អភូតធម្មពាហលំ អចិវតភូមិជនាមោ អនុវុទ្ធបក្កិលេសំ ពាលបណ្ឌិតោ ទេវទូតព្វ តេទសាតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧបរិបណ្ណសកៈ

តែងចុះចិត្តស៊ប់ ក្នុងព្រះនិព្វាន ជាធម្មជាតិអស់ទៅនៃជាតិ
និងមរណៈ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ មាណពនោះឯង ជាអ្នក
ដល់នូវទីដ៏ក្សេម មានសេចក្តីសុខ រលត់កិលេសក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ជាអ្នកកន្លងផុត នូវពៀរនិងភ័យទាំងពួង បានឆ្លងផុតនូវទុក្ខ
ទាំងពួង ។

ចប់ ទេវទូតសូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ សុញ្ញតវគ្គ ទី ៣ ។

បញ្ជីឈ្មោះសូត្រនៃសុញ្ញតវគ្គនោះគឺ

ចូឡសុញ្ញតសូត្រ មហាសុញ្ញតសូត្រ អច្ឆរិយពូតធម្ម-
សូត្រដ៏ប្រសើរ ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយពូតធម្មសូត្រ ទន្តភូមិសូត្រ
ភូមិជសូត្រ អនុរុទ្ធសូត្រ ឧបក្កិលេសសូត្រ ពាលបណ្ឌិត-
សូត្រ ទេវទូតសូត្រ ។

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

សុញ្ញតវគ្គ

ចូឡសុញ្ញតសូត្រ ទី ១

លេខទំព័រ

សុញ្ញតវគ្គ ចូឡសុញ្ញតសូត្រ អវញ្ញសញ្ញា.....	៣
បឋវីសញ្ញា.....	៥
វិញ្ញាណញ្ញាយតនសញ្ញា.....	៧
អាកិញ្ញញ្ញាយតនសញ្ញា.....	៩
នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា.....	១១
អនិមិត្តចេតោសមាធិ.....	១៣
ការនៅដោយសុញ្ញតៈ.....	១៥

មហាសុញ្ញតសូត្រ ទី ២

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ពាក្យថាឋានៈនិងមិនមែនឋានៈ.....	១៩
ការសម្រេចនូវសុញ្ញតផលសមាបត្តិ....	២១
ការដឹងច្បាស់ក្នុងហេតុនោះ ៗ	២៣
កាមគុណប្រាំ.....	២៩
កថាវត្ថុដប់.....	៣១
ឧបទ្រពសិស្ស.....	៣៣

មាតិកាបត្តានិ

	អង្កេ
សុញ្ញតវគ្គស្ស មហាសុញ្ញតសុត្តេ ព្រហ្មចារូបទ្ធកោ ៣៥	៣៥
មិត្តប្បដិបត្តិ	៣៧

តតិយំ អច្ឆរិយព្ធពុតធម្មសុត្តំ

សុញ្ញតវគ្គស្ស អច្ឆរិយព្ធពុតធម្មសុត្តេ អន្តរាកថា	៤១
តុសិតកាយុបបត្តិ	៤៣
មាតុកុច្ឆៃកុនិ	៤៥
មាតុកុច្ឆៃនិក្ខមនំ	៥១
ភាសិតាភិនន្ទនំ	៥៧

ចតុត្ថំ ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្ធពុតសុត្តំ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ពក្កលត្ថេរច្ឆរិយព្ធពុតសុត្តេ អច្ឆរិយតា	៥៩
--	----

បញ្ចមំ ទន្តភូមិសុត្តំ

សុញ្ញតវគ្គស្ស ទន្តភូមិសុត្តេ ភគវន្តបសង្កមនំ	៦៧
ហត្ថិទម្មបមា	៦៩
មហាបព្វគោបមា	៧១
នាគោបមា	៧៥
ពុទ្ធកុណាកថា	៧៩

សង្កេតច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

សុញ្ញតវគ្គ មហាសុញ្ញតសូត្រ ឧបទ្រពព្រហ្មចារ្យ	៣៥
សេចក្តីប្រតិបត្តិជាមិត្ត	៣៧

អច្ឆរិយព្ពុតធម្មសូត្រ ទី ៣

សុញ្ញតវគ្គ អច្ឆរិយព្ពុតធម្មសូត្រ អន្តរកថា	៤១
ពោធិសត្វកើតនៅក្នុងពួកទេវតាជាន់តុសិត	៤៣
ពោធិសត្វចុះកាន់ផ្ទៃមាតា	៤៥
ពោធិសត្វចេញចាកផ្ទៃមាតា	៥១
ការត្រេកអរចំពោះភាសិត	៥៧

ពក្កុលត្ថេរច្ឆរិយព្ពុតសូត្រ ទី ៤

សុញ្ញតវគ្គ ពក្កុលត្ថេរច្ឆរិយព្ពុតសូត្រ សេចក្តីអស្ចារ្យ	៥៩
--	----

ទន្តភូមិសូត្រ ទី ៥

សុញ្ញតវគ្គ ទន្តភូមិសូត្រ អចិវតសមណុទ្ទេសចូលគាល់ព្រះមាន	
ព្រះភាគ	៦៧
ឧបមាដោយដំរីដែលគួរទូន្មាន	៦៩
ឧបមាដោយភ្នំធំ	៧១
ឧបមាដោយដំរី	៧៥
ពោលអំពីពុទ្ធភុណ្ណ	៧៩

មាតិកាបត្តានិ

		អង្កេ
សុញ្ញតវគ្គស្ស	ទន្ធកូមិសុត្តេ ចតុស្សតិប្បដ្ឋានាទិ	៨១
	អទន្ធនាគោបមា	៨៧
	ទន្ធនាគោបមា.....	៨៩

ឆដ្ឋំ ភូមិជសុត្តំ

សុញ្ញតវគ្គស្ស	ភូមិជសុត្តេ ព្រហ្មចរិយចរណំ.....	៩១
	ភគវន្ធបសង្កមនំ.....	៩៣
	តេលត្តិកោបមា.....	៩៧
	ខីរត្តិកោបមា.....	៩៩
	ផលាធិគមភារោ.....	១០១
	តេលត្តិកោបមា	១០៣
	នវនីតោបមា.....	១០៥
	ភាសិតាភិនន្ធនំ.....	១០៧

សត្តមំ អនុរុទ្ធសុត្តំ

សុញ្ញតវគ្គស្ស	អនុរុទ្ធសុត្តេ អនុរុទ្ធបសង្កមនំ.....	១០៩
	ចេតោវិមុត្តិវិសជ្ជនំ.....	១១១
	ចតុញ្ញវបបត្តិ.....	១១៥
	ទេវតាភាព្យាករណំ.....	១១៧
	ឧបនីយវាចាការោ	១២៧

សន្និក្ខត្រាប្រមាតិកា

			លេខទំព័រ
សុញ្ញតវគ្គ	ទន្ធកូមិសូត្រ	ធម៌មានសតិប្បដ្ឋានបួនជាដើម	៨១
		ឧបមាដោយដំរីមិនទាន់ទូន្មាន	៨៧
		ឧបមាដោយដំរីដែលទូន្មានហើយ....	៨៩

ភូមិជសូត្រ ទី ៦

សុញ្ញតវគ្គ	ភូមិជសូត្រ	ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ.....	៩១
		ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ..	៩៣
		ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការដោយប្រេង	៩៧
		ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការទឹកដោះស្រស់	៩៩
		ភាពនៃកិរិយាត្រាស់ដឹងនូវផល.....	១០១
		ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការប្រេង..	១០៣
		ឧបមាដោយបុរសអ្នកត្រូវការទឹកដោះខាប់	១០៥
		សេចក្តីរីករាយចំពោះកាសិត	១០៧

អនុរុទ្ធសូត្រ ទី ៧

សុញ្ញតវគ្គ	អនុរុទ្ធសូត្រ	បុរសម្នាក់ចូលទៅរកព្រះអនុរុទ្ធ.....	១០៩
		សេចក្តីដោះស្រាយនូវចេតោវិមុត្តិ	១១១
		កិរិយាកើតក្នុងភពទាំងបួន	១១៥
		ព្យាករណ៍នូវរស្មីនៃទេវតា.....	១១៧
		ការវិនិច្ឆ័យនៃវាចាស្មាន.....	១២៧

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

ឧបក្កិលេសសូត្រ ទី ៨

សុញ្ញតវគ្គ	ឧបក្កិលេសសូត្រ	ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ឃាត់ភិក្ខុ	១៣១
		គាថាប្រារព្ធនូវជម្លោះ	១៣៣
		នាយទាយបាលឃាត់ព្រះមានព្រះភាគ ១៣៧	
		ភាពនៃបុគ្គលមានចិត្តជាមួយគ្នា	១៣៩
		ភាពនៃបុគ្គលមិនធ្វេសប្រហែស	១៤៣
		ឧបមាដោយបុរសដើរផ្លូវឆ្ងាយ	១៤៧
		ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីព្យាយាម តឹងពេក	១៤៩
		ការកើតឡើងនៃសេចក្តីប្រាថ្នាហួសពេក	១៥១
		ការកើតឡើងនៃសេចក្តីត្រិះរិះ	១៥៣
		ការវេទនា ៣ ប្រការ	១៥៩

ពាលបណ្ឌិតសូត្រ ទី ៩

សុញ្ញតវគ្គ	ពាលបណ្ឌិតសូត្រ	ទុក្ខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បុគ្គលពាល.....	១៦៣
		ឧបមាដោយបុរសត្រូវលំពែង	១៦៩
		ចំណង់ប្រាំប្រការ.....	១៧១
		និយាយអំពីនរក.....	១៧៣
		និយាយអំពីកំណើតសត្វតិរច្ឆាន.....	១៧៥
		ឧបមាដោយអណ្តើកខ្វាក់.....	១៧៩

សង្ខីករច្រាប់មាតិកា

		លេខទំព័រ
សុញ្ញតវគ្គ	ពាលបណ្ឌិតសូត្រ	
	ពាលភូមិ	១៨១
	សុខក្នុងបច្ចុប្បន្នរបស់បណ្ឌិត	១៨៣
	ចក្កវតន៍	១៩១
	អស្សវតន៍	១៩៥
	តត្ថិវតន៍	១៩៧
	គហបតិវតន៍	១៩៩
	សេចក្តីសុខរបស់ស្តេចចក្រពត្តិ ...	២០១
សេចក្តីសុខរបស់បណ្ឌិត	២០៥	

ទេវទូតសូត្រ ទី ១០

សុញ្ញតវគ្គ	ទេវទូតសូត្រ	
	ទេវទូតទីមួយ	២០៩
	ទេវទូតទីពីរ	២១៣
	ទេវទូតទីបី	២១៥
	ទេវទូតទីបួន	២១៧
	ទេវទូតទីប្រាំ	២១៩
	មហានរក	២២៣
	គូបនរកនិងកុក្កលនរក	២២៧
	ស្ទឹងទឹកផ្សា	២២៩
និគមគាថា	២៣១	